

ŽUPANIJSKA RAZVOJNA STRATEGIJA
BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE
2011. – 2013.

Slavonski Brod, ožujak 2011.

Sadržaj

POPIS TABLICA	4
POPIS SLIKA	6
1. UVOD	7
2. SAŽETAK	8
3. ANALIZA/OCJENA STANJA.....	13
3.1. POLOŽAJ I ADMINISTRATIVNA PODJELA.....	13
3.1.1. <i>Položaj</i>	13
3.1.2. <i>Administrativna podjela</i>	15
3.2. PRIRODNA OBILJEŽJA I RESURSI	18
3.2.1. <i>Reljef</i>	18
3.2.2. <i>Klima</i>	18
3.2.3. <i>Tla</i>	19
3.2.4. <i>Šume</i>	21
3.2.5. <i>Vode</i>	21
3.2.6. <i>Mineralne sirovine</i>	22
3.2. STANOVNIŠTVO	23
3.3. GOSPODARSTVO BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	27
3.3.1. <i>Struktura gospodarstva Brodsko-posavske županije</i>	27
3.3.2. <i>Financijski rezultati poduzetnika u Brodsko-posavskoj županiji</i>	30
3.3.3. <i>Bruto domaći proizvod i Bruto dodana vrijednost</i>	37
3.3.4. <i>Tržište rada</i>	41
3.3.5. <i>Pokazatelji uspješnosti poslovanja po županijama</i>	53
3.3.6. <i>Malo gospodarstvo</i>	55
3.3.8. <i>Vanjsko-trgovinska razmjena</i>	59
3.3.9. <i>Strana ulaganja</i>	62
3.3.10. <i>Poduzetničke zone</i>	63
3.3.11. <i>Podrška poduzetništvu</i>	66
3.3.12. <i>Institucionalni okvir za upravljanje razvojem</i>	69
3.4. POLJOPRIVREDA	72
3.4.1. <i>Poljoprivredne površine</i>	72
3.4.2. <i>Poljoprivredna gospodarstva</i>	74
3.4.3. <i>Voćarska i vinogradarska proizvodnja</i>	75
3.4.4. <i>Stočarstvo</i>	77
3.4.5. <i>Raspologanje državnim poljoprivrednim zemljištem u Brodsko-posavskoj županiji</i>	79
3.4.6. <i>Šumarstvo</i>	82
3.4.7. <i>Ribarstvo</i>	87
3.4.8. <i>Lovstvo</i>	92
3.4.9. <i>Gospodarsko značenje kanala Dunav – Sava</i>	97
3.5. EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA	98
3.6. TURIZAM	99
3.6.1. <i>Prirodni resursi</i>	99
3.6.2. <i>Športski i rekreacijski sadržaji</i>	101

3.6.3.	<i>Povijest i kultura</i>	101
3.6.4.	<i>Događanja</i>	103
3.6.5.	<i>Smještajni kapaciteti Brodsko-posavske županije</i>	105
3.7.	INFRASTRUKTURNI SUSTAVI.....	109
3.7.1.	<i>Prometni sustav</i>	109
3.7.2.	<i>Telekomunikacije</i>	111
3.7.3.	<i>Energetski sustav</i>	112
3.7.4.	<i>Opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda.....</i>	114
3.8.	OKOLIŠ I PRIRODA.....	120
3.8.1.	<i>Zrak</i>	120
3.8.2.	<i>Otpad</i>	120
3.8.3.	<i>Zaštita prirode</i>	123
3.8.4.	<i>Elementarne nepogode.....</i>	125
3.9.	ODGOJ, OBRAZOVANJE, KULTURA I ŠPORT	128
3.9.1.	<i>Predškolski odgoj</i>	128
3.9.2.	<i>Osnovno školstvo</i>	129
3.9.3.	<i>Srednjoškolsko obrazovanje.....</i>	130
3.9.4.	<i>Visoko obrazovanje.....</i>	132
3.9.5.	<i>Kultura</i>	134
3.9.6.	<i>Šport</i>	135
3.10.	ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB	136
3.10.1.	<i>Zdravstvo</i>	136
3.10.2.	<i>Socijalna skrb.....</i>	140
3.11.	CIVILNO DRUŠTVO.....	142
3.12.	UPRAVA I UPRAVLJAČKE STRUKTURE	143
3.13.	KONKURENTNOST BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	147
3.14.	PREKOGRAFIČNA I MEĐUŽUPANIJSKA SURADNJA.....	149
4.	REZULTATI PRIJAŠNJIH STRATEŠKIH DOKUMENATA	151
5.	SWOT ANALIZA	153
6.	VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI	157
6.1.	VIZIJA.....	157
6.2.	STRATEŠKI RAZVOJNI CILJEVI.....	158
6.2.1.	<i>Prioriteti i mjere u okviru Strateškog cilja 1.....</i>	160
6.2.2.	<i>Prioriteti i mjere u okviru Strateškog cilja 2.....</i>	167
6.2.3.	<i>Prioriteti i mjere u okviru Strateškog cilja 3.....</i>	172
6.2.4.	<i>Prioriteti i mjere u okviru Strateškog cilja 4.....</i>	175
7.	MJERE	178
7.1.	MJERE U OKVIRU STRATEŠKOG CILJA 1	178
7.1.1.	<i>Mjere u okviru Prioriteta 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja 178</i>	
7.1.2.	<i>Mjere u okviru Prioriteta 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki</i>	184
7.1.3.	<i>Mjere u okviru Prioriteta 3: Aktivnosti za privlačenje investitora iz Hrvatske i inozemstva</i>	189
7.1.4.	<i>Mjere u okviru Prioriteta 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike</i>	192

7.1.5.	Mjere u okviru Prioriteta 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma	195
7.1.6.	Mjere u okviru Prioriteta 6: Poticanje razvoja obrtništva	201
7.2.	MJERE U OKVIRU STRATEŠKOG CILJA 2	205
7.2.1.	Mjere u okviru Prioriteta 1: Komunalna i energetska infrastruktura.....	205
7.2.2.	Mjere u okviru Prioriteta 2: Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost.....	212
7.2.3.	Mjere u okviru Prioriteta 3: Ruralni razvoj.....	215
7.2.4.	Mjere u okviru Prioriteta 4: Očuvanje biološke raznolikosti	218
7.3.	MJERE U OKVIRU STRATEŠKOG CILJA 3	221
7.3.1.	Mjere u okviru Prioriteta 1: Praćenje potreba tržišta rada	221
7.3.2.	Mjere u okviru Prioriteta 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom	224
7.3.3.	Mjere u okviru Prioriteta 3: Provedba programa cjeloživotnog obrazovanja koji će poticati stvaranje znanja i vještina	228
7.4.	MJERE U OKVIRU STRATEŠKOG CILJA 4	231
7.4.1.	Mjere u okviru Prioriteta 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	231
7.4.2.	Mjere u okviru Prioriteta 2: Unapređenje kvalitete života.....	235
7.4.3.	Mjere u okviru Prioriteta 3: Podrška razvoju civilnog društva	240
8.	POLITIKA ŽUPANIJE PREMA POSEBNIM PODRUČJIMA	244
8.1.	POSEBNA PODRUČJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE.....	244
8.1.1.	Potpomognuta područja.....	244
8.1.2.	Ruralna područja	245
8.1.3.	Pogranična područja.....	245
8.1.4.	Brdsko-planinska područja	246
8.1.5.	Minski sumnjiva područja	246
8.2.	MJERE ZA POSEBNA PODRUČJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE.....	246
9.	PROVEDBA ŽUPANIJSKE RAZVOJNE STRATEGIJE	247
9.1.	UVOD.....	247
9.2.	INSTITUCIJE, MEHANIZMI I ROKOVI PROVEDBE.....	248
9.3.	PREGLED KLJUČNIH DIONIKA I NJIHOVE ULOGE U PROVEDBI ŽRS	250
9.4.	AKCIJSKI PLAN	252
9.5.	FINANCIJSKI PLAN	283
10.	PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE	290
10.1.	PRAĆENJE I VREDNOVANJE.....	290
10.2.	INSTITUCIONALNI OKVIR	301
10.3.	BAZA RAZVOJNIH PROJEKATA	302
11.	ZAKLJUČAK	0
12.	DODACI	1
12.1.	DODATAK 1: REZULTATI KONZULTACIJA S PARTNERSKIM VIJEĆEM BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	1
12.2.	DODATAK 2: IZVJEŠTAJ O PRETHODNOM VREDNOVANJU ŽUPANIJSKE RAZVOJNE STRATEGIJE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	6

Popis tablica

Tablica 1.	Jedinice lokalne samouprave na prostoru Brodsko-posavske županije	17
Tablica 2.	Procjene broja stanovnika Brodsko-posavske županije i Republike Hrvatske 2005. – 2009.	24
Tablica 3.	Prirodno kretanje stanovništva u Brodsko-posavskoj županiji za razdoblje od 2005. do 2009. god.	24
Tablica 4.	Struktura stanovništva Brodsko-posavske županije prema dobi i spolu	25
Tablica 5.	Doseljeno i odseljeno stanovništvo u 2008. godini	26
Tablica 6.	Broj poduzetnika i zaposlenih u 2009. godini prema NKD-u	27
Tablica 7.	Poslovni subjekti u Brodsko-posavskoj županiji, stanje na dan 30. lipnja 2010.	28
Tablica 8.	Trgovačka društva prema pravno-ustrojbenim oblicima, stanje 30. lipnja 2010.	29
Tablica 9.	Struktura aktivnih pravnih osoba prema oblicima vlasništva, stanje 30. lipnja 2010.	29
Tablica 10.	Financijski rezultati poduzetnika Brodsko-posavske županije u 2009. godini	30
Tablica 11.	Konsolidirani financijski rezultati poduzetnika od 2001. – 2009. godine	31
Tablica 12.	Dobit i gubitak u 2009. godini u Brodsko-posavskoj županiji prema područjima djelatnosti NKD ..	32
Tablica 13.	Poduzetnici prema rezultatima poslovanja u 2009. godini	33
Tablica 14.	Konsolidirani financijski rezultati poduzetnika od 2001. – 2009. godine, prema obliku vlasništva ..	34
Tablica 15.	Prvih deset poduzetnika Brodsko-posavske županije po ukupnom prihodu u 2009. godini (iznosi u 000 HRK)	35
Tablica 16.	Prvih deset poduzetnika Brodsko-posavske županije po ostvarenoj dobiti u 2009. godini (iznosi u 000 HRK)	36
Tablica 17.	Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, prostorne jedinice za statistiku 2. razine i županije u 2008. (tekuće cijene)	37
Tablica 18.	Bruto dodana vrijednost Brodsko-posavske županije u 2008. godini (tekuće cijene, milijuni HRK) ..	38
Tablica 19.	Bruto dodana vrijednost za Republiku Hrvatsku, prostorne jedinice za statistiku 2. razine i županije u 2008. (tekuće cijene, milijuni HRK)	39
Tablica 20.	Kretanje broja i struktura zaposlenih osoba	41
Tablica 21.	Kretanje broja nezaposlenih osoba u Brodsko - posavskoj županiji	42
Tablica 22.	Pregled broja nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja	43
Tablica 23.	Broj poduzetnika i broj zaposlenih po županijama u Republici Hrvatskoj u 2009. godini	47
Tablica 24.	Ukupni prihodi, dobit i gubitak poduzetnika te konsolidirani financijski rezultat po županijama Republike Hrvatske u 2009. godini (iznosi u 000 000 HRK, udjeli u%, indeksi: 2008.= 100)	49
Tablica 25.	Pregled broja poduzetnika koji su poslovali s dobiti i onih koji su poslovali s gubitkom u ukupnom broju poduzetnika po županijama Republike Hrvatske u 2009. godini	50
Tablica 26.	Pregled investicija poduzetnika u dugotrajnu imovinu po županijama Republike Hrvatske u 2009. godini	51
Tablica 27.	Pregled troškova za osoblje i prosječnih mjesečnih neto plaća po zaposlenom po županijama Republike Hrvatske u 2009. godini (iznosi u 000 000 HRK, udjeli u%, indeks: 2008. = 100)	52
Tablica 28.	Pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti poslovanja poduzetnika po županijama Republike Hrvatske u 2009. godini	54
Tablica 29.	Broj poduzetnika i broj zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji 2005. – 2009. godine	55
Tablica 30.	Broj subjekata malog i srednjeg poduzetništva i broj zaposlenih u istima u Brodsko-posavskoj županiji 2005. – 2009. godine	56
Tablica 32.	Financijski rezultati poslovanja poduzetnika prema veličini u 2008. godini u Brodsko-posavskoj županiji	57

Tablica 33.	Broj obrta i broj zaposlenih u obrtima u Brodsko-posavskoj županiji 2005. – 2009. godine	58
Tablica 34.	Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija prema županijama po spolu i NKD-u 2007. u 2010. godini	58
Tablica 35.	Robna razmjena RH i BPŽ 2006. – 2009., u mln. USD	59
Tablica 36.	Robna razmjena Brodsko-posavske županije po zemljama u 2009. godini, u USD	60
Tablica 37.	Izvoz najvažnijih gospodarskih djelatnosti Brodsko - posavske županije u razdoblju 2006. – 2009. godine, u 000 USD	61
Tablica 38.	Neto inozemna izravna ulaganja u Brodsko-Posavsku županiju i Republiku Hrvatsku za razdoblje od 1993. do 2009. uključujući prva tri tromjesečja 2010. godine u milijunima EUR	62
Tablica 39.	Poduzetničke zone u Brodsko-posavskoj županiji	64
Tablica 40.	Korištenje oraničnih površina na području Brodsko-posavske županije 2006. i 2007.	72
Tablica 41.	Proizvodnja najvažnijih poljoprivrednih kultura u Brodsko-posavskoj županiji	73
Tablica 42.	Gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava	74
Tablica 43.	Voćarska proizvodnja Brodsko-posavske županije	75
Tablica 44.	Nasadi posađeni u sezoni sadnje jedan 2008./proljeće 2009. prema vrstama voćaka	76
Tablica 45.	Stanje stočnog fonda Brodsko-posavske županije 2006.-2008. godine	77
Tablica 46.	Stanje stočnog fonda Brodsko-posavske županije 2006.-2008. godine	78
Tablica 47.	Rezultati provedbe programa raspolaganja poljoprivrednim državnim zemljištem	79
Tablica 48.	Pregled danih suglasnosti na Programe raspolaganja po oblicima raspolaganja	79
Tablica 49.	Pregled JLS koje su provodile natječaje za zakup poljoprivrednog zemljišta	80
Tablica 50.	Pregled jedinica lokalne samouprave koje su provodile natječaje za prodaju	81
Tablica 51.	Ugovori o redovnoj koncesiji poljoprivrednog zemljišta	81
Tablica 52.	Struktura i zastupljenost obraslih površina šuma prema kategoriji i vlasništvu	82
Tablica 53.	Struktura i zastupljenost pojedinih kategorija šuma i šumskog zemljišta prema namjeni i vlasništvu	83
Tablica 54.	Pregled površina šuma i šumskog zemljišta po šumarijama, upravama šuma.	83
Tablica 55.	Iskaz površina šuma	84
Tablica 56.	Komentar iskaza površina šuma izraženih u postotcima u odnosu na ukupno šumsko zemljište..	84
Tablica 57.	Otvorene vode	87
Tablica 58.	Zatvorene vode	88
Tablica 59.	Državna lovišta na području Brodsko-posavske županije	92
Tablica 60.	Županijska lovišta na području Brodsko-posavske županije	93
Tablica 61.	Obračun lovozakupnine za lovnu 2009./2010. godinu	96
Tablica 62.	Kamenolomi u Županiji	98
Tablica 63.	Eksploatacija šljunka i pijeska	98
Tablica 64.	Opis prirodnih resursa Brodsko –posavske županije	100
Tablica 65.	Opis športskih i rekreacijskih sadržaja Brodsko-posavske županije	101
Tablica 66.	Kulturni resursi Brodsko-posavske županije	102
Tablica 67.	Opis događaja Brodsko-posavske županije	103
Tablica 68.	Smještajni kapaciteti Brodsko-posavske županije po vrstama objekata	105
Tablica 69.	Smještajni kapaciteti, dolasci, noćenja turista u Brodsko-posavskoj županiji	106
Tablica 70.	Smještajni kapaciteti u Slavonskom Brodu u 2010.	107
Tablica 71.	Smještajni kapaciteti na području Nove Gradiške	107
Tablica 72.	Dolasci i noćenja stranih turista u 2009. i 2010. godini	108
Tablica 73.	Karakteristike mostova	110
Tablica 74.	Riječna pristaništa u Brodsko-posavskoj županiji	110

Tablica 75.	Obuhvaćenost stanovnika i naselja Brodsko-posavske županije vodom.....	114
Tablica 76.	Uključenost u sustav javne odvodnje	117
Tablica 77.	Prijavljene količine otpada u razdoblju 2002. – 2006.....	121
Tablica 78.	Utvrđene štete izazvane poplavom u 2010. godini	125
Tablica 79.	Utvrđena šteta izazvana olujnim nevremenima – tučom u lipnju i srpnju 2010.	126
Tablica 80.	Utvrđena šteta izazvana olujnim nevremenima – tučom u kolovozu 2010.	127
Tablica 81.	Podaci o učenicima koji su upisali/završili osnovnu školu u posljednjih pet godina	129
Tablica 82.	Učenici upisani u srednje škole.....	131
Tablica 83.	Upisani i diplomirani studenti Strojarskog fakulteta u razdoblju 2005. - 2009.	132
Tablica 84.	Broj upisanih studenata na Veleučilište Slavonski Brod u akademskoj godini 2009./2010.....	133
Tablica 85.	Broj upisanih studenata na Veleučilište Slavonski Brod u razdoblju 2006. – 2010.	133
Tablica 86.	Upisani i diplomirani studenti Učiteljskog studija u razdoblju 2005. - 2009.	134
Tablica 87.	Planirani broj timova primarne zdravstvene zaštite u BPŽ prema Mreži primarne zdravstvene zaštite i popunjenost Mreže	136
Tablica 88.	Pregled udruga u Brodsko-posavskoj županiji po djelatnostima	142
Tablica 89.	Indeks konkurentnosti Brodsko-posavske županije u područjima u kojima županija ostvaruje najlošije rezultate u Republici Hrvatskoj (rang 21)	148
Tablica 90.	SWOT analiza Brodsko-posavske županije: snage i slabosti	154
Tablica 91.	SWOT analiza Brodsko-posavske županije: prilike i prijetnje	156
Tablica 92.	Pokazatelji i načini praćenja provedbe ciljeva, prioriteta i mjera ŽRS	291

Popis slika

Slika 1.	Prometna povezanost Brodsko-posavske županije	14
Slika 2.	Jedinice lokalne samouprave na području Brodsko-posavske županije	15
Slika 3.	Grad Slavonski Brod.....	16
Slika 4.	Grad Nova Gradiška	16
Slika 5.	Ruža vjetrova u razdoblju 1966. – 1975.	19
Slika 6.	Pogodnost korištenja zemljišta u poljoprivredi	20
Slika 7.	Gustoća naseljenosti Brodsko-posavske županije	23
Slika 8.	Kretanje broja stanovnika Brodsko-posavske županije u razdoblju 2005. – 2009.	24
Slika 9.	Grafički prikaz strukture stanovništva prema dobi i spolu	25
Slika 10.	Pregled broja nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja	44

1. UVOD

Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije predstavlja temeljni dokument gospodarsko-društvenog razvoja Brodsko-posavske županije od dana njegovog usvajanja od strane Županijske skupštine 2011. godine do kraja 2013. godine.

Izrada Strategije je proces kojim se utvrđuju dugoročni ciljevi Županije, usklađeni sa specifičnim ciljevima budućih performansi gospodarskog i društvenog razvoja Županije. Ciljevi su nastali kao rezultat razvojnih potencijala, uzimajući u obzir interne i eksterne okolnosti, procjenjujući snage i slabosti i identificirajući sadašnje i buduće potrebe ovdašnjih stanovnika. Strategijom se daje ovlaštenje nositeljima razvoja Županije da osiguraju sve potrebne preduvjete kako bi se postigli održivi željeni rezultati razvoja.

Ova strategija svoje prvo uporište nalazi u Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske koji uređuje ciljeve i načela upravljanja regionalnim razvojem kako bi se omogućile jednake mogućnosti jačanja konkurentnosti u sve tri regije Republike Hrvatske, temeljene na svojim vlastitim potencijalima i razvojnim potrebama. Politika regionalnog razvoja Republike Hrvatske uređena je Strategijom regionalnog razvoja, usvojenoj u lipnju 2010. kojom su definirana ključna načela razvoja za svaku statističku regiju.

Uzevši u obzir nacionalnu Strategiju regionalnog razvoja i Regionalni operativni plan Brodsko-posavske županije, inače preteče strateškog planiranja Županije izrađenog za razdoblje od 2005. do 2012., nastala je ova Strategija koja ne samo da utvrđuje institucionalni temelj Županije potreban za podršku i izradu razvojnih projekata, već stvara okvir unutar kojeg su definirane sve aktivnosti, potrebne za ostvarenje postavljenih ciljeva koji se odnose na dugoročan rast i razvoj društveno-gospodarskog života Županije.

Ova Strategija nastala je na temeljima partnerstva i suradnje, a kao plod intenzivnog rada lokalnog javnog, privatnog i civilnog sektora, predvođena koordinatorom i nositeljem njene izrade, a kasnije i njene primjene, Regionalnim partnerskim vijećem. Partnerski pristup kojim su se vodili svi akteri procesa izrade Strategije zasniva se na načelima konsenzusa, jednakosti i transparentnosti o čemu svjedoče mnogobrojne koordinacije, radionice i sastanci na kojima se redovito, a nerijetko i žučno raspravljalo o svim važnim pitanjima i poteškoćama u razvoja Županije. Županija se u više navrata obraćala javnosti i pozivala sve interesne skupine da prijave svoje projekte koji su se potom i ugradili u Strategiju. Na ovaj način prikupljen je 491 projekt, od čega su 224 kvalitetna projekta različitih tematskih cjelina integrirana u akcijski plan i time pridonose provedbi Strategije. Upravo se od ovih projekata najviše očekuje u pogledu privlačenja i korištenja sredstava međunarodnih fondova i Europske unije, a njihovom implementacijom će se u naredne tri godine pokrenuti i ostvariti održiv društveno-gospodarski razvoj Županije, a time i podizanje kvalitete života svih njenih stanovnika.

2. SAŽETAK

Županijska razvojna strategija (ŽRS) temeljni je planski dokument za planiranje održivog društveno-gospodarskog razvoja svake županije. Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i Strategiji regionalnog razvoja RH navedene strategije zamijenit će Regionalne operative programe (ROP-ove). Županijsku razvojnu strategiju donosi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom partnerstva i suradnje.

Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije izrađena je sukladno sljedećim pravnim propisima:

- Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/2009);
- Strategija regionalnog razvoja RH 2011.-2013. godine (59. sjednica Vlade RH., 4.6.2010. godine);
- Pravilnik o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10);

Strategija je važna za postizanje usmjerenog i koordiniranog razvoja Županije, ali i cijele regije te smanjenja zaostajanja za prosjekom Europske unije. Njome su utvrđeni razvojni ciljevi usmjereni prema društveno-gospodarskom razvoju Županije, smanjenju regionalnih razvojnih nejednakosti te jačanju razvojnog potencijala svih dijelova Županije, osobito onih koji zaostaju u razvoju (tzv. potpomognuta područja) kako bi postala što konkurentnija.

Temeljem provedene analize trenutnog stanja u Županiji, zaključaka SWOT analize Brodsko-posavske županije te razvojne vizije Brodsko-posavske županije, postavljeni su strateški razvojni ciljevi kojima se očekuje zadana razvojna vizija Županije. Strateški razvojni ciljevi Brodsko-posavske županije u razdoblju 2010. – 2013. godine su:

1. Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti i kvalitete radnih mjesta

Realizacija gospodarskog potencijala u Županiji, u cilju povećanja zaposlenosti i optimalnog korištenja svih gospodarskih resursa, nužna je za razvoj Županije. Razvojnou politikom osnažiti će se administrativna podrška gospodarstvu, unaprijediti konkurentnost postojećih tvrtki u Županiji i privući ulaganja u koja će donijeti nova radna mjesta, znanja i tehnologije. Osobitu važnost ima jačanje sektora poljoprivrede, prerađivačke industrije i turizma koji su identificirani kao najvažniji za razvoj Županije. Ulaganjima u strateške poslovne zone iskoristiti će se geoprometni položaj Županije i potaknuti razvoj sektora logistike i distribucije.

2. Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti

Ulaganja u zaštitu okoliša i učinkovito korištenje prirodnih resursa na pravilan i održiv način, nužan su preduvjet održivog razvoja. Razvoj gospodarskih aktivnosti i poslovne infrastrukture treba ostvarivati uz pažljivo sagledavanje mogućih utjecaja na okoliš. Županija će promicati zaštitu okoliša i promovirati gospodarske aktivnosti koje se temelje na ekološki prihvatljivim načelima, uključujući obnovljive izvore energije. Posebno će se poticati ruralni razvoj i kvaliteta života na cijelom području Županije. To će uključivati potporu ekološkoj poljoprivredi i eko-turizmu.

3. Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva

Obrazovni sustav mora kontinuirano pratiti potrebe gospodarstva i tržišta rada. Snažnije povezivanje obrazovnog i poslovnog sektora Županije pridonijet će stvaranju kadrova koji bi bili brzo prilagodljivi tržišnim potrebama. Povećanjem broj kvalitetnih radnika uklanja se jedna od glavnih prepreka privlačenja ulaganja u Županiju. Kontinuirano će se provoditi programi cjeloživotnog obrazovanja koji će poticati stvaranje znanja i vještina potrebnih za rad u sektorima i tehnologijama više dodane vrijednosti.

4. Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina

Ulaganja u kvalitetu života i društvenu infrastrukturu (osobito obrazovanje, zdravstvo, javni prijevoz i kulturu) nužan su preduvjet razvoja Županije. Visoka kvaliteta života pridonijet će zadovoljstvu životom u Županiji, smanjenju odlaska mladih i privlačenju novih stanovnika u Županiju. Jača institucionalna i vaninstitucionalna podrška socijalno osjetljivom dijelu stanovništva unaprijedit će njihov položaj u društvu. Osnaživanjem civilnog društva može se značajno doprinijeti kvaliteti života i unapređenju položaja socijalno osjetljivih skupina.

Zadani su prioriteti i mjere koje je potrebno ostvariti kako bi se ostvarili i zadani strateški ciljevi. Prioriteti i mjere koje je potrebno ostvariti u cilju ostvarenja zadanih strateških ciljeva, a time i razvojne vizije Brodsko-posavske županije, prikazani su u nastavku teksta.

STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti i kvalitete radnih mjesta

- **PRIORITET 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja**
 - ✓ **Mjera 1.** Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta Županijske razvojne agencije Brodsko-posavske županije
 - ✓ **Mjera 2.** Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta razvojnih agencija gradova Slavonskog Broda i Nove Gradiške
 - ✓ **Mjera 3.** Unapređenje kapaciteta lokalne i regionalne samouprave
 - ✓ **Mjera 4.** Umrežavanje županijskih potpornih institucija u cilju privlačenja ulaganja
- **PRIORITET 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki**
 - ✓ **Mjera 1.** Poticanje razvoja brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika
 - ✓ **Mjera 2.** Poticanje poduzetnika koji koriste nove tehnologije i razvijaju inovacije
 - ✓ **Mjera 3.** Cjeloživotno obrazovanje poduzetnika
 - ✓ **Mjera 4.** Povećanje izvoza osnivanjem izvoznih klastera
- **PRIORITET 3: Aktivnosti za privlačenje investitora iz Hrvatske i inozemstva**
 - ✓ **Mjera 1.** Brandiranje županije i promocija gospodarskih potencijala i mogućnosti ulaganja u županiju
 - ✓ **Mjera 2.** Davanje potpora i olakšica za domaće i inozemne investitore

- **PRIORITET 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike**
 - ✓ **Mjera 1.** Razvoj poduzetničkih zona i logističko-distribucijskih centara u blizini važnih geostrateških prometnih pravaca
 - ✓ **Mjera 2.** Izgradnja novih i poboljšanje stanja postojećih prometnica
 - ✓ **Mjera 3.** Izgradnja riječnih luka i razvoj riječnog prometa
- **PRIORITET 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma**
 - ✓ **Mjera 1.** Unapređenje prerađivačke industrije oslonjene na primarnu poljoprivrednu proizvodnju i šumarstvo
 - ✓ **Mjera 2.** Jačanje metaloprerađivačke industrije
 - ✓ **Mjera 3.** Povećanje obradivih površina i unapređenje strukture poljoprivredne proizvodnje
 - ✓ **Mjera 4.** Razvoj selektivnih oblika turizma s posebnim naglaskom na ruralni, kongresni, tranzitni i lovni turizam
 - ✓ **Mjera 5.** Poticanje udruživanja poduzetnika
- **PRIORITET 6: Poticanje razvoja obrtništva**
 - ✓ **Mjera 1.** Razvoj cjelovitog sustava financiranja obrtništva (kredit i potpore)
 - ✓ **Mjera 2.** Edukacija u obrtništvu
 - ✓ **Mjera 3.** Promidžba obrtništva
 - ✓ **Mjera 4.** Zaštita i poticanje tradicijskih i umjetničkih obrta

STRATEŠKI CILJ 2. Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti

- **PRIORITET 1: Komunalna infrastruktura**
 - ✓ **Mjera 1.** Pokrivanje županije javnim vodoopskrbnim sustavom
 - ✓ **Mjera 2.** Pokrivanje županije plinskom mrežom
 - ✓ **Mjera 3.** Razminiranje područja županije
 - ✓ **Mjera 4.** Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama
 - ✓ **Mjera 5.** Sustavi navodnjavanja i uređenje detaljne kanalske mreže
 - ✓ **Mjera 6.** Širenje toplinske mreže
- **PRIORITET 2: Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost**
 - ✓ **Mjera 1.** Postizanje veće energetske učinkovitosti
 - ✓ **Mjera 2.** Korištenje obnovljivih izvora u proizvodnji energije
- **PRIORITET 3. Ruralni razvoj**
 - ✓ **Mjera 1.** Diversifikacija i razvoj gospodarskih aktivnosti
 - ✓ **Mjera 2.** Unapređenje kvalitete života u ruralnom području
 - ✓ **Mjera 3.** Poticanje udruživanja poljoprivrednika (zadruge, klasteri, LAG-ovi)

- **PRIORITET 4. Očuvanje biološke raznolikosti**
 - ✓ **Mjera 1.** Podizanje ekološke svijesti
 - ✓ **Mjera 2.** Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom
 - ✓ **Mjera 3.** Poticanje aktivnosti održivog gospodarenja u skladu s kapacitetom zaštićenih područja i ekološke mreže

STRATEŠKI CILJ 3. Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva

- **PRIORITET 1: Praćenje potreba tržišta rada**
 - ✓ **Mjera 1.** Razvoj mreže srednjih škola i transformacija strukovnog obrazovanja u skladu s novim Zakonom o strukovnom obrazovanju
 - ✓ **Mjera 2.** Prilagodba novih programa i upisnih kvota potrebama gospodarstva i interesima učenika
 - ✓ **Mjera 3.** Uvođenje posebnih programa za djecu s teškoćama u razvoju
- **PRIORITET 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom**
 - ✓ **Mjera 1.** Razvoj centara izvrsnosti
 - ✓ **Mjera 2.** Razvoj novih programa i sustava vrednovanja
 - ✓ **Mjera 3.** Ostvarivanje programa prekogranične suradnje
 - ✓ **Mjera 4.** Znanstveno-istraživački rad
- **PRIORITET 3: Provedba programa cjeloživotnog obrazovanja koji će poticati stvaranje znanja i vještina**
 - ✓ **Mjera 1.** Razvoj sustava i programa cjeloživotnog obrazovanja sukladno potrebama gospodarstva
 - ✓ **Mjera 2.** Kontinuirano usavršavanje djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja
 - ✓ **Mjera 3.** Prekvalifikacijama i dokvalifikacijom osigurati dovoljan broj radnika za pojedina zanimanja

STRATEŠKI CILJ 4. Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina

- **PRIORITET 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi**
 - ✓ **Mjera 1.** Unapređenje infrastrukture, informatičke tehnologije i opreme zdravstvenih institucija
 - ✓ **Mjera 2.** Unapređenje zdravlja stanovništva i zaštita zdravlja ljudi od djelovanja štetnih čimbenika okoliša
 - ✓ **Mjera 3.** Programi socijalne skrbi
 - ✓ **Mjera 4.** Izrada i provedba programa socijalne i gospodarske uključenosti te programa pomoći socijalno osjetljivim skupinama
- **PRIORITET 2: Unapređenje kvalitete života**
 - ✓ **Mjera 1.** Poboljšanje javnog prijevoza u županiji
 - ✓ **Mjera 2.** Stvaranje približno jednakih uvjeta za školovanje na području cijele Županije

- ✓ **Mjera 3.** Unapređenje učeničkog i studentskog standarda
- ✓ **Mjera 4.** Zaštita kulturne baštine i ulaganje u razvoj kulturnih institucija i programa
- ✓ **Mjera 5.** Ulaganja u sportsku infrastrukturu i potpora razvoja sportu
- **PRIORITET 3: Podrška razvoju civilnog društva**
 - ✓ **Mjera 1.** Promocija civilnog sektora i jačanje uloge civilnog društva u procesima odlučivanja
 - ✓ **Mjera 2.** Potpora projektima organizacija civilnog društva
 - ✓ **Mjera 3.** Umrežavanje organizacija civilnog društva te poticanje međuregionalne i međudržavne suradnje
 - ✓ **Mjera 4.** Poticanje volonterstva

3. ANALIZA/OCJENA STANJA

3.1. Položaj i administrativna podjela

3.1.1. Položaj

Brodsko-posavska županija smještena je u južnom dijelu Slavonske nizine, okružena planinama Požeškog i Diljskog gorja sa sjevera te rijekom Savom sa juga. Rijeka Sava ujedno predstavlja i državnu granicu Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, dok u Hrvatskoj Brodsko-posavska županija graniči sa četiri županije – na zapadu sa Sisačko-moslavačkom, sjeveru s Požeško-slavonskom, na sjeveroistoku s Osječko-baranjskom te na istoku s Vukovarsko-srijemskom županijom.

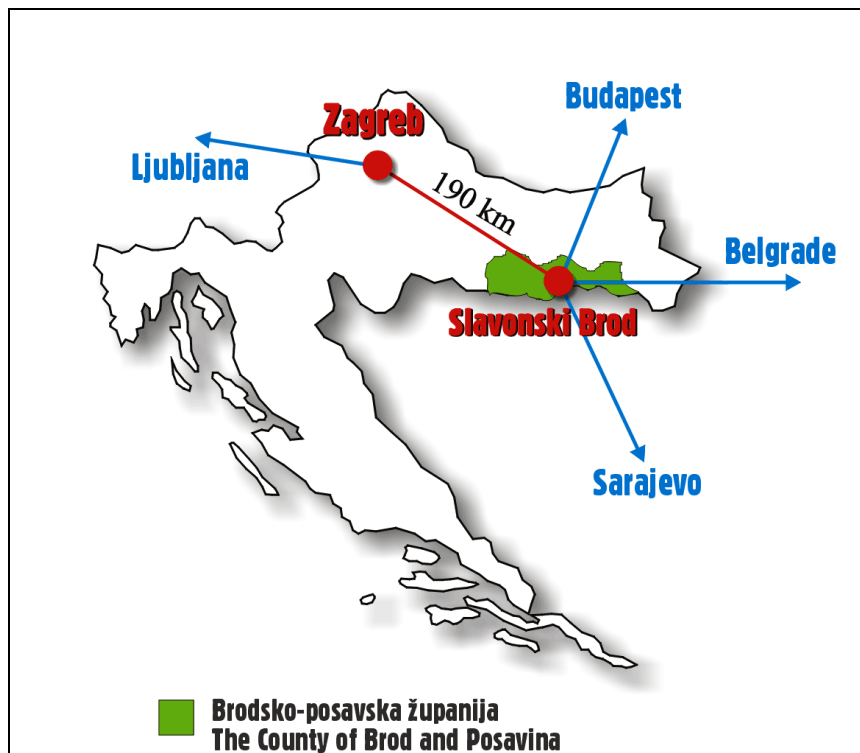
Brodsko-posavska županija je prostorno izdužena na pravcu zapad - istok, 117 km zračne dužine, a širina teritorija se kreće od samo 7 km (u predjelu rijeke Orljave) do 27 km (udaljenost Psunj - Sava). Županija obuhvaća prostor zemljišta prosječne širine 10 - 15 km, pa možemo reći da je koeficijent izduženosti 1:10.

Područje Županije prostire se na 2.034 km², što čini 3,59% ukupne površine Republike Hrvatske i zauzima 14. mjesto u Republici Hrvatskoj po površini među županijama. Brodsko-posavska županija je smještena na sjevernoj zemljopisnoj širini od 45°02' - 45°23' i istočnoj zemljopisnoj dužini od 17°04' - 18°00' - 35'.

Područje Brodsko-posavske županije može se podijeliti na tri reljefne cjeline: brdsku, ravničarsku i nizinsku. Gorski okvir na sjeveru čine tri gore: Psunj, Požeška i Dilj-gora. Sve tri gore ubrajamo u niže, jer ni jedna ne prelazi visinu od 1000 m.

Nadmorska visina prostora Županije kreće se od najniže točke 83 m (Gundinci) do najviše 985 m (Psunj/Brezovo polje). Najvećim dijelom prostor Županije je ravničarski, s prosječnom nadmorskom visinom od oko 90 m. Tu su izgrađena sva veća naselja i prometnice naše Županije. Prema nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku, Brodsko-posavska županija se ubraja u Središnji i Istočnu (Panonsku) Hrvatsku zajedno sa Bjelovarsko-bilogorskom, Virovitičko-podravskom, Požeško-slavonskom, Osječko-baranjskom, Vukovarsko-srijemskom, Karlovačkom i Sisačko-moslavačkom županijom.

Slika 1. Prometna povezanost Brodsko-posavske županije

Brodsko-posavsku županiju obilježavaju dva osnovna cestovna pravca.

- Prvim, interkontinentalnim, u pravcu zapad-istok, povezane su zemlje zapadne Europe sa zemljama Bliskog istoka. Tim pravcem, a duž cijelog područja Županije, prolazi željeznička, cestovna, riječna i telekomunikacijska mreža, te naftovod.
- Drugi interregionalni pravac, od sjevera prema jugu, spaja zemlje istočne i srednje Europe s Jadranom.

Brodsko-posavska županija ima izrazito **povoljan geostrateški položaj**, nalazi se na križanju važnih prometnih pravaca, na raskrižju europskih prometnih koridora (X i Vc), a uz druge prirodne resurse (tlo, vode) pogodan je za **razvoj gospodarstva i ostalih djelatnosti koje utječu na kvalitetu življenja i sveukupan razvoj ove sredine**.

3.1.2. Administrativna podjela

Konstituiranjem Županijske skupštine, a na osnovi Zakona o lokalnoj upravi i samoupravi, 15. travnja 1993. godine ustrojena je Brodsko-posavska županija. Objedinila je dvije bivše općine - Novu Gradišku i Slavonski Brod. Županija je jedinica područne (regionalne) samouprave čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, prometnu, gospodarsku, društvenu i samoupravnu cjelinu, a ustrojava se radi obavljanja poslova od područnoga (regionalnog) interesa. (Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.)

Prikaz teritorijalnog ustroja Brodsko-posavske županije dat je na osnovi Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br. 90/92, 10/97,).

Brodsko-posavska županija sa sjedištem u gradu Slavskom Brodu utvrđena je u članku 3. stavak 1 Zakona pod rednim brojem XII.

Sadašnje teritorijalno ustrojstvo Županije temelji se na Zakonu o područjima županija, gradova i općina u republici Hrvatskoj (NN br. 10/97).

U sastavu Brodsko-posavske županije nalazi se 28 jedinica lokalne samouprave i to 2 grada i 26 općina s ukupno 185 naselja.

Slika 2. Jedinice lokalne samouprave na području Brodsko-posavske županije

Izvor: Prostorni plan Brodsko-posavske županije, 2008. godine

Slika 3. Grad Slavonski Brod

Slika 4. Grad Nova Gradiška

Tablica 1. Jedinice lokalne samouprave na prostoru Brodsko-posavske županije

Jedinica lokalne samouprave	Površina/km ²	Broj naselja	Broj stanovnika	Datum nastanka prostorne jedinice
Grad Slavonski Brod	54,45	3	64.612	30.12.1992.
Grad Nova Gradiška	35,75	4	15.833	30.12.1992.
Općina Bebrina	100,99	7	3.541	30.12.1992.
Općina Brodski Stupnik	57	4	3.526	30.12.1992.
Općina Bukovlje	23,81	5	2.739	07.02.1997.
Općina Cernik	130	11	4.135	30.12.1992.
Općina Davor	42,61	2	3.255	30.12.1992.
Općina Donji Andrijeveci	57	4	4.393	30.12.1992.
Općina Dragalić	59,32	6	1.282	07.02.1997.
Općina Garčin	95	8	5.420	30.12.1992.
Općina Gornji Bogičevci	47	6	2.350	30.12.1992.
Općina Gornja Vrba	20,16	2	1.800	07.02.1997.
Općina Gundinci	59,68	1	2.294	30.12.1992.
Općina Klakar	53,5	4	2.400	30.12.1992.
Općina Nova Kapela	128,94	12	5.118	30.12.1992.
Općina Okučani	159,39	17	4.224	30.12.1992.
Općina Oriovac	99,06	10	6.559	30.12.1992.
Općina Oprisavci	64,57	8	2.942	30.12.1992.
Općina Podcrkavlje	94,82	13	2.683	30.12.1992.
Općina Rešetari	55,42	7	5.171	30.12.1992.
Općina Sibinj	121,62	12	7.920	30.12.1992.
Općina Sikirevci	29,5	2	2.700	07.02.1998.
Općina Slavonski Šamac	22,50	2	2.649	30.12.1992.
Općina Stara Gradiška	77,6	7	1.400	30.12.1992.
Općina Staro Petrovo Selo	139,25	13	6.212	30.12.1992.
Općina Velika Kopanica	68,5	5	3.500	30.12.1992.
Općina Vrbje	80	7	2.901	30.12.1992.
Općina Vrpolje	60,5	3	4.023	30.12.1992.

3.2. Prirodna obilježja i resursi

3.2.1. Reljef

Na prostoru Brodsko-posavske županije izdvajaju se dvije osnovne reljefne cjeline: prigorski pojas na sjeveru i nizinski dio uz rijeku Savu.

Prigorski pojas na sjeveru Županije čine uski brdsko-planinski pojas uz samu sjevernu granicu Županije, te širi prigorski pojas koji se pruža do dodira s nizinskim prostorom.

Brdsko-planinski pojas čine:

- **Psunj** - sa svojim najvišim vrhom Brezovo polje (985 m),
- **Požeška gora**, s najvišim vrhom od 615 m,
- **Dilj-gora**, s najvišim vrhom od 461 m.
- **Kasonja-brdo** (između Požeške i Dilj-gore) s vrhom od 352 m.

To su pretežito šumska i nenaseljena područja.

Prigorski prostori se pružaju u nizu od zapadnih ogranaka Psunja, pa do istočnih obronaka Dilja. To su reljefno blago razvijeni prostori, pogodni za razvoj naselja, ali i ostalih gospodarskih funkcija.

Nizinski dio uz rijeku Savu čini oko 50% prostora Županije. To je nisko zaravnjeno zemljište uz rijeku Savu, veće vlažnosti i još uvijek ne potpuno zaštićeno od visokih voda Save. To je prostor akumulacijsko-tektonskog reljefa. Karakteristike reljefa su određene mlađim tektonskim procesima i klimatskim promjenama u pleistocenu i imale su velikog utjecaja na hidrografske odnose ovog prostora.

Zahvaljujući konfiguraciji i kakvoći tla, prirodnim resursima, povijesno kulturnoj baštini i drugim vrijednostima BPŽ uspijeva razvijati i posjeduje potencijal za daljnji napredak za različite oblike selektivnog turizma, poljoprivredne proizvodnje za što su osnovni preduvjeti čist okoliš i povoljni klimatski uvjeti.

3.2.2. Klima

Brodsko-posavska županija nalazi se u području umjerene kontinentalne klime s vrlo rijetko izraženim ekstremnim meteorološkim promjenama.

Klimu Županije karakteriziraju srednje mjesečne temperature više od 10 °C tijekom više od četiri mjeseca, srednje temperature najtoplijeg mjeseca ispod 22 °C te prosječna godišnja količina oborina od 700-800 mm.

Podaci o insolaciji i naoblaci postoje samo za meteorološku postaju Slavonski Brod. Ukupno trajanje insolacije u Slavonskom Brodu iznosi 1.835,1/sat, a srednja godišnja vrijednost naoblake iznosi 6,5 desetina.

Pojave magle kao klimatskog elementa od velikog su značenja, jer cijelim prostorom Županije prolazi auto-cesta Zagreb–Lipovac, te je poznavanje pojave magle od velikog značenja za sigurno odvijanje prometa.

U Slavonskom Brodu prosječan godišnji broj dana s maglom iznosi 100 dana.

Mraz se na području Županije godišnje pojavljuje 48,7 dana, a praćenje ove meteorološke pojave važno je za poljoprivredu Županije.

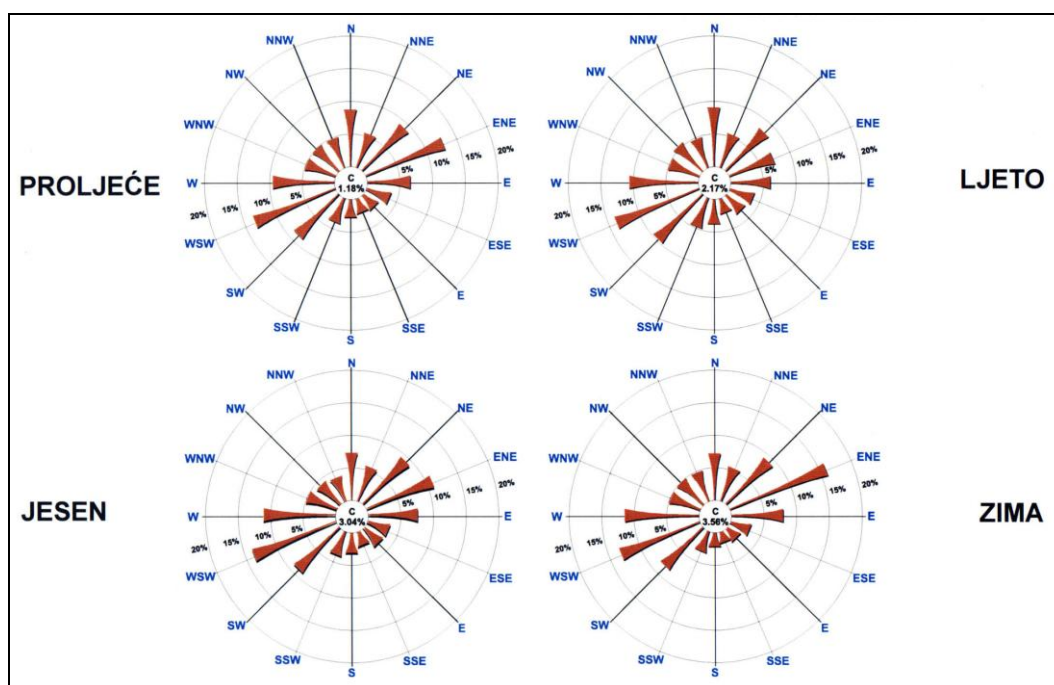
U godišnjoj ruži vjetrova na području Slavonskog Broda prevladavaju strujanja iz dva suprotna smjera i to iz zapad jugozapad i istok sjeveroistok te njihovih susjednih smjerova strujanja koji su prisutni od jeseni do proljeća.

Ljeti prevladava strujanje iz smjera zapad jugozapad, smanjuje se učestalost iz smjera istok sjeveroistok, a povećava iz smjera sjevera.

U prijelaznim godišnjim dobima, u proljeće i jesen dominira podjednak udio vjetra iz istok sjeveroistok i zapad jugozapad. Tijekom godine najveću učestalost imaju vjetrovi jačine 1-3 bofora.

Na Slici 4. prikazana je ruža vjetrova za razdoblje od 1966. do 1975. godine sa meteorološke postaje u Slavonskom Brodu, po godišnjim dobima.

Slika 5. Ruža vjetrova u razdoblju 1966. – 1975.

Izvor: Stanje okoliša Brodsko-posavske županije 2009.

3.2.3. Tla

Na temelju provedenih pedoloških istraživanja, na cjelokupnom području Županije, utvrđena je velika horizontalna i vertikalna varijabilnost tala. Od područja uz rijeku Savu, pa sve do brežuljkastih i gorskih prostora Županije čitav je niz različitih tipova i podtipova tala koja pripadaju grupama automorfnih (zastupljenost 25%) ili hidromorfnih tala (zastupljenost 75%).

Područje Brodsko-posavske županije predstavlja jedno od povoljnijih za biljnu proizvodnju u Republici Hrvatskoj. U Republici Hrvatskoj je 2.695.037 ha poljoprivrednih površina, a u Brodsko-posavskoj županiji je 115.421 ha poljoprivrednih površina od kojih su 103.515 ha obradive površine što

predstavlja 89,68% ukupnih poljoprivrednih površina. Ovaj odnos znatno je iznad državnog prosjeka gdje iznosi 63,2%.

U strukturi korištenih obradivih površina najveći udjel je oranica i vrtova sa 58.088 ha (81,12%) što potvrđuje da u Brodsko-posavskoj županiji postoji znatno intenzivnija obrada poljoprivrednog zemljišta u odnosu na prosjek Republike Hrvatske gdje je taj udjel 73%, a što je posljedica prirodnih i agroekoloških uvjeta. U strukturi zasijanih površina najveći dio čine žitarice (65%), industrijsko bilje (12,7%), krmno bilje 11,6% te povrće (10,7%).

3.2.3.1. Tipovi tla

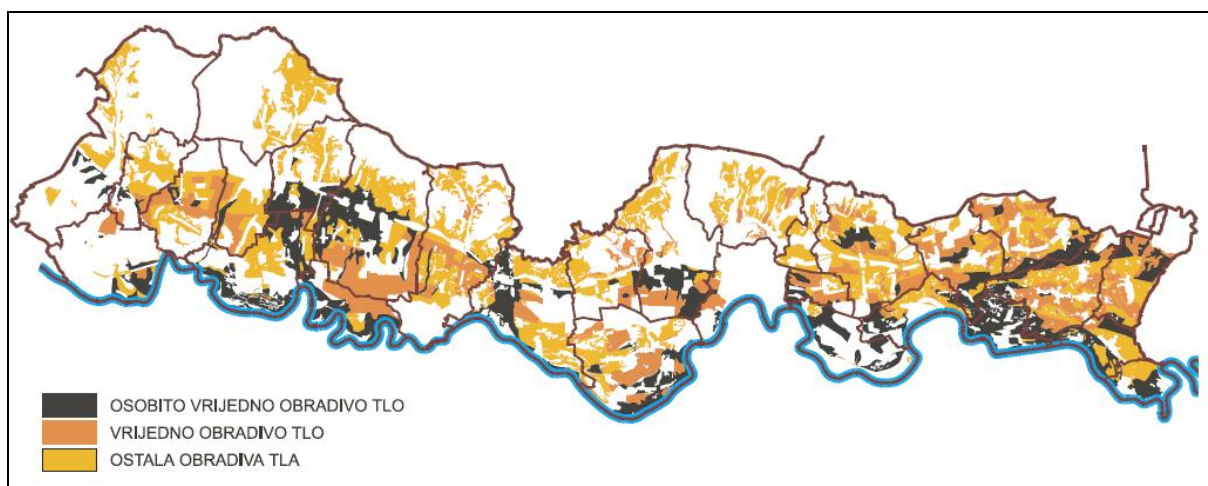
Prostori uz rijeku Savu i neposredno oko nje su područja gdje prevladavaju aluvijalna-amfoglejna tla, vlažena donjom i površinskom vodom, a na njih se nadovezuje hipoglej i livadsko tlo, vlaženo donjom vodom, te na područjima gdje je prisutno povremeno prekomjerno vlaženje površinskom vodom – pseudoglej na zaravni i obronačni, a dalje prema višim prostorima, lesivirana, distrična i smeđa tla, dok su na najvišim i strmim prostorima Županije ranker, a na karbonatnoj podlozi rendzina.

Ovakva raznolikost pedoloških tipova tala ukazuje i na različite pogodnosti njihovog gospodarskog korištenja.

Tla u nizinskom i priobalnom području, vrlo su povoljna za poljoprivrednu proizvodnju, a u skupinu tala pogodnih za poljoprivredno korištenje ubrajaju se eutrično smeđa tla, ritske crnice, semiglejna (livadska tla), te većim dijelom i močvarna glejna tla. Određene razlike postoje u stupnju uređenosti pojedinih tala za poljoprivrednu proizvodnju.

Tla u brežuljkastom i prigorskom području Županije pogodna su za razvoj šuma mekih i tvrdih listača. To su: distrična smeđa tla, pseudoglej ravničarski i obronačni, aluvijalna tla, aluvijalno koluvijalna, močvarno glejna i semiglejna tla.

Slika 6. Pogodnost korištenja zemljišta u poljoprivredi

3.2.4. Šume

U ukupnoj količini šumskog zemljišta Republike Hrvatske, Brodsko-posavska županija sudjeluje s oko 2,9%, što je znatno ispod prosjeka drugih županija Hrvatske. Šumom je prekriveno oko 30% prostora Županije, a prosjek Republike Hrvatske je 37%.

Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta Brodsko-posavske županije je 58.713,16 ha, od čega obrasla šumska površina čini 95% (56.669,07 ha), proizvodne čistine 2% i ostatak je neplodno (neproizvodno) šumsko zemljište. Udio listača u obrasloj površini šuma je 98%, a četinjača 2%.

Prostor Županije obzirom na šumske zajednice može se podijeliti na niži i viši dio. Gorje pripada biljno-geografskoj provinciji ilirskih bukovih šuma, a niži dio biljno-geografskoj provinciji ilirskih grabovih šuma.

U nizinskom dijelu Županije zastupljene su šume hrasta lužnjaka u zajednici s jasenom i brijestom, ali i u zajednici s grabom, klenom i lipom u najnižim područjima.

Brdski prostori Županije su, uglavnom, pod šumama bukve i jele u višim dijelovima te hrasta, graba, jasena, topola i ostalih listača u nižim dijelovima.

U područjima uz Savu prisutne su šume poljskog jasena s kasnim drijemovcem, te se u nešto značajnijem udjelu javlja i vrba, a nove površine se pošumljavaju euro-američkim topolama, kao i sadnjom crne johe.

3.2.5. Vode

Na području Županije od vodnih površina zastupljeni su: vodotoci, akumulacije i ribnjaci, dok jezera i retencija nema.

Pod vodnim površinama na prostoru Županije je 6.955 ha, odnosno 3,4% cjelokupnog prostora.

Najzastupljenija kategorija vodnih površina su vodotoci koji zauzimaju 59,7% od ukupnih vodnih površina, zatim ribnjaci 40% i akumulacije s udjelom od svega 0,3% vodnih površina.

Vodotoci na području županije grupirani su u slivna područja:

- slivno područje Šumetlica–Crnac, površine 98.376 ha;
- slivno područje Jelas polja; površine 45.640 ha;
- slivno područje Biđ,
- slivno područje Orljava, površine 149.400 ha.

Rijeka Sava je najveći vodotok u Županiji, u dužini od 174,9 km i čiji režim protoka utječe na formiranje hidroloških veličina, posebno maksimalnih protoka, na području Županije. Naplavna ravan ili poloj uz Savu je uski pojas uz sam tok rijeke, pod utjecajem akumulacijskog djelovanja rijeke. U građi poloja sudjeluju sedimenti Save zastupljeni s pjeskovitom ilovačom i glinovitim pijeskom kvarterne starosti.

Ribnjačarske površine zastupljene su na području Jelas polja (76%) i na slivnom području Šumetlica–Crnac (23,8%). One ujedno predstavljaju vrlo vrijedna i bogata staništa ornitofaune koja su od izuzetne važnosti za zaštitu ugroženih i rijetkih ptica močvarica ne samo u Hrvatskoj već i u Europi.

Dvije akumulacije koje čine 0,3% u ukupnoj vodnoj površini Županije su Bačica i Petnja.

Temeljem karte o kategorizaciji terena prema podobnosti za iskorištavanje podzemne vode na području Županije, mogu se izdvojiti dva značajnija područja pogodna za lociranje crpilišta za grupne vodovode i to oba uz Savu.

Prvo područje nalazi se istočno od Slavonskog Broda, na sjeveru od rijeke Save počevši od naselja Ruščica (kao zapadnog ruba) te se proteže na istok do granice Županije.

Drugo područje također je locirano sjeverno uz rijeku Savu. Njegova zapadna granica počinje oko dva kilometra nizvodno od utoka vodotoka Veliki Strug, a istočna granica završava istočno od naselja Davor.

3.2.6. Mineralne sirovine

Na prostoru Brodsko-posavske županije od mineralnih sirovina eksploatira se tehnički kamen, riječni šljunak i pijesak te opekarska glina.

Najznačajnija djelatnost u iskorištavanju mineralnih sirovina je kamenarstvo. Aktivna iskorištavanja odvijaju se u četiri kamenoloma: Giletinci, Perčin, Starča i Fukinac. U sva četiri kamenoloma iskorištava se amfibolit koji se koristi kao tehnički kamen. Detaljni podaci o eksploataciji mineralnih sirovina u Brodsko-posavskoj županiji dani su u poglavlju 3.5. Eksploatacija mineralnih sirovina.

3.2. Stanovništvo

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, Brodsko-posavska županija ima 176.765 stanovnika, gotovo jednako kao što je zabilježeno popisom iz 1991. Broj stanovnika porastao je u ranim 90-im, ali se smanjio sredinom 90-ih slijedom ratnih zbivanja. U odnosu na 1991. godinu, blago je povećano učešće stanovništva u gradovima gdje 2001. godine živi 45,51% sveukupnog stanovništva dok preostalih 54,49% živi u ruralnim sredinama.

U Brodsko-posavskoj županiji živi 87 stanovnika po km², što je više u odnosu na prosjek Republike Hrvatske (78,4 stanovnika/km²). Županija broji oko 54.836 kućanstava s prosječnim brojem od 3,2 člana u kućanstvu, dok je za Republiku Hrvatsku prosjek 3 člana. Gustoća stanovništva po gradovima i općinama varira, ali je najveća u gradovima. Od općinskih sredina najgušće su naseljene prigradske općine Gornja Vrba i Bukovlje te pogranične općine Slavonski Šamac i Sikirevci koje su do 1997. godine bile jedna općina. Uzrok tome su naseljavanja izbjeglica iz Bosne i Hercegovine koji su se koncentrirali u tim općinama. Najmanji broj stanovnika po km² imaju općine ratom stradalom području (Dragalić, Stara Gradiška i Okučani) te općina Podcrkavlje u brdsko-planinskom području županije.

Prema nacionalnoj strukturi, a prema posljednjem popisu stanovništva (2001.god), najzastupljeniji su Hrvati s udjelom od 93, 95%, zatim slijede Srbi sa 3,02%, dok su ostale nacionalnosti manje zastupljene i to Romi sa 0,33%, Bošnjaci 0,21%, Ukrajinci 0,18% te Albanci sa 0,16%.

Slika 7. Gustoća naseljenosti Brodsko-posavske županije

Prema procjenama Državnog zavoda za statistiku o broju stanovnika u Republici Hrvatskoj i Brodsko-posavskoj županiji, 2009. godine u Brodsko-posavskoj županiji živjelo je 172.681 stanovnik, odnosno 3,90% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske (Tablica 2.). U usporedbi s podacima za 2005., 2006., 2007. i 2008. godinu, udio stanovnika Brodsko-posavske županije u odnosu na broj stanovnika Republike Hrvatske kontinuirano se smanjuje – 2005. godine iznosio je 3,94% da bi se do 2009. godine smanjio na 3,90%.

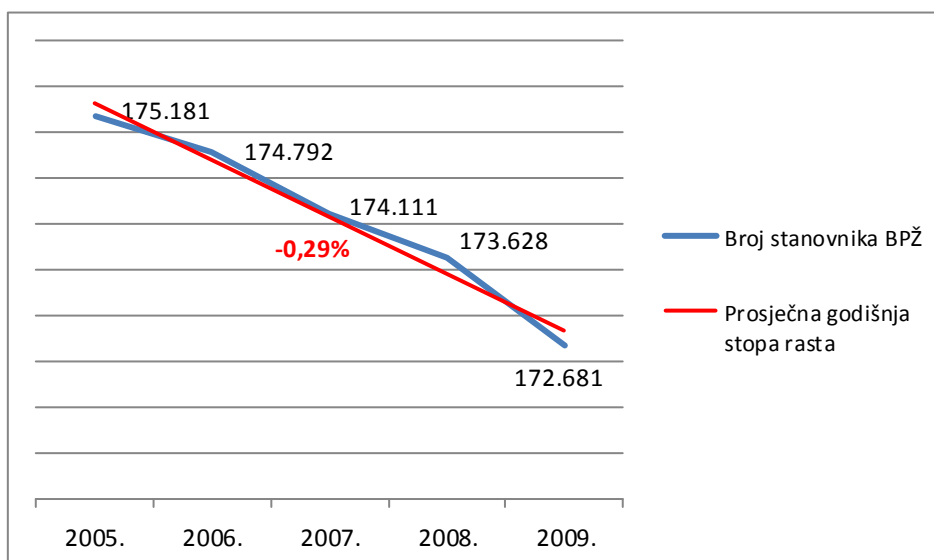
Tablica 2. Procjene broja stanovnika Brodsko-posavske županije i Republike Hrvatske 2005. – 2009.

Godina	Broj stanovnika		Udio BPŽ u RH (%)
	Republika Hrvatska	Brodsko-posavska županija	
2005.	4.441.989	175.181	3,94%
2006.	4.440.022	174.792	3,94%
2007.	4.435.982	174.111	3,92%
2008.	4.434.508	173.628	3,92%
2009.	4.429.078	172.681	3,90%

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2010.

Broj stanovnika Brodsko-posavske županije kontinuirano se smanjuje, a prosječna godišnja stopa rasta iznosi -0,29%, što znači da se u jednoj godini broj stanovnika smanjuje za prosječno 0,29%. Kretanje broja stanovnika Brodsko-posavske županije prikazano je na Slici 6.

Slika 8. Kretanje broja stanovnika Brodsko-posavske županije u razdoblju 2005. – 2009.

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada Mreža znanja d.o.o.

U razdoblju od 2005. – 2009. godine, Brodsko-posavska županija bilježi negativan prirodni prirast stanovništva, koji 2009. godine iznosi -222 osoba.

Tablica 3. Prirodno kretanje stanovništva u Brodsko-posavskoj županiji za razdoblje od 2005. do 2009. god.

Godina	Rođeni	Umrli	Prirodni prirast	Vitalni indeks
2005.	1775	1997	-231	88,4
2006.	1709	1962	-267	86,4
2007.	1698	2047	-358	82,5
2008.	1738	2067	-338	83,6
2009.	1810	2022	-222	89,0

Izvor: Državni zavod za statistiku

Iz Tablice 3. je vidljiv kontinuiran negativan prirodni prirast koji je u 2007. i 2008. godini bio najniži, dok je u 2009. godini došlo do poboljšanja u odnosu na 2005. godinu i cjelokupno razdoblje. Usporedno sa stanjem u Republici Hrvatskoj, vitalni indeks je iznad prosjeka, iznosi 89,0 u 2009. godini dok za RH je oko 81.

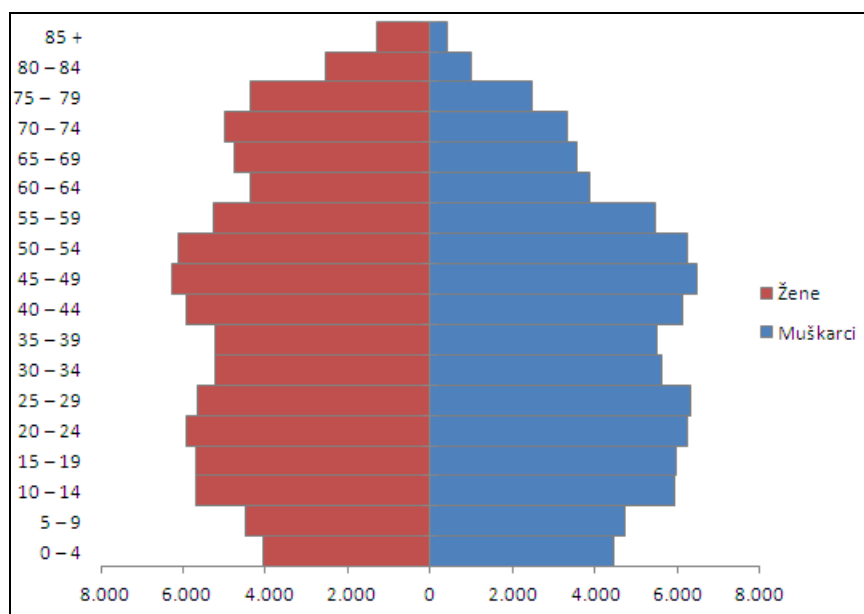
Starosna struktura stanovništva je relativno uravnotežena (Tablica 4, Slika 6). Otprilike 25% stanovništva je mlađe od 20 godina, dok je oko 20% stanovništva starije od 60 godina (žene dominiraju u toj starosnoj skupini). Preostalih 55% stanovništva je starosno između 20 i 59 godina i uglavnom ravnomjerno raspoređeno između muškaraca i žena. U strukturi stanovništva Brodsko-posavske županije žene sudjeluju sa 51,21%, a muškarci sa 48,79%.

Tablica 4. Struktura stanovništva Brodsko-posavske županije prema dobi i spolu

Dob	Žene	Muškarci	Ukupno
do 19 godina	19.896	21.121	41.017
20 do 24	5.928	6.250	12.178
25 do 39	16.098	17.425	33.545
40 do 60	23.553	24.368	47.921
60 do 84	21.058	14.257	35.315
85+	1.303	413	1.716
Nepoznato	544	445	989

Izvor: Državni zavod za statistiku

Slika 9. Grafički prikaz strukture stanovništva prema dobi i spolu

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada Mreža znanja d.o.o.

Iz prikazanih podataka jasno je vidljivo da se broj stanovnika znatno smanjio usporedno sa posljednjim popisom stanovništva, koji je u 2007. i 2008. godini bio najniži, dok je u 2009. godini došlo do poboljšanja u odnosu na 2005. godinu i cjelokupno razdoblje. No, ipak, promatrajući stanje u Republici Hrvatskoj, može se zaključiti da je vitalni indeks iznad prosjeka, iznosi 89,0 u 2009. godini dok za RH je oko 81. Smanjenjem prirodnog prirasta dolazi do starenja stanovništva što ima negativan utjecaj na daljnji gospodarski i demografski razvoj.

Tablica 5. Doseljeno i odseljeno stanovništvo u 2008. godini

	Doseljeni		Odseljeni		Saldo migracije među županijama	Saldo migracije s inozemstvom	Preseljeno stanovništvo	
	Iz druge županije	Iz inozemstva	U drugu županiju	U inozemstvo			Unutar gra./opć.	Unutar županije
Broj	747	668	1344	265	-597	403	298	1275

Izvor: Državni zavod za statistiku

U Tablici 5. prikazan je broj doseljenog i odseljenog stanovništva prema području doseljenja i odseljenja u 2008. godini. Saldo migracije s drugim županijama je negativan (-597), što znači da se više ljudi iseljava iz Brodsko-posavske u druge hrvatske županije nego što se useljava u Brodsko-posavsku županiju iz drugih hrvatskih županija, što je rezultat nedovoljne gospodarske razvijenosti Brodsko-posavske županije. S druge se strane u Brodsko-posavsku županiju doselilo više ljudi iz inozemstva nego što ih je otišlo u inozemstvo.

3.3. Gospodarstvo Brodsko-posavske županije

Globalna ekonomska kriza kao i recesija koja je uslijedila, ostavile su značajan utjecaj na gospodarstvo u Brodsko-posavskoj županiji uzrokujući stagnaciju, a zatim i pad gospodarske aktivnosti.

Pored recesije gospodarstvo je opterećeno i nizom problema iz novije prošlosti koji uključuju:

- težak proces tranzicije gospodarstva prema ekonomiji otvorenog tržišta;
- problematičnu privatizaciju državne industrijske imovine;
- nedostatak domaćih i stranih poslovnih investicija.

Globalna ekonomska kriza kao i recesija koja je uslijedila, ostavile su značajan utjecaj na gospodarstvo u Brodsko-posavskoj županiji uzrokujući stagnaciju, a zatim i pad gospodarske aktivnosti.

3.3.1. Struktura gospodarstva Brodsko-posavske županije

Na području Brodsko-posavske županije posluje ukupno 1.390 poduzetnika, koji čine 1,5% svih hrvatskih poduzetnika. Kao i na razini ukupnog poduzetništva Republike Hrvatske, i u Brodsko-posavskoj županiji najviše su zastupljeni poduzetnici koji se bave uslužnim djelatnostima, u prvom redu trgovinom (25,9%), zatim prerađivačkom industrijom (19,8%), građevinarstvom (15,0%) te poduzetnici koji se bave stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (13,2%). Poljoprivredom se bavi 6,9% poduzetnika, prijevozom i skladištenjem 4,8% poduzetnika dok je u ostalim djelatnostima zastupljenost poduzetnika znatno manja.

Značajno drugačija je situacija promatra li se broj zaposlenih po pojedinim djelatnostima. Iako poduzetnici iz prerađivačke industrije čine 19,8% ukupnog broja poduzetnika, po broju zaposlenih to je daleko najznačajnija djelatnost sa koja zapošljava čak 43,4% zaposlenih na području Županije. Slijede građevinarstvo s udjelom od 21,2% te trgovina s udjelom od 12,9% svih zaposlenih, iako ih po broju ima najviše. U Tablici 6. daje se pregled broja poduzetnika te broja i udjela zaposlenih po djelatnostima u 2009. godini.

Tablica 6. Broj poduzetnika i zaposlenih u 2009. godini prema NKD-u

Područje djelatnosti		Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Udio zaposlenih (u%)
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	97	815	4,8
B	Rudarstvo i vađenje	7	60	0,4
C	Prerađivačka industrija	276	7.333	43,4
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	5	136	0,8
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	9	514	3,1
F	Građevinarstvo	209	3.559	21,1
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	360	2.175	12,9
H	Prijevoz i skladištenje	67	420	2,5

Područje djelatnosti		Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Udio zaposlenih (u%)
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	30	143	0,8
J	Informacije i komunikacije	35	206	1,2
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	8	20	0,1
L	Poslovanje nekretninama	7	34	0,2
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	184	724	4,3
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	23	374	2,2
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranja	1	5	0,0
P	Obrazovanje	14	54	0,3
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	21	113	0,7
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	5	6	0,0
S	Ostale uslužne djelatnosti	32	200	1,2
T	Djelatnosti kućanstva kao poslodavca	-	-	-
U	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-	-
Ukupno sve djelatnosti		1.390	16.891	100,0

Izvor: FINA, Zagreb

Tablica 7. Poslovni subjekti u Brodsko-posavskoj županiji, stanje na dan 30. lipnja 2010.

Pravne osobe – ukupno		Trgovačka društva		Poduzeća i zadruge		Ustanove, tijela, udruge, fondovi i organizacije		Obrt i slobodna zanimanja
registrirane	aktivne	registrirana	aktivna	registrirani	aktivni	registrirani	aktivni	
5.637	2.346	2.371	1.742	1.446	91	1.820	513	2.770

Izvor: Državni zavod za statistiku, Broj i struktura poslovnih subjekata po županijama, Priopćenje broj 11.1.2/1. od 16. kolovoza 2010.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2010. godini u Brodsko-posavskoj županiji bilo je registrirano ukupno 5.637 pravnih osoba, od čega je aktivnih bilo 2.346 ili 43%. Očekivano, najviše je aktivnih trgovačkih društava (1.742) koji čine čak 74% aktivnih pravnih osoba na području Županije. Najmanji udio (0,04%) u aktivnim pravnim osobama čine poduzeća i zadruge, dok 513 aktivnih ustanova, udruga, fondova i organizacija u aktivnim pravnim osobama imaju udio od 22%.

Tablica 8. Trgovačka društva prema pravno-ustrojbenim oblicima, stanje 30. lipnja 2010.

Trgovačka društva – ukupno		Dionička društva		Društva s ograničenom odgovornošću		Ostali oblici	
registrirana	aktivna	registrirana	aktivna	registrirana	aktivna	registrirani	aktivni
2.371	1.742	35	29	2.302	1.691	34	22

Izvor: Državni zavod za statistiku, Broj i struktura poslovnih subjekata po županijama, Priopćenje broj 11.1.2/1. od 16. kolovoza 2010.

Promatramo li trgovačka društva prema ustrojbenim oblicima, možemo zaključiti da čak 97% aktivnih trgovačkih društava čine društva s ograničenom odgovornošću, dok aktivna dionička društva čine tek 1,7% aktivnih trgovačkih društava na području Županije.

S obzirom da na području Republike Hrvatske posluje 137.079 aktivnih pravnih osoba, pravne osobe sa sjedištem u Brodsko-posavskoj županiji čine tek neznatnih 1,71% aktivnih pravnih osoba Republike Hrvatske.

Tablica 9. Struktura aktivnih pravnih osoba prema oblicima vlasništva, stanje 30. lipnja 2010.

	Ukupno	Oblici vlasništva									
		državno	udio u ukupnome	privatno	udio u ukupnome	zadružno	udio u ukupnome	mješovito	udio u ukupnome	nema vlasništva	udio u ukupnome
Brodsko-posavska županija	2.346	33	1,4	1.702	72,5	59	2,5	39	1,7	513	21,9
Republika Hrvatska	137.079	1.049	0,8	110.367	80,5	2.043	1,5	1.542	1,1	22.078	16,1
Udio BPŽ u RH (%)	1,71%	3,15%	-	1,54%	-	2,89%	-	2,53%	-	2,32%	-

Izvor: Državni zavod za statistiku, Broj i struktura poslovnih subjekata po županijama, Priopćenje broj 11.1.2/1. od 16. kolovoza 2010.

3.3.2. Financijski rezultati poduzetnika u Brodsko-posavskoj županiji

U odnosu na 2008. godinu, broj poduzetnika koji su FINA-i predali godišnje financijske izvještaje za 2009. godinu povećan je za 103 poduzetnika ili za 8,0%. Usprkos tome, broj zaposlenih kod svih njih je u 2009. godini manji za 903 odnosno za 5,3% u odnosu na 2008. godinu. Od ukupno 19 djelatnosti, u njih 10 došlo je do povećanja zaposlenosti, dok je u 9 djelatnosti zaposlenost smanjena. Smanjenju ukupne zaposlenosti najviše je pridonijelo smanjenje zaposlenosti u prerađivačkoj industriji koja u ukupnom broju zaposlenih participira sa 43,4% i unutar koje su zastupljene sve važnije gospodarske grane u Brodsko-posavskoj županiji (metaloprerađivačka, drvoprerađivačka i prehrambena industrija, proizvodnja namještaja, prerada drva i dr.). Unutar prerađivačke industrije smanjen je broj zaposlenih u 2009. godini (7.333) u odnosu na 2008. godinu (8.403) za 1.070 djelatnika ili za 12,7%. Kod ostalih djelatnosti koje značajnije participiraju u ukupnoj zaposlenosti, u građevinarstvu je broj zaposlenih blago smanjen (- 1,1%), dok je u djelatnosti trgovine povećan (+ 7,6%). Interesantno je istaknuti da se broj zaposlenih u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu povećao za 5,7% čime je povećan i udio ove djelatnosti u ukupnoj zaposlenosti sa 4,3% u 2008. godini na 4,8% u 2009. godini.

Brodsko-posavski poduzetnici sa svojih 16.891 zaposlenih ostvarili su u 2009. godini slijedeće financijske rezultate poslovanja:

Tablica 10. Financijski rezultati poduzetnika Brodsko-posavske županije u 2009. godini

Opis	2009. (000 HRK)	Indeks (2008.=100,0)	Udio BPŽ u RH (%)	
			2008.	2009.
Ukupni prihodi	7.720.474	91,4	1,2	1,3
Ukupni rashodi	7.591.841	92,5	1,2	1,3
Dobit prije oporezivanja	348.916	92,6	1,0	1,1
Gubitak prije oporezivanja	220.282	161,2	0,8	1,0
Porez na dobit	55.596	83,6	1,1	1,1
Dobit nakon oporezivanja	293.514	94,4	1,0	1,1
Gubitak nakon oporezivanja	220.476	160,7	0,8	1,0
Konsolidirani financijski rezultat	73.038	34,1	1,3	1,7

Izvor: FINA, Zagreb

Ukupni prihodi i ukupni rashodi su u 2009. godini značajno smanjeni (prihodi -8,6%, rashodi -7,5%). U 2009. godini prihodi su vrijednosno nadmašili rashode pa je postignut pozitivan konačni konsolidirani financijski rezultat poslovanja u iznosu od 73,0 milijuna kuna, ali koji je u odnosu na prethodnu 2008. godinu, kada je ostvaren do tada najbolji rezultat (+214,3 milijuna kuna), na razini 1/3 prethodne godine (indeks = 34,1). Ipak, Brodsko-posavska županija po konačnom konsolidiranom financijskom rezultatu spada u 9 hrvatskih županija kod kojih je on pozitivan.

Dobit je smanjena za 5,6% u odnosu na 2008. godinu, dok je gubitak znatno viši (+ 60,7%) nego godinu dana ranije. Povoljnosti poslovanja brodsko-posavskih poduzetnika u 2009. godini su ostvarena dobit i pozitivan konačni financijski rezultat te ostvareni veći ukupni prihodi od ukupnih rashoda.

Rast prihoda, ali i rashoda, evidentiran je u području poljoprivrede (indeks 103,9, odnosno 103,5), stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti (indeks 131,2, odnosno 152,1), djelatnosti zdravstvene

zaštite i socijalne skrbi (indeks 115,5, odnosno 121,3), dok su u djelatnosti javne uprave i obrane samo rasli rashodi (indeks 106,3).

Analiza po veličini poduzetnika pokazuje povećanje prihoda kod svih velikih poduzetnika u prerađivačkoj djelatnosti i u građevini. Kod srednjih poduzetnika samo se kod djelatnosti opskrbe električnom energijom bilježi neznatno povećanje prihoda (+ 5,7%), dok sve ostale djelatnosti bilježe pad prihoda. Kod malih poduzetnika bilježimo rast prihoda u poljoprivredi (+ 11,1%), informacijskim i komunikacijskim djelatnostima (+ 0,6%), financijskim djelatnostima (+ 13,9%), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (+ 31,2%), administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (+ 6,1%) te djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (+ 15,5%).

Promatramo li financijske rezultate poslovanja brodsko-posavskih poduzetnika u dužem vremenskom razdoblju (2001. – 2009.), možemo konstatirati da su brodsko-posavski poduzetnici kao cjelina iskazivali negativne konačne rezultate poslovanja u razdoblju od 2001. do 2004. godine s iznimkom 2003. godine kada je konačni rezultat bio blago pozitivan. Brodsko-posavsko gospodarstvo svoj je oporavak počelo 2005. godine s pozitivnim rezultatom od 27,5 milijuna kuna, a trend oporavka i pozitivnog rezultata poslovanja značajno je rastao u 2006. i 2007. godini. U 2008. godini ostvareno je do sada najbolje financijsko poslovanje gospodarstva Brodsko-posavske županije jer je ostvaren pozitivan financijski rezultat od 214,3 milijuna kuna. Trend pozitivnog poslovanja nastavljen je i u 2009. godini (+ 73,0 milijuna kuna), ali je ipak značajno manji nego u prethodne 2 godine. Navedeno ilustriraju podaci u Tablici 11.

Tablica 11. Konsolidirani financijski rezultati poduzetnika od 2001. – 2009. godine

Godina	Iznos (000 HRK)		
	Dobit nakon	Gubitak nakon oporezivanja	Konsolidirani financijski
2001.	139.465	249.038	- 109.573
2002.	155.876	446.290	- 290.414
2003.	178.227	165.976	12.251
2004.	195.874	303.689	- 107.814
2005.	190.767	163.267	27.500
2006.	281.993	155.696	126.297
2007.	324.500	119.317	205.183
2008.	357.350	143.081	214.269
2009.	293.514	220.476	73.037

Izvor: FINA, Zagreb

Unatoč iskazanoj uspješnosti poslovanja brodsko-posavskih poduzetnika u 2009. godini, njihov je udio u dobiti cjelokupnog poduzetništva Republike Hrvatske neznatan (1,1%), iako se u odnosu na 2007. (0,9%) i 2008. godinu (1,0%) povećava. Udio brodsko-posavskih poduzetnika u gubitku cjelokupnog poduzetništva Republike Hrvatske je nešto manji i iznosi 1,0%.

Nositelji ukupnog prihoda u Brodsko-posavskoj županiji su poduzetnici prerađivačke industrije, trgovine i građevinarstva koji zajedno ostvaruju 74,5% ukupnog prihoda. Područje djelatnosti u kojemu se ostvaruju znatniji prihodi su i poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo sa 9,7% ukupnog prihoda u 2009. godini što je povećanje od 1 postotnog poena u odnosu na 2008. godinu.

Tablica 12. Dobit i gubitak u 2009. godini u Brodsko-posavskoj županiji prema područjima djelatnosti NKD

Područje djelatnosti		Iznos (u 000 HRK)		
		Dobit nakon oporezivanja	Gubitak nakon oporezivanja	Razlika
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	20.987	6.036	14.951
B	Rudarstvo i vađenje	956	628	328
C	Prerađivačka industrija	138.044	104.212	33.832
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	2.100	1.210	889
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	685	8.774	- 8.089
F	Građevinarstvo	60.590	29.278	31.312
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	30.031	21.951	8.080
H	Prijevoz i skladištenje	10.657	5.572	5.085
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	583	3.406	- 2.823
J	Informacije i komunikacije	2.501	524	1.977
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	387	784	- 397
L	Poslovanje nekretninama	143	4.881	- 4.738
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	18.394	32.613	- 14.219
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.327	66	2.261
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	480	0	480
P	Obrazovanje	1.899	110	1.789
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1.983	260	1.723
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	6	27	- 21
S	Ostale uslužne djelatnosti	761	144	617
T	Djelatnosti kućanstva kao poslodavca	-	-	-
U	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-	-
Ukupno sve djelatnosti		293.514	220.476	73.037

Izvor: FINA, Zagreb

Dobit veća od gubitka ostvarena je u 13 područja djelatnosti, a u 6 područja djelatnosti gubitak je vrijednosno nadmašio dobit. Najveći pozitivni konačni financijski rezultati odnosno dobit ostvareni su u prerađivačkoj industriji (+ 33,8 milijuna kuna) i u građevinarstvu (+ 31,3 milijuna kuna), a značajnu dobit ostvarila je i poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (+ 14,9 milijuna kuna). U iskazivanju negativnog konsolidiranog rezultata, odnosno gubitka prednjači područje stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti s 14,2 milijuna kuna iskazanog gubitka.

Promatramo li konačne financijske rezultate prema teritoriju odnosno po županijama u RH, a sa aspekta broja poduzetnika koji su poslovali sa dobiti, možemo konstatirati da je, od ukupno 1.390 poduzetnika u Brodsko-posavskoj županiji, dobit vrijednu 293,5 milijuna kuna u 2009. godini ostvarilo 942 poduzetnika odnosno pozitivno je poslovalo 67,8% svih poduzetnika što Brodsko-posavsku županiju svrstava na 4. mjesto u RH po udjelu pozitivnih poduzetnika u odnosu na ukupan broj poduzetnika. Istodobno je 448 poduzetnika (22,2%) u svojim financijskim izvještajima iskazalo gubitak

od 220,4 milijun kuna. U tablici 13. daje se pregled broja poduzetnika Brodsko-posavske županije koji su poslovali s dobiti odnosno s gubitkom u 2009. godini prema područjima djelatnosti.

Tablica 13. Poduzetnici prema rezultatima poslovanja u 2009. godini

Područje djelatnosti		Ukupan broj poduzetnika	Broj poduzetnika koji su poslovali	
			s dobiti	s gubitkom
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	97	71	26
B	Rudarstvo i vađenje	7	2	5
C	Prerađivačka industrija	276	186	90
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	5	4	1
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	9	7	2
F	Građevinarstvo	209	135	74
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	360	234	126
H	Prijevoz i skladištenje	67	49	18
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	30	15	15
J	Informacije i komunikacije	35	23	12
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	8	5	3
L	Poslovanje nekretninama	7	1	6
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	184	138	46
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	23	19	4
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	1	1	-
P	Obrazovanje	14	13	1
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	21	15	6
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	5	3	2
S	Ostale uslužne djelatnosti	32	21	11
T	Djelatnosti kućanstva kao poslodavca	-	-	-
U	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-	-
Ukupno sve djelatnosti		1.390	942	448

Izvor: FINA, Zagreb

Kretanja financijskih rezultata poduzetnika promatrana po vlasničkim sektorima od 2001. godine bila su izrazito različita. Mješoviti sektor vlasništva je kroz proteklih 9 godina neprekidno iskazivao negativne konačne financijske rezultate, uz znatnije oscilacije njihovih iznosa. Državni je sektor u razdoblju od 2001. do 2004. godine kao cjelina iskazivao veće gubitke od dobiti. Poslije toga izmjenjuju se pozitivni i negativni financijski rezultati, a 2009. godina okončana je negativnim financijskim rezultatom. Za razliku od mješovitog i državnog, privatni je sektor tijekom promatranog razdoblja kao cjelina poslovao pozitivno s iznimkom 2004. godine kada su gubici nadmašili dobit. Posebice pozitivan rezultat privatni je sektor iskazao u zadnje 4 godine kada bilježi značajne stope rasta u odnosu na prethodne godine. Stoga su ovi poduzetnici najviše pridonijeli uspješnom financijskom poslovanju poduzetnika Brodsko-posavske županije u 2009. godini, zapravo je privatni sektor jedini poslovao pozitivno te je uspio nadmašiti gubitak u poslovanju u preostala 3 sektora čime je i županijsko gospodarstvo u cjelini poslovalo pozitivno. Zadružni je sektor, inače vrlo malo

zastupljen u poduzetništvu Brodsko-posavske županije, uz 2002. i 2007. godinu, i 2009. godine poslovao negativno.

Tablica 14. Konsolidirani financijski rezultati poduzetnika od 2001. – 2009. godine, prema obliku vlasništva

Godina	UKUPNO (000 HRK)	Državni sektor (000 HRK)	Privatni Sektor (000 HRK)	Mješoviti sektor (000 HRK)	Zadružni sektor (000 HRK)
2001.	- 109.572	- 11.021	65.510	- 164.211	150
2002.	- 290.414	- 72.544	76.960	- 294.696	- 134
2003.	12.252	- 28.203	73.891	- 33.914	478
2004.	- 107.813	- 11.609	- 58.543	- 38.245	584
2005.	27.500	9.317	92.095	- 74.160	248
2006.	126.297	- 7.177	171.168	- 37.964	270
2007.	205.183	13.181	207.941	- 15.484	- 455
2008.	214.269	- 6.790	225.379	- 6.683	2.363
2009.	73.037	- 29.529	157.506	- 54.801	- 138

Izvor: FINA, Zagreb

Dakle, 2009. je godina bila uspješna samo za privatni sektor vlasništva dok su državni, mješoviti i zadružni sektor vlasništva iskazali gubitak. Pozitivan konačni rezultat privatnog sektora vlasništva manji je za 19,8% u odnosu prema 2008. godini. Promatrajući kretanja ukupnih prihoda i ukupnih rashoda po vlasničkim sektorima, zamjećuje se da su najpovoljnija kretanja ostvarena u mješovitom sektoru, gdje su se prihodi (- 5,2%) i rashodi (- 1,4%) u odnosu na 2008. godinu najmanje smanjili. Zatim slijedi privatni sektor (indeksi 91,8 odnosno 92,2) i državni sektor koji također bilježi smanjenje prihoda za 19,9% i rashoda za 16,3%.

U odnosu prema usporednoj 2008. godini, za državni se sektor može reći da nije bitno mijenjao svoje udjele u promatranim kategorijama, osim onih u dobiti koji su smanjeni i to sa 2,4% na 1,0% i gubitku koji su povećani sa 14,3% na 14,7% udjela. Mješoviti je sektor povećao udjel u dobiti sa 5,6% na 8,6% te u gubitku sa 20,8% na 36,4% udjela. Kod privatnog sektora došlo je do smanjenja udjela u svim promatranim kategorijama, osim kod ukupnih prihoda i poreza na dobit, a najviše je smanjen gubitak nakon oporezivanja i to sa 64,7% na 48,7% udjela. Udjeli zadružnog vlasništva i dalje su ostali na vrlo niskoj razini.

Unatoč iskazanoj uspješnosti poslovanja brodsko-posavskih poduzetnika u 2009. godini, njihov je udio u dobiti cjelokupnog poduzetništva Republike Hrvatske neznatan (1,1%), iako se u odnosu na 2007. (0,9%) i 2008. godinu (1,0%) povećava. Udio brodsko-posavskih poduzetnika u gubitku cjelokupnog poduzetništva Republike Hrvatske je nešto manji i iznosi 1,0%.

Nositelji ukupnog prihoda u Brodsko-posavskoj županiji su poduzetnici prerađivačke industrije, trgovine i građevinarstva koji zajedno ostvaruju 74,5% ukupnog prihoda. Područje djelatnosti u kojemu se ostvaruju znatniji prihodi su i poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo sa 9,7% ukupnog prihoda u 2009. godini što je povećanje od 1 postotnog poena u odnosu na 2008. godinu.

Deset najvećih poduzetnika po ukupnom prihodu u 2009. godini ostvarilo je 29,6% ukupnog prihoda svih poduzetnika Brodsko-posavske županije. U Tablici 15. daje se rang lista prvih 10 poduzetnika Brodsko-posavske županije po ukupnom prihodu u 2009. godini.

Tablica 15. Prvih deset poduzetnika Brodsko-posavske županije po ukupnom prihodu u 2009. godini (iznosi u 000 HRK)

Redni broj	Naziv tvrtke	Ukupni prihod 2008.	Ukupni prihod 2009.	Indeks 2009./2008.
1.	ĐĐ TEP d.o.o., Slavonski Brod	486.908	581.048	119,3
2.	ĐĐ Montaža d.d., Slavonski Brod	208.887	350.702	167,9
3.	Projektgradnja d.d., Gornja Vrba	315.386	349.080	110,7
4.	ĐĐ Specijalna vozila d.d., Slavonski Brod	291.803	269.485	92,4
5.	Vindon d.o.o., Slavonski Brod	148.535	152.450	102,6
6.	Prvča d.o.o., Nova Gradiška	132.085	132.531	100,3
7.	ĐĐ Holding d.d., Slavonski Brod	-	127.238	-
8.	Rio - pak d.o.o., Slavonski Brod	-	112.547	-
9.	Merkur veterinarska ambulanta d.o.o., Klokočevik	-	110.323	-
10.	V.A.M.-ING d.o.o., Slavonski Brod	-	103.221	-

U odnosu na 2008. godinu, na rang listu 10 najvećih poduzetnika Brodsko-posavske županije po ukupnom prihodu u 2009. godini ušle su tvrtke ĐĐ Holding d.d., Slavonski Brod, Rio – pak d.o.o., Slavonski Brod, Merkur veterinarska ambulanta d.o.o., Klokočevik i V.A.M.-ING d.o.o. Slavonski Brod. Sa rang liste 10 najvećih poduzetnika Brodsko-posavske županije po ukupnom prihodu u 2009. godini ispale su tvrtke Slavonijasad d.o.o., Nova Gradiška, PP Kompleks d.o.o., Nova Gradiška, Cestar d.o.o., Slavonski Brod i Slavonija DI d.o.o., Slavonski Brod.

Među 10 tvrtki s najvećim prihodima u Brodsko-posavskoj županiji, 4 su iz grupacije Đuro Đaković (TEP, Montaža, Specijalna vozila i Holding), a 3 su ujedno i među prvih 5 tvrtki. ĐĐ TEP ostala je i u 2009. godini vodeća tvrtka po ostvarenom ukupnom prihodu (581,0 milijun kuna), a valja istaći da iz godine u godinu ostvaruje značajan rast ukupnog prihoda te povećava razliku u odnosu na ostale županijske tvrtke (u 2009. godini ima za 65,7% veći ukupni prihod od drugoplasirane tvrtke). Najveći porast prihoda (+ 67,9%) u odnosu na 2008. godinu ostvarila je ipak tvrtka ĐĐ Montaža koja se sa ostvarenih 350,7 milijuna kuna ukupnih prihoda sa 5. mjesta 2008. godine probila na 2. mjesto. Prvih 6 tvrtki s najvećim ukupnim prihodom u 2009. godini bilo je i na rang listi 2008. godine, a interesantno je istaći da su skoro sve (osim ĐĐ Specijalna vozila) ostvarile porast ukupnih prihoda što ukazuje i na povećanje poslovnih aktivnosti u godini koju je obilježila recesija sveukupnog gospodarstva. Prve 3 tvrtke ujedno su i vodeće na rang listi tvrtki s najvećom ostvarenom dobiti u 2009. godini pa je njihov doprinos ukupnom županijskom gospodarstvu značajan u svakom pogledu. Gledano teritorijalno, u prvih 10 tvrtki po ukupnim prihodima, 7 ih je iz Slavonskog Broda, a po 1 iz Gornje Vrbe, Nove Gradiške i Klokočevika.

Promatra li se ostvarena dobit nakon oporezivanja pojedinačno, uočava se da je njezina koncentracija mnogo izraženija nego kod ukupnog prihoda. Dobit deset prvih poduzetnika Brodsko-posavske županije činila je 2009. godine 47,9% dobiti ukupnog poduzetništva Brodsko-posavske županije, dok je to u 2008. godini bilo 43,6% (povećanje koncentracije). Najveći pojedinačni ukupni prihod i dobit ostvareni su u djelatnosti prerađivačke industrije. U Tablici 16. daje se rang lista prvih 10 poduzetnika Brodsko-posavske županije po ostvarenoj dobiti u 2009. godini.

Tablica 16. Prvih deset poduzetnika Brodsko-posavske županije po ostvarenoj dobiti u 2009. godini (iznosi u 000 HRK)

Redni broj	Naziv tvrtke	Ukupna dobit 2008.	Ukupna dobit 2009.	Indeks 2009./2008.
1.	ĐĐ TEP d.o.o., Slavonski Brod	43.570	67.405	154,7
2.	Projektgradnja d.d., Gornja Vrba	18.743	16.976	90,6
3.	ĐĐ Montaža d.d., Slavonski Brod	-	13.588	-
4.	Chromos svjetlost d.o.o, Lužani	10.642	9.962	93,6
5.	Skela mont d.o.o., Gornja Vrba	-	6.424	-
6.	Ceste d.d., Slavonski Brod	-	6.051	-
7.	Metal color d.o.o., Slavonski Brod	-	5.817	-
8.	ĐĐ Zavarene posude d.d., Slavonski Brod	7.051	5.197	73,7
9.	Decospan Mato furnir d.o.o., Oprisavci	-	4.713	-
10.	Vindon d.o.o., Slavonski Brod	-	4.703	-

U odnosu na 2008. godinu, na rang listi 10 najvećih poduzetnika Brodsko-posavske županije po ostvarenoj dobiti ostale su samo 4 tvrtke koje su na toj rang listi bile i 2008. godine. Među 10 tvrtki s najvećom dobiti u Brodsko-posavskoj županiji, 3 ih je iz grupacije Đuro Đaković. Posebno treba izdvojiti porast dobiti u tvrtki ĐĐ TEP. Kao i 2007. i 2008. godine, tvrtka ĐĐ TEP je ostvarila najveću dobit i u 2009. godini (67,4 milijuna kuna) što je u odnosu na 2008. godinu povećanje za 23,8 milijuna kuna ili za 54,7%. Gledano teritorijalno, u prvih 10 tvrtki po ostvarenoj dobiti, 6 ih je iz Slavonskog Broda, 2 iz Gornje Vrbe te po jedna iz Lužana i Oprisavaca.

3.3.3. Bruto domaći proizvod i Bruto dodana vrijednost

3.3.3.1. Bruto domaći proizvod

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, Brodsko-posavska županija je u 2008. godini ostvarila BDP u iznosu 1.074 mln EUR, što predstavlja 2,3% ukupno ostvarenog BDP-a u Republici Hrvatskoj. Iste godine, sve županije Panonske Hrvatske, zajedno su ostvarile BDP u iznosu 10.088 mln EUR ili 21,3% ukupno ostvarenog BDP-a u Republici Hrvatskoj. Udio BDP-a Brodsko-posavske županija u ostvarenom BDP-u na razini Panonske Hrvatske iznosi 10,65%.

Bruto domaći proizvod po stanovniku Brodsko-posavske županije u 2008. godini iznosio je 6.183 EUR, što je na razini 57,9% BDP-a po stanovniku na razini Republike Hrvatske i ujedno najniži BDP po glavi stanovnika u Republici Hrvatskoj. U usporedbi sa županijama Panonske Hrvatske, BDP po glavi stanovnika u Brodsko-posavskoj županiji je na razini 79,5% BDP-a po glavi stanovnika Panonske Hrvatske.

Tablica 17. Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, prostorne jedinice za statistiku 2. razine i županije u 2008. (tekuće cijene)

Prostorne jedinice za statistiku 2. razine i županije	Bruto domaći proizvod (mln. EUR)	Struktura po županijama,% (Hrvatska = 100)	Bruto domaći proizvod po stanovniku (EUR)	Indeks Hrvatska = 100
Republika Hrvatska	47.370	100,0	10.682	100,0
Sjeverozapadna Hrvatska	22.185	46,8	13.278	124,3
Grad Zagreb	14.622	30,9	18.554	173,7
Zagrebačka županija	2.627	5,5	8.036	75,2
Krapinsko-zagorska županija	1.011	2,1	7.377	69,1
Varaždinska županija	1.700	3,6	9.404	88,0
Koprivničko-križevačka županija	1.169	2,5	9.730	91,1
Međimurska županija	1.057	2,2	8.960	83,9
Panonska Hrvatska	10.088	21,3	7.780	72,8
Bjelovarsko-bilogorska županija	1.037	2,2	8.255	77,3
Virovitičko-podravska županija	661	1,4	7.485	70,1
Požeško-slavonska županija	557	1,2	6.750	63,2
Brodsko-posavska županija	1.074	2,3	6.183	57,9
Osječko-baranjska županija	2.844	6,0	8.871	83,0
Vukovarsko-srijemska županija	1.318	2,8	6.647	62,2
Karlovačka županija	1.127	2,4	8.451	79,1
Sisačko-moslavačka županija	1.470	3,1	8.432	78,9
Jadranska Hrvatska	15.096	31,9	10.291	96,3
Primorsko-goranska županija	3.864	8,2	12.680	118,7
Ličko-senjska županija	492	1,0	9.725	91,0
Zadarska županija	1.580	3,3	9.051	84,7
Šibensko-kninska županija	932	2,0	8.156	76,4
Splitsko-dalmatinska županija	4.058	8,6	8.422	78,8
Istarska županija	2.826	6,0	13.195	123,5
Dubrovačko-neretvanska županija	1.344	2,8	10.601	99,2

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 12.1.2. od 11. veljače 2011.

Iako najniži u Republici Hrvatskoj, BDP po glavi stanovnika Brodsko-posavske županije u 2008. godini veći je u odnosu na 2007. godinu kada je iznosio 5.345 EUR po stanovniku. Međutim, iako postoji trend blagog rasta, on je nedostatan i ne osigurava rast BDP-a na razini Panonske Hrvatske, niti Republike Hrvatske.

3.3.3.2. Bruto dodana vrijednost

Ostvarena bruto dodana vrijednost prema djelatnostima u Brodsko-posavskoj županiji 2008. godine bile je u sektoru djelatnosti C, D i E (Rudarstvo, vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom) u kojemu je ostvareno 1.362 milijuna HRK BDV-a, odnosno 20,34% ukupne BDV u Brodsko-posavskoj županiji. Slijede sektori djelatnosti J i K (Financijsko posredovanje, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge) sa ostvarenih 1.304 milijuna HRK, odnosno 19,48% BDV-a Županije, sektor djelatnosti L, M, N, O, P (Javna uprava i obrana, soc. osiguranje, obrazovanje, zdravstv. zaštita i soc. skrb, ostale društvene, soc. i osobne uslužne djelatnosti i aktivnosti) sa 1.125 mln. HRK ili 16,8% te A i B (Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo) sa 1.052 mln HRK, odnosno 15,71%, dok su ostali sektori ostvarili BDV manju od 10% ukupne BDV Brodsko-posavske županije.

Tablica 18. Bruto dodana vrijednost Brodsko-posavske županije u 2008. godini (tekuće cijene, milijuni HRK)

Djelatnost		BDV	%
A, B	Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	1.052	15,71%
C, D, E	Rudarstvo, vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom	1.362	20,34%
F	Građevinarstvo	627	9,37%
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	531	7,93%
H	Hoteli i restorani	157	2,35%
I	Prijevoz, skladištenje i veze	537	8,02%
J, K	Financijsko posredovanje, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	1.304	19,48%
L, M, N, O, P	Javna uprava i obrana, soc. osiguranje, obrazovanje, zdravstv. zaštita i soc. skrb, ostale društvene, soc. i osobne uslužne djelatnosti i aktivnosti	1.125	16,80%
Ukupno dodana vrijednost djelatnosti		6.695	100,00%

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 12.1.2. od 11. veljače 2011.

Prema ukupnoj ostvarenoj Bruto dodanoj vrijednosti u 2008. godini, Brodsko-posavska županija zauzima 14. mjesto od 21 županije Republike Hrvatske (Tablica 19.). Brodsko-posavske županija je 2008. godine ostvarila BDV na razini 2,27% BDV Republike Hrvatske, odnosno 10,64% BDV Panonske Hrvatske.

Tablica 19. Bruto dodana vrijednost za Republiku Hrvatsku, prostorne jedinice za statistiku 2. razine i županije u 2008. (tekuće cijene, milijuni HRK)

Prostorne jedinice za statistiku 2. razine i županije	A, B	C, D, E	F	G	H	I	J, K	L, M, N, O, P	Ukupno dodana vrijednost djelatnosti
	Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	Rudarstvo, vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	Hoteli i restorani	Prijevoz, skladištenje i veze	Financijsko posredovanje, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	Javna uprava i obrana, soc. osiguranje, obrazovanje, zdravstv. zaštita i soc. skrb, ostale društvene, soc. i osobne uslužne djelatnosti i aktivnosti	
Republika Hrvatska	19.011	59.753	24.659	36.122	12.791	25.480	67.743	49.870	295.430
Sjeverozapadna Hrvatska	5.289	29.433	9.675	20.761	2.793	11.692	35.375	23.345	138.362
Grad Zagreb	208	15.695	5.499	15.211	1.662	7.936	27.613	17.372	91.196
Zagrebačka županija	1.025	4.232	1.798	2.826	390	1.639	2.666	1.806	16.383
Krapinsko-zagorska županija	526	1.966	578	551	193	480	1.017	993	6.303
Varaždinska županija	1.192	2.956	861	1.041	308	859	1.755	1.631	10.603
Koprivničko-križevačka županija	1.484	2.352	411	560	116	424	1.149	792	7.288
Međimurska županija	854	2.232	528	571	124	355	1.175	751	6.590
Panonska Hrvatska	10.485	13.434	5.529	5.283	1.237	4.617	11.131	11.201	62.917
Bjelovarsko-bilogorska županija	1.650	1.179	346	501	125	523	1.217	929	6.469
Virovitičko-podravska županija	1.116	859	237	320	69	226	704	590	4.122
Požeško-slavonska županija	701	688	234	239	51	302	548	712	3.475
Brodsko-posavska županija	1.052	1.362	627	531	157	537	1.304	1.125	6.695
Osječko-baranjska županija	2.768	2.866	2.194	1.813	306	1.251	3.318	3.221	17.739
Vukovarsko-srijemska županija	1.787	1.284	726	864	139	591	1.275	1.554	8.220
Karlovačka županija	530	1.934	504	520	231	537	1.258	1.517	7.031
Sisačko-moslavačka županija	880	3.261	662	494	158	650	1.507	1.553	9.166
Jadranska Hrvatska	3.237	16.885	9.455	10.079	8.762	9.171	21.237	15.324	94.150
Primorsko-goranska županija	350	5.230	2.351	2.771	1.996	2.494	5.308	3.600	24.099

Prostorne jedinice za statistiku 2. razine i županije	A, B	C, D, E	F	G	H	I	J, K	L, M, N, O, P	Ukupno dodana vrijednost djelatnosti
	Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	Rudarstvo, vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	Hoteli i restorani	Prijevoz, skladištenje i veze	Financijsko posredovanje, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	Javna uprava i obrana, soc. osiguranje, obrazovanje, zdravstv. zaštita i soc. skrb, ostale društvene, soc. i osobne uslužne djelatnosti i aktivnosti	
Ličko-senjska županija	338	505	496	135	200	291	536	567	3.068
Zadarska županija	633	1.051	1.137	1.034	738	753	2.758	1.752	9.856
Šibensko-kninska županija	249	934	449	501	440	552	1.468	1.221	5.813
Splitsko-dalmatinska županija	686	4.249	2.309	3.207	1.459	2.678	6.108	4.614	25.310
Istarska županija	556	4.292	1.474	1.734	2.777	1.163	3.398	2.229	17.624
Dubrovačko-neretvanska županija	426	624	1.239	698	1.152	1.240	1.660	1.341	8.380

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 12.1.2. od 11. veljače 2011.

3.3.4. Tržište rada

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u Brodsko-posavskoj županiji je 2009. godine bilo 38.893 zaposlenih. Taj broj u sebi uključuje zaposlene u poduzećima (trgovačkim društvima), u obrtima i slobodnim zanimanjima te zaposlene u državnim javnim poduzećima koja nemaju sjedište u Brodsko-posavskoj županiji, ali rade na području županije (npr. HEP, INA, HŠ i dr.) s time da su u taj broj uključeni i zaposleni u MUP-u i MORH-u te aktivni osiguranici individualni poljoprivrednici. U Tablici 20. dan je pregled kretanja i strukture zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji u posljednjih 6 godina.

Tablica 20. Kretanje broja i struktura zaposlenih osoba

Godina	Broj zaposlenih na dan 31.12.				Indeks (prethodna godina = 100)
	Pravne osobe (tvrtke)	Obrti i slobodna zanimanja	Individualni poljoprivrednici	UKUPNO	
2004.	26.741	9.062	2.059	37.862	-
2005.	26.438	9.462	1.878	37.778	99,8
2006.	27.001	9.579	1.778	38.358	101,5
2007.	30.077	9.847	1.590	41.514	108,2
2008.	31.212	9.576	1.482	42.270	101,8
2009.	29.359	8.159	1.375	38.893	92,0

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Slavonski Brod

Broj zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji u razdoblju od 2004. – 2005. godine je stagnirao te je blago počeo rasti 2006. godine. Intenzivno zapošljavanje započinje 2007. i nastavlja se u 2008. godini, nakon čega počinje značajno opadati uslijed smanjene gospodarske aktivnosti uzrokovane ekonomskom krizom.

Broj zaposlenih u 2009. godini odnosu na 2008. godinu smanjen je za 3.377 osoba odnosno za 8,0%, čime je ukupna zaposlenost u Brodsko-posavskoj županiji svedena na razinu zaposlenosti iz 2006. godine. Takva kretanja zaposlenosti odgovaraju kretanjima broja nezaposlenih u istom razdoblju (najprije smanjivanje evidentirane nezaposlenosti pa onda njeno povećanje u 2009. godini), odnosno kretanjima financijskih rezultata poslovanja gospodarstva Brodsko-posavske županije u posljednje 4 godine. U tom je razdoblju počeo postupni oporavak brodsko-posavskog gospodarstva koji se ogleda u pozitivnim trendovima u poslovanju, porastu ukupnih prihoda i dobiti, rastu izvoza i vanjskotrgovinske razmjene općenito, rastu zaposlenosti i smanjenju nezaposlenosti, što je posljedica povećane gospodarske aktivnosti na području Županije. Nažalost, zbog utjecaja globalne recesije na hrvatsko gospodarstvo u cjelini, posebice na izvozno orijentirana gospodarstva (Brodsko-posavska županija je 2007. i 2008. godine bila lider u stopama rasta izvoza), pozitivni trendovi su u 2008. godini najprije značajno usporeni, a u 2009. godini potpuno su izostali.

Također je potrebno naglasiti smanjenje broja zaposlenih u obrtništvu koje je dugi niz godina povećavalo zaposlenost. Broj zaposlenih u obrtništvu je u 2009. godini smanjen za 14,8% ili 1.417 osoba što svakako upućuje na zaključak da postoje određeni problemi u ovom sektoru jer se uz smanjenje zaposlenosti smanjuje i broj registriranih aktivnih obrtnika. Broj zaposlenih u pravnim

osobama smanjen je za 5,9% u 2009. godini, što predstavlja značajno nominalno smanjenje od 1.853 do sada zaposlene osobe.

Registrirana nezaposlenost u Brodsko-posavskoj županiji (kao i u cijeloj Republici Hrvatskoj) počinje se smanjivati nakon kolovoza 2002. godine kada je na evidenciji bilo rekordnih 20.695 nezaposlenih osoba. Trend smanjenja nezaposlenosti se nastavio sve do kraja 2008. godine te se u razdoblju od 2004. do 2008. godine broj nezaposlenih smanjio za čak 20,0%.

Na kraju 2009. godine broj nezaposlenih osoba na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područne službe Slavonski Brod veći je za 21,0% ili 2.690 osoba u odnosu na kraj 2008. godine te iznosi 15.499 nezaposlenih osoba. Promatra li se prosječan broj nezaposlenih osoba tijekom godine, u 2009. godini u Brodsko-posavskoj županiji bilo je prosječno 14.130 nezaposlenih osoba, što u odnosu na prosjek 2008. godine (12.797 nezaposlenih osoba) predstavlja povećanje za čak 10,4%. U Tablici 21. prikazano je kretanje broja nezaposlenih osoba u Brodsko-posavskoj županiji u posljednjih 6 godina.

Tablica 21. Kretanje broja nezaposlenih osoba u Brodsko - posavskoj županiji

Godina	Broj nezaposlenih osoba na dan 31.12.	Indeks (prethodna godina = 100)	Indeks (2004. godina = 100)
2004.	16.005	94,7	100,0
2005.	15.788	98,6	98,6
2006.	15.311	97,0	95,7
2007.	13.657	89,2	85,3
2008.	12.809	93,8	80,0
2009.	15.499	121,0	96,8

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Slavonski Brod

Promatrajući kretanje registrirane nezaposlenosti tijekom 2009. godine, vidljivo je njezino sezonsko kretanje. U razdoblju od travnja do lipnja 2009. godine broj registriranih nezaposlenih osoba se smanjivao, a u svim ostalim mjesecima nezaposlenost se povećavala u usporedbi s prethodnim mjesecom. Taj je pokazatelj indikativan jer se u prethodnim godinama nezaposlenost smanjivala tijekom 5, 6 ili čak 7 mjeseci (u 2008. godini od siječnja do srpnja), a u 2009. godini samo tijekom 3 mjeseca. Najviše nezaposlenih osoba tijekom 2009. godine bilo je u prosincu (15.499), a najmanje u lipnju (13.347) s time da je broj nezaposlenih u siječnju i veljači bio manji u odnosu na iste mjesece 2008. godine, a u svim ostalim mjesecima 2009. godine broj nezaposlenih je bio veći u odnosu na iste mjesece prethodne godine.

Prema razini obrazovanja odnosno kvalifikacijskoj strukturi krajem 2009. godine, najviše je nezaposlenih (37,3% odnosno 5.774 osobe) završilo je srednju školu za zanimanja do 3 godine i školu za KV i VKV radnike (Tablica 22.), što u odnosu na 2008. godinu predstavlja porast od 21,6% odnosno 1.025 osoba. Nažalost, mnogi od njih obrazovani su za rad u industrijskim procesima koji više nisu konkurentni te oni zapravo predstavljaju strukturnu nezaposlenost.

Na drugom mjestu sa udjelom od 22,2% su nezaposleni sa srednjom školom za zanimanja u trajanju od 4 i više godina, što je čak 30,0% više nego 2008. godine.

Ukupno 21,6% nezaposlenih iz evidencije odnosno 3.353 osobe ima završenu osnovnu školu dok je 12,9% ili 2.005 osoba bez škole ili s nezavršenom osnovnom školom. Dakle, u Brodsko-posavskoj županiji je ukupno 34,5% (5.358 osoba) nezaposlenih osoba s najviše završenom osnovnom školom odnosno bez zanimanja i kvalifikacija što je iznimno visok postotak i negativan podatak jer se takve osobe ubrajaju u teško zapošljivu radnu snagu.

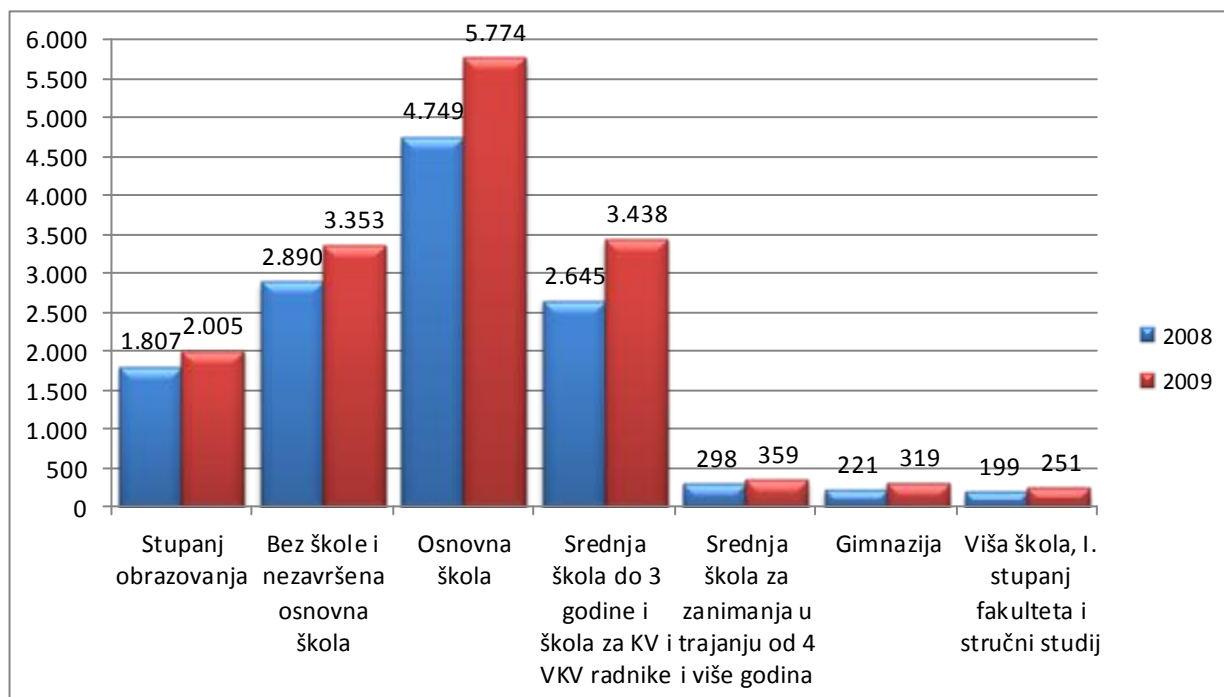
Udio nezaposlenih osoba sa višom i visokom stručnom spremom ukupno iznosi 3,7%, a takvih je osoba na dan 31.12.2009. godine bilo nezaposleno 570. Nezaposlenost prema razini obrazovanja odnosno kvalifikacijskoj strukturi u Brodsko-posavskoj županiji u 2009. godini prikazana je u Tablici 22., a dani su i usporedni podaci za 2008. godinu.

Tablica 22. Pregled broja nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja

Stupanj obrazovanja	2008.		2009.		Indeks 2009./ /2008.
	Ukupno	%	Ukupno	%	
Bez škole i nezavršena osnovna škola	1.807	14,1	2.005	12,9	111,0
Osnovna škola	2.890	22,6	3.353	21,6	116,0
Srednja škola do 3 godine i škola za KV i VKV radnike	4.749	37,1	5.774	37,3	121,6
Srednja škola za zanimanja u trajanju od 4 i više godina	2.645	20,6	3.438	22,2	130,0
Gimnazija	298	2,3	359	2,3	120,5
Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	221	1,7	319	2,1	144,3
Fakulteti, akademije, magisterij i doktorat	199	1,6	251	1,6	126,1
UKUPNO	12.809	100,0	15.499	100,0	121,0
od toga žene	8.534	66,6	9.201	59,4	107,8

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Slavonski Brod

Slika 10. Pregled broja nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Slavonski Brod, obrada Mreža znanja d.o.o.

Potrebno je naglasiti da je u ukupnom broju nezaposlenih krajem 2009. godine, razvojačenih hrvatskih branitelja bilo 1.382 ili 8,9% svih nezaposlenih osoba u Brodsko-posavskoj županiji (Slavonski Brod 752, Nova Gradiška 588 i Okučani 42). Broj nezaposlenih hrvatskih branitelja povećan je u zadnjih godinu dana nominalno (za 269), a blago je povećan i njihov udio u ukupnoj nezaposlenosti sa 8,7% krajem 2008. godine na 8,9% krajem 2009. godine.

U ukupnoj nezaposlenosti, najbrojniju skupinu čine mladi do 30 godina starosti (34,3%) kao i nezaposleni bez staža (18,7%). Međutim, brojna je i skupina nezaposlenih osoba koje imaju 20 i više godina radnog staža (14,8%).

Problem nezaposlenosti mladih radno sposobnih osoba predstavlja jedan od najvećih problema gospodarstva Brodsko-posavske županije, ali i Republike Hrvatske općenito. Rješavanju ovog problema može doprinijeti razvoj i provedba različitih edukacijskih programa koji su prilagođeni zahtjevima tržišta rada te na taj način olakšavaju prekvalifikaciju i zapošljavanje nezaposlenih. Ovdje se prvenstveno ističe potreba za usklađivanjem programa strukovnog obrazovanja sa potrebama gospodarstva i interesima učenika na način koji će omogućiti stjecanje relevantnih znanja i vještina koje su tražene na tržištu rada i koje će učenicima omogućiti zapošljavanje nakon završene strukovne srednje škole.

Ukupna kretanja u gospodarstvu ne utječu samo na kvalitetu nezaposlenih, nego i na dužinu čekanja zaposlenja. Promatra li se nezaposlenost sa aspekta dužine čekanja na zaposlenje, najveći je udio (51,2%) nezaposlenih osoba na posao čekalo do godine dana. Nadalje, 18,9% nezaposlenih osoba na posao je čekalo od 1 do 3 godine, a 29,9% nezaposlenih osoba posao bezuspješno traži duže od 3 godine. Što se tiče odnosa između razine školske spreme i trajanja prethodne nezaposlenosti, može se konstatirati da je veća (viša) razina školske spreme povezana sa kraćim trajanjem prethodne nezaposlenosti.

Broj nezaposlenih žena u ukupnom broju nezaposlenih povećan je u nominalnom iznosu promatra li se njihov broj krajem 2009. godine u odnosu na isto razdoblje 2008. godine. Kao što se iz Tablice 22. može vidjeti, koncem 2009. godine nezaposlena je bila 9.201 ženska osoba što je povećanje za 667 osoba ili 7,8% u odnosu na kraj 2008. godine. Uz nominalno povećanje nezaposlenosti, njihov je udio u ukupnoj nezaposlenosti ipak smanjen sa 66,6% na 59,4% što znači da žene na evidenciji HZZZ-a čine 3/5 nezaposlenih osoba.

U tijeku 2009. godine poslodavci iz svih oblika vlasništva prijavili su ukupno 2.822 potrebe za radnicima što je za 40,5% manje nego 2008. godine. I taj podatak govori o padu gospodarskih aktivnosti tijekom 2009. godine. Najbrojnije su prijave iz djelatnosti obrazovanja (636 prijava ili 22,5%), prerađivačke industrije (615 prijava ili 21,8%) i građevinarstva (357 prijava ili 12,7%). Najviše su tražene stručne osobe (78,2%), a u daleko manjem broju pripravnici odnosno stručne osobe bez iskustva (3,5%) s prioritetom zapošljavanja na određeno vrijeme (63,3%).

Gledano prema grupama zanimanja, u 2009. godini najviše potreba je iskazano za zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji (693), zatim jednostavna zanimanja (614), stručnjaci i znanstvenici (580), inženjeri, tehničari i srodna zanimanja (427) te uslužna i trgovačka zanimanja (342). Potrebno je naglasiti da poslodavci nisu u obavezi prijavljivati potrebe za radnicima ukoliko ne žele posredovanje odnosno usluge HZZZ-a tako da se ovi podaci ipak trebaju promatrati s određenom rezervom.

Tijekom 2009. godine iz evidencije nezaposlenih Područne službe HZZZ-a Slavonski Brod ukupno je zaposleno 4.849 nezaposlenih osoba što je za 12,8% manje nego tijekom 2008. godine. Od toga broja, na području RH zaposleno je 4.667 osoba, a 182 osobe zaposleno je u inozemstvu.

Zaključno se može reći da se tijekom 2009. godine broj nezaposlenih osoba na području Brodsko-posavske županije značajnije povećao u usporedbi s prethodnom godinom te je jedino smanjenje broja nezaposlenih zabilježeno u razdoblju od travnja do lipnja kada je sezonski zaposlen veći broj osoba s evidencije Zavoda. Najveći je broj nezaposlenih zabilježen u prosincu (15.499) nakon povratka sezonskih radnika, a i uslijed nepovoljnih uvjeta na gospodarskom tržištu u Republici Hrvatskoj.

U uvjetima visoke ponude radne snage i relativno slabe potražnje za radnom snagom, osobe starije životne dobi nemaju dobre izgleda za zaposlenje. Razlog slabom zapošljavanju treba tražiti u činjenici da razlika između očekivanog i „stvarnog radnog učinka“ takvih osoba poslodavce demotivira na zapošljavanje. Osobe starije od 50 godina starosti imaju veliki udio u registriranoj nezaposlenosti te su ozbiljno pogođene problemom dugotrajne nezaposlenosti, pogotovo u uvjetima kada je potražnja za radnicima općenito smanjena. Također, na umu valja imati kako su stariji radnici manje konkurentni od mladih osoba te su često diskriminirani u postupku odabira za radno mjesto. Zato se aktivna politika u zapošljavanju treba fokusirati na dugotrajnu nezaposlenost (iznad 12 mjeseci) i ponajprije na one osobe koje se nalaze u opasnosti od ulaska u dugotrajnu nezaposlenost.

Sezonsko zapošljavanje u turizmu na Jadranu te u poljoprivredi u inozemstvu (Njemačka) neki su od načina privremenog ublažavanja nezaposlenosti. Tijekom 2009. godine na sezonskim poslovima u turizmu zaposleno je 705 osoba s područja Brodsko-posavske županije što predstavlja porast od 12,3% u odnosu na 2008. godinu. Također, tijekom 2009. godine realizirana su 724 ugovora za rad na sezonskim poslovima u poljoprivredi u Njemačkoj.

Na tržištu rada s jedne strane nailazimo na manjak radnih mjesta i veliku nezaposlenost, a s druge strane na nedostatak radnika u pojedinim djelatnostima. Istodobno, mladi ljudi teško nalaze odgovarajući posao na neodređeno vrijeme, a velik je i broj obeshrabrenih i slabo motiviranih ljudi

koji su dugotrajno nezaposleni. Izrazito deficitarna zanimanja na području naše županije su građevinska zanimanja – zidar, tesar, armirač i izolater, zatim zavarivač i bravar, diplomirani inženjeri strojarstva i građevine sa znanjem stranog jezika i rada na računalu te profesori hrvatskog, engleskog i njemačkog jezika.

3.3.5. Pokazatelji uspješnosti poslovanja po županijama

Prema teritorijalno ustroju u Republici Hrvatskoj je formirano 21 županija, odnosno 20 županija i Grad Zagreb. Svaka od županija ima zaseban utjecaj na razvoj cjelokupne države. Značajna dio gospodarskog potencijala čine poduzetnici koji obavljanjem različitih djelatnosti ostvaruju određene financijske rezultate i na taj način utječu na ukupna gospodarska kretanja. Po svom teritorijalnom položaju kao i ekonomskoj strukturi gospodarstva, svaka županija je specifična pa su i financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja po županijama vrlo različiti. No, svaka je županija dala svoj obol i doprinos ukupnim financijskim i drugim ekonomskim rezultatima gospodarstva RH u 2009. godini. Karakteristika poduzetnika u Republici Hrvatskoj je njihova velika disperziranost na nekoliko županija, dok s druge strane postoji velika koncentracija broja poduzetnika na samo nekoliko županija.

Na području Grada Zagreba posluje 29.306 poduzetnika što čini udio od 31,10% u svim podnositeljima godišnjih financijskih izvještaja za 2009. godinu. Grad Zagreb zajedno s Zagrebačkom županijom čini poduzetnički potencijal od 38,1% svih poduzetnika u Republici Hrvatskoj, a oni zapošljavaju 44,60% svih zaposlenih u poduzetništvu Republike Hrvatske. Grad Zagreb slijedi Splitsko-dalmatinska županija sa udjelom od 11,40% u ukupnom broju poduzetnika u Republici Hrvatskoj, zatim Istarska županija (9,60%), Primorsko-goranska županija (9,3%) i Zagrebačka županija (6,00%). U Brodsko-posavskoj županiji udio broja poduzetnika u 2009. godini bio je 1,50% u ukupnom broju poduzetnika Republike Hrvatske. U 2009. godini u odnosu na 2008. godinu broj poduzetnika je apsolutno povećan za 103 poduzetnika, odnosno sa 1.287 na 1.390 poduzetnika ili za 8,00%.

Sukladno broju poduzetnika i najveći broj zaposlenih u poduzetništvu Republike Hrvatske ima Grad Zagreb s udjelom od 39,60% u ukupnom broju zaposlenih, a slijede ga Splitsko-dalmatinska županija (8,30%), Primorsko-goranska županija (7,30%), Istarska županija (5,20%), Osječko-baranjska županija (5,1%), Zagrebačka županija (5,00%) te Varaždinska županija (4,10%). Udio broja zaposlenih Brodsko-posavske županije u RH od 1,9% u 2009. godini isti je kao i prethodne 2008. godine, ali je broj zaposlenih nominalno smanjen (sa 17.829 na 16.891).

Polarizaciju i teritorijalnu rascjepkanost ublažuje činjenica da poduzetnici u Republici Hrvatskoj vrlo često djeluju izvan područja u kojem im je sjedište, a velika društva čak imaju zaposlene van te administrativne jedinice u kojoj se evidentiraju financijski i drugi rezultati.

Tablica 23. Broj poduzetnika i broj zaposlenih po županijama u Republici Hrvatskoj u 2009. godini

Županija	Broj poduzetnika		Broj zaposlenih		
	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Indeks 2009./08.
1. Bjelovarsko-bilogorska	1.355	1,5	15.739	1,8	96,1
2. Brodsko-posavska	1.390	1,5	16.891	1,9	97,5
3. Dubrovačko-neretvanska	3.375	3,7	21.995	2,5	100,8
4. Grad Zagreb	29.306	32,1	351.943	39,6	100,4
5. Istarska	8.780	9,6	46.155	5,2	97,5
6. Karlovačka	1.742	1,9	15.425	1,7	97,0
7. Koprivničko-križevačka	1.298	1,4	18.691	2,1	99,5
8. Krapinsko-zagorska	1.523	1,7	17.813	2,0	98,2
9. Ličko-senjska	572	0,6	4.574	0,5	102,2

Županija	Broj poduzetnika		Broj zaposlenih		
	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Indeks 2009./08.
10. Međimurska	2.237	2,4	25.179	2,8	99,0
11. Osječko-baranjska	3.791	4,2	45.435	5,1	97,9
12. Požeško-slavonska	652	0,7	10.018	1,1	92,2
13. Primorsko-goranska	8.467	9,3	64.872	7,3	98,8
14. Sisačko-moslavačka	1.582	1,7	20.024	2,3	94,7
15. Splitsko-dalmatinska	10.402	11,4	74.255	8,3	99,3
16. Šibensko-kninska	1.823	2,0	11.651	1,3	98,2
17. Varaždinska	2.728	3,0	36.772	4,1	98,1
18. Virovitičko-podravska	758	0,8	9.202	1,0	97,4
19. Vukovarsko-srijemska	1.407	1,5	18.015	2,0	97,0
20. Zadarska	2.698	3,0	20.246	2,3	100,0
21. Zagrebačka	5.434	6,0	44.501	5,0	98,1
Ukupno RH	91.320	100,0	889.396	100,0	99,0

Izvor: FINA, Zagreb

Ostvareni financijski rezultati i ukupna zaposlenost je smanjena u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu do čega je došlo zbog krize kojom je zahvaćena Republika Hrvatska i cijeli svijet. Ukupno su poduzetnici Republike Hrvatske ostvarili veće prihode od rashoda što je rezultiralo većom dobiti od gubitaka, odnosno konačno pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu od 4,4 milijarde HRK. Radi se o najmanjoj ostvarenoj dobiti u posljednjih osam godina. Dobit ostvarena u 2009. godini manja je za 73,0% u odnosu na dobit ostvarenu u 2008. godini. U 9 županija (uključujući i Brodsko-posavsku županiju) postignut je pozitivan konačni rezultat odnosno dobit, a u 12 županija je konsolidirani financijski rezultat negativan.

Poduzetnici u Republici Hrvatskoj su tijekom 2009. godini ostvarili ukupno 613,4 milijarde HRK prihoda, što je 10,60% manje nego u 2008. godini. Ostvareni prihodi su smanjeni u svim županijama, a najviše u Sisačko-moslavačkoj (-18,20%), Šibensko-kninskoj (-15,80%) i Požeško-slavonskoj županiji (-15,50%). Prihodi su najmanje smanjeni u Karlovačkoj županiji (-6,50%), a u Brodsko-posavskoj županiji su smanjeni za 8,6% u odnosu na 2008. godinu. Poduzetnici u Gradu Zagrebu u 2009. godini ostvarili su najveći iznos prihoda s udjelom od 52,10% u ukupnim prihodima Republike Hrvatske. Tome pridonose velika državna javna i druga velika poduzeća, koja svoju aktivnost obavljaju i na područjima drugih županija (HŽ, HT, Hrvatske pošte, HEP, INA, Hrvatske šume i Hrvatske vode), kao i veliki trgovački lanci sjedišta kojih su, gotovo u pravilu, u gradu Zagrebu, a prodajni su im prostori locirani diljem zemlje.

Tijekom 2009. godine poduzetnici Brodsko-posavske županije ostvarili su 7,7 milijardi HRK što je 8,60% manje u odnosu na 2008. godinu, ali je pozitivno što se radi o manjem padu nego što je pad u ukupnom nacionalnom gospodarstvu koji je bio 10,60%. Udio Brodsko-posavske županije u ukupnim prihodima RH povećan je sa 1,2% u 2008. godini na 1,3% u 2009. godini.

Ukupni rashodi poduzetnika Republike Hrvatske u 2009. godini bili su 603,9 milijardi kuna i manji su za 8,9% nego prethodne 2008. godine. Veće smanjenje prihoda od smanjenja rashoda dovodi do pada ekonomičnosti i profitabilnosti poslovanja poduzetnika u 2009. godini. Ukupni rashodi poduzetnika Brodsko-posavske županije u 2009. godini (7,6 milijardi kuna) bili su manji za 7,5% u

odnosu na ukupne rashode ostvarene u 2008. godini što je također manji pad ukupnih rashoda od pada na nacionalnoj razini.

Tablica 24. Ukupni prihodi, dobit i gubitak poduzetnika te konsolidirani financijski rezultat po županijama Republike Hrvatske u 2009. godini (iznosi u 000 000 HRK, udjeli u%, indeksi: 2008.= 100)

Županija	Ukupan prihod			Dobit razdoblja			Gubitak razdoblja			Konsolidirani financijski rezultat
	Iznos	Udjel	Indeks	Iznos	Udjel	Indeks	Iznos	Udjel	Indeks	
1. Bjelovarsko-bilogorska	6.557	1,1	84,6	181	0,7	56,6	195	0,9	125,6	- 15
2. Brodsko-posavska	7.720	1,3	91,4	294	1,1	94,4	220	1,0	160,7	73
3. Dubrovačko-neretvanska	9.583	1,6	83,7	326	1,2	29,0	963	4,4	165,9	- 637
4. Grad Zagreb	319.871	52,1	90,8	14.838	56,1	80,6	9.524	43,2	127,5	5.314
5. Istarska	29.711	4,8	90,9	2.148	8,1	94,9	851	3,9	116,6	1.296
6. Karlovačka	7.464	1,2	93,5	654	2,5	107,7	197	0,9	116,7	458
7. Koprivničko-križevačka	10.204	1,7	93,0	214	0,8	66,2	480	2,2	450,0	- 266
8. Krapinsko-zagorska	10.080	1,6	89,7	409	1,5	79,8	203	0,9	56,8	207
9. Ličko-senjska	1.613	0,3	89,1	85	0,3	83,9	72	0,3	159,7	12
10. Međimurska	10.422	1,7	88,0	387	1,5	86,3	194	0,9	153,0	193
11. Osječko-baranjska	24.964	4,1	86,2	816	3,1	86,4	1.170	5,3	190,7	- 354
12. Požeško-slavonska	4.955	0,8	84,5	98	0,4	73,0	138	0,6	172,9	- 40
13. Primorsko-goranska	34.936	5,7	89,9	1.239	4,7	74,0	2.016	9,1	116,0	- 777
14. Sisačko-moslavačka	8.765	1,4	81,8	229	0,9	74,6	777	3,5	180,7	- 548
15. Splitsko-dalmatinska	40.907	6,7	87,1	1.677	6,3	89,1	1.977	9,0	81,7	- 300
16. Šibensko-kninska	5.655	0,9	84,2	176	0,7	73,1	488	2,2	216,6	- 312
17. Varaždinska	20.233	3,3	89,6	692	2,6	83,3	512	2,3	208,7	180
18. Virovitičko-podravska	4.109	0,7	85,1	94	0,4	85,9	174	0,8	235,7	- 80
19. Vukovarsko-srijemska	9.464	1,5	89,9	308	1,2	75,1	773	3,5	438,4	- 465
20. Zadarska	11.096	1,8	90,1	416	1,6	55,0	591	2,7	80,9	- 176
21. Zagrebačka	35.058	5,7	85,4	1.158	4,4	73,4	524	2,4	143,2	633
Ukupno RH	613.367	100,0	89,4	26.438	100,0	79,4	22.041	100,0	129,8	4.397

Izvor: FINA, Zagreb

Kretanja ukupnih prihoda i ukupnih rashoda po županijama odredila su razinu i dinamiku ostvarene dobiti i gubitka. Dobit hrvatskog poduzetništva 2009. godine iznosila je 26,4 milijarde kuna i bila je za 20,6% manja nego 2008. godine, a gubici od 22,0 milijardi kuna bili su veći za čak 29,8% u odnosu na 2008. godinu. Po dobiti prednjače poduzetnici grada Zagreba koji su ostvarili više od polovine vrijednosti ukupne dobiti odnosno čak 56,1%. Daleko su iza njih istarski poduzetnici s udjelom od 8,1% ukupne dobiti. Ostale županije ostvaruju znatno manje udjele u dobiti, tako da čak 13 županija ostvaruje manje od 2% udjela u ukupnoj dobiti. Među njima je i Brodsko-posavska županija sa ostvarenim udjelom od 1,1% ukupne dobiti hrvatskog poduzetništva u 2009. godini, što je povećanje udjela u odnosu na 2008. godinu (1,0%) za 0,1 postotni poen.

Ukupna dobit nakon oporezivanja poduzetnika u republici Hrvatskoj u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu bila je manja za 20,60%. U svim županijama, osim u Karlovačkoj, dobit nakon oporezivanja je smanjena. Najmanji pad uočen je u Istarskoj županiji (-5,10%) i Brodsko-posavskoj

županiji (-5,60%). Najveće smanjenje dobiti zabilježeno je u Dubrovačko-neretvanskoj županiji za čak 71,00%, zatim u Zadarskoj županiji za 45,00% te u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji za 43,40%.

U velikoj većini županija povećani su ostvareni gubici u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu. Najviše su porasli gubici u Koprivničko-križevačkoj (+ 350,0%), Vukovarsko-srijemskoj (+ 338,4%) te Virovitičko-podravskoj županiji (+ 135,7%). Gubici u Brodsko-posavskoj županiji povećani su za 60,7%, ali se to ipak nije odrazilo na konačni konsolidirani financijski rezultat koji je pozitivan. Tijekom 2009. godine gubici se nisu povećali u Krapinsko-zagorskoj, Zadarskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Udjel dobitaša i gubitaša u ukupnom broju pojedine županije bio je, kao i proteklih godina, veoma raznolik. Tako je u 2009. godini od ukupnog broja poduzetnika u županiji, najmanje gubitaša bilo u Bjelovarsko-bilogorskoj (28,1%), Vukovarsko-srijemskoj (31,3%), Zagrebačkoj (31,6%) te Brodsko-posavskoj županiji (32,2%), dok je najviše gubitaša bilo u Istarskoj županiji (53,5%). U svim županijama osim dvije (Istarska i Šibensko-kninska) brojčano prevladavaju poduzetnici koji su poslovali s dobiti nad onima koji su poslovali s gubitkom pa je na razini RH ostvaren pozitivan ukupni konsolidirani financijski rezultat odnosno neto dobit.

Međutim, u svim županijama nije ostvaren pozitivan konsolidirani financijski rezultat te su poduzetnici u čak 12 županija ostvarili negativan konačni konsolidirani financijski rezultat odnosno ukupni gubitak u poslovanju. U 9 županija, uključujući i Brodsko-posavsku, ostvaren je pozitivan konačni konsolidirani financijski rezultat odnosno dobit u poslovanju.

Tablica 25. Pregled broja poduzetnika koji su poslovali s dobiti i onih koji su poslovali s gubitkom u ukupnom broju poduzetnika po županijama Republike Hrvatske u 2009. godini

Županija	Broj poduzetnika	Poduzetnici s dobiti		Poduzetnici s gubitkom	
		Broj	Udjel u broju poduzetnika u županiji u%	Broj	Udjel u broju poduzetnika u županiji u%
1. Bjelovarsko-bilogorska	1.355	974	71,9	381	28,1
2. Brodsko-posavska	1.390	942	67,8	448	32,2
3. Dubrovačko-neretvanska	3.375	1.848	54,8	1.527	45,2
4. Grad Zagreb	29.306	18.365	62,7	10.941	37,3
5. Istarska	8.780	4.084	46,5	4.696	53,5
6. Karlovačka	1.742	988	56,7	754	43,3
7. Koprivničko-križevačka	1.298	836	64,4	462	35,6
8. Krapinsko-zagorska	1.523	978	64,2	545	35,8
9. Ličko-senjska	572	351	61,4	221	38,6
10. Međimurska	2.237	1.494	66,8	743	33,2
11. Osječko-baranjska	3.791	2.199	58,0	1.592	42,0
12. Požeško-slavonska	652	380	58,3	272	41,7
13. Primorsko-goranska	8.467	4.638	54,8	3.829	45,2
14. Sisačko-moslavačka	1.582	950	60,1	632	39,9
15. Splitsko-dalmatinska	10.402	6.021	57,9	4.381	42,1
16. Šibensko-kninska	1.823	861	47,2	962	52,8
17. Varaždinska	2.728	1.721	63,1	1.007	36,9
18. Virovitičko-podravska	758	505	66,6	253	33,4
19. Vukovarsko-srijemska	1.407	966	68,7	441	31,3
20. Zadarska	2.698	1.499	55,6	1.199	44,4
21. Zagrebačka	5.434	3.717	68,4	1.717	31,6
Ukupno RH	91.320	54.317	59,5	37.003	40,5

Izvor: FINA, Zagreb

U novu dugotrajnu imovinu tijekom 2009. godine uloženo je 50,8 milijardi HRK što je 13,30% manje nego 2008. godine. Najviše su investirali poduzetnici Grada Zagreba koji su u 2009. godini ostvarili udio od 61,10% ukupnih investicija poduzetnika Republike Hrvatske. Najmanje se investirali poduzetnici Požeško-slavonske županije s udjelom od 0,50% ukupnih investicija poduzetnika Republike Hrvatske. Poduzetnici Brodsko-posavske županije su u 2009. godini investirali 350 milijuna kuna u dugotrajnu imovinu što čini samo 0,7% udjela svih investicija poduzetnika RH. Brodsko-posavska županija je na 17. mjestu u RH i po iznosu investicija i po udjelu u ukupnim investicijama.

S obzirom na smanjene prihode u 2009. godini u odnosu na 2008. godini smanjene su i investicije u 19 od 21 županije. Investicije su se povećale samo u Šibensko-kninskoj županiji za 11,9% i u Sisačko-moslavačkoj županiji za 3,00%. Najveće smanjenje investicija bilo je u Ličko-senjskoj (-61,50%), Krapinsko-zagorskoj (-50,20%) i Varaždinskoj županiji (-44,10%). U Brodsko-posavskoj županiji investicije su u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu smanjene za 13,50% što je na razini državnog prosjeka, a po indeksu investicija Brodsko-posavska županija nalazi se na 8. mjestu u RH.

Tablica 26. Pregled investicija poduzetnika u dugotrajnu imovinu po županijama Republike Hrvatske u 2009. godini

Županija	Poduzetnici investitori		Investicije		
	Broj poduzetnika investitora	Udjel u broju investitora u%	Investicije u milijunima kuna	Udjel u ukupnim investicijama RH u%	Indeks 2008.= 100,0
1. Bjelovarsko-bilogorska	385	1,5	335	0,7	67,2
2. Brodsko-posavska	389	1,5	350	0,7	86,5
3. Dubrovačko-neretvanska	712	2,8	1.038	2,0	86,6
4. Grad Zagreb	8.758	34,0	31.057	61,1	96,6
5. Istarska	2.268	8,8	2.642	5,2	92,1
6. Karlovačka	555	2,2	417	0,8	87,3
7. Koprivničko-križevačka	397	1,5	468	0,9	75,6
8. Krapinsko-zagorska	564	2,2	492	1,0	49,8
9. Ličko-senjska	150	0,6	204	0,4	38,5
10. Međimurska	744	2,9	568	1,1	67,4
11. Osječko-baranjska	926	3,6	1.736	3,4	70,5
12. Požeško-slavonska	162	0,6	173	0,3	65,5
13. Primorsko-goranska	2.495	9,7	2.896	5,7	76,6
14. Sisačko-moslavačka	429	1,7	589	1,2	103,0
15. Splitsko-dalmatinska	2.487	9,7	2.144	4,2	64,3
16. Šibensko-kninska	294	1,1	723	1,4	111,9
17. Varaždinska	1.023	4,0	943	1,9	55,9
18. Virovitičko-podravska	201	0,8	256	0,5	75,8
19. Vukovarsko-srijemska	358	1,4	586	1,2	70,5
20. Zadarska	682	2,6	1.573	3,1	88,4
21. Zagrebačka	1.770	6,9	1.655	3,3	69,3
Ukupno RH	25.749	100,0	50.845	100,0	86,7

Izvor: FINA, Zagreb

Troškovi osoblja čine značajnu stavku u ukupnim rashodima poduzetnika. Tijekom 2009. godine za troškove osoblja bilo je izdvojeno ukupno 82,9 milijardi HRK što je 0,20% manje nego prošle godine. S obzirom na manje smanjenje troškova osoblja od ukupnih rashoda poduzetnika povećao se udio tih troškova u ukupnim rashodima sa 12,40% u 2008. godini na 13,70% u 2009. godini. Po županijama se

udjel troškova za osoblje u ukupnim rashodima kretao od 10,8% u Zagrebačkoj županiji do 19,5% u Ličko-senjskoj županiji. U Brodsko-posavskoj županiji troškovi osoblja čine 16,2% ukupnih rashoda što je iznad prosjeka RH (13,7%).

Prosječna mjesečna obračunata neto plaća po radniku u Republici Hrvatskoj u 2009. godini iznosi 4.634 kune i u odnosu na prethodnu godinu nominalno je veća 0,60%, a realno je smanjena za 1,80%. Visina plaće jedan je od ključnih pokazatelja razvijenosti neke regije, županije, grada ili općine. Po županijama, visina prosječne mjesečne obračunate neto plaće po radniku značajno su se razlikovale od županije do županije. Prosjek plaća viši od 5.000 kuna obračunat je samo u gradu Zagrebu. Županijski su se prosjeci kretali u rasponu od najnižih 3.320 kuna u Virovitičko-podravskoj županiji do 5.540 kuna u gradu Zagrebu, dakle, u omjeru 1:1,7. Već duži niz godina prosječne plaće u svim županijama, osim u gradu Zagrebu, zaostaju za prosjekom Republike Hrvatske, a tako je bilo i u 2009. godini kada su prosječne mjesečne neto plaće grada Zagreba bile 19,6% iznad prosjeka RH. U svih preostalih dvadeset županija imamo zaostajanje plaća u odnosu na republički prosjek. Najveće zaostajanje plaća u odnosu na republički prosjek bilježi se u Virovitičko-podravskoj (-28,40%), Vukovarsko-srijemskoj (-26,90%) te Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (-25,40%). Prosječna mjesečna neto plaća po radniku u Brodsko-posavskoj županiji u 2009. godini iznosi 3.972 kune što Brodsko-posavsku županiju svrstava na 11. mjesto u RH.

U 2009. godini u odnosu na 2008. godinu smanjene su prosječne mjesečne neto plaće u šest županija (od 0,50% do 2,70%), a petnaest županija bilježi rast (od 0,10% do 3,70%). Najveći rast prosječnih mjesečnih neto plaća u 2009. godini bilježi Brodsko-posavska županija (+3,70%), no, njeno zaostajanje za prosjekom RH (-14,30%) još uvijek je značajno, iako je i značajno smanjeno posljednjih nekoliko godina.

Tablica 27. Pregled troškova za osoblje i prosječnih mjesečnih neto plaća po zaposlenom po županijama Republike Hrvatske u 2009. godini (iznosi u 000 000 HRK, udjeli u%, indeks: 2008. = 100)

Županija	Ukupni rashodi	Troškovi za osoblje	Udjel troškova za osoblje u rashodima (u%)	Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom (u kunama)	Indeks	Odnos prema prosjeku RH u% RH = 100,0
1. Bjelovarsko-bilogorska	6.532	1.051	16,1	3.458	100,5	- 25,4
2. Brodsko-posavska	7.592	1.226	16,2	3.972	103,7	- 14,3
3. Dubrovačko-neretvanska	10.156	1.960	19,3	4.465	98,5	- 3,6
4. Grad Zagreb	311.683	40.611	13,0	5.540	100,2	19,6
5. Istarska	28.063	4.243	15,1	4.601	100,9	- 0,7
6. Karlovačka	6.915	1.207	17,4	4.053	102,9	- 12,5
7. Koprivničko-križevačka	10.415	1.540	14,8	4.189	99,1	- 9,6
8. Krapinsko-zagorska	9.781	1.349	13,8	3.890	102,5	- 16,1
9. Ličko-senjska	1.592	311	19,5	3.578	102,8	- 22,8
10. Međimurska	10.157	1.723	17,0	3.590	101,0	- 22,5
11. Osječko-baranjska	25.188	3.304	13,1	3.758	101,7	- 18,9
12. Požeško-slavonska	4.978	699	14,0	3.628	102,8	- 21,7
13. Primorsko-goranska	35.421	5.639	15,9	4.391	101,6	- 5,2
14. Sisačko-moslavačka	9.314	1.536	16,5	3.933	99,5	- 15,1
15. Splitsko-dalmatinska	40.839	5.941	14,5	4.064	100,7	- 12,3
16. Šibensko-kninska	5.935	908	15,3	4.027	100,1	- 13,1
17. Varaždinska	19.925	2.560	12,8	3.601	99,1	- 22,3
18. Virovitičko-podravska	4.175	574	13,7	3.320	101,7	- 28,4
19. Vukovarsko-srijemska	9.882	1.160	11,7	3.389	99,2	- 26,9

Županija	Ukupni rashodi	Troškovi za osoblje	Udjel troškova za osoblje u rashodima (u%)	Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom (u kunama)	Indeks	Odnos prema prosjeku RH u% RH = 100,0
20. Zadarska	11.179	1.708	15,3	4.576	103,3	- 1,3
21. Zagrebačka	34.154	3.694	10,8	4.207	97,3	- 9,2
Ukupno RH	603.876	82.944	13,7	4.634	100,6	0,0

Izvor: FINA, Zagreb

3.3.5. Pokazatelji uspješnosti poslovanja po županijama

Pokazatelji poslovanja mogu dati drugačiji pogled na poslovanje određene skupine, u ovom slučaju poduzetnika Republike Hrvatske po županijama. Određene kategorije pokazatelja dobiju se stavljanjem u odnos različitih kategorija iz godišnjih financijskih izvještaja, a za koje to ima smisla. Neki od pokazatelja mogu biti:

- produktivnost - mjerena ukupnim prihodom po zaposlenom,
- produktivnost - mjerena ukupnom neto dobiti po zaposlenom (ukupna dobit razdoblja minus ukupni gubici razdoblja),
- ekonomičnost poslovanja (ukupni prihodi prema ukupnim rashodima),
- rentabilnost prometa (ukupnog prihoda),
- rentabilnost ukupne imovine,
- rentabilnost vlastitog kapitala.

Izračunavanje različitih financijskih pokazatelja ima smisla jer omogućava poduzetnicima uspoređivanje određenog poduzetnika i njegovog sektora s drugim poduzetnicima u svojoj djelatnosti i prosjekom djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Provođenje analize po pokazateljima ima samo ilustrativan karakter jer se struktura gospodarstva po županijama izrazito razlikuje.

Produktivnost rada mjerena je ukupnim prihodima po zaposlenom, a najslabije rezultate pokazuje u Ličko-senjskoj županiji s produktivnosti sa svega 353.000 HRK. Najbolji pokazatelj produktivnosti ostvaren je u Gradu Zagrebu sa 909.000 HRK po zaposlenom u 2009. godini. Ukupni prihod po zaposlenom u Brodsko-posavskoj županiji iznosio je 457.000 kuna (15. mjesto u RH).

Produktivnost rada mjerena neto dobiti po zaposlenom tijekom 2009. godine u 12 županija su zabilježeni neto gubici, a u 9 županija uključujući Brodsko-posavsku županiju ostvarena je neto dobit po zaposlenom. Najbolji rezultati ostvareni su u Karlovačkoj županiji u kojoj je ostvarena neto dobit od 30.000 HRK po zaposlenom. Zaposleni u Brodsko-posavskoj županiji ostvarili su neto dobit od 4.000 kuna po zaposlenom (7. mjesto u RH).

Ukupna ekonomičnost poslovanja prikazuje prihode veće od rashoda u 11 županija, a u 10 županija se nije uspješno poslovalo jer je odnos između prihoda i rashoda obrnut. Najbolju ekonomičnost imali su poduzetnici u Karlovačkoj županiji koji su na 100 kuna rashoda ostvarili 107,9 kuna prihoda, dok su najlošije poslovali poduzetnici Sisačko-moslavačke županije koji su na uloženi 100 kuna ostvarili svega 94,1 kune prihoda. Poduzetnici Brodsko-posavske županije na 100 kuna rashoda ostvarili su 101,7 kuna prihoda te su po ekonomičnosti poslovanja na 7. mjestu u RH.

Prema pokazatelju rentabilnosti prometa, u 11 županija ostvaren je pozitivan prinos (uključujući i Brodsko-posavsku županiju – 7. mjesto u RH), a u 10 županija negativan prinos. Prema pokazatelju

rentabilnosti ukupne imovine, također je u 11 županija ostvaren pozitivan prinos (uključujući i Brodsko-posavsku županiju – 6. mjesto u RH), a u 10 županija negativan prinos. Prema pokazatelju rentabilnosti vlastitog kapitala, 9 županija imalo je pozitivan prinos (uključujući i Brodsko-posavsku županiju – 6. mjesto u RH), a 12 županija negativan prinos odnosno gubitak.

Tablica 28. Pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti poslovanja poduzetnika po županijama Republike Hrvatske u 2009. godini

Županija	Ukupni prihodi po zaposlenom (u 000 kn)	Neto dobit po zaposlenom (u 000 kn)	Ekonomičnost poslovanja (u%)	Rentabilnost prometa (u%)	Rentabilnost ukupne imovine (u%)	Rentabilnost vlastitog kapitala (u%)
1. Bjelovarsko-bilogorska	417	-1	100,4	0,4	0,3	-0,5
2. Brodsko-posavska	457	4	101,7	1,7	1,6	2,7
3. Dubrovačko-neretvanska	436	-29	94,4	-6,0	-2,3	-6,1
4. Grad Zagreb	909	15	102,6	2,6	1,3	1,9
5. Istarska	644	28	105,9	5,6	2,8	5,0
6. Karlovačka	484	30	107,9	7,4	6,2	10,2
7. Koprivničko-križevačka	546	-14	98,0	-2,1	-1,8	-6,0
8. Krapinsko-zagorska	566	12	103,1	3,0	2,4	6,2
9. Ličko-senjska	353	3	101,3	1,3	0,5	0,5
10. Međimurska	414	8	102,6	2,6	2,3	4,0
11. Osječko-baranjska	549	-8	99,1	-0,9	-0,6	-3,2
12. Požeško-slavonska	495	-4	99,5	-0,5	-0,4	-2,5
13. Primorsko-goranska	539	-12	98,6	-1,4	-0,9	-4,1
14. Sisačko-moslavačka	438	-27	94,1	-6,3	-5,1	-13,3
15. Splitsko-dalmatinska	551	-4	100,2	0,2	0,1	-1,5
16. Šibensko-kninska	485	-27	95,3	-5,0	-2,4	-8,4
17. Varaždinska	550	5	101,5	1,5	1,4	2,1
18. Virovitičko-podravska	447	-9	98,4	-1,6	-1,1	-3,6
19. Vukovarsko-srijemska	525	-26	95,8	-4,4	-3,0	-9,2
20. Zadarska	548	-9	99,3	-0,8	-0,4	-2,6
21. Zagrebačka	788	14	102,7	2,6	2,5	5,1
Ukupno RH	690	5	101,6	1,6	0,9	1,0

Izvor: FINA, Zagreb

Najuspješnija je bila Karlovačka županija koja je imala sve tri profitne stope najbolje, a najlošije pokazatelje odnosno gubitke imala je Sisačko-moslavačka županija. Brodsko-posavska županija imala je sve pokazatelje ekonomičnosti i rentabilnosti pozitivne, a svi su također bili bolji od prosjeka RH.

Analiziraju li se rezultati financijskog poslovanja poduzetnika Brodsko-posavske županije u 2009. godini u odnosu na druge hrvatske županije i RH u cjelini, mogu se konstatirati slijedeće činjenice:

- **15. mjesto** BPŽ u RH po ukupnom prihodu nominalno (7,7 milijardi kuna) - 2008. godine 16. mjesto u RH; 2007. godine 16. mjesto u RH
- **3. mjesto** BPŽ u RH po stopi "rasta" ukupnih prihoda (- 8,6%) - 2008. godine 5. mjesto u RH; 2007. godine 3. mjesto u RH
- **14. mjesto** BPŽ u RH po ukupnoj dobiti nominalno (294 milijuna kuna) - 2008. godine 15. mjesto u RH; 2007. godine 17. mjesto u RH

- **3. mjesto** BPŽ u RH po stopi "rasta" dobiti (- 5,6%) - 2008. godine 3. mjesto u RH; 2007. godine 9. mjesto u RH
- **8. mjesto** BPŽ u RH po ukupnom konsolidiranom financijskom rezultatu poslovanja nominalno (+ 73 milijuna kuna) – 2008. godine 11. mjesto u RH; 2007. godine 17. mjesto u RH
- **4. mjesto** BPŽ u RH po udjelu poduzetnika koji su poslovali s dobiti u odnosu na ukupan broj poduzetnika (67,8%) – 2008. godine 7. mjesto u RH; 2007. godine 4. mjesto u RH
- **14. mjesto** BPŽ u RH po udjelu poduzetnika investitora (1,5%) – 2008. godine 16. mjesto u RH; 2007. godine 15. mjesto u RH
- **17. mjesto** BPŽ u RH po iznosu ostvarenih investicija u dugotrajnu imovinu nominalno (350 milijuna kuna) – 2008. godine 19. mjesto u RH; 2007. godine 16. mjesto u RH
- **8. mjesto** BPŽ u RH po indeksu ostvarenih investicija u odnosu na prethodnu godinu (86,5) – 2008. godine 4. mjesto u RH; 2007. godine 18. mjesto u RH
- **11. mjesto** BPŽ u RH po prosječnim mjesečnim neto plaćama (3.972 kune) – 2008. godine 20. mjesto u RH; 2007. godine 17. mjesto u RH
- **1. mjesto** BPŽ u RH po indeksu rasta prosječnih mjesečnih neto plaća (+ 3,7%) - 2008. godine 12. mjesto u RH; 2007. godine 3. mjesto u RH
- **15. mjesto** BPŽ u RH po produktivnosti – ukupnim prihodima po zaposlenom (457.000 kuna) - 2008. godine 18. mjesto u RH; 2007. godine 16. mjesto u RH
- **7. mjesto** BPŽ u RH po produktivnosti – ukupnoj neto dobiti po zaposlenom (4.000 kuna) - 2008. godine 9. mjesto u RH; 2007. godine 14. mjesto u RH

3.3.6. Malo gospodarstvo

Malo i srednje poduzetništvo je izuzetno važan dio ukupnog gospodarstva Brodsko-posavske županije što se ogleda u činjenici da u Brodsko-posavskoj županiji aktivno posluje 1.390 trgovačkih društava od kojih se 99,7% odnosi na subjekte malog gospodarstva. Ista zapošljavaju 13.751 radnika odnosno 81,4% svih zaposlenih u aktivnim trgovačkim društvima. Također, u oko 2.500 obrta ukupno je zaposleno oko 8.200 radnika (uključivo i vlasnike obrta). Sumarno, zaposleni u malim i srednjim trgovačkim društvima te u obrtništvu čine oko 87,5% svih zaposlenih u gospodarstvu Brodsko-posavske županije odnosno oko 56,4% od broja sveukupno zaposlenih osoba u Brodsko-posavskoj županiji. Navedeno je vidljivo u tablicama koje slijede.

Tablica 29. Broj poduzetnika i broj zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji 2005. – 2009. godine

Godina	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Broj poduzetnika	1.132	1.237	1.261	1.287	1.390
Broj zaposlenih	14.110	15.917	17.244	17.829	16.891

Izvor: FINA, Zagreb (broj poduzetnika koji su FINI predali godišnje financijske izvještaje)

Tablica 30. Broj subjekata malog i srednjeg poduzetništva i broj zaposlenih u istima u Brodsko-posavskoj županiji 2005. – 2009. godine

Godina	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Broj subjekata malog i srednjeg poduzetništva	4.076	4.094	4.026	3.966	3.852
Broj zaposlenih	23.572	25.496	27.091	27.405	25.050

Izvor: FINA, Zagreb (broj poduzetnika koji su FINI predali godišnje financijske izvještaje); Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Slavonski Brod

Prateći duži niz godina financijske rezultate poduzetnika Brodsko-posavske županije razvrstanih prema veličini, uočljivi su veliki zaokreti u njihovim vrijednostima i u predznaku. Veliki su poduzetnici kao cjelina poslovali negativno do 2002. godine, a dalje posluju pozitivno. Srednje veliki poduzetnici su do 2004. godine iskazivali veće gubitke od dobiti, a osobito je za njih nepovoljna bila 2002. godina. U posljednjih 5 godina posluju pozitivno. Mali su poduzetnici ostvarivali pozitivne financijske rezultate do 2003. godine, zatim su do 2005. godine iskazivali negativan konačni financijski rezultat pri čemu se po visini ostvarenog gubitka naročito ističe 2004. godina. U zadnje 4 godine iskazali su ponovno pozitivne financijske rezultate. Također, u zadnje 4 godine sve grupacije poduzetnika prema veličini (veliki, srednje veliki i mali) ostvaruju pozitivno financijsko poslovanje odnosno dobit. U Tablici 31. dan je pregled poslovanja poduzetnika Brodsko-posavske županije u razdoblju od 2001. do 2009. godine sa aspekta veličine poduzetnika.

Tablica 31. Konsolidirani financijski rezultati poduzetnika Brodsko-posavske županije od 2001. – 2009. godine (prema veličini poduzetnika)

Godina	Iznos (u 000 HRK)			
	UKUPNO	Veliki poduzetnici	Srednje veliki poduzetnici	Mali poduzetnici
2001.	- 109.573	- 23.776	- 105.084	19.287
2002.	- 290.414	- 43.881	- 247.835	1.302
2003.	12.250	43.047	- 4.319	- 26.478
2004.	- 107.814	76.892	- 17.330	- 167.376
2005.	27.501	47.771	25.668	- 45.938
2006.	123.297	25.580	66.832	30.885
2007.	205.183	34.484	74.104	96.595
2008.	214.269	55.894	78.006	80.369
2009.	73.037	69.106	2.778	1.153

Izvor: FINA, Zagreb

U 2009. godini nastavljen je trend iz prethodne tri godine, to jest sve grupacije poduzetnika, razvrstane prema veličini, ostvarile su pozitivne financijske rezultate. Rastući trend ostvarili su samo veliki poduzetnici, dok su srednje veliki i mali poduzetnici ostvarili pozitivan financijski rezultat, ali sa značajnim padom u odnosu na 2008. godinu. To je zapravo i karakteristika poslovne 2009. godine u odnosu na veličinu poduzetnika: daljnji porast dobiti kod velikih poduzetnika te ostvarena simbolična dobit kod srednje velikih i malih poduzetnika.

Što se tiče vrijednosne usporedbe sa 2008. godinom, prihodi su porasli samo kod velikih poduzetnika (indeks 106,0), dok rashodi kod velikih poduzetnika bilježe indeks od 105,4.

Tablica 32. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika prema veličini u 2008. godini u Brodsko-posavskoj županiji

Opis	UKUPNO	Veliki poduzetnici	Srednje veliki poduzetnici	Mali poduzetnici
Broj poduzetnika	1.390	4	35	1.351
Udio (%)	100,0	0,3	2,5	97,2
Broj zaposlenih	16.891	3.140	4.304	9.447
Udio (%)	100,0	18,6	25,5	55,9
Ukupni prihodi (000 HRK)	7.720.475	1.550.316	2.038.599	4.131.560
Udio (%)	100,0	20,1	26,4	53,5
Ukupni rashodi (000 HRK)	7.591.841	1.473.672	2.023.080	4.095.089
Udio (%)	100,0	19,4	26,6	53,9
Dobit prije oporezivanja (000 HRK)	348.916	105.505	65.312	178.098
Udio (%)	100,0	30,2	18,7	51,0
Gubitak prije oporezivanja (000 HRK)	220.282	28.862	49.792	141.628
Udio (%)	100,0	13,1	22,6	64,3
Porez na dobit (000 HRK)	55.596	7.537	12.742	35.317
Udio (%)	100,0	13,6	22,9	63,5
Dobit nakon oporezivanja (000 HRK)	293.514	97.968	52.570	142.975
Udio (%)	100,0	33,4	17,9	48,7
Gubitak nakon oporezivanja (000 HRK)	220.476	28.862	49.792	141.823
Udio (%)	100,0	13,1	22,6	64,3
Konsolidirani financijski rezultat (000 HRK) (dobit minus gubitak)	73.037	69.106	2.778	1.153

Izvor: FINA, Zagreb

Dok je u hrvatskom poduzetništvu neupitna dominacija velikih poduzetnika, oni u Brodsko-posavskoj županiji ostvaruju najniže udjele u prihodima i rashodima. Za poduzetništvo Brodsko-posavske županije je karakteristično da su mali poduzetnici i nominalno i po udjelima vodeći po svim prikazanim parametrima (broj poduzetnika, broj zaposlenih, ukupni prihodi i ukupni rashodi, dobit i gubitak prije oporezivanja i nakon oporezivanja, plaćeni porez na dobit te konačni financijski rezultat). To samo potvrđuje značaj malog i srednjeg poduzetništva kao i obrtništva u Brodsko-posavskoj županiji jer je taj sektor u proteklom razdoblju apsorbirao značajan broj zaposlenika koji su se propadanjem velikih sustava našli na tržištu rada. Upravo tom sektoru, kroz razne programe i projekte, državna i regionalna uprava pomažu kako bi i nadalje bio generator razvitka i novog zapošljavanja, ali i veće konkurentnosti regionalnog i lokalnog gospodarstva.

3.3.7. Obrtništvo i djelatnosti slobodnih profesija

Iako broj obrta od 2005. godine do danas ima tendenciju smanjenja, u Brodsko-posavskoj županiji još uvijek djeluju 2.462 obrta u 2009. godini. U Brodsko-posavskoj županiji je u obrtu zaposleno preko 8.000 osoba te obrt čini značajan faktor u zapošljavanju u toj županiji. Iako se broj obrta s vremenom smanjio, broj zaposlenih po jednom obrtu povećan je s 3,21 u 2005. godini na 3,31 zaposleni po obrtu u 2009. godini.

Tablica 33. Broj obrta i broj zaposlenih u obrtima u Brodsko-posavskoj županiji 2005. – 2009. godine

Godina	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Broj obrta	2.944	2.857	2.765	2.679	2.462
Broj zaposlenih u obrtima	9.462	9.579	9.847	9.576	8.159

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Slavonski Brod

Najveći je broj zaposlenih u obrtima koji se bave prerađivačkom industrijom (1.504) i trgovinom na veliko i malo te popravkom motornih vozila i motocikala (1.246), odnosno čak 39,17% svih zaposlenih u obrtima zaposleno je u navedenim djelatnostima.

Tablica 34. Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija prema županijama po spolu i NKD-u 2007. u 2010. godini

	Ukupno	Žene
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	370	152
B Rudarstvo i vađenje	19	4
C Prerađivačka industrija	1.504	558
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	-	-
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	8	2
F Građevinarstvo	748	120
G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	1.246	634
H Prijevoz i skladištenje	572	75
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	879	441
J Informacije i komunikacije	30	12
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	30	16
L Poslovanje nekretninama	8	7
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	396	231
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	89	56
O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	144	129
P Obrazovanje	25	4
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	357	295
R Umjetnost, zabava i rekreacija	37	6
S Ostale uslužne djelatnosti	370	250
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	151	142
U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-
Nerazvrstani prema djelatnostima	37	14
Ukupno	7.020	3.148

3.3.8. Vanjsko-trgovinska razmjena

Vanjskotrgovinska razmjena bitan je pokazatelj koji utječe na ukupni BDP pojedine regije ili države u cjelini. U proteklih nekoliko godina gospodarstvo Brodsko-posavske županije postalo je iznimno izvozno orijentirano te bilježi vrlo visoke stope rasta izvoza. Tako je u 2007. godini Brodsko-posavska županija bila druga, a 2008. godine prva hrvatska županija po stopi rasta izvoza. Iako je u 2009. godini izvoz značajno smanjen kao posljedica recesije, zadržan je trend ostvarivanja pozitivne vanjskotrgovinske bilance te je ostvaren suficit u robnoj razmjeni s inozemstvom u iznosu od 28,8 milijuna USD. Tablica 35. prikazuje vanjskotrgovinsku razmjenu Brodsko-posavske županije u razdoblju od 2006. do 2009. godine.

Tablica 35. Robna razmjena RH i BPŽ 2006. – 2009., u mln. USD

OPIS	2006.		2007.		2008.		2009.	
	RH	BPŽ	RH	BPŽ	RH	BPŽ	RH	BPŽ
Izvoz	10.376	109	12.364	174	14.111	252	10.474	190
Uvoz	21.488	143	25.839	192	30.728	224	21.203	161
Saldo	- 11.112	- 34	- 13.475	- 18	- 16.617	28	- 10.729	29
Pokrivenost uvoza izvozom (%)	48,3	76,3	47,9	90,7	45,9	112,5	49,4	117,8

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, ŽK Slavonski Brod

Podaci o vanjskotrgovinskoj razmjeni u promatranom razdoblju na razini Republike Hrvatske pokazuju kontinuiran rast izvoza i uvoza do 2008. godine, sa većim stopama rasta uvoza od rasta izvoza što za posljedicu ima pokrivenost uvoza izvozom manju od 50%. U 2009. godini izvoz i uvoz na razini Republike Hrvatske značajno su smanjeni i otprilike su na razini 2006. godine. Podaci koji se odnose na Republiku Hrvatsku odražavaju izrazito negativnu vanjskotrgovinsku bilancu sa ostvarenim negativnim saldonom u iznosu od 10,7 milijardi USD, što ipak predstavlja smanjenje u odnosu na 2008. godinu kada je iznosio 16,6 milijardi USD. Pokrivenost uvoza izvozom na razini Republike Hrvatske u 2009. godini iznosi svega 49,4% što ipak predstavlja povećanje u odnosu na 2008. godinu za 3,5 postotna poena.

Izvoz Brodsko-posavske županije u 2009. godini iznosio je 190,4 milijuna USD i manji je od izvoza ostvarenog u rekordnoj 2008. godini za 24,3%, što predstavlja nižu stopu pada izvoza nego je ostvarila Republika Hrvatska u cjelini (25,8%). U 2009. godini uvoz Brodsko-posavske županije iznosio je 161,6 milijuna USD i manji je za 27,7% u odnosu na realizirani uvoz u 2008. godini, što predstavlja nižu stopu pada uvoza od pada na nacionalnoj razini gdje je uvoz smanjen za 31,0%.

Pokrivenost uvoza izvozom na razini Brodsko-posavske županije daleko je povoljnija te je u 2009. godini iznosila 117,8%, što Brodsko-posavsku županiju svrstava među 11 hrvatskih županija sa pozitivnom vanjskotrgovinskom bilancom. Prema pokrivenosti uvoza izvozom u 2009. godini Brodsko-posavska županija nalazi se na 6. mjestu u Republici Hrvatskoj.

Udio izvoza Brodsko-posavske županije u izvozu RH nije značajan, ali pokazuje trend rasta (1,05% u 2006. godini, 1,41% u 2007. godini, 1,78% u 2008. godini, 1,82% u 2009. godini). Dakle, u posljednje 4 godine udio izvoza Brodsko-posavske županije u izvozu RH gotovo je udvostručeno. Udio Brodsko-

posavske županije u uvozu RH u 2009. godini također nije značajno i iznosilo je 0,76% uvoza Republike Hrvatske, što gotovo u potpunosti odgovara učešću Brodsko-posavske županije u uvozu Republike Hrvatske 2008. godine (0,73%).

Zanimljivo je promotriti strukturu izvoza i uvoza Brodsko-posavske županije po zemljama u koje se izvozi ili iz kojih se uvozi. Više od 4/5 izvoza Brodsko-posavske županije (82,3%) odnosi se na razvijene zemlje i to pretežito na zemlje EU-a, dok je izvoz u zemlje EFTA-e i ostale razvijene zemlje simboličan. Nešto manje od 1/5 izvoza (17,7%) odnosi se na zemlje u razvoju u čemu najviše (14,8%) participiraju zemlje CEFTA-e. Slični su odnosi i kada se radi o uvozu, a sve navedeno prikazano je u Tablici 36.

Tablica 36. Robna razmjena Brodsko-posavske županije po zemljama u 2009. godini, u USD

OPIS	IZVOZ		UVOZ		SALDO
	USD	učešće%	USD	učešće%	
Brodsko-posavska županija	190.367.167	100,00	161.594.776	100,00	28.772.391
RAZVIJENE ZEMLJE	156.713.961	82,32	134.084.719	82,98	22.629.242
Zemlje EU	147.983.303	77,74	123.541.756	76,45	24.441.547
Zemlje EFTA-e	8.506.874	4,47	5.507.920	3,41	2.998.954
Ostale razvijene zemlje	223.784	0,12	5.035.043	3,12	- 4.811.259
ZEMLJE U RAZVOJU	33.653.206	17,68	27.510.057	17,02	6.143.149
Zemlje CEFTA-e	28.168.176	14,80	19.253.619	11,91	8.914.557
Zemlje OPEC-a	1.963.890	1,03	8.891	0,01	1.954.999
Ostale europske zemlje u razvoju	2.058.234	1,08	586.203	0,36	1.472.031
Ostale afričke zemlje u razvoju	173.170	0,09	180	0,00	172.990
Ostale azijske zemlje u razvoju	1.282.679	0,67	6.484.028	4,01	- 5.201.349
Ostale američke zemlje u razvoju	7.057	0,00	1.177.136	0,73	- 1.170.079
Ostale zemlje u razvoju	0	0,00	0	0,00	0

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, ŽK Slavonski Brod

Promatrano prema pojedinim zemljama, poduzetnici Brodsko-posavske županije najviše izvoze u Njemačku (44,3 milijuna USD), Veliku Britaniju (23,9 milijuna USD), Nizozemsku (21,3 milijuna USD), Francusku (17,8 milijuna USD) te BiH (16,5 milijuna USD). Sa svim ovim zemljama Brodsko-posavska županija ostvaruje suficit u vanjskotrgovinskoj razmjeni. Od pet vodećih zemalja u koje je gospodarstvo BPŽ u 2009. godini ostvarilo najveći izvoz, značajan se pad izvoza bilježi s Njemačkom (- 44,1%), Bosnom i Hercegovinom (- 27,6%) i Francuskom (-22,2%). Izvoz u Veliku Britaniju porastao je za 336,1% odnosno sa 5,5 milijuna USD u 2008. godini na 23,9 milijuna USD u 2009. godini, a za 7,5% porastao je izvoz u Nizozemsku. Također je potrebno naglasiti porast izvoza u Norvešku sa simboličnih 200 tisuća USD u 2008. godini na 2,9 milijuna USD u 2009. godini što je gotovo 30 puta više (indeks 2.947,7).

Daleko najveći uvoz ostvaruje se iz Njemačke (43,4 milijuna USD), za kojom slijede Finska (15,5 milijuna USD), Italija (14,6 milijuna USD), Bosna i Hercegovina (9,1 milijuna USD) te Mađarska (8,1 milijuna USD). Sa Njemačkom i Bosnom i Hercegovinom Brodsko-posavska županija ostvaruje suficit, a sa Finskom, Italijom i Mađarskom deficit u vanjskotrgovinskoj razmjeni.

Njemačka je najvažniji vanjskotrgovinski partner poduzetnicima Brodsko-posavske županije jer je na prvom mjestu i po izvozu i po uvozu. Pri tome valja naglasiti da je u 2009. godini izvoz u Njemačku gotovo prepolovljen (- 44,1%) u odnosu na 2008. godinu, dok je uvoz iz Njemačke u 2009. godini smanjen za 31,4%.

Sa većinom značajnijih vanjskotrgovinskih partnera, Brodsko-posavska županija ostvaruje suficit u vanjskotrgovinskoj razmjeni (veći izvoz od uvoza), a značajniji deficit (veći od 5 milijuna USD), osim Finske, Italije i Mađarske, ostvaren je i sa Slovačkom, Makedonijom i Kinom. Makedonija i Slovenija su jedine zemlje iz bivše države s kojom brodsko-posavski poduzetnici bilježe deficit, dok sa ostalim zemljama (BIH, Srbija i Crna Gora) ostvaruju značajan suficit. Kao kuriozitet, može se navesti da poduzetnici Brodsko-posavske županije ostvaruju vanjskotrgovinsku razmjenu i sa egzotičnim i dalekim zemljama poput Tajlanda, Tajvana, Singapura, Južnoafričke Republike, Ujedinjenih Arapskih Emirata, Indije, Koreje, Sirije, Singapura, Filipina, Vijetnama i dr.

Dobrim izvoznim rezultatima u Brodsko-posavskoj županiji najviše pridonose najvažnije gospodarske djelatnosti, što potvrđuju i podaci čiji je pregled dan u Tablici 37.

Tablica 37. Izvoz najvažnijih gospodarskih djelatnosti Brodsko - posavske županije u razdoblju 2006. – 2009. godine, u 000 USD

DJELATNOST	2006.	2007.	2008.	2009.
Proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme	35.389	66.880	95.467	94.383
Prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja	18.027	31.941	23.634	20.328
Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	3.569	11.293	49.401	18.302
Proizvodnja strojeva i uređaja	9.427	16.314	19.853	11.199
Proizvodnja hrane i pića	9.767	9.888	16.456	10.718
Proizvodnja metala	12.595	12.321	13.894	9.943

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, ŽK Slavonski Brod

Posljednjih nekoliko godina daleko najvažnija izvozna djelatnost Brodsko-posavske županije je proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme. Ova je djelatnost u 2009. godini ostvarila 94,4 milijuna USD izvoza (- 1,1% u odnosu na 2008. godinu) čime je gotovo ostala na razini prethodne godine iako je cjelokupni županijski izvoz bio manji za 24,3%. Ova djelatnost u ukupnom izvozu Brodsko-posavske županije u 2009. godini sudjeluje sa čak 49,6%. U okviru ove djelatnosti, najvažnija pod-djelatnost je proizvodnja parnih kotlova koja je u 2009. godini ostvarila 79,0 milijuna USD izvoza što je povećanje za 5,6% u odnosu na ostvareni izvoz u 2008. godini. Unutar iste ponajviše sudjeluju poduzeća iz grupacije Đuro Đaković, posebice ĐĐ TEP.

Veliku ulogu u izvozu ima i djelatnost prerade drva i proizvoda od drva osim namještaja, koja je 2009. godine zauzela je drugo mjesto po izvozu sa ostvarenih 20,3 milijuna USD, odnosno sa udjelom od 10,7% u ukupnom izvozu. U odnosu na 2008. godinu, izvoz djelatnosti je smanjen za 3,3 milijuna USD odnosno za 14,0%. U okviru ove djelatnosti najvažnija je pod-djelatnost proizvodnja furnira i ostalih ploča od drva koja ostvaruje daleko najveći dio izvoza ove djelatnosti (19,1 od 20,3 milijuna USD).

Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica je djelatnost koja je, nakon velike ekspanzije u 2008. godini (49,4 milijuna USD izvoza), u 2009. godini zabilježila najveći pad izvoza (indeks 2009/2008. = 37,0) te je tako pala na treće mjesto izvoznih djelatnosti Brodsko-posavske županije. Ova djelatnost participira sa 9,6% u ukupnom izvozu Brodsko-posavske županije.

Preostale tri najvažnije izvozne djelatnosti odnosno proizvodnja strojeva i uređaja i proizvodnja metala (grupacija ĐĐ) te proizvodnja hrane i pića koju gotovo u potpunosti čini proizvodnja slada kao pod-djelatnost (Slavonijaslad d.o.o. Nova Gradiška), također su ostvarile smanjenje izvoza u 2009. godini. Ove djelatnosti zajedno ostvaruju 1/6 izvoza Brodsko-posavske županije (16,7%). Sve navedene djelatnosti pripadaju prerađivačkoj industriji kao grani, a ista je u 2009. godini ostvarila 178,2 milijuna USD izvoza ili 93,6% cjelokupnog izvoza Brodsko-posavske županije.

Najvažnije uvozne djelatnosti u 2009. godini su proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme (48,5 milijuna USD), trgovina na veliko i posredovanje u trgovini (25,4 milijuna USD) te proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica (24,6 milijuna USD).

3.3.9. Strana ulaganja

Izravna strana ulaganja predstavljaju potencijalni izvor poboljšanja znanja i rasta odnosno konkurentnosti. Javljaju se zbog nedostatnih izvora financiranja u tranzicijskim ekonomijama kako bi se financirale investicije koje će potaknuti održivi ekonomski rast. Izravna strana ulaganja (FDI) specifični su eksterni izvor financiranja koji se ne sastoji samo od kapitala, nego često uključuje i know-how stranoga izravnog investitora. Izravna strana ulaganja su sposobna restrukturirati ekonomiju i investirati više nego što to čine domaća poduzeća, bankovni sektor koji je nesclon riziku ili slabo razvijeno tržište kapitala. Izravna strana ulaganja potiču razvoj ekonomije stvaranjem novih radnih mjesta, poboljšanjem upravljanja i napretkom tehnologije. Čest problem je što se izravna strana ulaganja koncentriraju u razvijena područja jer se prednost daje područjima s dovoljno razvijenom osnovnom infrastrukturom i kvalificiranom radnom snagom.

Tablica 38. Neto inozemna izravna ulaganja u Brodsko-Posavsku županiju i Republiku Hrvatsku za razdoblje od 1993. do 2009. uključujući prva tri tromjesečja 2010. godine u milijunima EUR

Godina	Brodsko-posavska županija	Republika Hrvatska	Udio BPŽ u RH (%)
1993	0,8	101,0	0,79%
1996	1,9	382,1	0,50%
1997	3	480,2	0,62%
1998	4,2	849,7	0,49%
1999	0,3	1.362,9	0,02%
2000	13,5	1.140,6	1,18%
2001	0,8	1.467,5	0,05%
2002	-4,8	1.137,9	-0,42%
2003	3	1.762,4	0,17%
2004	1,7	949,6	0,18%
2005	6,7	1.467,9	0,46%
2006	2,5	2.768,3	0,09%
2007	16,9	3.679,0	0,46%
2008	4,1	4.209,0	0,10%
2009	26,8	2.128,6	1,26%
1.-3. tr. 2010	1	1.169,5	0,09%
UKUPNO	82,3	25.056,3	0,33%

Kroz promatranih šesnaest godina Brodsko-posavska županija ima pozitivna ukupna izravna ulaganja u iznosu 82,3 milijuna EUR. Prva značajnija ulaganja u Brodsko-posavsku županiju bila su 2000. godine kada je uloženo 13,5 milijuna EUR. Sljedeće veće ulaganje bilo je 2007. godine, a već dvije godine poslije u 2009. godini u Brodsko-posavskoj županiji izravna strana ulaganja iznosila su

maksimalnih 26,8 milijuna EUR. U prva tri tromjesečja 2010. godine izravna ulaganja su bila pozitivna i iznosila su 1 milijun EUR.

U 2007. godini izravna strana ulaganja na državnoj razini iznosila su 3.680 milijuna EUR dok su u toj godini u Brodsko-posavskoj županiji bila gotovo 220 puta manja te su iznosila 16,9 milijuna EUR. Strana ulaganja u 2009. godini na razini Republike Hrvatske značajno su smanjena u odnosu na ostale promatrane godine te su iznosila 2.129 milijuna EUR. Brodsko-posavska županija sudjeluje s udjelom od 1,26% u ukupnim saldovima izravnih stranih ulaganja u Republici Hrvatskoj u 2009. godini. Bitno je spomenuti da upravo u 2009. godini unutar promatranog razdoblja od 1993. do 2009. godine Brodsko-posavska županija ima najznačajniji udio u ukupnim izravnim stranim ulaganjima. Prosječni udio Brodsko-posavske županije u neto inozemnim izravnim ulaganjima u Republiku Hrvatsku kroz promatrano razdoblje od 1993. do trećeg kvartala 2010. godine bio je 0,33%.

3.3.10. Poduzetničke zone

Poduzetnička zona je dio gradskog/općinskog teritorija u kojemu se obavljaju određene gospodarske djelatnosti uz poštivanje važećih gospodarskih propisa, kao i onih koje su vezani na očuvanje i zaštitu okoliša. Zone se prvenstveno osnivaju kako bi se stvorili uvjeti za uspješan razvoj malih i srednjih poduzetnika, kao i proizvodnih djelatnosti. Kvalitetnim upravljanjem zonom (održavanje, privlačenje novih poduzetnika, različite pogodnosti za poduzetnike koji poslovanje presele u zonu i sl.) jedinica lokalne samouprave direktno utječe na razvoj poduzetništva, otvaranje novih radnih mjesta, kao i na unapređenje komunikacije između samih poduzetnika što često rezultira realizacijom zajedničkih projekata koji doprinose razvoju regije. Izgradnja i kvalitetno upravljanje poduzetničkom zonom osiguravaju prijeko potrebnu poslovnu infrastrukturu poduzetnika određene regije, s naglaskom na male i srednje poduzetnike te proizvodne pogone velikih poduzeća. Razvojem poslovnih zona Brodsko-posavska županija pruža motivaciju i podršku svoji poduzetnicima u razvoju poslovanja.

U Brodsko-posavskoj županiji trenutno su funkciji četiri poduzetničke zone, pet ih je u izgradnji, a tri su u fazi pripreme i ishođenja potrebne dokumentacije. Pregled poduzetničkih zona u Brodsko-posavskoj županiji dan je u Tablici 39.

Tablica 39. Poduzetničke zone u Brodsko-posavskoj županiji

Naziv zone	Status	Površina	Zemljište (vlasništvo)	Postojeći broj poduzetnika	Postojeći broj zaposlenih	Planirani broj poduzetnika	Planirani broj zaposlenih	Infrastruktura do zone	Ukupna vrijednost projekta (HRK)
Industrijski park Nova Gradiška	u funkciji	82,0 ha	• grad (75,4 ha) • poduzetnici (6,6 ha)	15	161	40	400	Kompletna	81.283.537,00
Sjeverna gospodarska zona općine Gornja Vrba	u funkciji	124,0 ha	• općina (4,6 ha), • poduzetnici (75,0 ha) • ostali (44,4 ha)	20	1,048	21	1,248	Kompletna	29.104.774,00
Poslovna zona "Rižino polje" (općina Brodski Stupnik)	u funkciji	15,5 ha	općina (15,5 ha)	0	0	17	250	Kompletna	7.444.629,00
Zona malog gospodarstva "Kolonija" (grad Slavonski Brod)	u funkciji	3,3 ha	poduzetnici (3,3 ha)	12	88	12	200	Izgrađeno: cesta, voda, odvodnja, plin; neizgrađeno: struja (unutar zone)	6.868.595,21
Gospodarsko proizvodna zona "Bjeliš - zapad" (grad Slavonski Brod)	u izgradnji	23,7 ha	grad (23,7 ha)			20 - 40	1,575	izgrađeno: cesta, voda, odvodnja; neizgrađeno: struja, plin	44.780.000,00
Poslovna zona općine Sibinj	u izgradnji	36,0 ha	općina (36,0 ha)			5	290	Izgrađeno: cesta, struja, voda; neizgrađeno: odvodnja, plin	18.446.395,00
Poslovno – gospodarska zona "Davor" (općina Davor)	u izgradnji	15,1 ha	općina (15,1 ha)			21	150	Izgrađeno: cesta, struja,	11.497.422,00

Naziv zone	Status	Površina	Zemljište (vlasništvo)	Postojeći broj poduzetnika	Postojeći broj zaposlenih	Planirani broj poduzetnika	Planirani broj zaposlenih	Infrastruktura do zone	Ukupna vrijednost projekta (HRK)
								voda, odvodnja; neizgrađeno: plin	
Radna zona Dragalić (općina Dragalić)	u izgradnji	26,3 ha	općina (26,3 ha)			10	250	Kompletna	14.931.530,67
Poduzetnička zona "Čaplja" (općina Oriovac)	u izgradnji	5,0 ha	općina (5,0 ha)			10	150	Izgrađeno: cesta, struja, voda, plin; neizgrađeno: odvodnja	4.697.221,65
Gospodarsko – industrijska zona "Jelas", Ruščica (općina Klakar)	u pripremi	136,24 ha	- općina (98,74 ha) - RH (37,50 ha)			20	2	Kompletna	73.000.000,00
Poduzetnička zona općine Velika Kopanica	u pripremi	7,13 ha	RH (7,13 ha)						
Poduzetnička zona općine Vrbje	u pripremi	7,94 ha	RH (7,94 ha)						

Izvor: Brodsko-posavska županija (2010.) „Plan razvoja poduzetničkih zona na području Brodsko-posavske županije za razdoblje 2010. – 2012. godine“, Slavonski Brod

U prosincu 2010. godine donesen je **Plan razvoja poduzetničkih zona** na području Brodsko-posavske županije za razdoblje 2010. – 2012. godine, sa ciljem poticanja i brže izgradnje poduzetničkih zona u Županiji kako bi se potaknuo razvoj malog i srednjeg poduzetništva te otvaranje novih radnih mjesta. Ovaj cilj planira se postići kroz već spomenutu bržu izgradnju poduzetničkih zona, te osiguravanja povoljnosti poduzetnicima kod izgradnje poslovnih objekata (na potpuno infrastrukturno opremljenom zemljištu) namijenjenih prvenstveno proizvodnim djelatnostima. Brodsko-posavska županija će, temeljem ovoga Plana, u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva i jedinicama lokalne samouprave s područja Brodsko-posavske županije, koordinirati razvoj i izgradnju poduzetničkih zona odnosno aktivnosti izrade projektne dokumentacije, izgradnje infrastrukture u zonama te aktivnosti promidžbe u svrhu privlačenja potencijalnih investitora.

Također, kroz Projekt "**Poduzetnik u županijskoj zoni**", Brodsko-posavska županija direktno će, vlastitim proračunskim sredstvima, poticati investitore i njihove investicije u poduzetničkim zonama jedinica lokalne samouprave s područja Brodsko-posavske županije.

3.3.11. Podrška poduzetništvu

Sredinom 2008. godine u cijeloj Hrvatskoj počinje se osjećati globalna ekonomska kriza, nakon čega dolazi 2009. godine dolazi do značajnog usporavanja gospodarskog rasta tako da je Hrvatska 2008. godinu završila sa samo 2,4% rasta BDP-a. U 2009. godini situacija se dodatno pogoršava, dolazi do pada gospodarskih aktivnosti što se odražava na BDP koji u 2009. godini bilježi pad od 5,8% u odnosu na 2008. godinu.

Ekonomska kriza je pogodila i Brodsko-posavsku županiju, a pad gospodarskih aktivnosti u 2009. godini s nastavkom negativnih trendova i u 2010. godini potvrđuju i sljedeći podaci:

- Ukupni prihodi poduzetnika Brodsko-posavske županije u 2009. godini bili su manji za 8,6% u odnosu na 2008. godinu.
- Investicije poduzetnika Brodsko-posavske županije u dugotrajnu imovinu u 2009. godini bile su manje za 13,5% u odnosu na 2008. godinu.
- Ukupan broj zaposlenih osoba u Brodsko-posavskoj županiji u 2009. godini smanjen je za 8,0% u odnosu na 2008. godinu.
- Ukupan broj nezaposlenih osoba u Brodsko-posavskoj županiji krajem 2009. godine povećan je za 21,0% u odnosu na kraj 2008. godine.
- Ukupna vanjskotrgovinska razmjena (izvoz i uvoz) Brodsko-posavske županije u 2009. godini iznosila je 351 milijun USD i bila je manja za 26,2% u odnosu na 2008. godinu.
- Izvoz Brodsko-posavske županije u 2009. godini bio je za 24,3% manji od izvoza ostvarenog u 2008. godini.

U cilju ublažavanja posljedica gospodarske krize odnosno poticanju gospodarskog razvoja na svom području, Brodsko-posavska županija također provodi niz aktivnosti i projekata u cilju poticanja gospodarstva odnosno poduzetništva:

1. KREDITIRANJE PODUZETNIKA UZ SUBVENCIJU KAMATA

- Županijski kreditni program **"Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva"** (LPR-MG) provodi se u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva i poslovnim bankama (PBZ i ERSTE). Ukupni kreditni fond je 55 milijuna kuna, vrlo povoljni uvjeti (rok otplate do 10 godina, početak do 2 godine, kamata za poduzetnike 3,5 – 4,75%), krediti su subvencionirani sa po 2% od strane MINGORP-a i Brodsko-posavske županije, krediti su za investicijska ulaganja i obrtna sredstva (do 30% iznosa kredita) u isključivo proizvodne djelatnosti. Program je u provedbi.
- **Reprogramiranje postojećih kredita** iz prethodnih županijskih kreditnih programa onim poduzetnicima koji su dospjeli u poteškoće zbog recesije odnosno nakon 01.07.2008. godine, a na njihov zahtjev. Za vrijeme reprograma MINGORP i Brodsko-posavska županija subvencioniraju svoj dio kamate kako je pojedinim programom predviđeno. Mjera je kontinuirano na snazi od travnja 2009. godine.
- Početak rada **Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR)** u Slavonskom Brodu kroz mjesečne cjelodnevne sastanke s poduzetnicima koji prethodno iskažu interes za to. HBOR trenutno ne može širiti broj područnih ureda, ali zato svaki mjesec djelatnici Područnog

ureda Osijek imaju poduzetnički info-dan u Slavonskom Brodu čime su kreditni programi HBOR-a postali dostupniji poduzetnicima iz Brodsko-posavske županije. Mjera je u provedbi od svibnja 2009. godine.

2. POTICANJE RAZVOJA PODUZETNIČKIH ZONA

- **"Projekt izgradnje poduzetničkih zona u jedinicama lokalne samouprave"** provodi se u suradnji s MINGORP-om i gradovima/općinama, a do sada je rezultirao ulaganjima od 25,4 milijuna kuna bespovratnih sredstava MINGORP-a čime je 5 poduzetničkih zona stavljeno u funkciju (komunalno opremljeno zemljište spremno za prihvata investitora ili oni već posluju u zoni), 10-ak zona je u izgradnji, a 10-ak u pripremi. Nakon prikupljenih zahtjeva odnosno projekata od JLS-a, sačinjen je "Plan razvoja poduzetničkih zona na području Brodsko-posavske županije za razdoblje 2010. – 2012. godine", te je isti, zajedno sa pojedinačnim projektima, u svibnju 2010. godine kandidiran prema MINGORP-u radi dobivanja bespovratnih sredstava.
- Projekt **"Poduzetnik u županijskoj poduzetničkoj zoni"** podrazumijeva sufinanciranje investicija u poduzetničkim zonama i u skladu je s politikom redefiniranja sustava županijskih potpora. Županija više neće sufinancirati izgradnju infrastrukture u poduzetničkim zonama JLS-a, već će sredstva usmjeriti u potpore poduzetnicima – investitorima u zonama, posebice onima koji su već kupili parcele u zonama, ali su planirane investicije odgodili zbog neizvjesnosti recesije. Sufinancira se rješavanje komunalnih i infrastrukturnih zahvata na čestici u zoni, izgradnja poslovnih objekata u zoni i kupnja strojeva i opreme za poslovanje u zoni. Projekt je u provedbi.
- Projekt **"Promoviranje razvoja inovacija, znanja i tehnološki utemeljenog poduzetništva u Brodsko-posavskoj županiji – Tehnološki park – Poslovno-inovacijski potporni centar Nova Gradiška"** prijavljen je u sklopu programa IPA (komponenta IIIc – Poslovna infrastruktura). Prijavitelj je grad Nova Gradiška, a Brodsko-posavska županija je partner. Ukupna vrijednost projekta je 1.147.267 €, a Europska komisija sufinancira 70% bespovratnim sredstvima.

3. POTICANJE KONKURENTNOSTI PODUZETNIKA I ŽUPANIJE KAO REGIJE

- Projekt **"Certifikacija sustava kvalitete u Brodsko-posavskoj županiji"** podrazumijeva sufinanciranje postupka ishođenja raznih certifikata za proizvodne procese ili pojedine proizvode (ISO, HACCP, GLOBALGAP...) odnosno stjecanje prava uporabe znaka HRVATSKA KVALITETA i IZVORNO HRVATSKO. Certificiranje sustava upravljanja kvalitetom preduvjet je i ulaznica poduzetnicima za dobivanje poslova, posebice na inozemnim tržištima te je to stoga mjera za podizanje njihove konkurentnosti. Projekt je u provedbi.
- Izrada **Poslovnog vodiča** kroz Brodsko-posavsku županiju, **Kataloga poduzetničkih zona** Brodsko-posavske županije te **Kataloga investicijskih projekata** Brodsko-posavske županije nameće se kao neophodna potreba za privlačenje investicija i investitora. Ovome se do sada nije pridavao potreban značaj, no, danas kada je u Hrvatskoj velika konkurencija za privlačenje investitora, bez ovakvih edicija ne mogu se kvalitetno predstavljati lokacije za investitore kao ni uvjeti i pogodnosti koje im se pružaju. Ove će se publikacije raditi samostalno te u suradnji s Agencijom za promicanje izvoza i ulaganja (APIU), biti će dvojezične (hrvatski/engleski), u tiskanom obliku i na CD-u te dostupne na web stranicama Županije, CTR-a, Gospodarske i Obrtničke komore.

- Brodsko-posavska županija sa još sedam hrvatskih županija provodi Projekt **"Razvoj investicijskog okruženja"**, koji je dio Operativnog programa za regionalnu konkurentnost, a koji se financira iz predpristupnog fonda EU-a (IPA – komponenta IIIc). Cilj projekta je certificiranje Županije kao povoljne ulagačke destinacije, projekt je u provedbi, a provodi ga imenovani županijski tim čiji je zadatak zadovoljiti tri vrlo zahtjevna standarda (informacijski, imovinski i marketinški).

4. POTICANJE INOVATORSTVA

- Projekt **"Razvoj inovatorstva u Brodsko-posavskoj županiji"** podrazumijeva sufinanciranje troškova prijave patenata odnosno inovacija Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo, troškova izrade prototipa te troškova komercijalizacije inovacija. Prednost imaju projekti komercijalizacije inovacija. Projekt je u provedbi.
- Za poticanje aktivnosti **Brodsko-posavske udruge inovatora (BPUI)** predviđena su sredstva u iznosu od 50.000 kuna, a namijenjena su za aktivnosti savjetovališta za inovatore te za nastupe na sajmovima inovacija. Brodsko-posavska županija je u svibnju 2010. godine bila županija – partner na 3. Međunarodnom sajmu inovacija u poljoprivredi i prehrambenoj industriji AGRO ARCA u Slatini.

5. POTICANJE OBRRTNIŠTVA

- Poticanje obrtništva u suradnji i putem **Obrtničke komore Brodsko-posavske županije** za razne programske aktivnosti (seminari, sajmovi, edukacija, zakonodavstvo) je aktivnost koja kontinuirana.

6. ŽUPANIJSKA RAZVOJNA AGENCIJA

- **Centar za tehnološki razvoj d.o.o.** Slavonski Brod već niz godina nosi ulogu županijske razvojne agencije, a od početka 2010. godine isti je u potpunom vlasništvu Brodsko-posavske županije. Slijedom toga, CTR d.o.o. predložen je Agenciji za regionalni razvoj RH za regionalnog koordinатора za Brodsko-posavsku županiju sukladno Zakonu o regionalnom razvoju i imati će ključnu ulogu u koordinaciji i poticanju regionalnog razvoja te pripremi projekata koji će se financirati iz domaćih i stranih izvora, a u cilju smanjenja razlika u regionalnom razvoju pojedinih hrvatskih regija odnosno županija. Također, CTR d.o.o. je centralno mjesto pružanja svih vrsta usluga poduzetničkom sektoru i JLS-ima, najvećim dijelom besplatno, a ponajviše u pripremi dokumentacije i kandidiranju projekata za kreditna i bespovratna sredstva iz raznih izvora.

7. SUFINANCIRANJE NASTUPA NA SAJMOVIMA

- Uz **"Sajam Brod"** i **"Poljoprivredno-poduzetničke ideje"** koje sama organizira, Brodsko-posavska županija sufinancira nastupe poduzetnika na gospodarskim, obrtničkim, turističkim i drugim sajmovima u zemlji i inozemstvu direktno ili u suradnji s Gospodarskom i Obrtničkom komorom (München, Pula, Slatina, Osijek, Bjelovar, Zagreb i dr.). Nastupi na sajmovima su značajna promotivna aktivnost za poduzetnike (uspostava novih kontakata, pronalazak novih poslovnih partnera, novih tržišta i sl.).

8. INFORMIRANJE I EDUKACIJA PODUZETNIKA

- **"Program usavršavanja managera"** (PUMA) provodi se u suradnji s Hrvatskom udrugom poslodavaca (HUP), a kroz program se vrši stručno usavršavanje poduzetnika, vlasnika

tvrtki/obrta te nadarenih studenata završnih godina studija kroz 10 mjesečnih cjelodnevnih seminara tijekom godine s odabranim temama i predavačima.

9. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

- Projekt WORK odnosno "**Working Resource of Knowledge**" (Radne mogućnosti – izvor znanja) prijavljen je u veljači 2010. godine u sklopu programa IPA Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 3. Prijavitelj je Područna služba HZZZ Slavonski Brod, a Brodsko-posavska županija i Županijska gospodarska komora su partneri. Projekt podrazumijeva multi-institucionalnu suradnju između HZZZ, poslodavaca, obrazovnog sustava, razvojnih agencija, HGK i HOK, a kroz projekt će se financirati usavršavanje 30 zaposlenih i nezaposlenih osoba za zanimanje industrijski poslovođa u strojarstvu i graditeljstvu. Ukupna vrijednost projekta je 116.889 €.
- Projekt "**Be Business – Be Competitive**" (Budi poslovna – budi konkurentna) prijavljen je u studenom 2009. godine u sklopu programa IPA (komponenta IV – Razvoj ljudskih potencijala; Program "**Žene na tržištu rada**"). Prijavitelj je Brodsko-posavska županija (Upravni odjel za gospodarstvo), a partner je Područna služba HZZZ Slavonski Brod. Cilj projekta je smanjenje broja i udjela nezaposlenih žena na području Brodsko-posavske županije osnaženjem kapaciteta nezaposlenih žena koje žele pokrenuti vlastiti posao te unaprjeđenje kompetencija nezaposlenih žena za nastup na tržištu rada. Ukupna vrijednost projekta je 119.093 €.

3.3.12. Institucionalni okvir za upravljanje razvojem

Za razvoj Brodsko-posavske županije zadužene su mnogobrojne institucije i tijela.

Brodsko-posavska županija, te Jedinice lokalne samouprave s njihovim Upravnim tijelima su zadužene za predlaganje, oblikovanje i upravljanje razvojem. Uz njih tu su još i druge institucije: Županijske podružnice Hrvatske gospodarske i obrtničke komore, Razvojne Agencije, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Turistička zajednica, školske i visokoškolske ustanove, poduzetničke zone, civilni sektor i druge razvojne institucije.

Brodsko-posavska županija

Brodsko-posavska županija kao regionalna samouprava zajedno sa 2 grada, 26 općina i 185 naselja nositelj je mnogobrojnih programa kojima je krajnji cilj cjeloviti razvoj regije utemeljene na znanju i sposobnostima. Njihovo ostvarenje ovisi o učinkovitom djelovanju županijskih tijela i stručnih službi. Županijska tijela su: Županijska skupština, Župan, Upravna tijela Županije.

Županija u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove područnog (regionalnog) značaja, a osobito poslove koji se odnose na obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, održavanje javnih cesta, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju te provedbu dokumenata prostornog uređenja za županiju izvan područja velikoga grada, te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Općine i gradovi u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana i na taj način doprinose razvoju. Osnovne aktivnosti općina i gradova su uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, briga o djeci, socijalnu skrb, primarna zdravstvena zaštita, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštita potrošača, zaštita i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na svom području.

Veći gradova i općine imaju također uz gradonačelnika ili načelnika, skupštinu, upravna tijela i stručne službe, dok male općine imaju uglavnom načelnika i par zaposlenika u stručnim službama. Kod tih općina su male sposobnosti za upravljanje razvojem.

Županija, gradovi i općine imaju svoja tijela preko kojih provode razvojnu politiku.

Centar za tehnološki razvoj - Županijska razvojna agencija d.o.o.

CTR - Razvojna agencija Brodsko - posavske županije d.o.o. čini neizostavni dio poduzetničke infrastrukture u Brodsko-posavskoj županiji koji zadovoljava ne samo potrebe poduzetnika, nego pruža i specijalizirane oblike pomoći lokalnoj i područnoj samoupravi u izradi i provođenju poduzetničkih i razvojnih projekata u okviru pretpristupne strategije EU, te tako doprinosi razvoju županije. Osnovne aktivnosti Razvojne agencije Brodsko - posavske županije su pružanje poslovnih, tehničkih, financijskih, pravnih i obrazovnih usluga, izrada i implementacija projekata za pretpristupne i strukturne fondove EU, izrada poduzetničkih projekata i elaborata za kredite, koordinacija poduzetničkih aktivnosti u lokalnoj sredini, izrada planova i strategija razvitka za jedinice lokalne i regionalne samouprave i još mnogo drugih.

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Hrvatski zavod za zapošljavanje je glavna javna ustanova čija je temeljna funkcija posredovanje pri zapošljavanju te tako objedinjuje cjelokupne ponudu i potražnju rada i zapošljavanje nezaposlenih. Nadalje HZZ pruža stalnu stručnu pomoć nezaposlenim u pronalaženju posla i promjeni znanja, ali i poslodavcima u pronalaženju odgovarajućeg kadra. Strateški ciljevi na kojima temelji razvoj su razviti usluge Hrvatskog zavoda za zapošljavanje radi povećanja konkurentnosti radne snage i zadovoljenja potreba na tržištu rada, razviti ljudski potencijal i administrativni kapacitet Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u kreiranju i davanju novih usluga na tržištu rada, ostvariti vodeću poziciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na tržištu rada uspostavljanjem partnerskih odnosa i većim utjecajem na donošenje i provedbu javne politike.

Turistička zajednica

Turistička zajednica Brodsko-posavske županije zajedno s turističkim zajednicama gradova Slavonski Brod i Nova Gradiška potiču razvoj kroz iniciranje i unapređivanje postojećeg turističkog proizvoda vezana za poboljšanje općih uvjeta boravka turista, razvijanje svijesti o važnosti gospodarskog, društvenog i drugog učinka turizma. Ostale aktivnosti uključuju očuvanje i unapređenje turističkih atrakcija s naglaskom na zaštitu okoliša te prirodne i kulturne baštine.

Hrvatska gospodarska komora

Hrvatska gospodarska komora u Slavonskom Brodu djeluje kao neprofitna, nevladina, stručna poslovna udruga svih pravnih subjekata. HGK Slavonski Brod slijedi program rada Hrvatske gospodarske komore s naglaskom na promicanje gospodarstva u zemlji i inozemstvu, organizaciju poslovnih susreta, poduzimanje aktivnosti za unapređenje rada i poslovanja tvrtki kroz seminare i predavanja koje su namijenjene stručnom usavršavanju ljudskih potencijala te zastupa interese gospodarstva prema kreatorima gospodarske politike (ministarstva, Vlada, Sabor). Županijska komora Slavonski Brod s kadrovskim i materijalnim potencijalima te s poduzetim aktivnostima aktivno doprinosi razvoju Brodsko-posavske županije.

Hrvatska obrtnička komora

Hrvatska obrtnička komora, kao važna institucija u razvoju gospodarstva, samostalna je stručno-poslovna organizacija obrtnika osnovna radi promicanja, usklađivanja i zastupanja interesa obrtništva. U Obrtničku komoru Brodsko-posavske županije učlanjena su dva udruženja (UO Slavonski Brod i UO Nova Gradiška) čije su glavne zadaće promicanje, usklađivanje i zastupanje zajedničkih interesa obrtnika prema tijelima lokalne i područne samouprave, davanje mišljenja pri donošenju propisa, organizacija obrazovnih programa, provođenje majstorskih ispita, poticanje sudjelovanja obrtništva na sajmovima, savjetovanje i pružanje pomoći prilikom osnivanja i poslovanja obrta, te obavljanje drugih zadataka određenih zakonom i statutom Hrvatske obrtničke komore.

Civilni sektor

Na području Brodsko-posavske županije registrirano je 1280 udruga građana. U ovaj broj ulaze tradicionalni načini udruživanja građana u društva kao što su kulturno-umjetnička, sportska, lovačka, strukovne udruge, udruge humanitarnog karaktera i slično. Danas je civilno društvo tj. sektor izraz ostvarivanja demokratskih prava građana na samoorganiziranje s ciljem zadovoljavanja ili doprinosa rješenjima, te tako izravno sudjeluju u razvoju onih društvenih potreba koje nisu zadovoljene.

Brodsko-posavska županija, njezini Upravni odjeli i ostale institucije nastoje kroz donošenje strateških dokumenata i njihovo provođenje pozitivno utjecati na razvitak cjelokupne Županije. Županijska razvojna strategija, ali i prijašnji dokumenti (Regionalni operativni plan, Prostorni plan, Master plan turizma Brodsko-posavske županije) su samo neki od dokumenata koji podupiru sustavan pristup i provedbu strateških odluka Brodsko-posavske županije.

3.4. Poljoprivreda

3.4.1. Poljoprivredne površine

Područje Brodsko-posavske županije predstavlja jedno od povoljnijih za poljoprivrednu proizvodnju u Republici Hrvatskoj. U Republici Hrvatskoj je 2.695.037 ha poljoprivrednih površina, a u Brodsko-posavskoj županiji je 115.421 ha poljoprivrednih površina od kojih su 103.515 ha obradive površine što predstavlja 89,68% ukupnih poljoprivrednih površina. Ovaj odnos znatno je iznad državnog prosjeka koji iznosi 63,2%.

U strukturi korištenih obradivih površina najveći udjel je oranica i vrtova sa 58.088 ha (81,12%) što potvrđuje da u Brodsko-posavskoj županiji postoji znatno intenzivnija obrada poljoprivrednog zemljišta u odnosu na prosjek Republike Hrvatske (73%), što je posljedica prirodnih i agroekoloških uvjeta. U strukturi zasijanih površina najveći dio čine žitarice (65%), industrijsko bilje (12,7%), krmno bilje 11,6% te povrće (10,7%).

U Tablicama 40. i 41. prikazani su podaci o korištenju oraničnih površina i proizvodnji najvažnijih poljoprivrednih kultura na području Brodsko-posavske županije za 2006. i 2007. godinu.

Tablica 40. Korištenje oraničnih površina na području Brodsko-posavske županije 2006. i 2007.

Struktura korištenja	2006. godina (stanje 01.06.)			2007.godina (stanje 01.06.)		
	Ukupno (ha)	Pravne osobe	Obiteljska gospodarstva	Ukupno (ha)	Pravne osobe	Obiteljska gospod.
Žitarice	39.565	3.352	36.213	37.368	5.342	32.026
Uljano sjemenje i plodovi	8.183	1.988	6.195	6.111	2.494	3.617
Duhan	25		25	39	14	25
Šećerna repa	1.965	100	1.865	1.241	576	665
Krmno bilje	6.073	278	5.795	6.837	403	6.434
Cvijeće, aromatično i ostalo bilje	19	-	19	14	-	14
Krumpir, mahunasto i ostalo povrće	1.171	37	1.134	1.158	42	1.116
Ukupno zasijano:	57.001	5.755	51.246	52.768	8.871	43.897

Izvor: Priopćenje Državnog zavoda za statistiku

Tablica 41. Proizvodnja najvažnijih poljoprivrednih kultura u Brodsko-posavskoj županiji

Kultura	2006.						2007.					
	Ukupno			Obiteljska gospodarstva			Ukupno			Obiteljska gospodarstva		
	Rodna površina (ha)	Prirod (t)	Prirod (t / ha)	Rodna površina (ha)	Prirod (t)	Prirod (t / ha)	Rodna površina (ha)	Prirod (t)	Prirod (t / ha)	Rodna površina (ha)	Prirod (t)	Prirod (t / ha)
Šećerna repa	1.965	82.578	42,02	1.864	77.969	41,83	1.241	54.090	43,59	665	30.321	45,46
Suncokret	1.773	3.825	2,16	1.181	2.362	2,00	895	2.310	2,58	435	1.061	2,44
Soja	5.543	14.761	2,66	4.664	12.517	2,68	3.713	6.164	1,66	2.792	4.272	1,53
Uljana repica	862	2.120	2,46	345	724	2,1	1.491	4.464	2,99	390	1.073	2,75
Pšenica	11.908	48.367	4,06	10.732	42.865	3,99	10.422	49.920	4,79	8.245	39.246	4,76
Ječam	6.237	19.528	3,13	5.245	14.998	2,86	6.565	26.692	4,07	4.281	15.797	3,69
Kukuruz	17.619	118.537	6,73	16.460	111.208	6,76	16.667	76.834	4,61	15.222	69.108	4,54
Duhan	25	56	2,24	25	56	2,24	-	-	-	-	-	-
Ukupno:	45.932	289.772	-	40.516 (88%)	262.699 (91%)	-	40.994	220.474	-	32.030 (78%)	160.876 (73%)	-

Izvor: Priopćenje Državnog zavoda za statistiku

Iz podataka iznesenih u Tablici 41. pratimo **povećanje proizvodnje** uljane repice za 2.344 t (110%), ječma 7.164 t (36%) i pšenice 1.553 t (3%) i dok je zabilježeno **smanjenje proizvodnje** šećerne repe za 28.488 t (34%), suncokreta za 1.515 t (39%), kukuruza za 41.703 t (35%) te soje za 8.597 t (58%).

Osim gospodarski i tradicionalno značajnih pšenice i kukuruza, u posljednje se vrijeme u zapadnom se području Županije povećava proizvodnja pivarskog ječma kao dohodovna i tehnološki vrlo primjenjiva u sustavu proizvodnje obiteljskih gospodarstava. Također je povećana i proizvodnja industrijske kulture uljane repice.

U Brodsko-posavskoj županiji 20.704 kućanstava bavi se poljoprivrednom proizvodnjom, odnosno gospodare sa 81.903 ha poljoprivrednih površina, ali je veličina posjeda na žalost kod **15.310 obiteljskih gospodarstava manja od 3 ha (73,95%)**. Više od 20 ha posjeduje samo 314 obiteljskih gospodarstava (1,52% ukupnog broja OPG) što u mnogome poskupljuje poljoprivrednu proizvodnju i otežava daljnji razvoj.

Poljoprivrednom proizvodnjom bavi se 109 pravnih osoba registriranih za poljoprivrednu djelatnost gdje je također vidljiva usitnjenost posjeda odnosno potreba za okrupnjavanjem poljoprivredne proizvodnje. Interesan je podatak da je najveći broj poslovnih subjekata, njih 27 (24,76% ukupnog broja) koji posjeduju više od 100 ha.

3.4.2. Poljoprivredna gospodarstva

Pregled upisanih gospodarstava u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava daje se u Tablici 42.

Tablica 42. Gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava

Red. broj	Tip gospodarstva	Broj upisanih gospodarstava		Indeks 09./08.
		2008.	2009.	
1.	Obiteljsko gospodarstvo	8.067	8.057	99
2.	Obrt	220	215	97
3.	Trgovačko društvo	81	81	100
4.	Zadruga	26	26	100
5.	Ostalo	5	5	100
Ukupno gospodarstava:		8.399	8.384	99

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

U Tablici 42. vidljivo je da je u Brodsko-posavskoj županiji u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava upisano 8.384 subjekata (5% ukupnog broja gospodarstava), a u Republici Hrvatskoj oko 160.000 gospodarstava.

Uspoređujući podatke prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine 20.704 gospodarstava posjeduju poljoprivredne površine, a 8.384 (40%) je upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava što govori da postoji rezerva za upis u Upisnik i razvoj poljoprivredne proizvodnje te je dodatno potrebno educirati poljoprivredne proizvođače i vlasnike poljoprivrednih zemljišta o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

Od 73.676 članova kućanstava u dobi od 25-65 godina ukupno je 60.379 ili 81% radno sposobnog stanovništva, dok je 13.297 ili 19% članova u radno slabije aktivnoj populaciji u dobi od 64 godine i više.

Od ukupno 46.902 članova kućanstava samo s praktičnim iskustvom je 45.468 članova (96%) stečenim na vlastitim poljoprivrednim gospodarstvima, dok je kvalificiranih i obrazovanih 1.434 članova kućanstava (4%).

3.4.3. Voćarska i vinogradarska proizvodnja

Osnovni preduvjet kvalitetne i sigurne proizvodnje voća leži u dobroj procjeni ekoloških prilika u proizvodnom prostoru na kojemu se planira zasnovati voćarska proizvodnja. Zanimajući ili bolje rečeno ne uvažavajući zahtjeve voćnih vrsta prema zahtjevima na ekološke uvjete često dolazi do potpunog ili djelomičnog promašaja u voćarskoj proizvodnji. Ekološki uvjeti za kvalitetnu proizvodnju sačinjavaju dva osnovna faktora i to klime i tla. Prilagodba je u toliko lakša i uspješnija ako se dobro poznaju osnovni ekološki zahtjevi svake vrste i sorte na uvjete klime i tla dobivenog područja. Cijepljenje voćke definiramo kao simbiozu podloge i sorte. Simbioza dviju vrsta, ili čak i različitih vrsta nam omogućuju da se kvalitetno prilagodimo ekološkim uvjetima proizvodnog prostora i onda kada nam ekološki uvjeti nisu skloni. Uspjeh voćarske proizvodnje ovisi ne samo o pravilnom vrednovanju proizvodnog prostora, nego i prilagodbi tržištu za dotični proizvod. Demografsko stanje ima bitnu ulogu u uspješnosti proizvodnje. U bivšem sustavu na to se nije obraćala pažnja, pa se je radna snaga uzimala i nekoliko stotina kilometara dalje od nasada.

Tablica 43. Voćarska proizvodnja Brodsko-posavske županije

VRSTA		2000.		2006.		Indeks 06./00.
		Ukupno županija	Obiteljska gospodarstva	Ukupno županija	Obiteljska gospodarstva	
JABUKE	Broj stabala	208.386	126.806	321.408	191.382	152
	Prirod (kg / stablo)	19,5	18,3	24,76	25,00	126
	Prirod (ukupno t)	4.058	2.317	7.958	4.785	196
KRUŠKE	Broj stabala	72.728	47.228	104.272	80.074	143
	Prirod (kg / stablo)	10,59	12,36	4,38	4,60	41
	Prirod (ukupno t)	770	584	456	368	59
ŠLJIVE	Broj stabala	469.025	469.025	429.958	429.748	92
	Prirod (kg / stablo)	8,2	8,2	11,80	11,80	144
	Prirod (ukupno t)	3.835	3.835	5.075	5071	132
TREŠNJE	Broj stabala	17.408	17.408	16.393	16.393	94
	Prirod (kg / stablo)	10	10	4,6	4,6	46
	Prirod (ukupno t)	174	174	76	76	44
VIŠNJE	Broj stabala	108.585	27.077	30.045	30.045	28
	Prirod (kg / stablo)	5,6	11,9	3,7	3,7	66
	Prirod (ukupno t)	605	321	111	111	18
MARELICE	Broj stabala	12.115	12.115	9.138	9.183	75
	Prirod (kg / stablo)	4,79	4,79	6,3	6,3	132
	Prirod (ukupno t)	58	58	58	58	100

VINOGRADI	Broj trsova (u tisućama)	4.444	4.145	1.323	1.150	30
	Prirod (kg / stablo)	1,10	1,10	1,3	1,2	118
	Prirod (ukupno t)	4.909	4.546	1.716	1.380	35

Izvor: Priopćenje Državnog zavoda za statistiku

Statističke podatke za voćarsku proizvodnju u 2009. godini Državni zavod za statistiku nije publicirao. Prema dostupnim podacima u voćarskoj proizvodnji najznačajnija je proizvodnja šljiva i jabuka kao što je prikazano u Tablici 43., a rezultati proizvodnje ukazuju da je nužno pristupiti uvođenju u proizvodnju novih produktivnijih sorata, racionalnijih tehnologija i višim ulaganjima u proizvodnju.

Na području Brodsko-posavske županije u sezoni sadnje jesen 2008./proljeće 2009. godine posađeno je ukupno 163,9027 ha nasada, čiji je prikaz prema vrstama voćaka dan u Tablici 44.

Tablica 44. Nasadi posađeni u sezoni sadnje jesen 2008./proljeće 2009. prema vrstama voćaka

Voćna vrsta	Posađeno (ha)
Šljiva	34,9309
Jabuka	21,4079
Kruška	2,2380
Lijeska	16,8794
Višnja	44,2669
Orah	13,8045
Trešnja	18,5350
Marelica	0,9524
Malina i kupina	3,3172
Vinova loza	7,5705
Ukupno:	163,9027

Brodsko-posavska županija je 2004. godine pokrenula Projekt Sufinanciranja nabave voćnih sadnica i loznih cijepova u cilju povećanja podizanja novih dugogodišnjih nasada vinograda i voćnjaka.

Ukupna sredstva za sufinanciranje nabave voćnih sadnice za nasade podignute 2008./2009. godine iznose **365.377,00 kn**, a odnose se na :

- **267.065,00** za 102.125 komada voćnih sadnica te podignutih **153,0150 ha** novih nasada voćnjaka,
- lozni cijep **70.772,00 kn** za 35.386 komada te podignutih **7,5705 ha** novih nasada vinograda,
- sadnice maline i kupine **23.040,00 kn** za 13.770 komada te podignutih **2,2776 ha novih nasada malina i kupina**, i
- sadnice lavande **4.500,00 kn** za 4.500 komada i podignutih **1,0396 ha** lavande.

U vremenu od 2004.-2009. godine na području Brodsko-posavske županije podignuto je novih **586,4309 ha višegodišnjih nasada**, a iz Proračuna Brodsko-posavske županije su u istom razdoblju za sufinanciranje nabave voćnih sadnica, loznog cijepa te sadnica malina i kupina biti će isplaćen ukupan iznos od **1.998.938,00 kn**.

U cilju podizanja novih višegodišnjih nasada Vlada RH je 2004. godine donijela Operativni program podizanja trajnih nasada gdje su korisnici svoje investicije realizirali kreditnim sredstvima HBOR-a. Operativnim programom ukupno je realizirano **1.700.000,00 kn**, a u 2009. podignuto je 153,05 ha novih nasada voćnjaka, 7,57 ha vinograda i 3,32 ha jagodičastog voća i lavande;

Osim podizanja novih dugogodišnjih nasada projektne investicije kandidirane u Županijskoj razvojnoj strategiji odnose se na finalizaciju poljoprivredne proizvodnje kroz izgradnju prerađivačkih kapaciteta, skladišnih prostora te degustacijskih prostora i vinskih podruma.

3.4.4. Stočarstvo

Iako Državni zavod za statistiku više ne publicira statističke pokazatelje stočnog fonda po županijama ipak se 2007. i 2008. godine bilježi se povećanje broja ovaca za 2.807 ili 24%, broja konja za 130 ili 17%, te broja peradi za 16.940 komada, odnosno 2%. Evidentirani blagi pad u govedarstvu i svinjogojstvu odraz je stanja tržišta tim proizvodima.

Tablica 45. Stanje stočnog fonda Brodsko-posavske županije 2006.-2008. godine

Red. Br.	Struktura	2006. godina (01.12.)		2007. godina (01.12.)	2008. godina (01.12.)
		Ukupno Županija	O P G	Ukupno Županija	Ukupno Županija
1.	Ukupno broj goveda	20.844	19.632	18.978	16.416
	Krave i steone junice	12.178	12.178	11.771	9.412
	Muzne krave	9.531	9.531	9.407	7.004
	Namuzeno mlijeko (u 000l)	34.642	34.642	34.557	16.770
2.	Ukupno broj svinja	124.415	83.110	117.378	104.30
	Krmače i suprasne nazimice	11.400	11.378	9.575	9.758
3.	Ukupno broj ovaca	11.382	11.382	11.637	14.444
4.	Ukupno broj koza	2.931	2.931	3.768	3.036
5.	Ukupno konja	452	452	711	841
6.	Ukupno perad	543.510	397.980	592.928	609.868
	kokoši i nesilice	351.263	330.570	369.190	293.600
	proizvodnja jaja (000 kom.)	54.252	49.163	46.707	40.570

Izvor: Priopćenje Državnog zavoda za statistiku

Realizacija projekata iz operativnih programa Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja za unaprjeđenje stočarske proizvodnje na području Brodsko-posavske županije odnose se na:

- Operativni programa razvoja govedarske proizvodnje u ukupnom iznosu od **28.142.000,00** kn,
- Operativni program razvitka svinjogojske proizvodnje rezultirao je izgradnjom 50-tak većih svinjogojskih farmi i
- Operativni program potpore proizvodnji slavonskog kulena u Brodsko-posavskoj županiji kod 10 proizvođača.

Vladini operativni programi rezultirali su povećanjem proizvodnje mlijeka koja je oko 35 mil. litara i gotovo je dostatna za vlastite potrebe Županije. Svinjogojska proizvodnja bilježi u proizvodnom i prerađivačkom segmentu bilježi porast, ali postojeći disparitet cijena ulaznih troškova i cijena proizvoda žive stoke, koja danas iznosi 10-12 lp/MJ, onemogućava potrebnu akumulaciju sredstava te proizvodnje.

Na području Brodsko-posavske županije korisnici izravnih plaćanja u peradarskoj proizvodnji za rasplodna jata peradi su „Poljoprivredno gospodarstvo Rečić“ iz Oprisavaca i poduzeće «Argus-

Veterinarska stanica» d.o.o. Slavonski Brod. Tvrtka VINDIJA iz Varaždina je peradarsku proizvodnju, s proizvodnim pogonom u Slavonskom Brodu i razvijenim kooperantskim odnosima s proizvođačima Brodsko-posavske županije, nastavila od bivše tvrtke «Veterinarska stanica» Slavonski Brod. Vindija bilježi povećanje proizvodnje iz godine u godinu i ostvaruje dostatnu proizvodnju s prepoznatljivim brandom za domaće i inozemno tržište.

Višegodišnji uzgojno selekcijski rad u ovčarstvu i kozarstvu rezultirao je povećanjem proizvodnje u ukupnom stočnom fondu Županije, a prerađivački proizvodi postaju prepoznatljivi na domaćem tržištu.

Iz analize Hrvatske poljoprivredne agencije Županijskog ureda BPŽ stočarstvo Brodsko-posavske županije u 2009. karakteriziraju sljedeće aktivnosti:

1. Izuzetno visok obuhvat uzgojno selekcijskim radom u govedarstvu (od 8.393 krava uzgojno selekcijskim radom obuhvaćeno je 8.149 ili 97%);
2. Povećanje obuhvata uzgojno selekcijskog rada u svinjogojstvu;
3. Daljnji napredak uzgojno selekcijskog rada u konjogojstvu;
4. Stvaranje temelja za uzgojno selekcijski rad u ovčarstvu i kozarstvu registriranjem i praćenjem matičnih stada ovaca i matičnih stada koza;
5. Održavanje 12. međužupanijske stočarske izložbe i poljoprivrednog sajma 09.-10. svibnja 2009. godine u Slavonskom Brodu pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, a u organizaciji Upravnog odjela za poljoprivredu i Hrvatske poljoprivredne agencije - Županijskog ureda Brodsko-posavske županije.

Tablica 46. Stanje stočnog fonda Brodsko-posavske županije 2006.-2008. godine

Red. Br.	Struktura	2006. (01.12.)		2007. (01.12.)	2008. (01.12.)
		Ukupno Županija	OPG	Ukupno Županija	Ukupno Županija
1.	Ukupno - broj goveda	20.844	19.632	18.978	16.416
	Od toga :				
	Krave i steone junice	12.178	12.178	11.771	9.412
	Muzne krave	9.531	9.531	9.407	7.004
	Namuzeno Mlijeko (u 000l)	34.642	34.642	34.557	16.770
2.	Ukupno - broj svinja	124.415	83.110	117.378	104.30
	Od toga:				
	- krmače i suprasne nazimice	11.400	11.378	9.575	9.758
3.	Ukupno - broj ovaca	11.382	11.382	11.637	14.444
4.	Ukupno - broj koza	2.931	2.931	3.768	3.036
5.	Ukupno - konja	452	452	711	841
6.	Ukupno - perad	543.510	397.980	592.928	609.868
	Od toga:				
	kokoši i nesilice	351.263	330.570	369.190	293.600
	proizvodnja jaja (000 kom.)	54.252	49.163	46.707	40.570

Izvor: Priopćenje Državnog zavoda za statistiku

3.4.5. Raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem u Brodsko-posavskoj županiji

Prema dosad navedenim podacima o količinama poljoprivrednog zemljišta i veličini posjeda poljoprivrednih gospodarstava vidljivo je da su posjedi kod 15.310 obiteljskih gospodarstava manji od 3 ha te da je veličina posjeda ograničavajući faktor razvoja poljoprivrede.

Stoga je Brodsko-posavska županija sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu ("Narodne novine" br. 152/08 i 21/10) pomogla jedinicama lokalne samouprave u izradi Programa raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljište te je svih 28 JLS u Brodsko-posavskoj županiji donijelo programe i na iste dobilo suglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Rezultati petogodišnje provedbe programa raspolaganja poljoprivrednim državnim zemljištem na području Brodsko-posavske županije ogledaju se u realizaciji 15.401 ha ili 34%, kao što je prikazano u Tablici 47.

Tablica 47. Rezultati provedbe programa raspolaganja poljoprivrednim državnim zemljištem

Oblik raspolaganja	Površina u ha
Zakup	8.807
Prodaja	5.074
Koncesija	1.520
Ukupno	15.401

Izvor: MPRRR, Uprava za poljoprivredno zemljište

U Tablici 48. prikazani su podaci o programima raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem po oblicima raspolaganja u jedinicama lokalne samouprave Brodsko-posavske županije.

Tablica 48. Pregled danih suglasnosti na Programe raspolaganja po oblicima raspolaganja

R.br.	JLS	Povrat	Prodaja	Zakup	Koncesija	Ostalo	Ukupno
1.	Sibinj	78,00	821,00	1.315,00	568,00		2.782,00
2.	Garčin	192,81	321,27	1.533,23		6,59	2.053,90
3.	Gornja Vrba	12,67	453,57	265,48		16,76	748,48
4.	Oriovac	167,29	1.456,07	800,62		33,58	2.457,56
5.	Davor		471,23	668,07	258,47		1.397,77
6.	Brodski Stupnik	24,35	743,15	180,59	359,72	25,07	1.332,88
7.	Klakar	40,04	153,61	859,34		26,69	1.079,68
8.	Sikirevci	335,82	122,30	50,18		9,71	518,01
9.	Cernik	96,91	1.184,57		24,00		1.305,48
10.	Nova Kapela		1.586,79	235,60	3,53	81,05	1.906,97
11.	Općina Vrbje	11,11	1.352,60	243,17	526,58	32,78	2.166,24
12.	Općina Rešetari	18,18	836,93	127,87	120,47	57,80	1.161,25
13.	Stara Gradiška	19,83	597,11	671,01	109,52	54,56	1.452,03
14.	Bukovlje	33,94	173,65			17,70	225,29
15.	Star. Petro. Selo	83,76	3.220,72		1.040,40	17,23	4.362,11
16.	Gundinci	181,12	1.076,96	524,35		31,04	1.813,47
17.	Slav. Šamac	53,77					53,77
18.	Nova Gradiška	117,27	524,32	58,59	400,13	57,60	1.157,91

R.br.	JLS	Povrat	Prodaja	Zakup	Koncesija	Ostalo	Ukupno
19.	D. Andrijevi	180,50	1.072,22	530,16		31,05	1.813,93
20.	Okučani	12,77	1.710,70	206,31	157,36	50,98	2.138,12
21.	Bebrina	78,46	1.381,41	1.342,42	159,70	94,60	3.056,59
22.	Vrpolje	233,10	1.500,60		347,30	27,90	2.108,90
23.	Vel. Kapanica	229,00	1.152,00	1.029,00	46,00	45,00	2.501,00
24.	Podcrkavlje	45,04	648,62	89,65		2,43	785,74
25.	G. Bogičevci	22,39	550,49		259,93	23,16	855,97
26.	Oprisavci	165,85	771,30	228,32		10,90	1.176,37
27.	Slavonski Brod	22,08		16,23	79,49	6,20	124,00
28.	Općina Dragalić	9,27	740,09	374,16	489,37	50,11	1.663,00
UKUPNO:		2.465,33	24.623,28	11.349,35	4.949,97	810,49	44.198,42

Izvor : MPRRR, Uprava za poljoprivredno zemljište

Ukupna površina po danim suglasnostima na Program iznosi 44.198 ha poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države. Također iz gore prikazanih podataka vidljivo je da je :

- PRODAJOM kao oblikom raspolaganja planirano 55% poljoprivrednih površina,
- ZAKUPOM 26% poljoprivrednih površina,
- KONCESIJOM 11% a
- ostatak od 8% odnosi se na ostale oblike raspolaganja.

Na području Brodsko-posavske županije cca. je 12.000 ha poljoprivrednog zemljišta koje se obrađuje na temelju jednogodišnjih potvrda. Za to zemljište je na koordinaciji 26. travnja 2010. godine donesen zaključak o prioritetnoj provedbi natječaja za zakup do sređivanja imovinsko-pravnih odnosa zbog upisa u sustav ARKOD, osim za ono koje zadovoljava uvjete za prodaju.

3.4.4.1. Zakup

Do sada je na području Brodsko posavske županije raspisano 27 natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države u ukupnoj površini od 15.278 ha. Na temelju raspisanih natječaja zaključeni su ugovori za cca 8.807 ha ili 77% od planiranog po Programu. Pregled jedinica lokalne samouprave koje su provodile natječaje za ZAKUP i zaključivale Ugovore daje se u Tablici 49.

Tablica 49. Pregled JLS koje su provodile natječaje za zakup poljoprivrednog zemljišta

Redni broj	JLS	Zaključeni ugovori o zakupu Površina u ha
1	Općina Davor	788,84
2	Općina Dragalić	109,24
3	Općina Donji Andrijevi	525,39
4	Općina Garčin	956,67
5	Općina Gundinci	800,68
6	Općina Klakar	373,12
7	Grad Nova Gradiška	164,40
8	Općina Oprisavci	578,33
9	Općina Oriovac	174,76
10	Općina Sibinj	610,12

Redni broj	JLS	Zaključeni ugovori o zakupu Površina u ha
11	Općina Rešetari	817,07
12	Općina Velika Kopanica	1.855,55
13	Općina Vrbje	553,20
Ukupno		8.806,69

Izvor : MPRRR, Uprava za poljoprivredno zemljište

3.4.4.1. Prodaja

Do sada je na području Brodsko posavske županije raspisano 23 natječajja za Prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države u ukupnoj površini od 6.396 ha. Po raspisanim natječajima zaključeni su ugovori za cca 5.074 ha ili 20% od planiranog po Programu. Pregled jedinica lokalne samouprave koje su provodile natječaje za prodaju i zaključivale ugovore dan je u Tablici 50.

Tablica 50. Pregled jedinica lokalne samouprave koje su provodile natječaje za prodaju

Redni broj	JLS	Zaključeni ugovori o zakupu Površina u ha
1	Općina Cernik	351,96
2	Općina Davor	733,41
3	Općina Donji Andrijevići	496,91
4	Općina Gornja Vrba	218,69
5	Općina Gundinci	609,25
6	Grad Nova Gradiška	385,52
7	Općina Sibinj	333,59
8	Općina Vrpolje	1,95
9	Općina Okučani	78,94
10	Općina Oriovac	130,48
11	Općina Staro Petrovo Selo	518,00
12	Općina Vrbje	894,17
Ukupno		5.074,42

Izvor : MPRRR, Uprava za poljoprivredno zemljište

Od 28 jedinica lokalne samouprave koje su dobile suglasnost na Program raspolaganja, 18 JLS pokrenulo inicijativu za raspisivanje natječajja za zakup, i 14 jedinica lokalne samouprave za prodaju. Na temelju raspisanih natječajja zaključeni su ugovori za prodaju u ukupnoj površini cca 5.074 ha i ugovori za zakup u ukupnoj površini cca 8.806 ha. Ukupno su jedinice lokalne samouprave prodale odnosno dale u zakup cca 13.880 ha što iznosi 37% od planiranih površina (zakupa i prodaje) iz Program raspolaganja.

3.4.4.3. Koncesija

Zaključeno je osam ugovora o redovnoj koncesiji poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države u ukupnoj površini 1.520,49 ha kako je prikazano u Tablici 51.

Tablica 51. Ugovori o redovnoj koncesiji poljoprivrednog zemljišta

Naziv pravne osobe	Ukupno	Datum sklapanja	Općina / grad	Površina u
--------------------	--------	-----------------	---------------	------------

	ugovora	ugovora		ha
AGRO-KADIĆ D.O.O.	1	12.03.2009.	Slavonsko Brod <i>Ukupno Slavonski Brod</i>	144,1288
Euro Tim d.o.o., Oriovac	1	05.09. 2006.	Stari Slatnik	
			<i>Ukupno Brodski Stupnik</i>	359,7158
	1	24.10.2008.	Sibinj	
			<i>Ukupno Sibinj</i>	218,6219
	1	24.10.2008.	Gornji Andrijevc	
			<i>Ukupno Sibinj</i>	227,4949
KARAVIDOVIĆ d.o.o.	1	12.3.2009.	Gundinci <i>Ukupno Gundinci</i>	89,8164
ORKIĆ d.o.o.	1	12.03.2009.	Gundinci	
			<i>Ukupno Gundinci</i>	100,6978
Poljoprivredno prehrambeni kompleks d.o.o., <i>Nova Gradiška</i>	1	20.06.2006.	Davor Orubica	
			<i>Ukupno Davor</i>	240,0458
	1	30.10.2006.	Mašić	
			<i>Ukupno Dragalić</i>	139,9645
UKUPNO	8			1.520,4859

3.4.6. Šumarstvo

Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta Brodsko-posavske županije je 58.713,16 ha, od čega obrasla šumska površina čini 95% (56.669,07 ha), proizvodne čistine 2% i ostatak je neplodno (neproizvodno) šumsko zemljište. Udio listača u obrasloj površini šuma je 98%, a četinjača 2%.

U Tablici 52. dan je prikaz strukture i zastupljenosti obraslih površina šuma obzirom na kategoriju i vlasništvo.

Tablica 52. Struktura i zastupljenost obraslih površina šuma prema kategoriji i vlasništvu

VLASNIŠTVO	LISTAČE (ha)		ČETINJAČE (ha)		UKUPNO (ha)	
	Uprava šuma Vinkovci	Uprava šuma N. Gradiška	Uprava šuma Vinkovci	Uprava šuma N. Gradiška	Uprava šuma Vinkovci	Uprava šuma N. Gradiška
Privatno	-	8.502,74	-	-	-	8.502,74
Hrvatske šume	1.893,59	44.994,93	-	1.277,81	1.893,59	46.272,74
<i>Ukupno</i>	<i>1.893,59</i>	<i>53.497,67</i>	<i>-</i>	<i>1.277,81</i>	<i>1.893,59</i>	<i>54.775,48</i>
Sveukupno	55.391,26		1.277,81		56.669,07	

Prema njihovoj namjeni, šume dijelimo na: proizvodne šumske površine, zaštitne šume, rekreacijske šume i šume s posebnom namjenom. U Tablici 53. prikazana je zastupljenost pojedinih vrsta šuma obzirom na njihovu namjenu, i vidljivo je da oko 97% šumske površine čine proizvodne šumske površine, dok ostale kategorije šuma čine tek 3% ukupne površine.

Tablica 53. Struktura i zastupljenost pojedinih kategorija šuma i šumskog zemljišta prema namjeni i vlasništvu

KATEGORIJA ŠUMA I ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA	UPRAVA ŠUMA				UKUPNO
	NOVA GRADIŠKA		VINKOVCI		
	Privatno	J. poduzeće	Privatno	J. poduzeće	
Proizvodne šumske površine	8.502,74	47.475,31		1.888,83	57.866,88
Zaštitne šuma		269,25			269,25
Rekreacijske šume		42,74			42,74
Šume s posebnom namjenom		529,53		4,76	534,29
Ukupno	8.502,74	48.316,83		1.893,59	58.713,16

Prostor Županije obzirom na šumske zajednice može se podijeliti na niži i viši dio. Gorje pripada biljno-geografskoj provinciji ilirskih bukovih šuma, a niži dio biljno-geografskoj provinciji ilirskih grabovih šuma.

U nizinskom dijelu Županije zastupljene su šume hrasta lužnjaka u zajednici s jasenom i brijestom, ali i u zajednici s grabom, klenom i lipom u najnižim područjima.

Brdski prostori Županije su, uglavnom, pod šumama bukve i jele u višim dijelovima, te hrasta, graba, jasena, topola i ostalih listača u nižim dijelovima.

U područjima uz Savu prisutne su šume poljskog jasena s kasnim drijemovcem, te se u nešto značajnijem udjelu javlja i vrba, a nove površine se pošumljavaju euro-američkim topolama, kao i sadnjom crne johe.

Prema Zakonu o šumama (NN br. 140/05, te izmjenama i dopunama NN br. 82/06, 129/08, 80/2010 i 124/2010.), šume i šumska zemljišta dobra su od općeg interesa i ona su u državnom vlasništvu, osim privatnih šuma i šumskih zemljišta. Gospodarenje je povjereno "Hrvatskim šumama" d.o.o. Zagreb. Poslovanje poduzeća karakteriziraju sljedeće specifičnosti:

- financira se uglavnom prihodom ostvarenim od prodaje drva, usluga prijevoza drvoju industriji i doprinosa uplaćenih za općekorisne funkcije šuma,
- dugi proizvodni ciklus (kod hrastovih sastojina on traje 140 - 160 godina),
- obveza održavanja proizvodne osnove na nepromijenjenoj razini (može se sjeći samo dio prirasta),
- obveza obnove šuma kako u kontinentalnom tako i na krškom šumskom zemljištu,
- obveza održavanja i poboljšanja općekorisnih i ekoloških funkcija šuma.

Na području Brodsko-posavske županije šumama gospodare:

- Uprava šuma Podružnica Nova Gradiška sa šumarijama – Stara Gradiška, Okučani, Nova Gradiška, Nova Kapela, Oriovac, Slavonski Brod i Trnjani.
- Uprava šuma Podružnica Vinkovci sa šumarijom - Strizivojna.

Šumama i šumskim zemljištima na kojima postoji pravo vlasništva gospodari se na temelju programa za gospodarenje šumama (čl. 35. Zakona o šumama).

Tablica 54. Pregled površina šuma i šumskog zemljišta po šumarijama, upravama šuma.

Šumarija	Radno dostupno (ha)	Nedostupno (ha)	Ukupno (ha)
----------	---------------------	-----------------	-------------

Trnjani	5.989,50	-	5.989,50
Slavonski Brod	6.540,81	-	6.540,81
Oriovac	4.304,55	-	4.304,55
Nova Kapela	7.319,28	-	7.319,28
Nova Gradiška	9.899,36	3.060,49	12.959,85
Stara Gradiška	5.192,31	1.679,49	6.871,80
Okučani	3.708,91	1.977,51	5.686,42
Uprava šuma Podružnica Nova Gradiška	42.954,72	6.717,49	49.672,21
Strizivojna – GJ Trstenik	353	-	1.969,26
– GJ Merolino	1.616	-	
Uprava šuma Podružnica Vinkovci	1.969,26	-	1.969,26
Hrvatske šume ukupno	44.923,98	6.717,49	51.641,47

Na području Brodsko-posavske županije je 13% šumskih površina nedostupno.

Tablica 55. Iskaz površina šuma

Šumarija	Obrasle površine (ha)	Neobrasle (ha)	Neplodno (ha)	Ukupno (ha)
Trnjani	5.765,70	143,39	80,41	5.989,50
Slavonski Brod	6.115,10	217,37	208,34	6.540,81
Oriovac	4.050,78	210,03	43,74	4.304,55
Nova Kapela	6.709,87	447,63	161,78	7.319,28
Nova Gradiška	12.454,88	362,40	142,57	12.959,85
Stara Gradiška	6.145,69	519,46	206,65	6.871,80
Okučani	5.273,31	331,92	81,19	5.686,42
Uprava šuma Podružnica Nova Gradiška	46.515,33	2.232,20	924,68	49.672,21
Strizivojna – GJ Trstenik	1.893,91	44,91	30,44	1.969,26
- GJ Merolino				
Uprava šuma Podružnica Vinkovci	1.893,91	44,91	955,12	1.969,26
Hrvatske šume ukupno	48.409,24	2.277,11	955,12	51.641,47

Prema podacima Službe za gospodarstvo – Odsjek statistika površina privatnih šuma iznosi 9.587 ha (15,6%) što je ukupno **61.228,47 ha**, odnosno šumovitost županije iznosi 33,3%, što je ispod državnog prosjeka koji iznosi 44%.

Tablica 56. Komentar iskaza površina šuma izraženih u postotcima u odnosu na ukupno šumsko zemljište

Uprava šuma - Podružnica	Obraslo (%)	Neobraslo (%)	Neplodno (%)
Nova Gradiška	93,6	4,5	1,9
Vinkovci	96,1	2,3	1,6
Ukupno	93,7	4,4	1,9

Temeljni zadatak u gospodarenju šumama je uzgajanje šuma, odnosno izbor vrste, načina i vremena rada u šumskom ekosustavu, koji će omogućiti da isti daje maksimalnu proizvodnju, stabilnost, a time i samoobnovljivost. Obnova sastojina obavlja se šumskim vrstama drveća koje su na tom staništu autohtone ili udomaćene. Važno je naglasiti da se ne može prirodna sastojina posjeći, a da prije toga nije obnovljena.

Šume su jedini prirodni samoobnovljivi resurs i uz svoje općekorisne funkcije zaslužuju brigu cijele zajednice. Gospodarenje šuma se mora temeljiti na načelima šumarske znanosti i zakonskim propisima.

Zaštita šuma je skup djelatnosti kojima se integralno ostvaruje jedan vrlo bitan segment u gospodarenju šumama.

a) Zaštita šuma od požara

U sklopu zaštite šuma od požara u jednostavnoj biološkoj reprodukciji planiraju se i izvršavaju sljedeći radovi:

- osmatračka protupožarna služba – provodi se u dijelovima šuma gdje je procjenom opasnosti utvrđena velika opasnost i to u 3. i 4. mjesecu;
- izrada i održavanje osmatračkih objekata;
- postavljanje znakova upozorenja na svim ulazima u šumu;
- održavanjem šumskog reda;
- nabava vatrogasne opreme za suzbijanje požara u začetku.

b) Zaštita od divljači

Da bi se spriječio nastanak štete od divljači na početku obnove sastojina sjetvom sjemena ili u kasnijoj fazi ponika, pomlatka i mladika podižu se zaštitne ograde unutar šume. Za sprječavanje nastanka štete na poljoprivrednim kulturama koje graniči sa lovištem također je podignuta zaštitna ograda ("Radinje").

c) Zaštita od biljnih bolesti i štetnika

U cilju preventivnog djelovanja na sprječavanju biljnih bolesti i štetnika svake godine vrši se analiza grana u Šumarskom institutu Jastrebarsko kako bi se utvrdilo da li postoji opasnost od istih i na vrijeme mogle prirediti adekvatne mjere zaštite. Iz svake gospodarske jedinice analizira se nekoliko uzoraka grana sa više mjesta. Terensko osoblje šumarija u svakodnevnom obilasku šume vrši opažanje stanja.

d) Zaštita šuma od čovjeka

Čovjek prilikom obavljanja raznih aktivnosti, svjesno ili iz neznanja nanosi štete šumskom ekosustavu. Te se štete očituju na različite načine, a najčešće kroz nepovlasne sječe, otuđivanje sporednih šumskih proizvoda, odlaganje otpada, uništavanje i istrebljenje zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta.

Određivanjem namjene korištenja prostora u Županiji treba uzeti u obzir zaštitu okoliša, demografsku i gospodarsku problematiku te donijeti propise i poticajne mjere kako bi se unaprijedilo održivo korištenje i upravljanje. Pri tome treba dati prioritet općekorisnim funkcijama šuma.

S tim ciljevima potrebno je:

- zaštititi osnovne prirodne resurse uz daljnje proširenje tih površina,
- šumama gospodariti na način da se održava biološka različitost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal šuma, vodeći računa o višestrukim funkcijama šuma (uspostavljanje ekološke ravnoteže i turističko-rekreacijski razvoj te proizvodno sirovinско iskorištavanje),
- proizvodnja drva visoke kakvoće,
- povećanje udjela prihoda od sporednih šumskih proizvoda,
- preispitati mogućnosti prenamjene dijelova šumskih površina u poljoprivredne kulture, uz izradu što kvalitetnije pedološke, fitocenološke, geološke, klimatske i druge potrebne studije

koje bi opravdale njihovo značenje (to se prvenstveno odnosi na rubne predjele šuma gdje prevladava nisko raslinje, šikare i sl.). U slučaju nužnih intervencija u prenamjeni šumskih površina potrebno je osigurati zamjenske površine,

- podizanje razine gospodarenja privatnim šumama,
- pošumljavanje provoditi autohtonim vrstama i sjemenjem vlastitih sjemenjača radi postupnog vraćanja u izvorni oblik, a strane vrste unositi vrlo obazrivo i na strogo određenom području,
- s ciljem sustavne skrbi o zaštiti prirodnih vrijednosti i posebnosti potrebno je provoditi istraživanje i sustavno vrednovanje prostora, određivanje zaštićenih dijelova prirode,
- posebnu pažnju posvetiti održavanju šuma u reprezentativnim ekološkim sustavima i krajolicima, prijelaznim i "tampon" zonama kojima se nastoji povezati manje fragmentirane površine te područjima na kojima se nalaze šumski izvori,
- degradira područja nastala eksploatacijom mineralnih sirovina, graditeljskim zahvatima i sl. potrebno je uređivati na temelju načela zaštite okoliša i poštivanja značajki krajolika, pri čemu treba težiti ponovnom uspostavljanju ekoloških površina te provoditi posebne biotehničke zahvate gdje je to potrebno iz zaštitnih ili estetskih razloga,
- provedba plana razminiranja.

U budućem razdoblju odgovarajuće mjere strategije trebaju biti usmjerene prema stalnom povećanju sposobnosti šume da se odupire svim promjenama i nepovoljnim utjecajima, te povećanju količine vezanog ugljičnog dioksida u šumske ekosustave.

Navedene ciljeve moguće je postići:

- predviđanjem, praćenjem, sprječavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih uvjeta na okoliš,
- zaštitom i uređenjem izuzetno vrijednih dijelova okoliša,
- sprječavanjem rizika i opasnosti po okoliš,
- poticanjem korištenja obnovljivih izvora energije,
- poticanjem upotrebe proizvoda i korištenja proizvodnih postupaka najpovoljnijih za okoliš,
- ujednačenim odnosom zaštite okoliša i gospodarskog razvoja,
- sprječavanjem zahvata koji ugrožavaju okoliš,
- sanacijom oštećenih dijelova okoliša,
- razvijanjem svijesti o potrebi zaštite okoliša u odgojnom i obrazovnom procesu i promicanjem zaštite okoliša,
- obavještavanjem javnosti o stanju okoliša i njenim sudjelovanjem u zaštiti okoliša,
- povezivanjem sustava i institucija zaštite okoliša s međunarodnim institucijama,
- vrednija šumska područja zaštititi od prenamjene odnosno izgradnje trajnih građevina,
- gospodarenje šumama, naročito privatnim, unaprijediti prema stručnim kriterijima i principima šumarske struke u cilju naglašavanja općekorisnih funkcija šuma i održavanja ekološke ravnoteže u prostoru,
- nizinskim šumama gospodariti na poseban način uvažavajući osjetljivost prostora i raznolikost zahtjeva koji se tu pojavljuju, posebice uvažavajući njihovu zaštitnu i ekološku funkciju,
- očuvati postojeće stanje očuvanosti šuma u Županiji i u pojedinim ga elementima poboljšati,
- na područjima ugroženim bujicama i erozijskim procesima saditi zaštitne šume i uređivati postojeće.

3.4.7. Ribarstvo

Ribnjačarske površine zastupljene su na području Jelas polja (76%) i na slivnom području Šumetlica–Crnac (23,8%). One ujedno predstavljaju vrlo vrijedna i bogata staništa ornitofaune koja su od izuzetne važnosti za zaštitu ugroženih i rijetkih ptica močvarica ne samo u Hrvatskoj već i u Europi.

Prema Zakonu o slatkovodnom ribarstvu ("Narodne novine" br. 49/05-pročišćeni tekst) pod slatkovodnim ribarstvom smatra se gospodarenje ribama slatkih voda, a obuhvaća ribolov, poribljavanje, akvakulturu, zaštitu riba i ekologiju slatkih (kopnenih) voda.

Ribolovne vode jesu sve slatke vode u kojima žive slatkovodne vrste riba kojima se gospodari u svrhu športskog ili gospodarskog ribolova osim voda: a) u ribnjacima, i b) u akumulacijama, jezerima i/ili tekućim vodama iz kojih se zahvaća voda za piće za koje su na temelju posebnog zakona donesene odluke o zaštiti izvorišta.

Veličina ribolovnog područja Brodsko-posavske županije je cca 2.240 ha od čega najveći dio čini lijeva polovica toka Save (oko 1.700 ha), oko 450 ha su pritoci Save, a ostatak od oko 90 ha odnosi se na zatvorene vode. Pregled ribolovnih područja Brodsko-posavske županije dan je u Tablicama 57. i 58.

Tablica 57. Otvorene vode

Red. br.	Naziv	Dužina(km)
1.	Sava	157
2.	Biđ	35
3.	Lateralni kanal "Poljanci"	30
4.	Zapadni lateralni kanal "Orljava"	27
5.	Mrsunja	26
6.	Kanal "Adžamovka-Orljava"	22
7.	Rešetarica	22
8.	Kanal "Orljava-Matnik"	17
9.	Starača-Draževac-Trnava	16
10.	Sloboština	16
11.	Kanal "Crnac"	15
12.	Kanal "Vrbovljani"	15
13.	Šumetlica	15
14.	Veliki Strug	12
15.	Kobaško-dubočki kanal	12
16.	Orljava	11
17.	Mali Strug	10
18.	Rinovica	10
19.	Kanal "Rinovica-Orljava"	10
20.	Pokotina	8
21.	Kanal "Bistra"	7,5
22.	Lateralni kanal "Nova Sava"	7
23.	Rašaška	6
24.	Kanal "Matnik"	6
25.	Rogoljica	6
26.	Kanal "Davor"	4
27.	Lateralni kanal Rešetarica	4

Red. br.	Naziv	Dužina(km)
28.	Mašićki potok	4
29.	Pozamište "Dolina"	1,5
30.	Ljufina	1,4
31.	Kamenica	0,5
	UKUPNO	533,9

Tablica 58. Zatvorene vode

Red. br.	Naziv	Površina (ha)
1.	Akumulacija "Petnja"	27
2.	Vlakanac	7
3.	Bare u Osječkoj ulici	6,5
4.	Bare "Bebrinica"	6
5.	Šljunčara "Topolje-Kruševica"	6
6.	"Gajina jama" Zadubravlje	4,5
7.	Bara "Dvorina" Donja Bebrina	4
8.	Ciglanske jame "Jelas"	3
9.	Zatvoreni kanal "Pustare"	3
10.	Akumulacija "Ljeskove vode"	3
11.	Pačinjak	3
12.	Klakarska bara	2
13.	Oriovačka bara	2
14.	Rupa "Dolina"	1,5
15.	Ribnjak "Klen"	1,3
16.	Bara "Auto-put Nova Gradiška	1
17.	Bara "Vrbova"	1
18.	Bara "Godinjak"	1
19.	"Milina rupa" Velika Kopanica	1
20.	"Ciglanske jame" Vrpole	1
21.	Klokočevačka jama	1
22.	Bara "Štuka" Nova Kapela	0,7
23.	"Pikova jama" Bodovaljci	0,5
	UKUPNO	87

Temeljem odluke Upravnog i Nadzornog odbora Športsko ribolovnog saveza Brodsko-posavske županije, čiji su članovi predstavnici pojedinih športsko ribolovnih udruga saveza, na natječaj se prijavio samo Športsko ribolovni savez županije te je Županijska skupština na sjednici održanoj 15. srpnja 1998. godine, donijela Odluku o davanju na gospodarenje otvorenih i zatvorenih ribolovnih voda Brodsko-posavske županije Športsko ribolovnom savezu županije u svrhu obavljanja športskog ribolova.

Poljoprivredni fakultet Osijeku, Zavod za zootehniku - katedra za ribarstvo izradila je ribolovno-gospodarsku osnovu pod vodstvom doc.dr.sc. Anđelka Opačka, a potvrđena je od Ministarstva poljoprivrede i šumarstva 31. 01.2001. godine.

Ribolovno-gospodarska osnova sadrži sve elemente propisane člankom 33. Zakona o slatkovodnom ribarstvu ("NN br. 49/05).

Pored toga Osnova ukazuje i na neke bitne promjene u odnosu na prethodno razdoblje. One se odnose na utjecaj prirodnih i ljudskih čimbenika na stanje u ovim ribolovnim vodama. Treba istaknuti činjenicu, o čemu Osnova vodi skrb, da je dio županije bio okupiran (općina Okučani i dio Nove i Stare Gradiške). Navedena činjenica rezultirala je devastacijom dijela ribolovnih voda, a što se odrazilo i na ukupnu količinu riba savskog bazena.

Ribolovna-gospodarska osnova izrađena je pod određenim pretpostavkama:

- devastacija dijela ribolovnih voda u ratnom i poratnom razdoblju (eksploziv, pregrađivanje, masovni krivolov),
- prijeratno postojanje gospodarskog ribolova na Savi i većim pritocima,
- Republika Hrvatska neće dopustiti daljnje ugrožavanje ribolovnih voda (industrijskim, komunalnim i drugim otpadom) te će inzistirati na učinkovitom pročišćavanju istih,
- Republika Hrvatska preko svojih institucija Zakonom će zaštititi prirodu i prirodne resurse jer je priroda bitan čimbenik kvalitetnog života.

Ribolovna gospodarska osnova postići će punu svrhu tek onda ako se s njenim glavnim smjernicama upoznaju svi oni koji aktivno ili pasivno sudjeluju u gospodarenju tim prirodnim nacionalnim bogatstvom. Prvenstveno su to športski ribolovci i privredni tj. gospodarski ribari, ali i svi oni činitelji koji se brinu za poštivanje zakonskih propisa na vodama.

Obzirom da su vodeni ekosistemi vrlo dinamične sredine, prirodno je da brojni čimbenici utječu na promjene koje iz godine u godinu mijenjaju stanje u tim vodama. Stoga je potrebno svake godine, ovisno o novonastalim promjenama, donositi i godišnje planove koji određuju način gospodarenja ribolovnim područjem u narednoj godini sa svim specifičnostima, prilagodbama i korelacijama. Ti ciljevi moraju biti usmjereni u očuvanje, zaštitu i unapređenje ribarstva na vodama ovog područja.

3.4.7.1. Organiziranost i stanje športskog i gospodarskog ribolova na vodama kojima gospodari Športsko ribolovni savez Brodsko-posavske županije

Osnovni oblik organiziranja i udruživanja športskih ribolovaca su športsko ribolovne udruge, a krovna organizacija na području županije je Športsko ribolovni savez, koji objedinjuje i koordinira rad udruga na ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

Članice Športskog ribolovnog saveza su sve udruge športskih ribolovaca na području Brodsko-posavske županije. Športsko ribolovni savez naše županije član je Hrvatskog športskog ribolovnog saveza.

Donošenjem ribolovne gospodarske osnove određeno je poribljavanje otvorenih i zatvorenih voda plemenitom ribom isključivo preko Športsko ribolovnog saveza Brodsko-posavske županije. Poribljavanje u ingerenciji Športsko ribolovnog saveza Brodsko-posavske županije i sukcesivno zaduživanje ribolovnica uz podmirenje svih obveza po prethodno zaduženim ribolovnicama izazvalo je revolt pojedinih udruga, ali je u sam postupak uneseno više kontrole i kvalitete kroz:

- plaćanje preko računa, a ne gotovinom čime se uvodi financijska disciplina u Športsko ribolovnom savezu;
- kupovinu veće količine ribe uz isti iznos financijskih sredstava;
- pravovremenost u poribljavanju jer ribolovci dobivaju na vrijeme ono što su kupnjom ribolovnice i platili;
- namjensko trošenje sredstava iz cijene ribolovnice;
- uvođenje inspekcijskog nadzora nad poribljavanjem čime se sprječava unos bolesne ribe u ribolovno područje, kao i lažiranje unesenih količina.

Prvenstveni cilj planskog poribljavanja je nadomještanje izlovljenih autohtonih vrsta riba iz ribolovnih voda i njihovo očuvanje kroz dugi niz godina. Dugoročne programe je praktički nemoguće donositi zbog činjenice promjenjivosti brojnih čimbenika koji određuju poribljavanje.

Ribolovne vode dodijeljene na gospodarenje ŠRS BPŽ dane su na skrb članicama- udrugama temeljem internih Ugovora u kojima je i Brodsko-posavska županija supotpisnik. Svaka od njih ima obvezu skrbiti o dodijeljenoj vodi ili dijelu vodotoka što podrazumijeva poribljavati vodu, čuvati od zagađenja i skrbiti o uređenju okoliša.

Športsko ribolovne udruge dobile su na gospodarenje sljedeće vode:

1. **Amur - Slav. Šamac:** rijeka Sava u granicama k.o. Slav. Šamac
2. **Bandar - Slav. Brod:** rijeka Sava od "žute zemlje" do ušća Glogovice
3. **Bistro - Gornja Vrba:** Sava, od ušća Glogovice do granice s k.o. Klakar
4. **Brezna - Zadubravlje:** Lateralni kanal- desna obala, od željezničkog mosta do "sifona", jama kod nadvožnjaka, rupe uz Lateralni kanal do Biđa, potok Brezna, Biđ od izvora do "sifona"
5. **Čikov - Šumeće:** Sava- od pumpe Dubočac do pumpe Migalovci, kanal Matnik, Mrsunja- od izlaska iz ribnjaka do ušća
6. **Deverika - Slav. brod:** odbila preuzeti skrb o dijelu vodotoka Save, postupak u tijeku
7. **Elda - Nova Gradiška:** Sava od Mačkovca do pumpe u Davoru, Lateralni kanal "Nova Sava" - od mosta uzvodno, Veliki Strug - od gređanskog puta uzvodno, Sinokosno, Šumetlica - od auto ceste uzvodno

8. **Grgeč - Jaruge:** Sava - od graničnog prijelaza Svilaj do granice s k.o. Sikirevci
9. **Graničar - Klakar:** Sava od granice k.o. Vrba do granice k.o. Poljanci, bara Bebrinica
10. **Klen - Nova Gradiška:** Sava - od kanala Trnava do Mačkovca, Šumetlica od auto ceste do ušća, Rešetarica, ribnjak "Klen", Dolina, Godinjak, Veliki Strug - od gređanskog puta do ušća, kanal Davor - do kanal Crnac
11. **Kečiga - Dubočac:** Sava od pumpe Grlić do pumpe Dubočac, Kobaški kanal do ušća u Savu
12. **Linjak - Velika Kopanica:** Mitina rupa, rupe kraj nadvožnjaka na auto cesti, Biđ - desna obala od granice k.o. Čajkovci do granice k.o. Gundinci - desna obala
13. **Mríst - Oprisavci:** Sava - od Poljanaca do Svilaja (granični prijelaz), Lateralni kanal - od "sifona" do ušća, rupe uz Lateralni kanal - od "sifona" do mosta Poljanci - Oprisavci
14. **Orljava - Lužani:** Orljava - od granice s Pleternicom do "nove brane" u Lužanima, od brane do ušća u Savu - desna obala, rijeka Sava - od kanala Crnac do ušća Orljave, kanal Crnac - lijeva obala
15. **Pastrva - Okučani:** Sava od ušća Malog Struga do granice županije prema Jasenovcu, Mali Strug - od gređanskog puta uzvodno, Slobodina, Trnava, Rašaka I, II, III, Gređanski kanal
16. **Petnja - Sibinj:** Akumulacija "Petnja"
17. **Pljoska - Slav. Kobaš:** Sava od ušća Orljave do pumpe Grlić, Orljava od "nove brane" do ušća - lijeva obala
18. **Sava - Slav. Brod:** Sava od pumpe Migalovci do Granika (stadion Marsonije)
19. **Smuđ - Sikirevci:** Sava u granicama k.o. Sikirevci
20. **Som - Slav. Brod:** Ciglanske jame u Osječkoj ulici u Slav. Brodu
21. **Šaran - Bicko Selo:** Lateralni kanal - od granice k.o. Staro Topolje do željezničkog mosta, lateralni kanal - od mosta do "sifona" - lijeva obala, Biđ - od "sifona" do k.o. Sapci, rukavac Starog Biđa, Srebrenjakova jama
22. **Šaran - Stara Gradiška:** Sava - od ušća Malog Struga do kanala Trnava, Nova Sava od mosta do ušća, Mali Strug od gređanskog puta do ušća, Starača
23. **Štuka - Donji Andrijevi:** Lateralni kanal od Perkovaca do Starog Topolja, Biđ od Čajkovaca do mosta na Srnjačama
24. **Štuka - Nova Kapela:** Jama "Žavnjača", Pčinjak, Vlakanac, Lateralni kanal od Starog Petrovog Sela do ušća u Orljavu, Kanal Crnac na području Radinja, Sava - od pumpe Davor do kanala Crnac - desna obala
25. **Štuka - Vrpolje:** Ciglanska jama u Vrpolju, Biđ - lijeva obala od Čajkovaca do mosta na Srnjačama
26. **Vidra - Slav. Brod:** Ljeskove vode i jama Bodovaljci

U skladu sa zakonskim odredbama Športsko ribolovni savez je osnovao ribočuvarsku službu. Četrdeset (40) kvalificiranih ribočuvara-volontera s područja cijele županije djeluje preko ribočuvarske službe na suzbijanju krivolova ribe.

Prema ribolovno gospodarskoj osnovi, osim u športske svrhe, na ribolovnim vodama Brodsko-posavske županije dodijeljenim na gospodarenje Športsko ribolovnom savezu moguć je i gospodarski ribolov. Međutim, kako rijeka Sava koja je ujedno i državna granica sa Republikom Srpskom nije u potpunosti definirana glede utvrđivanja minskih polja na našoj obali, cijelo područje uz obalu je nesigurno i kao takvo onemogućilo je jači razvitak gospodarskog ribolova na rijeci Savi.

Glede unapređenja postojećeg stanja športskog i gospodarskog ribolova na ribolovnim vodama kojima gospodari ŠRS Brodsko-posavske županije moguće je na relaciji saveza i institucija kako slijedi:

a) Športsko ribolovnog saveza Brodsko-posavske županije:

Poboljšanje suradnje sa Kapetanijom u Slavonskom Brodu u cilju kvalitetnije kontrole registracije velikog broja plovila koja se koriste za potrebe krivolova

b) Turističke zajednice Brodsko-posavske županije:

Jače povezivanje sa Športsko ribolovnim savezom Brodsko-posavske županije glede revalorizacije i aktiviranja ribolova na ribolovnim vodama županije u smislu turističke ponude županije (jezero Petnja, Ljeskove vode, rijeka Sava i sl.)

c) MUP-a, Državnog inspektorata Republike Hrvatske i Pravosuđa RH:

Kooperativniju suradnju i povezivanje na relaciji Ribočuvarska služba - MUP – Gospodarska inspekcija – Prekršajni sud glede krivičnih prijava protiv prekršitelja kako isti ne bi izbjegli sankcije zbog zastarjelosti prijava.

d) Veterinarskog ureda Brodsko-posavske županije:

Kontinuiranu kontrolu prometa i porijekla ribe na svim prodajnim mjestima kako bi se spriječila prodaja krivolovljene ribe te otkrili njeni počinitelji.

3.4.8. Lovstvo

Lovstvo je djelatnost koje ima gospodarsku, turističku i rekreativnu funkciju, te funkciju zaštite i očuvanja biološke i ekološke ravnoteže prirodnih staništa, divljači i divlje faune i flore. Ova djelatnost regulirana je Zakonom o lovstvu ("Narodne novine", broj 140/05).

Novi Zakon o lovstvu uređuje gospodarenje lovištem i divljači, a gospodarenje obuhvaća uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova.

Sukladno istom, propisano je ustanovljavanje vlastitih (državnih) i zajedničkih (županijskih) lovišta. Vlastita lovišta ustanovljena su samo na površinama zemljišta u vlasništvu države jer niti jedan drugi vlasnik ne ispunjava uvjete propisane Zakonom o lovu za formiranje vlastitog lovišta (1.000 ha neprekinutog zemljišta).

Vlastita lovišta ustanovljava ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva na prijedlog stručne komisije. Zajednička lovišta ustanovljavaju se na površinama zemljišta na kojima nisu ustanovljena vlastita lovišta, a na prijedlog stručne komisije koju imenuje nadležno upravno tijelo i uz prethodnu suglasnost nadležnog ministarstva.

3.4.8.1. Državna lovišta na području Brodsko-posavske županije

Na području Brodsko-posavske županije ustanovljena su državna lovišta ukupne površine 70.903 ha, čiji je detaljan prikaz dan u Tablici 59. u nastavku teksta.

Tablica 59. Državna lovišta na području Brodsko-posavske županije

Red. br.	Broj	Lovište/uzgajalište	Površina (ha)	Lovozakupnik
1.	XII/3	SLOBOŠTINA	672	Ribnjaci Aurora d.o.o.
2.	XII/4	GRADIŠKA BRDA	3.191	LU Šljuka Nova Gradiška
3.	XII/5	JUŽNA BABJA GORA Ia	1.126	LU Gostinac Rešetari

4.	XII/6	JUŽNA BABJA GORA IIa	1.351	LU Kuna Zlatica Adžamovci
5.	XII/8	KRNAD	6.125	LU Posavina Davor
6.	XII/9	MEĐUSTRUGOVI	12.040	LU CERVUS Slavonski Brod
7.	XII/10	MIGALOVCI	6.915	LD MIG-95 Kaniža
8.	XII/11	MLADA VODICA – PUAVICE	4.610	LU Dilj Podcrkavlje
9.	XII/12	OKUČANSKA BRDA I	3.147	LU Vepar Okučani
10.	XII/13	OKUČANSKA BRDA II	3.590	LU Sokol Gornji Bogićevci
11.	XII/14	PODLOŽJE – KLJUČEVI	9.767	LU Podložje Ključevi Nova Gradiška
12.	XII/15	PSUNJ	10.632	Hrvatska liječnička lovačka udruga
13.	XII/16	RADINJE	4.140	Hrvatske šume d.o.o.
14.	XII/17	BRODSKI RIBNJACI – STARI RIBNJAK JELAS	1.477	Stari ribnjak d.o.o.
15.	XII/18	JUŽNA BABJA GORA Ib	2.120	Obrt za lovstvo Petar, vl. P. Dumenčić
		UKUPNO	70.903	

3.4.8.2. Zajednička (županijska) lovišta

Nakon ustanovljavanja državnih lovišta, na preostalom dijelu površina ustanovljena su zajednička (županijska) lovišta.

Na temelju članka 18. stavka 2. Zakona o lovstvu ("Narodne novine", broj: 140/05.), članka 35. stavka 2 Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi («Narodne novine», broj: 33/01. i 129/05.) i članka 21. Statuta Brodsko-posavske županije ("Službeni vjesnik Brodsko - posavske županije", broj:11/01 - pročišćeni tekst), Županijska Skupština Brodsko - posavske županije, u postupku ustanovljenja zajedničkih lovišta na prijedlog Stručne komisije uz prethodnu suglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (Klasa: 323-02/06-01/343, Urbroj: 525-13-06-02 od 5. prosinca 2006. godine) na 15. sjednici održanoj 15. veljače 2007. godine donijela je Odluku o ustanovljenju zajedničkih otvorenih lovišta na području Brodsko-posavske županije, čiji je prikaz dan u Tablici 60.

Tablica 60. Županijska lovišta na području Brodsko-posavske županije

Redni broj	Broj	Lovište/uzgajalište
1.	XII/101	GUNDINCI
2.	XII/102	SIKIREVCI
3.	XII/103	VELIKA KOPANICA
4.	XII/104	SVILAJ
5.	XII/105	SREDANCI
6.	XII/106	VRPOLJE
7.	XII/107	GARČIN
8.	XII/108	JELAS
9.	XII/109	VRANOVCI
10.	XII/110	PODCRKAVLJE
11.	XII/111	SIBINJ
12.	XII/112	ORIOVAC
13.	XII/113	BANOVCI
14.	XII/114	SLAVONSKI KOBAS
15.	XII/115	FOĐAČE
16.	XII/116	BRITNJEVAČA RAVNJAŠ

Redni broj	Broj	Lovište/uzgajalište
17.	XII/117	JEŽEVİK-CERJE
18.	XII/118	GRANIČAR
19.	XII/119	ADŽAMOVCI
20.	XII/120	POSAVINA
21.	XII/121	GOSTINAC
22.	XII/122	KLAČINAC
23.	XII/123	ŠAGULJE
24.	XII/124	GAJEVI
25.	XII/125	DUBOVAC

Produljenje zakupa zajedničkih (županijskih) lovišta

Obzirom na istek ugovora o zakupu zajedničkih lovišta Brodsko-posavske županije 31. ožujka 2006. godine, predviđena je mogućnost produljenja istih najkasnije u roku od tri mjeseca prije protoka vremena zakupa za to isto razdoblje.

Sukladno važećem Zakonu o lovu (NN 10/94 i 29/99 – pročišćeni tekst), 13. svibnja 2005. godine lovačke udruge su podnijele pisani zahtjev kojim su zatražile da se ugovor o zakupu prava lova u zajedničkim lovištima Brodsko-posavske županije produlji za razdoblje od 1. travnja 2006. do 31. ožujka 2016. godine, pod istim uvjetima pod kojima je bio sklopljen dosadašnji ugovor.

Razmatrajući podnesene zahtjeve za produljenjem ugovora o zakupu prava lova, Upravni odjel za poljoprivredu Brodsko-posavske županije je utvrdio da su se lovozakupnici u dosadašnjem 10-godišnjem razdoblju važenja ugovora o zakupu prava lova istima koristili u skladu s odredbama važećeg Zakona, kao i sklopljenog ugovora te provodili mjere i radnje propisane Zakonom o lovu.

U prilog k tome naveli smo da su u proteklom zakupnom razdoblju sve lovačke udruge izvršavale financijske i druge obveze preuzete Ugovorom o zakupu lovišta, propisima lovno-gospodarske osnove i odrednicama Zakona o lovu.

Sukladno tome, Županijsko poglavarstvo je na svojoj 113. sjednici održanoj 25. svibnja 2005. godine donijelo Odluku o odobravanju zahtjeva za produljenjem ugovora o zakupu zajedničkih lovišta na području Brodsko-posavske županije za isto razdoblje i u istim iznosima, a kako je ranijim ugovorima bilo utvrđeno.

Ugovori su potpisani 14. listopada 2005. godine u prostorijama Zajednice udruga lovaca Slavonski Brod, a stupili su na snagu 01. travnja 2006. godine na rok od 10 godina, odnosno do 31. ožujka 2016. godine.

Sukladno novom Zakonu o lovstvu (NN, 140/05) donesene su brojne obvezujuće odredbe, a Naputkom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva od 02. prosinca 2005. određen je slijed mjera i aktivnosti koje smo proveli:

- novo numeriranje (jedinstveno brojačavanje) svih zajedničkih lovišta na nivou RH;
- izradili anekse ugovora o produljenju zakupa lovišta prema nacrtu ugovora kojeg je dostavilo nadležno Ministarstvo.

Sukladno Zakonu o lovstvu (NN 140/05), u lovnoj 2009./2010. godini raspodjela ukupnih sredstva lovozakupnine u iznosu od **214.412,00** kn provodila se na sljedeći način:

- 50% sredstava za naknade vlasnicima zemljišta bez prava lova razmjerno površini koja je obuhvaćena lovištem u iznosu od **107.206,00** kn;
- 30% sredstava u državni proračun u iznosu od **64.323,60** kn;
- 10% sredstava na poseban račun Ministarstva za provedbu Zakona u iznosu od **21.441,20** kn;

preostalih 10% lovozakupnine u iznosu od **21.441,20** kn ostalo je na posebnom računu proračuna Brodsko-posavske županije za provedbu Zakona o lovstvu.

U Tablici 61. prikazan je obračun lovozakupnine za lovnu 2009./2010. godinu.

Tablica 61. Obračun lovozakupnine za lovnu 2009./2010. godinu

Redni broj	Lovište	Lovozakupnik	Lovozakupnina	Sredstva lovozakupnine namijenjena vlasnicima zemljišta (50%)	Sredstva lovozakupnine namijenjena Državnom proračunu (30%)	Sredstva lovozakupnine namijenjena Min. Reg.raz.. šum. i v.g. (10%)	Sredstva lovozakupnine namijenjena Županiji za provođenje zakona o lovu (10%)
1.	XII/101 "GUNDINCI"	LU "Fazan" Gundinci	10.252,00	5.126,00	3.075,60	1.025,20	1.025,20
2.	XII/102 "SIKIREVCI"	LD "Graničar" Sikirevci	11.870,00	5.935,00	3.561,00	1.187,00	1.187,00
3.	XII/103 "V. KOPANICA"	LD "Vir" Vel. Kopanica	10.827,00	5.413,50	3.248,10	1.082,70	1.082,70
4.	XII/104 "SVILAJ"	LD "Posavina" Svilaj	8.132,00	4.066,00	2.439,60	813,20	813,20
5.	XII/105 "SREDANCI"	LU "Sokol" Oprisavci	5.265,00	2.632,50	1.579,50	526,50	526,50
6.	XII/106 "VRPOLJE"	LD "Srna" Vrpolje	9.337,00	4.668,50	2.801,10	933,70	933,70
7.	XII/107 "GARČIN"	LD "Kuna" Garčin	10.655,00	5.327,50	3.196,50	1.065,50	1.065,50
8.	XII/108 "JELAS"	LD "Jelas" Slav. Brod	18.322,00	9.161,00	5.496,60	1.832,20	1.832,20
9.	XII/109 "VRANOVCI"	LD "Dolca" Vranovci	11.460,00	5.730,00	3.438,00	1.146,00	1.146,00
10.	XII/110 "PODCRKAVLJE"	LD "Dilj" Podcr.-Podvinje	8.485,00	4.242,50	2.545,50	848,50	848,50
11.	XII/111 "SIBINJ"	LD "Petnja" Sibinj	7.625,00	3.812,50	2.287,50	762,50	762,50
12.	XII/112 "ORIOVAC"	LD "Oriovac" Oriovac	8.822,00	4.411,00	2.646,60	882,20	882,20
13.	XII/113 "BANOVCI"	LD "Srna" Banovci	12.592,00	6.296,00	3.777,60	1.259,20	1.259,20
14.	XII/114 "SLAV. KOBAS"	LD "Orljava" Slav. Kobaš	11.712,00	5.856,00	3.513,60	1.171,20	1.171,20
15.	XII/115 "FOĐAČE"	LD "Fazan" Siće	3.853,00	1.926,50	1.155,90	385,30	385,30
16.	XII/116 "BRITNJEVAČA RAVNJAŠ"	LD "Babja Gora" Nova Kapela	8.975,00	4.487,50	2.692,50	897,50	897,50
17.	XII/117 "JEŽEVIC-CERJE"	LD "Kuna" Batrina	5.452,00	2.726,00	1.635,60	545,20	545,20
18.	XII/118 "GRANIČAR"	LD "Graničar" St. Petrovo Selo	8.735,00	4.367,50	2.620,50	873,50	873,50
19.	XII/119 "ADŽAMOVCI"	LD "Kuna Zlatica" Adžamovci	3.885,00	1.942,50	1.165,50	388,50	388,50
20.	XII/120 "POSAVINA"	LD "Posavina" Davor	7.405,00	3.702,50	2.221,50	740,50	740,50
21.	XII/121 "GOSTINAC"	LD "Gostinac" Rešetari	5.172,00	2.586,00	1.551,60	517,20	517,20
22.	XII/122 "KLAČINAC"	LD "Srtnjak" Cernik	5.377,00	2.688,50	1.613,10	537,70	537,70
23.	XII/123 "ŠAGULJE"	LD Podložje Gorica	7.235,00	3.617,50	2.170,50	723,50	723,50
24.	XII/124 "GAJEVI"	LD "Šljuka" N. Gradiška	8.625,00	4.312,50	2.587,50	862,50	862,50
25.	XII/125 "DUBOVAC"	LD "Vepar" Okučani	4.342,00	2.171,00	1.302,60	434,20	434,20
SVEUKUPNO			214.412,00	107.206,00	64.323,60	21.441,20	21.441,20

3.4.9. Gospodarsko značenje kanala Dunav – Sava

Vlada RH pokrenula je izradu Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj (NAP-NAV), čija bi realizacija pridonijela učinkovitijom poljoprivrednom proizvodnjom i održivim razvojem ruralnih područja korištenjem navodnjavanja. Uz pokrenutu realizaciju navodnjavanja na području Brodsko-posavske županije; Pilot projekta sustava navodnjavanja Orubica u općini Davor, te pripremi dokumentacije za sustave navodnjavanja Sibinj i Vrpolje od velikog gospodarskog značenja za područje Županije je Kanal Dunav-Sava.

Kanal Dunav-Sava, od Vukovara do Slavonskoga Šamca, kada bude dovršen služiti će poljoprivredi, prometu i vodnom gospodarstvu. Njegove su tri glavne funkcije: navodnjavanje, plovidba i odvodnja. Kanal je najkraća plovna veza u smjeru zapadne i istočne Europe. Njime se skraćuje plovni put za 417 km u smjeru zapada i 85 km u smjeru istoka.

Kanal će imati dvije brodske prevodnice: dunavsku i savsku. To su armirano-betonske građevine ukopane u tlo u kojima se brod podiže ili spušta za prijelaz iz rijeke u kanal ili obratno. Kanalom će se spojiti slivovi Biđ-Bosuta i Vuke tj. prostor od oko 4000 km², a tako spojeni slivovi bit će nadzirani Dunavskom ustavom. Poljoprivredne površine uz kanal biti će natapane vodom iz kanala.

3.5. Eksploatacija mineralnih sirovina

Na prostoru Brodsko-posavske županije od mineralnih sirovina eksploatira se tehnički kamen, riječni šljunak i pijesak te opekarska glina.

Najznačajnija djelatnost u iskorištavanju mineralnih sirovina je kamenarstvo. Aktivna iskorištavanja odvijaju se u četiri kamenoloma: Giletinci, Perčin, Starča i Fukinac. U sva četiri kamenoloma iskorištava se amfibolit koji se koristi kao tehnički kamen. U Tablici 62. dan je prikaz osnovnih podataka o kamenolomima na prostoru Brodsko-posavske županije.

Tablica 62. Kamenolomi u Županiji

Naziv kamenoloma	Korisnik	Vrsta kamena	Način eksploatacije	Količina eksploatiranog kamena (m ³ /god)	Procijenjene rezerve (m ³)
Giletinci	Eko-projekt NG	Tehnički kamen	Površinski	80.000	500.000
Perčin	Hrvatske šume	Tehnički kamen	Površinski	15.000	174.500
Starča	Hrvatske šume	Tehnički kamen	Površinski	10.000	99.000
Fukinac	Kamen Psunj	Tehnički kamen	Površinski	90.000	1.743.767

Šljunak i pijesak eksploatira se na šest lokacija rijeke Save: Dubočica, Očajak-prud (Očajak), Slav. Šamac I, Slav. Šamac II, Slav. Šamac III i Kruševica-Novi Grad. Predviđena količina šljunka i pijeska za vađenje iznosi 1.020.000 m³. U Tablici 63. dan je prikaz osnovnih podataka o eksploataciji šljunka i pijeska.

Tablica 63. Eksploatacija šljunka i pijeska

LOKACIJA (od km do km)	KONCESIONAR	PREDVIĐENA KOLIČINA ZA VAĐENJE (m ³)
Km 293+000 Km 299+000 "Dubočica"	"Šljunčara i separacija" d.d. Slav. Šamac	215.000
Km 299+000 Km 300+000 "Očajak-prud"	"Brodsko posavina" d.d. Slav. Brod	80.000
Km 299+000 Km 300+000 "Očajak"	"Božić-granit" d.o.o. Slav. Šamac	45.000
Km 300+000 Km 303+000 "Slav. Šamac I"	"Promil" d.o.o. Osijek	200.000
Km 303+000 Km 304+500 "Slav. Šamac II"	"Brodsko posavina" d.d. Slav. Brod	70.000
Km 304+500 Km 307+500 "Slav. Šamac III"	"Šljunčara i separacija" d.d. Slav. Šamac	110.000
Km 307+500 Km 320+000 "Kruševica – Novi Grad"	"Avans" d.o.o. Zagreb	300.000
UKUPNO		1.020.000

Opekarsku glinu eksploatira površinskim kopom poduzeće "Ciglena Brod" d.d. iz Slavonskog Broda na lokaciji Šušnjevcu, a za potrebe tvornice opekarskih proizvoda u Slavonskom Brodu.

3.6. Turizam

Brodsko-posavska županija, zahvaljujući svom geoprometnom položaju, konfiguraciji i kakvoći tla, prirodnim resursima, povijesno-kulturnoj baštini i drugim vrijednostima, može razvijati različite oblike selektivnog turizma.

Područje Brodsko-posavske županije je srednje turistički razvijeno s velikim potencijalima i nedovoljno iskorištenim prirodnim, riječnim (rijeka Sava) te cestovnim – tranzitnim (auto cesta A3) resursima.

Brodsko-posavska županija nema ni jednu lako prepoznatljivu turističku atrakciju, osim možda Tvrđave Brod i vinorodnih obronaka sjeverno od Slavenskog Broda. Međutim, analiza resursa otkriva da Županija ima određenih potencijala, u prvom redu za tržišta specifičnih interesa. U ovom poglavlju daju se osnovni opisi tih resursa podijeljenih na prirodne, športsko-rekreacijske, kulturne resurse i događaje.

3.6.1. Prirodni resursi

Županija ima tri glavna reljefna oblika – **planine** (padine Dilja, Papuka i Požeške gore), **nizine** (zauzima najveći dio Županije) i **doline** (oko rijeke Save). Primarni ekološki sustavi su **šume** i **močvare, obrađena područja** (travnjaci, oranice, voćnjaci i vinogradi), **umjetni vodeni sustavi** (akumulacijska jezera, ribnjaci) i **šume**.

Otpriblike **30% Brodsko-posavske županije prekriveno je šumom** – bukova i grabova šuma u planinskim dijelovima, a hrastova pomiješana s jasenovom, brijestovom i lipovom u nizinama. Vode i močvare su važni ekološki sustavi u Županiji, visoke vrijednosti glede biološke i krajobrazne raznolikosti, a uz rijeku Savu ima nekoliko zaštićenih područja – Jelas polje i Bara Dvorina te dio Lonjskog polja na istoku. Ne iznenađuje stoga da je ribolov važna gospodarska aktivnost, a umjetni ribnjaci su stvorili vlastite razlikovne eko-sustave koji zamjenjuju močvare koje su, zahvaljujući melioraciji, većinom nestale. Postojeći ribnjaci i preostale močvare važna su obitavališta za močvarne ptice, biljni i životinjski svijet, a u Županiji su osnovana i dva ornitološka rezervata. Obilje šuma osigurava bogat biljni i životinjski svijet. Zabilježeno je 26 vrsta sisavaca, većinom zečeva, lisica, divljih svinja, jelena, divljih mačaka (danas ih ima samo na Dilju). Nekoliko vrsta je zaštićeno: vidre, vjeeverice i nekoliko vrsta šišmiša. Doline udomljavaju 104 vrste ptica, od čega se njih 20 gnijezdi, uključujući i neke vrlo rijetke vrste kao što je eja močvarica. Jelas polje ima najveću koloniju žutih čaplji i čaplji žličarki u Hrvatskoj. Od ptica selica prisutne su: kobac, riđa lunja, orao štekavac, bijele rode. U vodotoku Save ima oko 50 vrsti riba, a najpoznatije u ovom kraju su šaran, amur, som i smuđ.

Detaljan opis prirodnih resursa prikazan je u Tablici 64.

Tablica 64. Opis prirodnih resursa Brodsko –posavske županije

Resursi	Opis
Zaštićeni prirodni resursi	
Park prirode “Lonjsko polje”	To je rezervat riječne močvare, koji pokriva površinu od 50,6 tisuća hektara, od čega samo 3 tisuće pripada Županiji, a glavni ulaz u Park pripada području Sisačko-moslavačke županije.
Prašnik	Smješten u šumskom području općine Stara Gradiška, ovaj rezervat pokriva površinu od 52 ha posljednjih ostataka slavonske hrastove prašume, danas se koristi za znanstvena istraživanja i za potrebe šumara. U staro doba, takve su šume prekrivale čitav prostor između Save i Drave.
Muški bunar	S površinom od 43 ha također pripada šumskom području Gradiške. Tu se miješaju hrastova šuma (26 ha) i planinska šuma bukve. Prosječna starost stabala iznosi od 250 do 300 godina.
Močvara Dvorina	Ornitološki rezervat (124 ha) između Klakara i Donje Bebrine, pokraj Gajne. Važno je područje za migracije ptica. Ovdje je zabilježeno oko 160 vrsti ptica.
Ribnjaci Jelas	To je kompleks umjetnih ribnjaka od kojih su dva zaštićena kao specijalni ornitološki rezervati na površini od 19 tisuća ha. 24 ribnjaka nastanjuje 230 vrsti ptica, s najvećom kolonijom čaplji kašikara i čaplji u Hrvatskoj.
Gajna	Zaštićeni krajobraz, ima površinu od oko 500 ha. Tu se nalazi poučna staza s vidikovcem.
Drugi prirodni resursi	
Rijeke	Sava, Slobošтина, Šumetlica (poznata po pastrvama), Rešetarica, Crnac, Orljava, Mursunja, Glogovica, Biđ i potok Petnja. Vode tih rijeka pune su šarana, smuđeva, somova i amura.
Jezera	Petnja (akumulacijsko jezero pokraj Sabinja, poznato po prirodnim ljepotama, ima razvijene šetnice, ribolov i aktivnosti povezane s vodom), Ljeskove vode (akumulacijsko jezero pokraj Korduševaca, okružen gustom šumom, nudi aktivnosti u prirodi i na vodama), Orašje (ribolov), Bačica (akumulacijsko jezero)
Ribnjaci	Jelas, stari ribnjaci Jelas, Vrbovljani
Vodopadi	Na izvoru potoka Petnja (Pljuskara), erozijom su nastale zanimljive morfološke tvorevine, uključujući nekoliko manjih špilja i tri vodopada
Planine	Padine Dilja, Papuka i Požeške gore
Fauna	Osim što je riječ o ornitološki bogatom kraju, s 33% površine prekrivene šumama, područje je bogato i biljnim i životinjskim svijetom, posebno jelenima, divljim svinjama, srnama, zečevima, fazanima, divljim patkama, jarebicama i drugih ptica za lov. Glavna lovišta su: Radinje (također ga nastanjuju rijetke vrste ptica poput orla štekavca i crne rode), Migalovci, obronci Psunja (brežuljci oko Gradiške) i Puavice.

3.6.2. Športski i rekreacijski sadržaji

U Županiji ima raznovrsnih sadržaja (Tablica 65). Na padinama planina vinogradi nude pretežno mogućnosti planinarenja, a tu ima također nekoliko rekreacijskih područja s vodama na otvorenom, koja se većinom koriste za potrebe rekreacije domaćeg stanovništva.

Tablica 65. Opis športskih i rekreacijskih sadržaja Brodsko-posavske županije

Resurs	Opis
Šport i rekreacija	
Vinogradi	Područje Županije pripada slavonskoj pod-regiji, s vinorodnim brdima Slavonskog Broda (1150 ha) i Nove Gradiške (300 ha). Poznatiji vinari su Zdjelarević (Brodski Stupnik, s prvim vinskim hotelom u Županiji), Jurković, Čaldarević, Vinković. Vinorodna brda Broda i Podvinja nude planinarske staze s planinskim domom Đuro Pilar.
Šumski rekreacijski prostor	Šuma Striborova, u selu Podvinje, na padinama Dilja, nazvana tako po Striboru, poznatom liku iz hrvatske bajke, dizajnirana je kao igralište za djecu.
Plivački bazeni	Selna (3 otvorena bazena, ljetna pozornica, smještajni i kongresni sadržaji); Nova Gradiška (tri bazena s prostorom za rekreaciju); bazeni Ljubičić u Sibirju s turističkim, sportskim i ugostiteljskim sadržajima
Športski centri	Migalovci (kraj Slavonskog Broda, s terenima za mali nogomet, odbojku, rukomet, tenis, stolni tenis i dječjim igralištima, plivačkim bazenom za djecu, restoranom i barom); Poloj (plaža na obali rijeke Save, kraj Broda, s nekoliko športskih sadržaja), Strmac (kraj Cernika, nudi športske terene, plivački bazen koji je trenutno zatvoren zbog toga jer je u lošem stanju, skijanje zimi, planinarske staze, restoran, i hotel koji je zatvoren)

3.6.3. Povijest i kultura

Brodsko-posavska županija obiluje značajnim povijesnim i kulturnim resursima. Ovim je područjem prošlo mnogo naroda, počevši od neolitika: od Kelta u 4. st. pr. Kr., Rimljana (u 1. st. po. Kr.), Turaka (1536-1691) i Austrijanaca (1691 – 1918). Najvidljiviji ostaci prošlosti su iz doba kad su Austrijanci vladali ovom zemljom i gradili utvrde za obranu od Turaka. Većina utvrda izgrađena je da brani stanovništvo, dok je ona u obliku zvijezde, brodska tvrđa, izgrađena isključivo za 5.000 vojnika, premda nije pretrpjela ni jedan napad. Izgradnja utvrde imala je negativne posljedice za stanovništvo u okolici jer su na njoj morali raditi bez naknade kao i na položaj i izgled njihovih naselja. I Nova Gradiška je bila izgrađena u svrhu obrane, ravnim paralelnim ulicama i prostranim pravokutnim trgovima prilagođavajući barokni stil vojnim potrebama. Nasuprot tome, utvrda Stara Gradiška bila je izgrađena tako da njezine zidine obuhvaćaju civilna naselja. Slično je i s Cernikom, koji je prvo izgradila hrvatska plemićka obitelj Zrinski tridesetih godina 16. st., ali je srušen za vrijeme turske vladavine. Kad su Turci napustili to područje, Franjevci su grad ponovo sagradili u 18. st., ali utvrdu samo djelomično, jer su Austrijanci bili protiv, za slučaj da grad ponovo padne u ruke Turaka. Vrlo

malo je ostataka iz doba prije Austrijske vladavine, budući da su se utvrde i crkve gradile od drveta, a često su gradili oboje u istoj građevini. Pa i kad su Habsburgovci na kraju pobijedili u ratu protiv Turaka, koji se na ovim prostorima vodio 16 godina i završio 1683., prouzročivši razaranja i odlazak stanovništva, prve građevine, većinom vojni objekti, građeni su od drveta, a sela su izgrađena po modelu šahovske ploče. Kad je u doba baroka i rokoka u uporabu ušla opeka, kao trajniji materijal, korištena je većinom za javne i vojne građevine i crkve. Danas je Tvrđava Brod obnovljena i u njoj se nalaze uredi Gradske uprave, srednja i glazbena škola i Galerija s namjerom da se u utvrdu unese život. Mogu se dogovarati posjeti Franjevačkim samostanima u Slavonskom Brodu i Cerniku, gdje je smještena i Galerija suvremene umjetnosti, knjižnica i mali zoološki vrt. Tu ima čitav niz zanimljivih crkava, premda su one možda zanimljivije onima koji traže dublja duhovna iskustva ili stručnjacima.

Detaljan popis kulturnih resursa popraćen kratkim opisom prezentiran je Tablici 66.

Tablica 66. Kulturni resursi Brodsko-posavske županije

Resursi	Opis
Sakralna kulturna baština	
Samostani	Franjevački samostan (u Slavonskom Brodu, građen od 1694., a dovršen 1737. u baroknom stilu, jedan je od najznačajnijih baroknih građevina u Slavoniji. Redovnici su osnovali školu 1709. i Filozofski fakultet 1720.); Franjevački samostan, crkva Sv. Petra i Sv. Leonarda (Cernik, s knjižnicom od oko 7000 knjiga), Galerija suvremene umjetnosti (Kulmerova i Bauerova baština), Muzej arheoloških iskopina iz Svete zemlje (jedinstven u Europi) s malim zoološkim vrtom.
Crkve	Crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije (Nova Gradiška, ima freske poznatog hrvatskog slikara Celestina Medovića); crkva Sv. Terezije (kasnobarokna crkva je jedna od prvih građevina u Novoj Gradišci i dominira gradom); crkva Sv. Leonarda (pokraj Cernika, nedavno obnovljena, poznata po čudesnom izvoru koji liječi slijepe i gluhe), kapelica Bogorodice (pokraj Garčina, hodočasnički cilj); crkva Uzašašća Blažene Djevice Marije (poznate i kao Svetište Majke Božje, gotička crkva) i crkva Sv. Ivana Krstitelja (u baroknom stilu, obje u Slavonskom Kobašu, potonja je registrirana kao nacionalna baština); crkva Sv. Martina (Lovčić, jedina sačuvana kasnoromanička crkva sa zanimljivim freskama); župna crkva Sv. Marije Magdalene (Bebrina, registrirana kao nacionalna baština); crkva Sv. Mihovila Arkandela (Dubočac, na popisu nacionalne baštine); crkva Rođenja Blažene Djevice Marije (Nova Kapela, pod zaštitom); Gospino polje u Bilom Brigu – kip Male gospe; utvrđena crkva Sv. Dimitrija (Brodski Drenovac), kapelica Sv. Stjepana (Glogovica); crkva Sv. Ilije (Orubica); Gospino polje u Bilom Brigu.
Svjetovna i kulturna baština	
Gradska naselja	Slavonski Brod (naseljen još u doba Rimljana, današnji je Brod uglavnom oblikovan u ranom 18. stoljeću), Nova Gradiška (osnovana sredinom 18. stoljeća kao obrambeno središte, gradom dominiraju crkva Sv. Terezije, zdanje Glavne straže, muzej i sudnica kao i klasicistička crkva Blažene Djevice Marije); Stara Gradiška (s tvrđavom koja je više od sto godina služila kao zatvor), Cernik (obrambeni grad iz 16. stoljeća, poznat po franjevačkom samostanu i Kulmerov dvorac).
Ruralna arhitektura	Orubica (tipično nizinsko selo na obali Save), Slavonski Kobaš (pokraj Oriovca, selo roda); Stara Kapela, Lovčić, Mačkovac.
Tvrđave	Brod (jedan od najboljih primjera barokne utvrde, sagrađen u 18. stoljeću. Većinom je obnovljen, a u njemu se nalaze uredi gradske vlasti i galerija Ružić sa zbirkom od 400 poznatih hrvatskih umjetnika. Na zahtjev je dostupno razgledavanje Gradske vijećnice i obnovljenih vinskih podruma s autentičnim bačvama i posuđem te povijesnim prikazom uživo (vojnici graničari); Stara Gradiška (od 19. stoljeća služila kao tamnica, danas izvan uporabe). Male obrambene postaje Gračanica, Podvrško, Šag (Cernik), Gradina (Lovčić, kasni srednji vijek).
Dvorci	Kulmer-Marković (Cernik, barokni dvorac, bivša tvrđava).
Spomen kuće	Kuća Ivane-Brlić Mažuranić (Brod, dvije izložbene sobe otvorene posjetiteljima); ljetnikovac obitelji Brlić (Brličevac, građen u tada suvremenom orijentalnom stilu 19.

Resursi	Opis
	stoljeća, posjeti po dogovoru); rodna kuća poznatog hrvatskog pjesnika Dragutina Tadijanovića (u Rastušju, uzorni primjer tradicionalne arhitekture s dvije sobe u kući, ambarom i štagljem iz 19. stoljeća).
Seoska imanja	Obitelj Crljen (u Podvinju, tipično slavonsko seosko imanje s kraja 18. stoljeća i početka 19. stoljeća koje se sastoji od ambara, kokošinjaca, svinjca, tora za ovce, krušne peći, kovačnice i kolarske radionice, etnološke zbirke i nudi demonstraciju i radionice te osvježenje); obitelj Vuksanović (sačuvano imanje iz ranog 20. stoljeća); imanje Mata (ergela konja i domaće životinje, domaći prehrambeni proizvodi); imanje Erkman (Šušnjevci); imanje Kaluđer (Trnjanski Kuti); vodenica (Cernička Šagovina, obnovljena); obitelj Gašparović i Cindrić u Vrbovačkom Brdu i Lasović u Vrbovi.
Kulturne institucije	Muzej Brodskog Posavlja (Slavonski Brod, zbirke iz neolitika, antike, srednjeg i novog vijeka); Galerija umjetnina Grada Slavonskog Broda (s dva izložbena prostora, u gradu – Starčevićeva ulica, Galerija Ružić u tvrđavi); Gradski muzej Nove Gradiške (posebno vrijedna zbirka vojnog naoružanja graničara); Spomen galerija Ivan Meštrović (Vrpolje, skulpture najpoznatijeg hrvatskog kipara, zbirka dokumenata, litografija i crteža); Galerija suvremene umjetnosti (Franjevački samostan, Cernik); Atelier Marije i Josipa Bičanića (radni prostori poznatih naivnih kipara); umjetnički studio obitelji Čosić (Slavonski Kobaš).
Poznate osobe	Ivana Brlić-Mažuranić (pisac bajki, popularna u Hrvatskoj i inozemstvu); Dragutin Tadijanović (poznati pjesnik); Grigor Vitez (dječji pisac, najprestižnija književna nagrada nosi njegovo ime); Kulmer (akademski slikar rođen u Cerniku); Čosić (akademski slikar, Slavonski Kobaš); Matija Antun Relković (pisac, Davor).
Vinogradi	Područje Županije pripada slavonskoj vinskoj podregiji, s vinorodnim brežuljcima oko Slavonskog Broda (1150 ha) i Nove Gradiške (300 ha). Vinarije koje primaju posjetitelje su Zdjelarević (Brodski Stupnik, s vinskim hotelom), Jurković, Čaldarević, Vinković, vinari i vinogradari u Starom Petrovom Selu, posebice obitelj Dubiel.

3.6.4. Događanja

U Županiji se odvija niz događaja, a najpoznatija je dječja svečanost “U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić” namijenjena djeci. Tu je i niz folklornih festivala, kojima se želi sačuvati lokalna tradicija i kultura. Međutim, većina tih događaja namijenjena je lokalnom stanovništvu i kratko traje, no ipak moramo izuzeti manifestaciju Dani bajki Ivane Brlić-Mažuranić, kada grad Slavonski Brod u toku tjedna posjeti nekoliko tisuća djece osnovnoškolskog uzrasta iz svih krajeva Hrvatske, kao i najstariju smotru folkloru u Hrvatskoj, Brodsko kolo, koja u svojim različitim programima okupi 5.200 aktivnih sudionika iz cijele Hrvatske, a i iz inozemstva. Opis najvažnijih događanja u Brodsko-posavskoj županiji dan je u Tablici 67.

Tablica 67. Opis događaja Brodsko-posavske županije

Događaji	Opis
Kulturni događaji	U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić (Slavonski Brod, travanj, niz predstava, radionica, susreta s piscima i sličnih događaja), Brodsko glazbeno ljeto (lipanj-srpanj, sastoji se od opera, opereta, baleta i koncerata klasične glazbe koje na više lokacija izvode međunarodno poznati umjetnici (Franjevačka crkva, Kazalište); BrodFest (svibanj, godišnji festival domoljubnih pjesama, privlači već poznate i mlade pjevače); Županijska smotra pjevačkih zborova (svibanj, Nova Gradiška); Vicijada (Nova Gradiška, natjecanje u pričanju viceva s večerom i živom glazbom).
Folklorni festivali	Poklade/Karneval (veljača, Nova Gradiška; maškare, ples, pjevanje, kulinarska događanja); Razigrane grive (Trnjanski Kuti, izložba konja, povorka konjskih zaprega); Brodsko kolo (Slavonski Brod, lipanj, folklorni festival s tridesetogodišnjom tradicijom koji se sastoji od folklorne glazbe,

Događaji	Opis
	povorke konjskih zaprega, natjecanja konja u preskakanju prepreka i sličnih događaja inspiriranih tradicijom); Svila šuška, šlingeraj se širi (Podvinje, rujan, posvećen tradiciji tkanja svile u tvornici svile u Podvinju iz 19. stoljeća); Ižimača (Beravci, rujan, događaj posvećen običaju gnječenja jabuka na tradicionalni način); Stupnička berba grožđa (Stupnik, rujan, oživljavanje stare tradicije putem vještina, zanata i gastronomije); Berba kukuruza u Adžamovcima (Adžamovci, listopad, posvećeno tradicionalnoj berbi); Tamburaški susreti (Slavonski Kobaš i Trnjanski Kut; listopad); Katarinski sajam (Slavonski Brod, studeni, stare vještine i zanati).
Događaji na temu vina/hrane	Vinkovo (22. siječnja, događaj se odvija u Podvinju i planinarskom domu Đuro Pilar, te Starcima u općini Staro Petrovo Selo); Fišijada (Slavonski Brod, srpanj, natjecanje u pripravi pikantnog ribljeg paprikaša karakterističnog za Slavoniju); Noći Augusta Fishermana (Davor, kolovoz); Izložba gljiva (Nova Gradiška, listopad); Švarglijada i ocjenjivanje vina u Starom Petrovom Selu.
Športsko/zabavni događaji	Auto Rally (Slavonski Brod, svibanj, međunarodni događaj s izložbom auta); Revija mažoretkinja (Slavonski Brod, svibanj/lipanj); Moto susreti (Nova Gradiška, lipanj); Međunarodni susret oldtimera (Nova Gradiška; kolovoz); Memorijalni karate turnir (Slavonski Brod, rujan); Izbor Miss Slavonije i Baranje za Miss Universe (Nova Gradiška, listopad); Slavonija Open (Slavonski Brod, listopad, međunarodni akrobatski rock'n'roll festival koji privuče 250 natjecatelja svake godine); Novogradiško glazbeno ljeto (četverodnevni glazbeni festival na otvorenoj sceni - rock, pop, i tradicijsku glazbu izvode popularna imena hrvatske glazbene scene); Moto susreti u Slavonskom Brodu i Strmcu; Rock festival u Starcima.
Drugi događaji	Poljoprivredne i poslovne ideje (Nova Gradiška, veljača); Cvijetni korzo (Nova Gradiška, svibanj); Gospodarski sajam i stočarska izložba (Slavonski Brod, lipanj); EU tjedan u BPŽ.

3.6.5. Smještajni kapaciteti Brodsko-posavske županije

Trenutno u Brodsko-posavskoj županiji ima 23 smještajna objekta s kapacitetom od nešto više od 300 soba (smještajnih jedinica) i oko 650 postelja.

Analiza smještajnih kapaciteta pokazuje:

- smještaj u Županiji je siromašan kako u pogledu kapaciteta tako i raznolikosti;
- nije bilo većeg razvoja u proteklom razdoblju;
- kvaliteta smještajnih kapaciteta u većini slučajeva ne odgovara međunarodnim standardima i ne zadovoljava potrebe i zahtjeve inozemnih tržišta;
- većina smještajnih kapaciteta nalazi se u gradovima Slavonski Brod (cca 50,0%) i Nova Gradiška (cca 25,0%). Isto se odnosi i na hotele, apartmane i pansionere;
- pored toga, nekoliko malih hotela i/ili apartmanskih objekata smješteno je na području Brodskog Stupnika, Oriovca, Sabinja i Rešetara;
- na području Županije nema mjesta za kampiranje, a tek nekoliko privatnih kućevlasnika nudi sobe, uglavnom svi u Slavonskom Brodu.

Tablica 68. Smještajni kapaciteti Brodsko-posavske županije po vrstama objekata

Godina	Ukupno	Od ukupnoga		Od ukupnoga	
		u kolektivnim smještajnim objektima		u privatnim smještajnim objektima	
		sobe	apartmani	sobe	apartmani
2009.	337	303	12	19	3
2008.	309	266	22	19	2
2007.	279	243	15	19	2

Izvor: Statistička izvješća 1408/2009., 1380/2008., 1353/2007. god.

Promatramo li stanje smještajnih kapaciteta unazad zadnje tri dostupne godine vidimo polagani trend povećanja smještajnih kapaciteta, i to najviše u povećanju broja soba u kolektivnim smještajnim objektima, a koji su u 2009. godini prestigli brojku 300. Međutim, važno je istaknuti da se u promatranom razdoblju broj smještajnih kapaciteta u privatnim smještajnim objektima nije mijenjao, te se on sastoji od svega 19 soba i 3 apartmana, a što dodatno potvrđuje tezu o lošem stanju unutar navedenog sektora.

Nadalje, referirajući se na Tablicu 69., vidimo da gradovi u Županiji (Nova Gradiška i Slavonski Brod) sudjeluju sa više od 70% u strukturi postelja, broju dolazaka i broju noćenje turista na prostoru Županije.

Tablica 69. Smještajni kapaciteti, dolasci, noćenja turista u Brodsko-posavskoj županiji

Godina	Mjesto	Postelje		ukupno	Dolasci		ukupno	Noćenja	
		stalne	pomoćne		domaćih turista	stranih turista		domaćih turista	stranih turista
2009.	Brodsko-posavska županija	657	41	23118	10530	12588	38901	21346	17555
	<i>Gradovi</i>								
	Grad Nova Gradiška	163	7	7384	2961	4423	12517	7189	5328
	Grad Slavonski Brod	329	30	9157	5050	4107	17403	10348	7055
	<i>Općine</i>								
	Brodski Stupnik	23	3	764	318	446	1220	430	790
	Nova Kapela	14		37	25	12	42	29	13
	Oriovac	14		257	19	238	258	19	239
	Rešetari	32		898	537	361	2012	1399	613
	Sibinj	52	1	4005	1297	2708	4779	1555	3224
	Slavonski Šamac	22		556	276	280	556	276	280
	Velika Kopanica	8		60	47	13	114	101	13
	Brodsko-posavska županija	602	33	24847	12464	12383	42231	23866	18365
2008.	<i>Gradovi</i>								
	Grad Nova Gradiška	163	7	7123	3044	4079	11391	5921	5470
	Grad Slavonski Brod	274	22	10030	6020	4010	20099	12584	7515
	<i>Općine</i>								
	Brodski Stupnik	23	3	1111	525	586	1421	600	821
	Nova Kapela	14		130	90	40	192	92	100
	Oriovac	14		325	25	300	330	30	300
	Rešetari	32		990	636	354	2716	2043	673
	Sibinj	52	1	4470	1797	2673	5402	2259	3143
	Slavonski Šamac	22		621	308	313	621	308	313
	Velika Kopanica	8		47	19	28	59	29	30
	Brodsko-posavska županija	537	29	22757	11953	10804	40414	25710	14704
	<i>Gradovi</i>								
2007.	Grad Nova Gradiška	158	7	6832	2785	4047	11742	6409	5333
	Grad Slavonski Brod	214	18	8238	5648	2590	18747	14309	4438
	<i>Općine</i>								
	Brodski Stupnik	23	3	1112	682	430	1305	822	483
	Nova Kapela	14		197	136	61	263	148	115
	Oriovac	14		276	14	262	276	14	262
	Rešetari	32		768	438	330	1870	1313	557
	Sibinj	52	1	4581	1873	2708	5356	2234	3122
	Slavonski Šamac	22		661	333	328	661	333	328
	Velika Kopanica	8		92	44	48	194	128	66
	Brodsko-posavska županija	537	29	22757	11953	10804	40414	25710	14704

Izvor: Statistička izvješća 1408/2009., 1380/2008., 1353/2007. god.

U Slavonskom Brodu postoje svega dva hotela sa ukupno 56 ležajeva, od kojih je jedan kategoriziran sa četiri zvjezdice, a jedan sa tri zvjezdice. Najveći broj ležajeva nalazi se u pansionima, kojih na području grada Slavonskog Broda ima četiri. Nadalje, u drugom po veličini gradu u Županiji, Novoj Gradišci postoji tek jedan hotel sa tri zvjezdice, a koji ukupno ima 58 ležajeva.

Tablica 70. Smještajni kapaciteti u Slavonskom Brodu u 2010.

Brodsko-posavska županija	Ukupno	Broj ležaja	Jednokrevetne sobe	Dvokrevetne sobe	Trokrevetne sobe	Četverokrevetne sobe	Apartmani
Hoteli							
4*	1	26		13			
3*	1	30	4	12			1 - 1/2
Pansioni	4	133	7	39	16		
Prenoćišta	6	112	3	10	12	5	5 - 1/2
							1 - 1/3
							5 - 1/4
Sobe							
3*/4*	1	13	1			3	
2*	3	30	2	11	2		
1*	3	33	1	13	2		
Apartmani							
3*	3	9					3 - 1/2
							1 - 1/3
2*	1	5					1 - 1/2
							1 - 1/3

Izvor: Turistički ured, Slavonski Brod, lipanj 2010. god.

Tablica 71. Smještajni kapaciteti na području Nove Gradiške

Redni broj	Naziv objekta	Broj ležaja
1.	Hotel Kralj Tomislav ***	58
2.	Restoran s prenoćištem Slavonski Biser	35
3.	Restoran s prenoćištem Maksimilijan	9

Izvor: Turistički ured, Slavonski Brod, lipanj 2010. god.

Pogledamo li strukturu dolazaka po zemljama, vidimo da su u ukupnog broja dolazaka u 2010 domaći turisti sudjelovali sa 72%, a strani sa 28%. Isti odnos domaćih i stranih turista ostvaren je i kod noćenja. Nadalje, najviše stranih gostiju dolazi iz Njemačke (13,98% ukupnih dolazaka i 15,13% ukupnih noćenja). Zatim slijede gosti iz Italije (12,12% ukupnih dolazaka i 14,92% ukupnih noćenja), BIH (10,74% ukupnih dolazaka i 8,95% ukupnih noćenja), Austrije (7,56% ukupnih dolazaka i 7,68% ukupnih noćenja) i Srbije (6,43% ukupnih dolazaka i 5,22% ukupnih noćenja).

Tablica 72. Dolasci i noćenja stranih turista u 2009. i 2010. godini

Klaster - Slavonija									
		2010.			2009.			Indeks 2010/2009	
R. br.	Zemlja	dolasci	noćenja	% noćenja	dolasci	noćenja	% noćenja	dolasci	noćenja
	Ukupno	128.518	253.191	100	130.146	280.284	100	99	90
	Domaći turisti	92.561	182.164	71,9	93.791	200.217	71,4	99	91
	Strani turisti	35.957	71.027	28,1	36.355	80.067	28,6	99	89
Dolasci i noćenja stranih turista prema zemlji prebivališta									
	Ukupno	35.957	71.027	100,0	36.355	80.067	100,0	99	89
1.	Austrija	2.719	5.453	2,2	2.868	5.381	1,9		101
2.	Bosna i Hercegovina	3.860	6.355	2,5	2.858	6.446	2,3	27	99
3.	Francuska	1.115	2.060	0,8	1.059	2.425	0,9	78	85
4.	Italija	4.357	10.597	4,2	4.358	12.470	4,4	150	85
5.	Mađarska	1.276	2.283	0,9	1.165	1.888	0,7	123	121
6.	Njemačka	5.025	10.748	4,2	5.329	12.565	4,5	113	86
7.	Slovenija	2.861	4.517	1,8	2.857	4.822	1,7	70	94
8.	Srbija	2.312	3.710	1,5	2.047	4.127	1,5	100	90
9.	Velika Britanija	1.044	1.916	0,8	1.067	2.143	0,8	93	89
10.	Ostale zemlje	11.388	23.388	9,2	12.747	27.800	9,9	89	84

Izvor: Statistika HTZ

Osim usluge smještaja, turistička djelatnost uključuje neovisne restorane (izvan hotela i drugih smještajnih objekata) i druge ugostiteljske objekte, restorane, barove i zabavljačke djelatnosti, turoperatore i putničke agencije, turističke atrakcije, suvenirnice, turističke vodiče itd.

Turizam u Županiji, kao i u cijeloj Hrvatskoj, organiziran je kroz sustav turističkih zajednica (TZ). U Brodsko-posavskoj županiji djeluje županijska TZ, TZ grada Slavonskog Broda i grada Nove Gradiške, Turistički informativni centar u Slavonskom Brodu te šest općinskih TZ (Cernik; Staro Petrovo Selo, Oprisavci, Brodski Stupnik, Oriovac i Nova Kapela). Većina njih održava relativno dobro organizirane web stranice i ima niz promotivnih materijala na hrvatskom i engleskom jeziku. Osim toga, često organiziraju događaje u Županiji. U njihovom županijskom turističkom vodiču navodi se popis od osam putničkih agencija koje osiguravaju podršku pri organiziranju putovanja kroz Županiju. Pojavljuju se i privatni poduzetnici na polju vinogradarstva i agro-turizam.

Zaključno, područje Brodsko-posavske županije bogato je prirodnim i kulturnim resursima. Međutim, ni jedan od navedenih resursa nema snagu velike, prepoznatljive atrakcije koja bi bila pokretač turističke potražnje. Ali zato turistički resursi ovog područja mogu biti privlačni **tržištima specijalnih interesa**, kao što su **promatrači ptica te biljnog i životinjskog svijeta, ribolovci i lovci**. Vezano za kulturne resurse, ističe se **Brodsko utvrda** zbog svoga značaja i spremnosti za plasiranje na tržište, dok priče **Ivane Brlić-Mažuranić** koje su već sad iskorištene do neke mjere, mogu biti zanimljive djeci. Slično tome i priče o vojnim položajima te nedavna povijest obojana obranom protiv Turaka mogu se do neke mjere iskoristiti u turističke svrhe razvijanjem nekolicine itinerara, koje treba povezati s drugim privlačnijim atrakcijama u okolici, osobito u susjednoj Požeško-slavonskoj županiji.

3.7. Infrastrukturni sustavi

3.7.1. Prometni sustav

Prostor Brodsko-posavske županije ima veoma povoljan prostorno-prometni položaj jer njime prolaze značajni europski prometni koridori. To je prvenstveno dionica X-tog koridora (posavskog) kao dio prometnog pravca između Europe i Azije, odnosno Bliskog Istoka. U okviru njega smještena je trasa autoceste te dvo-kolosječna željeznička pruga. Tu je i rijeka Sava sa svojim potencijalom plovnog puta koji je uz uvjet uređenja, važan prometni koridor u povezivanju Podunavlja s Jadranom.

Osim navedenog longitudinalnog prometnog pravca prostorom Županije prolaze i dva transversalna prometna koridora europskog značenja. To je cestovni koridor na trasi državne ceste D5 (Virovitica-Daruvar-Pakrac-Stara Gradiška), te složeni prometni koridor na trasi državne ceste D7 (B. Manastir-Osijek-Đakovo-Slavonski Šamac) u okviru kojeg je položena i trasa pomoćne magistralne željezničke pruge. To je ogranak V. prometnog koridora preko kojeg prostor Srednje Europe ima pristup prostoru i lukama južnog Jadrana.

3.7.1.1. Cestovni promet

Na području Brodsko-posavske županije kategorizirano je ukupno 885,96 km cesta od čega je 208 km (23,5%) državnih cesta, 482,50 km (54,5%) županijskih cesta te 195,10 km (22,0%) lokalnih cesta.

Brodsko-posavskom županijom proteže se dionica X tog koridora (posavskog) kao dio prometnog pravca između Europe i Azije, odnosno Bliskog Istoka. U okviru njega smještena je trasa autoceste dužine 112,4 km. U koridoru državne ceste D7 i V-c europskog koridora smještena je trasa autoceste koja će povezati podravski i posavski prometni koridor izgrađena u dužini 11,3 km. To je i sjeverni ulaz istočne Hrvatske u europski sustav autocesta, a ujedno je i drugi po važnosti prometni pravac glede povezivanja Podunavlja s Jadranom, Državne ceste D5 i D7 značajni europski pravci u funkciji povezivanja srednje Europe sa srednjim i južnim Jadranom preko teritorija susjedne Bosne i Hercegovine.

Od županijskih cesta svega oko 6% nije modernizirano. Istovremeno širina kolnika je na 40% županijskih cesta manja ili jednaka pet metara. Na trasama lokalnih cesta ne-moderniziranih cesta je 58%, a širina kolnika na svim cestama osim na tri dionice (Ž 4202-Bartolovci- Ž 4206 i Donji Andrijevi-željeznička postaja - 5,5 m, te Stari Perkovci- 6,0 m) je između 4,5 do 5 metara. Pri tome je širina od 4,5 m na 60% trasa lokalnih cesta.

3.7.1.2. Željeznički promet

Posavskim prometnim koridorom položena je i glavna magistralna dvo-kolosječna pruga Tovarnik-Novska. Pruga je elektrificirana, uređena tako da omogućava brzine do 160 km/h. U zoni naselja Strizivojna/Vrpolje na glavnu magistralnu prugu veže se magistralna pomoćna željeznička pruga MP13 Strizivojna/Vrpolje-Slavonski Šamac-državna granica BiH, koja je dio značajnog prometnog koridora koji povezuje srednju Europu s južnim Jadranom. Promatrana pruga je elektrificirana. Od ostalih pruga na trasu glavne magistralne pruge vežu se dvije i to odvojak iz Slavanskog Broda do Bosanskog Broda, te u Novoj Kapeli odvojak za Pleternicu. Na prostoru Županije postoje dva željeznička prijelaza u kategoriji stalnih međunarodnih graničnih prijelaza I. Kategorije.

Na prostoru Županije izgrađen je i niz željezničkih kolosijeka posebne namjene (industrijski kolosijeci), i to iz kolodvora Slavonski Brod, Nova Gradiška, Okučani te Vrpolje.

3.7.1.3. Riječni promet

Stvaranjem suverene Republike Hrvatske rijeka Sava je postala međudržavna rijeka, pa je i plovni put postao unutarnji međudržavni plovni put koji je na prostoru Brodsko-posavske županije duljine 174,70 km. U uvjetima prirodnih protoka za rijeku Savu zapravo nije ustanovljena plovna klasa, niti su određeni gabariti plovnog puta. Postojeća dubina plovnog puta je $h = 2,2$ m ispod niske plovidbene razine, iako je na pojedinim plićacima i do 0,80 m kod niske plovidbene razine. Prema karakteristikama plovnog puta rijeka Sava je u rangu II. i III. klase plovnosti.

Na promatranoj dionici rijeke Save izgrađena su tri mosta.

Tablica 73. Karakteristike mostova

Most	Plovidbeni otvori	Visina
Slavonski Šamac	84 m	14,37 m
Slavonski Brod	74 m	14,75 m
Stara Gradiška	94 m	15,60 m

Na prostoru Županije postoji ukupno pet pristaništa čiji je pregled dan u Tablici 74.

Tablica 74. Riječna pristaništa u Brodsko-posavskoj županiji

Pristanište	od rkm do rkm
Slavonski Brod (pristanište za opće namjene)	353+000 - 356+900
Pristanište za mala plovila i putničke brodove te carina, MUP	360+000 - 362+175
Pristanište za sidrenje i vezivanje plutajućih objekata	362+425 - 363+000
Pristanište za plovila „Brodске Posavine“	363+550 - 363+900
Slavonski Šamac	305+400 - 307+000

Osim navedenih pristaništa na području Županije postoje mjesta gdje se vrši pristajanje malih plovila i čamaca: Novi Grad, Dubočac, Slavonski Kobaš, Davor, Orubica, Dolina, Mačkovac i Stara Gradiška.

U zoni grada Slavanskog Broda je i riječni granični prijelaz II. kategorije.

Lučka infrastruktura

Trenutno je u tijeku realizacija projekta između Ministarstva pomorstva, prometa i veza RH i Lučke uprave Slavonski Brod, koji će lučko područje učiniti važnim čimbenikom daljnjeg razvoja ovog dijela Slavonije i Hrvatske. Krajnji cilj Lučke uprave je izgradnja kompletnog lučkog područja sa svim pratećim objektima koje će u konačnici imati riječnu luku sa zaleđem i godišnjim pretovarom roba od milijun i 500 tisuća tona.

Luka Slavonski Brod s utvrđenim lučkim područjem smještena je na lijevoj obali rijeke Save. Lučko područje Slavonski Brod povezano je cestovnom i željezničkom infrastrukturom s međunarodnim infrastrukturnim koridorima, kao i s gospodarskim subjektima Slavanskog Broda (Đuro Đaković, Slavonija Drvna Industrija, INA i dr). Luka Slavonski Brod nalazi se u graničnom području s BiH, na X

prometnom koridoru i u neposrednoj blizini čvorišta X i Vc prometnog koridora. Zbog toga se ova luka razvija i kao intermodalno čvorište.

3.7.1.4. Zračni promet

Na prostoru Brodsko-posavske županije postoji jedno športsko letjelište „Jelas“ kod Slavanskog Broda te 15 poljoprivrednih letjelišta. Dio poljoprivrednih letjelišta ima asfaltnu USS (u zoni oko Nove Gradiške), manji dio ima USS od pijeska, dok najveći dio ima travnate USS.

Dužine USS navedenih poljoprivrednih letjelišta su različite i kreću se od 400-950 m, uz širinu od 40-80 m.

Sportsko letjelište „Jelas“, kod Slavanskog Broda upisano je u upisnik letjelišta kao letjelište kategorije D. Dužina USS je 1.050 m, a širina 51 m i proteže se u smjeru 074°- 254°. Uzletno-sletna staza je s travnatom podlogom.

Namjena sportske zračne luke je za sportsko zrakoplovstvo i vlastite potrebe, te za prihvati poljodjelskih zrakoplova ukupne težine do 5.700 kg i maksimalne dužine manje od 9,0 metara. Navedeno letjelište ima i ograničenja uvjetovana blizinom državne granice (južno od letjelišta), te kod prilazne ravnine s istočne strane (postojeća stambena izgradnja), i nalazi u IIIA zoni sanitarne zaštite izvorišta vode za piće - šire vodozaštitno područje - unutarnji dio.

3.7.2. Telekomunikacije

Telekomunikacijski centri Slavonski Brod i Nova Gradiška, kao i svi telekomunikacijski centri u Republici Hrvatskoj doživjet će promjenu svoga djelokruga rada ovisno o stupnju privatizacije telekomunikacija Hrvatske. Privatizacija dijela telekomunikacija početi će vrlo brzo i ovisno o stupnju privatizacije razvijati će se u slijedećem razdoblju i same telekomunikacije u Županiji. Razvitak će biti usmjeren na: povećanje kapaciteta telefonske mreže, izgradnju novih kapaciteta, digitalizaciju prijenosnih sustava, povećanje pouzdanosti i otpornosti magistralnih mreža, te dinamičniji razvitak novih usluga. Plan daje osnovne smjernice sveobuhvatnog razvitka telekomunikacija u Županiji.

Razvoj komutacijskih sustava do 2015. godine vodit će se u dva osnovna pravca. Prvo je povećanje kapaciteta (priključaka) već izgrađenih komutacijskih uređaja, a drugi je izgradnja novih i to:

- UPS Slavonski Brod-Budinka
- UPS Slavonski Brod-Kolonija
- UPS Slavonski Brod-Mikrorajon
- UPS Slavonski Brod-Osječka ulica
- UPS Slavonski Brod-Šestinac
- UPS Bukovlje
- UPS Staro Topolje
- UPS Nova Gradiška-Sjever
- UPS Gređani
- UPS Trnakovac

3.7.3. Energetski sustav

3.7.3.1. Plinoopskrba

Na području Brodsko-posavske županije plinificirano je 64 naselja (34% od ukupnog broja naselja) sa 132.071 stanovnikom (75% od ukupnog stanovništva Županije).

Postojeći plinoopskrbni sustav Županije obuhvaća magistralni rasplet zemnog plina. Magistralna mreža se sastoji od vodova tlaka 50 bara:

- Našice - Slavonski Brod promjera 150mm (6")
- Našice - Slavonski Brod promjera 300mm (12")
- Slavonski Brod - Vinkovci promjera 400 mm (16")

i od mjero-redukcijskih postaja u Slavonskom Brodu i Donjim Andrijevcima, Novoj Kapeli i Novoj Gradiški.

Oko magistralnog raspleta i mjerno-redukcijskih postaja plinificirana su okolna naselja. Distribucijska mreža je srednjetačna ($P = 1-4$ bar). Na mjerno-redukcijsku postaju Slavonski Brod priključeni su Slavonski Brod, Bukovlje, Vranovci, Gornja Vrba, Donja Vrba, Ruščica, Gornja Bebrina, Klakar, Donja Bebrina, Tomica, Rastušje, Podcrkavlje, Grabarje, Glogovica, Donji Slatnik, Sibinj, Gromačnik, Bartolovci, Slobodnica i Gornji Andrijevci. Na mjerno-redukcijsku postaju Donji Andrijevci priključena su naselja Donji Andrijevci, Staro Topolje, Novo Topolje, Sapci, Bicko Selo, Garčin, Selna, Trnjani, Klokočevik i Zadubravlje. Naselja u istočnom dijelu Županije priključena su na mjerno-redukcijsku postaju u Strizivojnu. Preko redukcijske postaje Strizivojna opskrbljuju se naselja: Vrpolje, Čajkovci i Stari Perkovci. Iz MRP-e Strizivojna izveden je visokotlačni plinovod ($P=12$ bar) Strizivojna-Kopanica-Sikirevci. Plinom iz ovog plinovoda opskrbljuje se mreža naselja u općini Velika Kopanica: Velika Kopanica, Mala Kopanica, Divoševci i Beravci, mreža naselja u općini Gundinci, te se planira opskrba mreža u općinama Sikirevci i Slavonski Šamac.

Zamjenu ukapljenog naftnog plina zemnim u Novoj Gradiški omogućila je izgradnja magistralnog plinovoda Novska – Nova Gradiška, ukupne dužine 32.738 m, od toga PE d 225 mm 27.461 m; PE d 160 mm 4.752 m; ČE DN 200 mm 486 m, te ČE DN 150 mm 38 m. Istim plinovodom opskrbljuju se naselja općine Okučani: Lađevac, Bodegraj, Okučani; općine Gornji Bogićevci: Kosovac, Gornji Bogićevci, Trnava; općine Dragalić: Dragalić, Medari, Mašić; općine Cernik: Cernik; općine Rešetari: Rešetari, Zapolje, Adžamovci, Brđani; i grad Novu Gradišku te spojem na MRS u Novoj Kapeli opskrbljuje naselja općine Staro Petrovo Selo: Godinjak, S. P. Selo, Vrbova i općine Nova Kapela: Bili Brig, N. Kapela i Batrina.

3.7.3.2. Elektroenergetika

Elektroenergetska infrastruktura na području Brodsko-posavske županije sadrži samo dijelove prijenosnog sustava Republike Hrvatske i županijsku distribucijsku mrežu. Proizvodnje električne energije nema, a prijenosna mreža na području Županije podijeljena je među Prijenosnog područja Zagreba i Osijeka.

Prijenosna elektroenergetska mreža na području Županije sadrži dva naponska nivoa i to: 220 kV i 110 kV. Prijenosni sustav na 220 kV sastoji se od dva paralelna nadzemna voda koji samo prolaze istočnim dijelom Županije, a vode od TS 220/110 kV Đakovo u BiH. Zbog ratnih razaranja koja su

prekinula dovod električne energije na pojedina područja istočne Hrvatske iskorišten je istočni 220 kV vod tako da je pušten pod napon od 35 kV i služi za elektroopskrbu Babine Grede, sve do izgradnje 110 kV dalekovoda Đakovo-Županja.

Na 110 kV naponskoj razini izgrađene su tri trafostanice 110/35/10 kV i to su TS Brod, TS Brod 2, te TS Nova Gradiška. NA području Županije postoje još objekti na 110 kV naponskoj razini. To su dva 110 kV dalekovoda od TS Brod do elektrovučne postaje u Novoj Kapeli i jedna interpolirana elektrovučna postaja u južni 110 kV dalekovod Đakovo-Slavonski Brod.

3.7.3.3. Naftni sustav

Na području županije nalaze se cjevovodi za transport nafte, prostori za skladištenje nafte i cjevovodi zemnog plina. Postojeći sustavi za transport sirove nafte su:

- naftovod Đeletovci Ruščica 12" dužine 28 km na području Županije,
- naftovod Beničanci-Ručica 12 3/4" dužine 17 km,
- otpremna postaja Ruščica,
- naftovod JADRANSKI NAFTOVOD (JANAF):
 - dionica Sisak - Slavonski Brod 28",
 - Terminal Slavonski Brod s pripadajućim objektima i postrojenjima (u izgradnji) na lokaciji općine Garčin,
 - dionica Slavonski Brod - Sotin 26",
 - dionica Slavonski Brod - Bosanski Brod 26".

Jadranski naftovod d.d. (JANAF) je međunarodni naftovod koji transportira naftu od luke i terminala Omišalj te hrvatsko/mađarske granice do domaćih rafinerija (Siska i Rijeke) i inozemnih rafinerija (Bosanskog Broda, Pančeva i Novog Sada) s mogućnošću transporta nafte i do rafinerija u Mađarskoj, Slovačkoj i Češkoj. JANAF se pruža duž autoceste od zapadne do istočne granice Županije. Dionica magistralnog naftovoda JANAF kroz Brodsko posavsku županiju služi za opskrbu sirovom naftom rafinerije u Novom Sadu, Pančevu i Bosanskom Brodu. Na lokaciji prespojne postaje JANAF, zapadno od sela Zadubravlje planira se izgradnja terminala Slavonski Brod s pripadajućim objektima i postrojenjima koji će biti u funkciji transporta nafte te skladištenja nafte i derivata. Od magistralnih naftovoda područjem županije se pružaju dva cjevovoda od slavonskih naftnih polja do otpremno-utovarne postaje i transporta prema rafineriji Sisak. Riječ je o naftovodima Beničanci-Ručica Ø 12" i Đeletovci-Ručica Ø 12". Naftovod iz Đeletovaca na području Županije dolazi sjeverozapadno od naselja Vrpolje u koridoru JANAF-a od kojeg se odvaja sjeverno od naselja Zadubravlje i vodi do Ruščice. Naftovod Beničanci - Ruščica na području Županije dolazi sa sjevera pored naselja Novo Topolje, da bi se približio naftovodu iz Đeletovaca u blizini Zadubravlje i nastavio do Ruščice. Naftni terminal u Ruščici predratnog kapaciteta od 20.000 m³ služi za prihvrat sirove nafte iz naftnih polja Beničanci i Đeletovci te utovar na riječne tankere u pravcu rafinerije Sisak. Trenutni kapacitet terminala je 200 m³.

Trenutno u blizini Slavanskog Broda egzistira i nekoliko dionica cjevovoda koji su umrtvljeni i čekaju svoje aktiviranje. Riječ je o dionici JANAF-a Slobodnica - rafinerija Bosanski Brod Ø 28", te dio starog produktovoda Bosanski Brod-Opatovac Ø 16" na dionici od rafinerije pa do naselja Gromačnik.

Aktivirani su vodovi kao dio magistralnog transporta zemnog plina i opskrbe mreže BiH plinom iz zapadne i istočne Europe.

3.7.4. Opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda

3.7.4.1. Sustavi vodoopskrbe

Brodsko-posavska županija je jedna od vodama najbogatijih županija u Hrvatskoj. Na žalost, ovo bogatstvo nije dovoljno zaštićeno od onečišćavanja te je potrebno poboljšati upravljanje županijskom vodoopskrbom.

Unatoč mnogim naporima i do sada ostvarenim zahvatima stanje opskrbljenosti Županije vodom nije u potpunosti zadovoljavajuće.

Tablica 75. Obuhvaćenost stanovnika i naselja Brodsko-posavske županije vodom

Jedinica lokalne samouprave	STANOVNICI			NASELJA		
	Broj	Obuhvaćeno vodoopskrbnim sustavom	%	Broj	S javnim vodoopskrbnim sustavom	%
N. GRADIŠKA	15.833	13.963	88	4	2.	50
SL. BOD	64.612	64.612	100	3	3	100
BEBRINA	3.541	3.541	100	7	7	100
BR. STUPNIK	3.526	3.400	96	4	3	75
BUKOVLE	2.739	2.502	91	4	2	50
CERNIK	4.235	2.884	68	11	5	45
DAVOR	3.259	3.259	100	2	2	100
D. ANDRIJEVCI	4.393	2.973	68	4	1	25
DRAGALIĆ	1.282	1.152	90	6	4	67
GARČIN	5.586	0	0	9	0	0
GORNJA VRBA	2.559	2.559	100	2	2	100
G. BOGIČEVCI	2.319	2.319	100	6	6	100
GUNDINCI	2.294	0	0	1	0	0
KLAKAR	2.417	2.417	100	4	4	100
NOVA KAPELA	5.118	2.521	49	12	3	25
OKUČANI	4.224	2.378	56	17	2	12
OPRISAVCI	2.942	0	0	9	0	0
ORIOVAC	6.559	6.559	100	11	10	91
PODCRKAVLJE	2.683	2.000	74	13	7	54
REŠATARI	5.171	4.001	77	7	4	57
SIBINJ	7.549	7.157	95	12	10	83
SIKIREVCI	2.707	0	0	2	0	0
SL. ŠAMAC	2.649	0	0	2	0	0
ST.GRADIŠKA	1.717	1.265	74	7	4	57
ST.P.SELO	6.352	0	0	13	0	0
V.KOPANICA	3.570	0	0	4	0	0
VRBJE	2.906	633	22	7	1	14

Jedinica lokalne samouprave	STANOVNICI			NASELJA		
	Broj	Obuhvaćeno vodoopskrbnim sustavom	%	Broj	S javnim vodoopskrbnim sustavom	%
VRPOLJE	4.023	4.023	100	3	3	100
UKUPNO:	176.765	135.803	77	186	84	45

Vodoopskrbom iz organiziranih vodoopskrbnih sustava opskrbljuje se oko **135.000 stanovnika Županije, odnosno oko 77% od ukupnog udjela stanovnika**. Prosjek opskrbljenosti Republike Hrvatske je oko 73%, pa je iz ovoga uočljivo da Županija ne zaostaje za ostalim područjem Hrvatske.

Od ukupno 186 naselja 84 (45%) ih ima javni sustav opskrbe vodom dok ostala naselja vodoopskrbu najčešće rješavaju pomoću individualnih bunara. U općinama Gundinci, Garčin, Slavonski Šamac, Oprisavci postoji izgrađena mjesna mreža i magistralni cjevovodi i uskoro će biti priključeni na vodocrpilište Sikirevci, sastavni dio Regionalnog vodovoda istočna Slavonija. Najveći broj opskrbljenih stanovnika ima Slavonski Brod, a prihvatljivo su opskrbljene i općine Bebrina, Davor, G. Bogićevci, G. Vrba, Klakar i Oriovac koje imaju javnim vodoopskrbnim sustavom pokrivena sva naselja. Najmanja opskrbljenost je u općinama Sikirevci, Staro Petrovo Selo i Velika Kopanica, u kojima niti jedno naselje s javnim vodoopskrbnim sustavom.

Najveći vodoopskrbni sustav formiran je kao grupni, na njega su priključena sva tri naselja grada Slavonski Brod, sedam naselja općine Bebrina, dva naselja općina Bukovlje, naselja općina Gornja Vrba i Klakar, te sedam naselja općine Podcrkavlje, pet naselja općine Sibinj, dva naselja općine Brodski Stupnik i cijela općina Oriovac.

Izvorište vode je **vodocrpilište Jelas** koje se nalazi zapadno od grada. Na crpilištu je osam dubinskih bušenih bunara, od toga aktivnih šest s kapacitetom 350 l/s. Kvaliteta zahvaćene vode ne zadovoljava radi povišenog sadržaja željeza, mangana, nitrita i amonijaka te se ona prerađuje. Međutim, kvaliteta vode poslije tehnološke prerade nije stalno zadovoljavajuća jer kod povećane potrošnje vode u određenim vremenskim intervalima dolazi do preopterećenosti kapaciteta za preradu vode, te voda ne zadovoljava sve propisane uvjete za pitku vodu.

Vodoopskrbni sustav Lužani: problemi i ograničenja sustava su u nedovoljnom kapacitetu vodozahvatnih zdenaca i uređaja za preradu vode pa je nužno napraviti rekonstrukciju i proširenje crpne stanice Lužani, lokacija crpilišta ne ispunjava uvjete propisane pravilnikom o sanitarnoj zaštiti. Zbog navedenog se vodocrpilište Lužani više ne koristi za javnu vodoopskrbu, te je ostavljeno kao rezervno crpilište, a naselja koja su se opskrbljivala vodom s ovog crpilišta snabdijevaju se vodom s vodocrpilišta Jelas.

Vodoopskrbni sustav Krajačići napaja se vodom iz tri kaptirana izvorišta: Glavarda, Jankovac i Veliko Prelo, ukupne izdašnosti 2,5 l/s. Vodom opskrbljuje pet od sedam naselja, oko 1.650 stanovnika. Dužina vodovodne mreže je oko 21 km. Kvaliteta sirove vode je zadovoljavajuća te se voda samo dezinficira i tlačnom crpkom šalje u cjevovod i sabirni bazen u Jakačini. Iz sabirnog bazena voda se dalje raspodjeljuje potrošačima, a dio odlazi u sabirni bazen Grgurevići.

Vodoopskrbni sustav Brodski Stupnik - Stupničko brdo napaja se vodom iz kaptiranog izvorišta (Pavlovac) izdašnosti $Q=2,5$ l/sek, no kvaliteta vode je nezadovoljavajuća. Na sustav je priključeno oko 1.800 stanovnika u naselju Brodski Stupnik, a dužina mreže iznosi 1,5 km.

Vodoopskrbni sustav Brodski Zdenci lokalni je vodoopskrbni sustav osnovan na kaptiranom izvoru. Zahvaćena voda je dobre kvalitete te se bez prerade, gravitacijskim cjevovodom, transportira do potrošača u naselju Brodski Zdenci.

Vodoopskrbni sustav Donji Andrijevcima lokalnog je značenja jer opskrbljuje vodom samo korisnike u Donjim Andrijevcima. Osnovan je na dva dubinska bunara ukupnog kapaciteta 20 l/s, a zahvaćena voda se bez tehnološke prerade pomoću hidroforškog postrojenja, bez sabirnog bazena, šalje do potrošača.

Vodoopskrbni sustav Stari Perkovi također je lokalnog značenja. Osnovan je na podzemnoj vodi koja se zahvaća pomoću dubinskog bušenog bunara i šalje u mrežu bez prerade, iako bi ista bila potrebna.

Vodoopskrbni sustav Vrpolje-Čajkovci osniva se na podzemnoj vodi zahvaćenoj pomoću bušenog bunara kapaciteta 29 l/s i pokriva oko 95% naselja. Nakon tehnološke prerade voda zadovoljava propisane kriterije za pitku vodu.

Vodoopskrbni sustav Nova Gradiška osniva se na zahvatu vode iz akumulacije Bačica i vodotoka Šumetlica. Mogućnosti zahvata (vode) su oko 130 l/s i to 80 l/s iz akumulacije Bačica, a ostalo iz vodotoka Šumetlica. Sustav opskrbljuje u dva naselja oko 7.500 stanovnika odnosno oko 41%. Duljina vodovodne mreže je oko 29.000 m, a pokrivenost mrežom oko 50%. Tijekom 1997. godine isporučeno je 450.000 m³ vode.

Vodoopskrbni sustav Opatovac lokalnog je značenja i opskrbljuje samo jedno naselje. Obuhvaćeno je 385 stanovnika.

Vodoopskrbni sustav Podvrško opskrbljuje oko 40 stanovnika i lokalnog je značenja kao i vodoopskrbni sustav Šumetlica sa 332 obuhvaćena stanovnika.

Vodoopskrbni sustav Okučani lokalnog je značenja, s jednim obuhvaćenim naseljem. Na sustav je priključeno oko 500 stanovnika, a duljina mreže je 1.500 m. Postoje dva izvorišta (Cage i Okučani), kapaciteta 2 l/s i 3 l/s. Sustav godišnje isporuči 54.750 m³ vode domaćinstvima i 18.250 m³ industriji.

Vodoopskrbni sustav Stara Gradiška grupnog je karaktera, s četiri opskrbljena naselja. Vodoopskrbni sustav Davor opskrbljuje naselja Davor i Orubica, a izvorište daje 86 l/s vode.

Gledajući sveukupno, realno se može očekivati da se na području Županije **u najnepovoljnijim uvjetima može osigurati cca 600 l/s vode** dok su očekivane dugoročne maksimalne dnevne potrebe na tom prostoru cca 1.000 l/s. Stoga bi potencijalno dugoročno rješenje vodoopskrbe na području Županije mogli predstavljati vodoopskrbni sustavi čiji su vodni potencijali iznad vodoopskrbnih zahtjeva na tim područjima (npr. izvorište Sikirevci iz kojeg se očekuje cca 2.000 l/s vode)

Osim podzemne vode, za vodoopskrbu Brodsko-posavske županije koristi se i površinska voda koju je također potrebno prethodno pročititi. Zahvaća se voda iz *Šumetlice* (30 l/s, a procijenjeni maksimalni kapacitet je 40 l/s) i iz *akumulacije Bačica* (30 l/s sa procijenjenim maksimalnim kapacitetom 80 l/s).

Regionalni vodovod Istočna Slavonija projekt je vodoopskrbe triju županija (Brodsko-posavska, Vukovarsko-srijemska i Osječko-baranjska) koji je proglašen projektom od nacionalnog interesa i u tijeku je realizacija I etape istog. Projekt je vrijednosti 397 milijuna kn i temeljem Sporazuma o sufinanciranju sufinanciraju ga, kroz pet godina, Državni proračun, Fond za regionalni razvoj, Hrvatske vode, Vukovarsko-srijemska i Brodsko-posavska županija. Za Brodsko-posavsku županiju taj projekt znači rješavanje vodoopskrbnih problema istočnog dijela Županije.

Dvije akumulacije koje čine 0,3% u ukupnoj vodnoj površini Županije su Bačica i Petnja.

Temeljem karte o kategorizaciji terena prema podobnosti za iskorištavanje podzemne vode na području Županije, mogu se izdvojiti dva značajnija područja pogodna za lociranje crpilišta za grupne vodovode i to oba uz Savu:

- Prvo područje nalazi se istočno od Slavonskog Broda, na sjeveru od rijeke Save počevši od naselja Ruščica (kao zapadnog ruba) te se proteže na istok do granice Županije.
- Drugo područje također je locirano sjeverno uz rijeku Savu. Njegova zapadna granica počinje oko dva kilometra nizvodno od utoka vodotoka Veliki Strug, a istočna granica završava istočno od naselja Davor.

3.7.4.2. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Uz vodoopskrbu, odvodnja sanitarnih, otpadnih i oborinskih voda infrastrukturna također ima veliku ulogu u kvaliteti života i zdravlju stanovnika. Nažalost, stanje odvodnih sustava nije adekvatno i obuhvaća samo 54% stanovnika i 8% naselja. Gradovi Slavonski Brod i Nova Gradiška imaju relativno primjeren sustav vodo-odvodnje za razliku od većine ruralnih područja. Otpadna voda ispušta se, osim u naselju Dragalić, bez prethodnog čišćenja u vodotoke Mrsunja, Glogovica, lateralni kanal i rijeku Savu čime se opterećuju recipijenti.

Stanovnici Županije, koji nisu u sklopu javnog sustava odvodnje, otpadne i sanitarne vode rješavaju pomoću septičkih, sabirnih ili crnih jama, što otvara mogućnost zagađenja podzemnih voda i vodotoka te može nepovoljno utjecati na zdravlje ljudi.

Stanje odvodnih sustava i broj obuhvaćenih stanovnika nisu na zadovoljavajućoj razini. Od ukupno 176.765 stanovnika Županije, javnim odvodnim sustavom je obuhvaćeno oko 94.900, odnosno oko 54%. Međutim, promatrajući broj naselja vidi se da je od ukupno 186 naselja samo 15 naselja sa sustavom, odnosno samo 8% od ukupnog broja naselja.

Uključenost u sustav javne odvodnje prikazan je u Tablici 76.

Tablica 76. Uključenost u sustav javne odvodnje

Jedinica lokalne samouprave	STANOVNICI			NASELJA		
	Broj	Obuhvaćeno odvodnim sustavom	%	Broj	S javnim odvodnim sustavom	%
N. GRADIŠKA	15.833	13.963	88	4	2	50
SL. BROD	64.612	64.612	100	3	3	100
BEBRINA	3.541	0	0	7	0	0
BR. STUPNIK	3.526	0	0	4	0	0
BUKOVLE	2.739	0	0	4	0	0
CERNIK	4.235	1.839	43	11	1	9
DAVOR	3.259	2.513	77	2	1	50
D. ANDRIJEVCI	4.393	2.973	68	4	1	25
DRAGALIĆ	1.282	581	45	6	1	17
GARČIN	5.586	0	0	9	0	0
GORNJA VRBA	2.559	0	0	2	0	0
G. BOGIĆEVCI	2.319	764	33	6	1	17
GUNDINCI	2.294	0	0	1	0	0
KLAKAR	2.417	0	0	4	0	0

Jedinica lokalne samouprave	STANOVNICI			NASELJA		
	Broj	Obuhvaćeno odvodnim sustavom	%	Broj	S javnim odvodnim sustavom	%
NOVA KAPELA	5.118	0	0	12	0	0
OKUČANI	4.224	1.941	46	17	1	6
OPRISAVCI	2.942	0	0	9	0	0
ORIOVAC	6.559	0	0	11	0	0
PODCRKAVLJE	2.683	455	17	13	1	8
REŠATARI	5.171	2.672	52	7	1	14
SIBINJ	7.549	0	0	12	0	0
SIKIREVCI	2.707	0	0	2	0	0
SL. ŠAMAC	2.649	0	0	2	0	0
ST.GRADIŠKA	1.717	542	32	7	1	14
ST.P.SELO	6.352	0	0	13	0	0
V.KOPANICA	3.570	0	0	4	0	0
VRBJE	2.906	0	0	7	0	0
VRPOLJE	4.023	2.110	52	3	1	33
UKUPNO:	176.765	94.965	54	186	15	8

Najveći sustav odvodnje s najviše priključenih stanovnika izgrađen je u Slavonskom Brodu. Sve ostale općine koje imaju sustav javne odvodnje u sustavu imaju samo po jedno naselje.

Nova Gradiška je drugi veliki grad s izgrađenim odvodnim sustavom. Sustav odvodnje treba dograditi prema postojećoj dokumentaciji izrađenoj za šire područje naselja Nova Gradiška. Projektirani sustav mješovitog je tipa, s objektima za rasterećenje oborinskih voda i uređajem za čišćenje predviđenim na zapadnom dijelu, na kraju naselja Prvča i izljevom u lateralni kanal.

Manji sustavi odvodnje s većim ili manjim stupnjem izgrađenosti postoje još u općinama: Donji Andrijevi, Vrpole, Okučani, Gornji Bogićevci, St. Gradiška, Davor, Cernik, Rešetari. Niti jedno naselje u navedenim općinama nema uređaj za čišćenje otpadnih voda.

Ostali stanovnici Županije otpadne i sanitarne vode rješavaju pomoću septičkih, sabirnih ili crnih jama. Dakako da ovakav način "zbrinjavanja", pruža velike mogućnosti zagađenja podzemnih vodonosnih horizonata, što u uvjetima neriješene vodoopskrbe može utjecati na zdravlje korisnika vode.

Oborinske vode prihvaćaju se otvorenim kanalima uz prometnice i vode do najbližeg vodotoka ili melioracijskog kanala.

Za odvodnu mrežu postoji osnovna projektna dokumentacija, a za pojedine segmente je u projektiranju, no u većini općina je u tijeku gradnja odvodnog sustava (Oriovac, Brodski Stupnik, Garčin) . Kroz program IPA komponenta 3B, u tijeku je izgradnja sustava odvodnje Brod što podrazumijeva izgradnju uređaja za pročišćavanje u Slavonskom Brodu, te nastavak izgradnje odvodnih sustava općina Bukovlje, G. Vrba, Klakar i Podcrkavlje .

Na javni sustav odvodnje priključeni su i industrijski pogoni koji svoje vode u većini ispuštaju bez prethodnog čišćenja, što za posljedicu ima prekomjerno zagađenje recipijenata.

Na istočnom rubnom području grada smještena je industrijska zona Bjeliš iz koje se otpadne vode ispuštaju u tzv. Crni kanal.

Zbog ravničarskog terena, a da bi se omogućilo nizvodno gravitacijsko otjecanje, na području odvođenja izgrađeno je sedam precrpnih postaja. Četiri precrpne postaje služe za prepumpavanje mješovitih otpadnih voda u rijeku Savu, a preostale tri rade u kišnom razdoblju te se pomoću njih oborinska voda najnižih prostora prebacuje u najbliži gravitacijski odvodnik.

3.8. Okoliš i priroda

3.8.1. Zrak

Automatska mjerna postaja za trajno praćenje kakvoće zraka je instalirana, uspostavljena i započela sa radom, odnosno mjerenjima onečišćujućih tvari u zraku 1. siječnja 2010. godine. Smještena je na prostoru Meteorološke postaje Državnog hidrometeorološkog zavoda u Ulici s. Nikole Tavelića 2, Slavonski Brod.

Odlukom Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, postaja je uvrštena u sastav Državne mreže za mjerenje kakvoće zraka.

U skladu sa strukom utvrđena je lokacija za postaju, predložen opseg mjerenja i instalacija potrebnih uređaja.

Mjeri se:

- sumporov dioksid SO₂
- sumporovodik H₂S
- dušični oksidi NO_x
- ozon O₃
- lebdeće čestice frakcije PM 10 i PM 2,5,
- meteorološki parametri : smjer i brzina vjetra, temperatura i vlaga zraka, količina oborina

Temeljem rezultata prve godine mjerenja utvrđena je:

- III. kategorija zraka za sumporovodik,
- III. kategorija zraka za lebdeće čestice,
- kategorija zraka za ostale komponente

U tijeku je postupak nabave opreme za dopunu programa mjerenja opremom za mjerenje benzena.

3.8.2. Otpad

Opća slika gospodarenja otpadom na području Županije nešto je bolja od one koja je dobivena 1996. godine, kada je izrađen „Izveštaj o gospodarenju otpadom“ na zahtjev tadašnje Državne uprave za zaštitu okoliša. Međutim, na području Županije postoji jedan objekt za gospodarenje otpadom koji ispunjava sve zakonom propisane uvjete.

Zaključno se može konstatirati vezano za komunalni otpad:

- bilance količina i sastav komunalnog otpada nisu dovoljno precizni pa je problem prognoza količina što može izazvati teškoće u planiranju kapaciteta,
- odlaganje je, za sada, glavna opcija gospodarenje ovim otpadom, što nije u skladu s ciljevima EU,
- nedovoljno se poštuje zakonodavstvo, a komunalna naknada i cijena usluge prikupljanja i odvoza nije dovoljna za pokrivanje troškova,
- nema učinkovitih instrumenata za poticanje izbjegavanja ili smanjivanja nastajanja otpada kao prioriteta u hijerarhiji gospodarenja otpadom,

- nekontrolirana («divlja») odlagališta degradiraju prirodu, a često onečišćuju tlo, vode i zrak,
- nedovoljno razvijena svijest i znanje građana i pravnih osoba o gospodarenju otpadom,
- nedovoljna suradnja jedinica lokalne i područne samouprave,
- u praksi je prisutno preklapanje odgovornosti za komunalni i neopasno tehnološki otpad, s tim da komunalni otpad često sadržava opasni otpad za koji je nadležna država, ali ona ne sudjeluje u troškovima.

Na području Županije za razdoblje 2002.-2006. godinu, prema podacima Registara onečišćavanja okoliša, a u koje su pravne osobe su prijavile sljedeće količine otpada vidljive u Tablici 77.

Tablica 77. Prijavljene količine otpada u razdoblju 2002. – 2006.

Vrsta otpada		Prijavljene količine otpada u tonama po godinama				
		2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Komunalni otpad (prijava komunalnih poduzeća)		14.870,00	76.714,83	59.040,92	42.714,26	45.953,80
Neopasni otpad (prijavili privredni subjekti)		25.730,397	37.202,369	14.275,058	13.463,413	11.917,859
Opasni otpad		98,144	150,662	113,715	293,234	909,468
Obrađeni otpad	Neopasni	16.783,311	5.230,120	4.261,15	2.504,05	712,317
	Opasni	3,748	3,576	4,471	1,08	8,00

Izvor: Registar onečišćavanja okoliša

Iz navedenih podataka u Tablici 77, vidljivo je kako prijavljene količine otpada koje su gospodarski subjekti prijavili u Katastar emisija u okoliš, jako variraju iz godine u godinu.

Utvrđivanje količine komunalnog otpada, koji se organizirano skuplja i odvozi na odlagalište, izvršena je na bazi podataka dobivenih od komunalnih poduzeća. U Županiji je organiziranim odvozom otpada obuhvaćeno 85% stanovništva.

Količina proizvedenog komunalnog otpada u 2005. godini prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 85/07) za područje Brodsko-posavske županije iznosi **54.818 t godišnje, što iznosi 310 kg/stan./god. odnosno 0,85 kg/stan./dan.**

Za usporedbu, prema istom izvoru, količina proizvedenog komunalnog otpada po stalnom stanovniku u prosjeku u Republici Hrvatskoj iznosi 0,90 kg/stan/dan odnosno 327 kg/stan/g, a kreće se u rasponu od 0,56 do 1,28 kg/stan/dan (206 do 467 kg/stan/g).

Na području Županije nije provedeno „sortiranje“ otpada, odnosno utvrđivanje njegova sastava, nije rađena analiza sastava otpada, kao ni sezonska analiza, te podataka o sastavu komunalnog otpada na području Brodsko-posavske županije nema.

Sakupljanje korisnog otpada – sekundarnih sirovina na području Županije nije značajnije razvijeno, a pojedini subjekti svojim aktivnostima pridonose provođenju zakona u oblasti recikliranja. Pojedine vrste otpada koji nastaju, proizvođači otpada predaju ovlaštenim sakupljačima s cijelog područja R. Hrvatske.

Ne postoje nikakvi podaci dobiveni direktnim analizama sastava morfoloških, strukturnih te drugih fizikalnih i kemijskih karakteristika komunalnog otpada. Samo ispitivanje strukturnog sastava komunalnog otpada obavlja se na uređaju tzv. „sortirki“ tijekom cijelog radnog tjedna, četiri puta godišnje (za svako godišnje doba). Ispitivanje se obavlja na sastav komunalnog otpada sa ključnim

brojem 20 00 00 (Komunalni otpad, otpad iz domaćinstava, trgovine, zanatstva i slični otpad iz proizvodnih pogona i institucija – prema Uredbi o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada), uključujući odvojeno prikupljene frakcije pri čemu se odvajaju granulometrijske frakcije veće, odnosno manje od 40 mm. Daljnje razdvajanje uzoraka pojedinih frakcija obavlja se ručnim sortiranjem.

Brodsko-posavska županija je donijela županijski **Plan gospodarenja otpadom** u listopadu 2008. godine („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“ br. 15/08) koji je usklađen sa državnim Planom gospodarenja otpadom za razdoblje 2008.-2015. godine.

Plan gospodarenja otpadom je koncepcijski orijentiran na uspostavu **cjelovitog sustava gospodarenja otpadom**, a osnovni koncept je usmjeren i objedinjuje se u osnovnoj infrastrukturi sustava, a to je županijski centar za gospodarenje otpadom.

Županijsko poglavarstvo Brodsko-posavske županije je donijelo 27. ožujka 2007. godine Odluku o određivanju lokacije za Županijski centar za gospodarenje otpadom.

Lokacija budućeg Županijskog centra „Šagulje“ na području Grada Nova Gradiška u K.o. Kovačevac na kčbr. 1367 i 1369, ukupne površine cca 26 ha.

Lokacija „Šagulje“ je naznačena i ucrtana u Prostorni plan Brodsko-posavske županije kao Županijski centar za gospodarenje otpadom, a također i u Prostorni plan Grada Nova Gradiška.

Osnovana je županijska komunalna tvrtka „**Centar za gospodarenje otpadom Brodsko-posavske županije d.o.o.**“, imenovan direktor te je započeto sa aktivnostima na uspostavi cjelokupnog sustava gospodarenja otpadom.

Na području Brodsko–posavske županije danas rade četiri službena odlagališta komunalnog i neopasnog tehnološkog otpada, kao i niz neslužbenih odlagališta na koja se otpad odlaže. Za tri službena odlagališta su provedeni postupci procjene utjecaja na okoliš te je ishođenje dokumentacije u tijeku. Postojeća odlagališta na području Županije ne zadovoljavaju zakonske propise glede tehničkih i drugih uvjeta.

Prema službenim podacima iz 2010. godine na području Brodsko-posavske županije otpad je organizirano skupljalo i odvozilo na odlagališta sedam komunalnih poduzeća i koncesionara.

Gospodarenje otpadom je problem na kojem se aktivnije radi tek u zadnjih nekoliko godina. Na području Županije evidentirano je više od 90 lokacija na kojima se odlaže otpad, najmanje sanitarno i tek dijelom organizirano. Organizirano se prikuplja otpad u svim naseljima na području županije, te je odvozom otpada obuhvaćeno 85% stanovništva. Vrlo male količine iskoristivog otpada se izdvajaju i sakuplja se uglavnom nerazvrstani otpada iz kućanstava.

Jedinice lokalne samouprave vlastitim, ali i znatnim sredstvima Fonda za zaštitu okoliša saniraju onečišćeno tlo i pojedina odlagališta na svom području, ali zbog nepostojanja sustavne kontrole i nadzora, ponovno nastaju nova „divlja“ odlagališta.

Komunalna poduzeća koja skupljaju i odlažu komunalni otpad na području Županije su javna poduzeća koja su registrirana za skupljanje i odlaganje komunalnog otpada. Poduzeća su opremljena i adekvatnom opremom za skupljanje otpada (kamioni smećari i kamioni autopodizači), te strojevima koji rade na odlagalištima otpada (buldožeri).

Postoji problem procjene površine i kapaciteta divljih odlagališta te mogućnost negativnog utjecaja na okoliš i ljudsko zdravlje. Ponegdje se radi o manjim količinama najčešće glomaznog otpada, dok

neka odlagališta zauzimaju značajnije površine ka kojima se odlaže otpad nepoznatih količina i porijekla i potencijalno su opasna.

3.8.3. **Zaštita prirode**

Termin zaštićene prirodne vrijednosti obuhvaća strogo zaštićene i zaštićene svojte, zaštićena područja, područja Nacionalne ekološke mreže i geološku baštinu (minerali, sigovine i fosili). Trenutno je na području Županije zaštićeno sedam područja:

- dva posebna rezervata šumske vegetacije (Prašnik i Muški bunar),
- dva posebna ornitološka rezervata (Jelas ribnjaci i Bara dvorina) i
- tri značajna krajobraza (Gajna, Jelas polje i pašnjak Iva).

Najnovije zaštićeno područje je pašnjak Iva kod sela Gorice u općini Dragalić. Iva je zaštićena odlukom Županijske skupštine na 9. sjednici održanoj 14. srpnja 2010. godine. Park prirode Lonjsko polje svojim istočnim dijelom također ulazi u Brodsko-posavsku županiju kao 8. zaštićeno područje o kojemu brine Javna ustanova Park prirode Lonjsko polje.

Osim Muškog bunara, sva ova zaštićena područja su poplavna te njihovo održanje ovisi o rijeci Savi i njezinim pritokama. Riječ je o poplavnim šumama hrasta lužnjaka, poplavnim livadama i pašnjacima, barama i ribnjacima. Ovakva staništa dobivaju sve više na važnosti jer su u većem dijelu Europe devastirana, a neophodna su za održanje ptica močvarica, vodozemaca i gmazova i kao mrjestilišta riba. Poplavni travnjaci područja su velike botaničke raznolikosti i bogatstva i kao takva važna prirodna baština Hrvatske.

Prašnik (vrijedna poplavna šuma hrasta lužnjaka) i Muški bunar (vrijedna šuma hrasta kitnjaka) su među rijetkim prašumama na području Hrvatske. U njihovom sastavu nalazimo stabla hrasta sa prsnim promjerom većim od 2 m. Starost ovih šuma procjenjuje se na 300 godina i mjesta su gdje se mogu doživjeti autentični slavonski hrastici kakvi su stoljećima dominirali našim krajem. Još 1938. godine su zbog svoje vrijednosti izuzeti iz redovitog šumskog gospodarenja te su korišteni za edukaciju brojnih generacija šumara i biologa. Poslije Domovinskog rata više se ne koriste u tu svrhu jer se radi o minski sumnjivim područjima.

Brodске Posavina poznata je po bogatstvu ornitofaune. Prirodna poplavna staništa i šaranski ribnjaci gnjezdista su, hranilišta i odmorišta ptica na godišnjim migracijama. Na Jelas ribnjacima gnijezde kolonije čaplji i žličarki, veliki broj zaštićenih pataka i drugih močvarica. Na Jelas polje tokom migracija slijeću ogromna jata ždralova nalazeći ondje hranu i odmorište. Stoga je Jelas polje proglašeno Međunarodno važnim područjem za ptice (Important Bird Area - IBA).

Na području Županije još nema zaštićene geološke baštine. Međutim, u pripremi je prijedlog za proglašenje kanjona Pljusara zaštićenim budući da se radi o zanimljivom geološkom fenomenu i području bogatom fosilima.

Vlada RH je 2007. godine donijela Uredbu o proglašenju ekološke mreže (Narodne novine br. 109/07). Nacionalna ekološka mreža sastoji se od područja važnih za ptice (SPA područja) i područja važnih za očuvanje staništa i drugih svojti (SCI područja). Brodsko-posavska županija broji 19 SCI i 2 SPA područja. Na područjima ekološke mreže odvijaju se normalne gospodarske aktivnosti pod uvjetom da one ne ugrožavaju ciljne vrste i staništa zbog kojih je područje ušlo u ekološku mrežu. Također, na područjima ekološke mreže potrebno je provoditi redoviti monitoring ciljnih vrsta i staništa. Ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju Nacionalna ekološka mreža postati će dio europske

ekološke mreže NATURA 2000 te je do tada potrebno prilagoditi propise i upravljanje ekološkom mrežom onima u Europskoj Uniji.

Zaštita prirode u Europi čvrsto je povezana s tradicionalnom poljoprivredom i očuvanjem kulturne baštine. To se dobro ogleda u zaštiti autohtonih pasmina domaćih životinja. Brodsko-posavska županija jedno je od najvažnijih centara uzgoja autohtone pasmine slavonsko-srijemsko podolsko govedo. Stada u ekstenzivnom uzgoju na Gajni broje četrdesetak grla dok ih prema procjenama u Hrvatskoj nema više od 200-tinjak. Drugo veće stado uzgaja se u Parku prirode Lonjsko polje. Uzgoj autohtonog posavskog konja omogućava očuvanje staništa i njegove biološke raznolikosti u značajnom krajobrazu Iva.

Upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima prema Zakonu o zaštiti prirode (Narodne novine br. 70/05 i 139/08) provodi Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Brodsko-posavske županije koja aktivno djeluje u zaštiti prirode od 2006. godine. Zadaci ustanove su zaštita i održavanje zaštićenih područja, predlaganje vrijednih prirodnih staništa za zaštitu, zaštita zaštićenih i strogo zaštićenih svojti, i geobaštine (minerala, sigovina i fosila). Jedno od glavnih područja rada Ustanove je edukacija i promocija zaštite prirode pa Ustanova surađuje s nastavnicima prirode i biologije u Županiji te organizira terenske izlaske za biologe i informira ih o svojim aktivnostima. Djelatnici Ustanove održavaju predavanja u školama i na brojnim skupovima, surađuju s medijima i nadopunjavaju službene stranice Županije aktualnostima iz zaštite prirode. Ustanova obilježava važne datume u zaštiti prirode uključujući u njih javnost i medije. Povodom Međunarodne godine biološke raznolikosti i Međunarodnog dana biološke raznolikosti (22. svibnja 2010.) priredila i izložbu prirodoslovnih zbirki kolekcionara s našega područja za građane i školsku djecu. Ustanova također provodi brojne projekte inventarizacije i zaštite ugroženih svojti u suradnji sa znanstvenicima (orao štekavac, crna roda, bijela roda, bregunica, vodozemci i gmazovi Bare dvorine). Ustanova dobro surađuje s lokalnim ornitolozima prirode te je financirala troškove prstenovanja bijelih roda u suradnji s Hrvatskom elektroprivredom u 2010. godini. Također, ostvaruje se dobra suradnja sa lokalnim društvima za zaštitu prirode (Brodsko ekološko društvo i Brodska ekološka udruga ZEMLJA - BEUZ) u zaštiti, edukaciji i promociji zaštite prirode.

3.8.4. Elementarne nepogode

Temeljem Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN, 73/97), župan Brodsko-posavske županije je tijekom 2010. godine u više navrata proglasio stanje elementarne nepogode i to:

- ODLUKA o proglašenju stanja elementarne nepogode na poljoprivrednim kulturama, gospodarskim i infrastrukturnim objektima izazvane velikom količinom oborina – POPLAVOM na čitavom području Brodsko-posavske županije.
- ODLUKA o proglašenju stanja elementarne nepogode na poljoprivrednim kulturama izazvane olujnim nevremenom – tučom na području općina Bukovlje, Garčin i Gornja Vrba.
- ODLUKA o proglašenju stanja elementarne nepogode na poljoprivrednim kulturama izazvane olujnim nevremenom – tučom na području općine Gundinci.
- ODLUKA o proglašenju stanja elementarne nepogode na poljoprivrednim kulturama izazvane olujnim nevremenom – tučom na području općina Garčin i Vrpolje
- ODLUKA o proglašenju stanja elementarne nepogode na poljoprivrednim kulturama izazvane olujnim nevremenom praćeno tučom i obilnom kišom na području općina Garčin i Oprisavci te gospodarskim i stambenim objektima na području općina Garčin i Vrpolje

1. Elementarna nepogoda od poplave

Uslijed velikih količina oborina – kiše koja je padala danima na čitavom području Brodsko-posavske županije, došlo je do plavljenja polja, lokalnih i županijskih prometnica, kuća te ugroze stanovništva. Prouzročene su velike štete na poljoprivrednim kulturama, gospodarskim i infrastrukturnim objektima. Stoga je župan Danijel Marušić, 01. lipnja 2010. godine proglasio stanje elementarne nepogode za čitavo područje Brodsko-posavske županije.

Ukupno utvrđene štete iznose 122.454.124,98 kn. Zahtjev za sanaciju nastalih šteta od elementarne nepogode upućen je **08. srpnja 2010.** godine prema Ministarstvu financija i Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. Detaljan prikaz utvrđenih šteta od poplava dan je u Tablici 78.

Tablica 78. Utvrđene štete izazvane poplavom u 2010. godini

Red. br.	Općina / grad	Ukupna šteta poljoprivrede (HRK)	Ukupna šteta na građevinskim objektima (HRK)	Ukupna šteta na infrastrukturnim objektima (HRK)	Sveukupna šteta (HRK)	Udio (%)
1.	Bebrina	3.385.241,05	37.680,00		3.422.921,05	2,80%
2.	Brodski Stupnik	1.983.161,86			1.983.161,86	1,62%
3.	Bukovlje	245.070,21	17.255,00	289.500,00	551.825,21	0,45%
4.	Cernik	0,00			0,00	0,00%
5.	Davor	2.890.216,35			2.890.216,35	2,36%
6.	Donji Andrijevići	5.261.853,45	1.610,00		5.263.463,45	4,30%
7.	Dragalić	622.572,67			622.572,67	0,51%
8.	Garčin	5.329.898,17			5.329.898,17	4,36%
9.	Gornja vrba	1.085.131,67			1.085.131,67	0,89%
10.	Gornji bogičevci	481.859,01			481.859,01	0,39%
11.	Gundinci	5.564.253,40	15.620,00		5.579.873,40	4,56%

12.	Klakar	2.010.821,13			2.010.821,13	1,64%
13.	Nova kapela	1.477.373,91			1.477.373,91	1,21%
14.	Okučani	425.643,30			425.643,30	0,35%
15.	Oprisavci	2.119.592,77			2.119.592,77	1,73%
16.	Oriovac	2.934.854,39	161.959,00		3.096.813,39	2,53%
17.	Podcrkavlje	582.448,60	97.770,00	701.919,00	1.382.137,60	1,13%
18.	Rešetari	765.810,45	142.900,00	1.147.400,00	2.056.110,45	1,68%
19.	Sibinj	3.089.830,00	223.715,00		3.313.545,00	2,71%
20.	Sikirevci	2.092.135,89			2.092.135,89	1,71%
21.	Slavonski Šamac	861.582,94	19.615,00		881.197,94	0,72%
22.	Stara Gradiška	248.801,09			248.801,09	0,20%
23.	Staro Petrovo Selo	3.600.478,01			3.600.478,01	2,94%
24.	Velika Kopanica	7.549.431,06	27.670,00		7.577.101,06	6,20%
25.	Vrbje	3.226.821,42	17.360,00		3.244.181,42	2,65%
26.	Vrpolje	6.671.882,29	94.175,00		6.766.057,29	5,53%
27.	Slavonski Brod	243.000,21	47.788.957,63	188.392,20	48.220.350,04	39,38%
28.	Nova Gradiška	6.696.011,85	34.850,00		6.730.861,85	5,51%
Sveukupno		71.445.777,15	48.681.136,63	2.327.211,20	122.454.124,98	100,00%

2. Elementarna nepogoda izazvana olujnim nevremenom - tučom od 18. lipnja 2010.

Uslijed olujnog nevremena – tuče koja je u poslijepodnevnim satima 16. lipnja 2010. godine pogodila područja općina Bukovlje, zapadni dio općine Garčin i naselje Donja Vrba u općini Gornja Vrba, prouzročene su velike štete na poljoprivrednim kulturama. Stoga je župan proglasio stanje elementarne nepogode za područje navedenih općina.

3. Elementarna nepogoda izazvana olujnim nevremenom - tučom od 05. srpnja 2010.

Uslijed olujnog nevremena – tuče koja je u večernjim satima 01. srpnja 2010. godine pogodila južno i jugoistočno područje općine Gundinci, prouzročene su velike štete na poljoprivrednim kulturama. Stoga je župan proglasio stanje elementarne nepogode za područje navedene općine.

Ukupno utvrđene štete za točke 2.) i 3.) iznose 3.726.629,82 kn. Zahtjev za sanaciju nastalih šteta od elementarne nepogode upućen je **26. srpnja 2010.** godine prema Ministarstvu financija i Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. Detaljan prikaz utvrđenih šteta izazvanih olujnim nevremenom – tučom u lipnju i srpnju 2010. godine dan je u Tablici 79.

Tablica 79. Utvrđena šteta izazvana olujnim nevremenima – tučom u lipnju i srpnju 2010.

Red. br.	GRAD/OPĆINA	Broj prijava	Šteta u kn
1.	Gornja Vrba	9	254.185,58
2.	Bukovlje	36	104.439,42
3.	Garčin	27	2.799.875,01
4.	Gundinci	38	568.129,81
	Ukupno	110	3.726.629,82

4. Elementarna nepogoda izazvana olujnim nevremenom - tučom od 04. kolovoza 2010.

Uslijed olujnog nevremena – tuče koja je u poslijepodnevnom satima 30. srpnja 2010. godine pogodila istočno područje općine Garčin i k.o. Stari Perkovci u općini Vrpolje, prouzročene su velike štete na poljoprivrednim kulturama. Stoga je župan proglasio stanje elementarne nepogode za područje navedenih općina.

5. Elementarna nepogoda izazvana olujnim nevremenom - tučom od 11. kolovoza 2010.

Uslijed olujnog nevremena praćenog tučom i obilnom kišom koje je u večernjim satima 06. kolovoza 2010. godine pogodilo istočno područje općine Garčin, k.o. Poljance i k.o. Oprisavci u općini Oprisavci i k.o. Stare Perkovce u općini Vrpolje, prouzročene su velike štete na poljoprivrednim kulturama te gospodarskim i stambenim objektima. Stoga je župan proglasio stanje elementarne nepogode za područje navedenih općina.

Ukupno utvrđene štete iznose za točke 4.) i 5.) iznose 3.794.465,43 kn. Zahtjev za sanaciju nastalih šteta od elementarne nepogode upućen je **28. rujna 2010.** godine prema Ministarstvu financija i Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. Detaljan prikaz utvrđenih šteta izazvanih olujnim nevremenom – tučom u kolovozu 2010. godine dan je u Tablici 80.

Tablica 80. Utvrđena šteta izazvana olujnim nevremenima – tučom u kolovozu 2010.

Red. Br.	GRAD/OPĆINA	POLJOPRIVREDA		GRAĐEVINSKI OBJEKTI	
		Broj prijava	Iznos štete (HRK)	Broj prijava	Iznos štete (HRK)
04.08.2010.					
1.	Garčin	19	455.461,06		
2.	Vrpolje	72	1.943.950,38	5	8.440,00
11.08.2010.					
3.	Garčin	37	711.707,91	7	23.444,00
4.	Oprisavci	58	651.458,08		
	Ukupno	186	3.762.577,43	12	31.888,00
Sveukupno: 3.794.465,43					

Utvrđene štete od svih elementarnih nepogoda na području Brodsko-posavske županije u 2010. godine iznose 129.975.220,23 HRK.

3.9. Odgoj, obrazovanje, kultura i šport

3.9.1. Predškolski odgoj

Predškolski odgoj i naobrazba obuhvaća programe odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece predškolske dobi od 6 mjeseci do 6 godine odnosno do polaska u školu. Na području Brodsko-posavske županije program predškolskog odgoja i naobrazbe ostvaruje se u 4 ustanove predškolskog odgoja i to :

- Dječji vrtić "Ivana Brlić Mažuranić" Slavonski Brod, koji u svom sastavu ima 9 objekata,
- Dječji vrtić „Grigor Vitez“ Novoj Gradiški koji u svom sastavu ima 6 objekata),
- dva privatna dječja vrtića (Zlatni Cekin - franjevački samostan), Lira (Ljiljana Bošnjak).

Osnivači dječjih vrtića, (Grad Slavonski Brod, Grad Nova Gradiška, kao javnih ustanova, su gradovi i općine. Gradski proračuni financiraju 70 do 75% troškova primarnih programa dječjih vrtića, dok roditelji plaćaju ostatak. Kraće programe također financiraju roditelji. Broj djece na području Brodsko-posavske županije uključeno u programe predškolskog odgoja obrazovanja;

- Primarni program (4-8 satni program) cca 1.365 djece
- Program prije polaska u školu (mala škola) cca 1.172 djece
- Kraći programi (za djecu koja ne idu u vrtić) 257 djece

Program „male škole“ ostvaruje se u objektima i prostorima osnovnih škola i vrtića, vjerskih zajednica i općina.

Broj djece rođene u razdoblju 2004.-2009. na području BPŽ iznosi 10.007 koji su potencijalni korisnici ustanova predškolskog odgoja.(podatak Zavoda za javno zdravstvo)

Broj djece uključene u programe predškolskog odgoja i naobrazbe čini 28% populacije predškolske djece u Županiji. U odnosu na prosjek Republike Hrvatske(43%), Brodsko-posavska županija je pri samom dnu po postotku obuhvata u primarnom predškolskom programu u odnosu na ukupnu populaciju (13,64%).

Brodsko-posavska županija daje podršku različitim programima u predškolskoj odgoju i naobrazbi djece radi ravnopravnog razvoja te pruža potporu općinama koje imaju vrtiće (za malu školu, a posebno vrtiću „Cekin“ u kojem boravi dio djece s teškoćama u razvoju (96 djece, 36 djece s teškoćama u razvoju, Montetessori program-alternativni program).

U skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i naobrazbi (NN 10/1997, 107/2007) Županije, Grad Zagreb, gradovi i općine imaju pravo i obvezu odlučivati o potrebama i interesima građana na svom području za organiziranjem i ostvarivanjem programa predškolskog odgoja i naobrazbe, skrbi o djeci predškolske dobi, te radi zadovoljavanja tih potreba osnivati dječje vrtiće. S tim ciljem i ciljem usuglašavanja potreba stanovništva Brodsko-posavska županija pristupila je izradi plana mreže predškolskih ustanova. Planiranjem poticanja izgradnje dječjih vrtića i osiguravanjem novih smještajnih kapaciteta (izgradnja vrtića u Vrpolje, u tijeku izrada projektne dokumentacije) omogućiti će se veći obuhvat djece u programima predškolskog odgoja i naobrazbe. Prijedlog plana mreže dječjih vrtića obuhvatit će gradove i općine; Slavonski Brod i pripadajuću općinu Oriovac, Novu Gradišku i pripadajuće općine Okučani, Cernik, Staro Petrovo Selo, Nova Kapela, zatim općine Vrpolje,

Sibinj, Sikirevci, Garčin, Podcrkavlje, Dragalić i Rešetari. Novoizgrađenim kapacitetima planira se obuhvat djece za ukupno 2.400.

3.9.2. Osnovno školstvo

Djelatnost osnovnog obrazovanja u osnovnoj školi obuhvaća opće obrazovanje te druge oblike obrazovanje djece i mladih. Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, definirana je obveza osnovnog školovanja za sve učenike u Republici Hrvatskoj u pravilu od 6 do 15 godine života. Osnovno obrazovanje počinje upisom u prvi razred i traje 8 godina. Osnovnim obrazovanjem učenik stječe potrebna znanja i sposobnosti za nastavak obrazovanja.

Osnivačka prava prenesena su s nacionalne razine na jedinice lokalne i regionalne samouprave 1. srpnja 2001. godine. Kroz decentralizirane funkcije u osnovnom školstvu osiguravaju se sredstva za materijalne i financijske rashode u proračunu županije, a sredstva za plaće zaposlenika i pojedine programe u osnovnom školstvu u proračunu Republike Hrvatske. Na području Brodsko-posavske županije ima 35 osnovnih škola od čega decentralizacijom funkcija za 24 osnovne škole osnivačka prava ima Županija., a za 11 škola Grad Slavonski Brod. U ukupnom broju osnovnih škola nalaze se dvije glazbene škole i škola s djecom sa teškoćama u razvoju.

Tablica 81. Podaci o učenicima koji su upisali/završili osnovnu školu u posljednjih pet godina

Školska godina	Upisano u 1. razred	Završilo 8. razred	Ukupno učenika u školskoj godini
2005./2006.	2.195	2.158	17.589
2006./2007.	1.956	2.106	17.231
2007./2008.	1.827	2.174	16.936
2008./2009.	1.789	2.163	16.506
2009./2010.	1.634	2.148	16.018
Ukupno:	9.401	10.749	84.280

Osnovnoškolskim odgojem i obrazovanjem u redovitim školama Brodsko-posavske županije sa Gradom Slavonskim Brodom u školskoj godini 2010./2011. obuhvaćeno je 15.471 učenika, što je u odnosu na školsku 2009./2010. godinu gotovo 6,6% manje. Osnovne škole na području županije kojima je osnivač Brodsko-posavska županija bilježe pad broja upisanih učenika za 4,2% u odnosu na prethodnu školsku godinu. Pad broja učenika polaznika osnovne škole posljedica je dugogodišnjega negativnog demografskog trenda zabilježenog tijekom proteklog i početkom ovog desetljeća. Projekcija broja učenika na cijelom području Brodsko-posavske županije u narednih pet godina ukazuje na moguće smanjenje broja upisane djece u prvi razred osnovne škole za 5,9%. U sustavu osnovnog školstva na području Brodsko-posavske županije zaposleno je 441 učitelj razredne nastave, 762 učitelja predmetne nastave, 80 stručnih suradnika, 404 administrativno-tehnička djelatnika i 34 ravnatelja. Ukupno 1.721 zaposlenik. Naglašen je problem nestručne zastupljenosti nastave (strani jezik, matematika, fizika, likovna kultura) kao i nedostatak stručnih suradnika u školama.

Utvrđivanjem mreže osnovnih škola na području županije postigao bi se ravnomjerniji razvoj osnovnoškolskog sustava koji bi različitim kategorijama učenika osigurao jednake obrazovne mogućnosti. Brodsko-posavska županija izradila je prijedlog mreže osnovnih škola na svom području u skladu s odrednicama Državnog pedagoškog standarda. Trenutno je u postupku ishođenje suglasnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa na prijedlog mreže osnovnih škola Brodsko-posavske županije.

Prilagodba postojećeg sustava osnovnog školstva na području Brodsko-posavske županije mjerilima iz pedagoškog standarda zahtijeva znatna ulaganja kako bi se postigla željena kvaliteta i jednaka dostupnost te kvalitete svim učenicima i osigurao razvitak sustava ujednačene kvalitete, dostupnosti i financijske učinkovitosti. Za sve elemente iz pedagoškog standarda osiguravaju se sredstva u Državnom proračunu, decentralizirana sredstva, sredstva EIB-a, CEB-a. Brodsko posavska županija kandidirala je izgradnju, rekonstrukciju, sanaciju i opremanje škola u ponuđene i dostupne projekte i programe s ciljem podizanja sadašnje razine kvalitete (jednosmjenska nastava, kombinirani razredni odjeli, stručna zastupljenost nastave) i financijske učinkovitosti osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja na razinu primjerenu većini europskih zemalja.

3.9.3. Srednjoškolsko obrazovanje

Na temelju članka 37. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu (Narodne novine, broj 59/01) i točke I Odluke Vlade Republike Hrvatske od 10. srpnja 2001., Brodsko-posavska županija ima osnivačka prava i obveze nad 12 srednjih škola kako slijedi:

1. SŠ Matija Antun Reljković, Slavonski Brod (Programi: veterinarski tehničar, poljoprivredni tehničar-opći, poljoprivredni tehničar-vrtlar, poljoprivredni tehničar fitofarmaceut, poljoprivredni tehničar-biljni voćar, vinogradar, vinar, tehničar poljoprivredne mehanizacije, šumarski tehničar, kemijski tehničar, ekološki tehničar, prehrambeni tehničar, tehničar nutricionist, geodetski tehničar. Programi osposobljavanja: pčelar, kulinar, kobasičar i sirar. **U 2010./2011 školskoj godini upisano je 974 učenika.**
2. Obrtnička škola, Slavonski Brod (Programi: krojač, stolar, zidar, keramičar-oblogač, soboslikar-ličilac, frizer, kuhar, konobar, slastičar, pediker, tapetar, pekar, mesar, pomoćni krojač, pomoćni tapetar). **U 2010./2011 školskoj godini upisano je 766 učenika.**
3. Gimnazija „Matija Mesić“ Slavonski Brod (Programi: programi opće gimnazije, program jezične gimnazije, program prirodoslovno-matematičke gimnazije). **U 2010./2011 školskoj godini upisano je 1119 učenika.**
4. Gimnazija Nova Gradiška. **U 2010./2011 školskoj godini upisano je 435 učenika.**
5. Industrijsko-obrtnička škola Slavonski Brod (Programi iz područja strojarstva, elektrotehnike, prometa, metalurgije i ostalih usluga). **U 2010./2011 školskoj godini upisano je 947 učenika.**
6. Tehnička škola Slavonski Brod – četverogodišnja strukovna škola (Programi iz područja strojarstva, elektrotehnike, graditeljstva, cestovnog prometa, pomorskog, riječnog i lučkog prometa). **U 2010./2011 školskoj godini upisano je 766 učenika.**
7. Ekonomsko-birotehnička škola Slavonski Brod (Programi: ekonomist, upravni referent, poslovni tajnik, prodavač, hotelijersko-turistički tehničar). **U 2010./2011 školskoj godini upisano je 708 učenika.**
8. Srednja medicinska škola, Slavonski Brod (Programi: medicinska sestra-tehničar opće zdravstvene njege, medicinska sestra/tehničar, fizioterapeutski tehničar-tehničarka, primalja-asistentica). **U 2010./2011 školskoj godini upisano je 414 učenika .**
9. Industrijsko-obrtnička škola Nova Gradiška (Programi: obrađivač na numeričko upravljanim alatnim strojevima, bravar, strojobravar, instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja, automehaničar, kuhar, konobar, pomoćni kuhar i slastičar, prodavač). **U 2010./2011 školskoj godini upisano je 565 učenika.**

10. Elektrotehnička škola Nova Gradiška (Programi: tehničar za računalstvo, tehničar za elektroniku, elektrotehničar, tehničar za električne strojeve, tehničar za električne strojeve s primijenjenim računalstvom, komercijalist). **U 2010./2011. školskoj godini upisano je učenika.**
11. Klasična gimnazija fra Marijan Lanosović. **U 2010./2011. školskoj godini upisano je 240 učenika.**
12. Glazbena škola, Slavonski Brod (Program funkcionalne muzičke pedagogije; glazbenik teorijskog smjera, glazbenik instrumentalist - flauta, gitara, harmonika, klavir, tambura, violina, puhački instrumenti, glazbenik pjevač). **U 2010./2011. školskoj godini upisano je 15 učenika, u osnovnom obrazovanju 337, i u predškolskom primarnom programu 40 učenika.**

U školskoj 2010./2011. godini na području Brodsko-posavske županije srednju školu pohađa 7.229 učenika i to kroz:

- Gimnazijske programe, 24,8% ukupne populacije učenika u srednjem obrazovanju
- Strukovne programe, 45,4% ukupne populacije učenika u srednjem obrazovanju
- Trogodišnje strukovne programe 29,69% ukupne populacije učenika u srednjem obrazovanju

Od ukupnog broja upisanih učenika, 80% učenika gimnazija se upiše na fakultet, i 50-60% učenika strukovnih škola.

Broj učenika po pojedinim školskim godinama varira u ovisnosti od upisa učenika iz drugih županija, kao i zbog odlaska učenika sa područja Brodsko-posavske županije u srednje škole na području Republike Hrvatske.

Tablica 82. Učenici upisani u srednje škole

Srednje škole	Školska 2006./07.	Školska 2007./08.	Školska 2008./09	Školska 2009./10.	Školska 2010./11.
Gimnazije	1.778	1.769	1.732	1.721	1.796
Umjetničke	-	-	-	-	14
Industrijsko-obrtničke i obrtničke	2.226	2.191	2.255	2.143	2.147
Tehničke i srodne	3.193	3.112	3.053	3.235	3.271
Ukupno	7.197	7.072	7.040	7.099	7.228

U okviru srednjih škola provodi se i srednjoškolsko obrazovanje odraslih koje obuhvaća programe za stjecanje srednjoškolske spremne, programe prekvalifikacije te programe osposobljavanja i usavršavanja. U školskoj 2010./2011. godini u srednjoškolskom obrazovanju na području Brodsko-posavske županije zaposleno je 716 zaposlenika od čega 581 zaposlenika iz redova nastavnog osoblja i 135 zaposlenika na administrativno-tehničkim i općim poslovima. Što se tiče stručne zastupljenosti nastave nedostaje profesora stranog jezika, informatike, matematike, fizike.

Rasterećenje kapaciteta postojećih srednjih škola kao i potrebe uvođenja novih programa na području Brodsko-posavske županije nameću potrebu izgradnje novih prostora. U tom smjeru planira se izgradnja objekta gimnazije i srednje građevinske škole.

Zbog nedovoljno brzog osuvremenjivanja obrazovnih ponuda i obrazovnih programa (nedostatak programa za djecu s teškoćama u razvoju) postojeći sustavi strukovnog odgoja i obrazovanja ne osiguravaju stjecanje kompetencija potrebnih tržištu rada uvažavajući da svatko treba imati jednako

pravo na obrazovanje i osposobljavanje, prema vlastitim potrebama i individualnom razvoju, bez obzira na materijalno stanje pri čemu važnu ulogu osim države ima i lokalna zajednica.

3.9.4. Visoko obrazovanje

Na području Brodsko-posavske županije postoje 3 visokoškolske ustanove.

Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu sa sljedećim programima:

- **sveučilišni preddiplomski studij** koji traje sedam semestara i ima četiri smjera; konstruiranje i razvoj proizvoda, logistika proizvodnje, inženjerstvo materijala i strojarske tehnologije;
- **sveučilišni diplomski studij** koji traje tri semestra i ima četiri smjera; konstruiranje i razvoj proizvoda, logistika proizvodnje, inženjerstvo materijala i strojarske tehnologije.
- **poslijediplomski sveučilišni studij** koji traje 6 semestara i ima tri smjera; suvremeni proizvodni procesi, suvremeni proizvodni menadžment, konstruiranje i numeričko modeliranje proizvoda,
- **poslijediplomski specijalistički studij** koji traje tri semestra i ima četiri smjera; inženjerstvo materijala, modeliranje i numerička analiza, konstrukcija, primjene proizvodnih postupaka i proizvodni menadžment

Na Strojarskom fakultetu u Slavonskom Brodu je zaposleno ukupno 26 doktora znanosti, 6 magistara znanosti i 19 VSS djelatnika.

U akademskoj 2009./2010. godini na Strojarskom fakultetu upisano je ukupno 723 studenta, od čega 132 studenta u prvu godinu sveučilišnog preddiplomskog studija. Broj studenata upisanih u prvu godinu sveučilišnog studija kontinuirano raste – u akademsku godinu 2005./2006. upisano je samo 96 studenata, dok je se u akademskoj godini 2009./2010. u prvu godinu upisalo čak 36 studenata više.

Tablica 83. Upisani i diplomirani studenti Strojarskog fakulteta u razdoblju 2005. - 2009.

Akademska godina	Upisani studenti na sveučilišni preddiplomski studij u I. god.		Upisani studenti na stručni studij u I. god.		Diplomirani studenti	
	Redovno	Izvanredno	Redovno	Izvanredno	Sveuč. st.	Stručni st.
2005./06.	96	-	46	31	25	7
2006./07.	98	-	-	-	51	14
2007./08.	124	26	-	-	34	8
2008./09.	121	11	-	-	67	23
2009./10.	132	-	-	-	78	17

Broj studenata koji su diplomirali na sveučilišnom studiju također kontinuirano raste kroz promatrano razdoblje. U akademskoj godini 2009./2010. diplomiralo je 78 studenata, što predstavlja značajan porast u odnosu na akademsku godinu 2005./2006. kada ih je diplomiralo 25. Broj studenata koji su diplomirali na stručnom studiju u promatranom razdoblju se smanjuje, što je rezultat prestanka upisivanja studenata u stručni studij, zaključno sa akademskom godinom 2005./2006.

Veleučilište Slavonski Brod izvodi nastavu na tri stručna studija i to:

- studij poljoprivrede-biljogojstvo, smjer hortikultura,

- studij ekonomije-smjer menadžment,
- studij strojarstva-smjer proizvodno strojarstvo,
- program cjeloživotnog obrazovanja (4 programa)

Tablica 84. Broj upisanih studenata na Veleučilište Slavonski Brod u akademskoj godini 2009./2010.

Godina studija	Redovni studenti smjera hortikulture	Redovni studenti smjera menadžment	Izvanredni studenti smjera menadžment	Redovni studenti smjera proizvodno strojarstvo	Izvanredni studenti smjera proizvodno strojarstvo
I	56	92	122	63	38
II	24	87	135	45	35
III	33	103	94	19	34
IV	38	33	22	24	17
Ukupno	151	315	373	151	124

U akademskoj godini 2009./2010. na studijima Veleučilišta u Slavonskom Brodu studiralo je ukupno 1.114 studenata (Tablica 84.), od čega ih je 371 upisalo prvu godinu studija. Najviše je studenata pohađalo studij menadžmenta (687), dok ih je najmanje pohađalo studij hortikulture (151). U razdoblju 2006. – 2009. (Tablica 85.), najveći je broj studenata zabilježen upravo u akademskoj godini 2009./2010., kada je studije Veleučilišta u Slavonskom Brodu pohađalo već spomenutih 1.114 studenata.

Tablica 85. Broj upisanih studenata na Veleučilište Slavonski Brod u razdoblju 2006. – 2010.

Godina studija	Smjer hortikultura	Smjer proizvodno strojarstvo	Smjer menadžment
2006./07.	55	76	182
2007./08.	90	143	220
2008./09.	62	95	252
2009./10.	151	175	687

Veleučilište ima ukupno 12 nastavnika i 5 asistenata, što zadovoljava otprilike 80% minimalnih uvjeta. U tijeku je postupak trajnog rješenja prostora i u pripremi je izrada projektne dokumentacije za izgradnju objekta Veleučilišta (rad se odvija na čak pet lokacija).

Učiteljski studij Visoke učiteljske škole u Osijeku je dislocirani studij u Slavonskom Brodu sa tri studijska programa:

- integrirani preddiplomski i diplomski učiteljski studij u trajanju od pet godina (magistar primarnog obrazovanja)
- učiteljski studij s modulom engleskog jezika
- sveučilišni studij predškolskog odgoja kao izvanredni studij u trajanju od pet godina

Nastavu izvode 42 nastavnika u znanstveno nastavnim i nastavnim zvanjima.

Tablica 86. Upisani i diplomirani studenti Učiteljskog studija u razdoblju 2005. - 2009.

Školska godina	Broj upisanih studenata	Broj diplomiranih studenata
2005./2006.	20	33
2006./2007.	51	31
2007./2008.	36	29
2008./2009.	39	38
2009./2010.	45	15

U akademskoj 2009./2010. godini, u prvu godinu studija upisano je 45 studenata, što predstavlja povećanje u odnosu na školsku godinu 2008./2009. i 2007./2008., kada ih je studij upisalo 39, odnosno 36 studenata. Promatraju li se podaci o diplomiranim studentima, u školskoj godini 2009./2010. diplomiralo ih je 15, što je najmanje diplomiranih studenata u promatranom razdoblju.

Za potrebe razvoja visokog školstva Brodsko-posavska županija daje potporu za školovanje i stručno usavršavanje kadrova koji bi radili u institucijama visokog školstva na području Brodsko-posavske županije.

Isto tako potrebno je ulagati u izgradnju i sanaciju objekata visokog školstva i podići razinu studentskog standarda (izgraditi objekt Veleučilišta, sanirati zgradu Učiteljskog fakulteta kao i proširiti kapacitet studentskog smještaja izgradnjom studentskog kampusa).

3.9.5. Kultura

Županija za svaku fiskalnu godinu donosi Program javnih potreba u kulturi od zajedničkog interesa za općine i gradove na njezinom području te Županiju kao cjelinu, usklađuje interese i poduzima aktivnosti radi ravnomjernog kulturnog razvitka, utvrđuje odnose u financiranju pojedinih ustanova i osigurava sredstva za potporu pojedinim programima u kulturi. U Županiji postoje brojne kulturne aktivnosti i manifestacije i značajno je razvijen kulturno amaterski rad (43 KUD-a). Održavanje imovine u kulturi najznačajniji je problem jer sredstva potrebna za obnovu kulturno vrijednih objekata daleko nadilaze mogućnosti županijske i lokalne samouprave.

Najznačajniji objekti nad kojima treba provesti zaštitu i obnovu su:

- Tvrđava u Slavonskom Brodu,
- Magistrat Muzeja Brodskog Posavlja,
- Gradski muzej u Novoj Gradiški,
- Crkva Svetog Trojstva u Slavonskom Brodu,
- Samostan u Cerniku.

Tvrđava u Slavonskom Brodu je pod upravom Grada Slavonskog Broda, Muzej u Novoj Gradiški je pod upravom Grada Nova Gradiške, a Muzej Brodskog posavlja pod upravom Brodsko-posavske županije.

Muzeje je, uz obnovu, potrebno i opremiti – namjestiti prostore za stalni postav, radne prostore, opremiti informatičkom opremom.

Na području Brodsko-posavske županije postoji ukupno 7 knjižnica od čega 2 gradske i 5 općinskih.

Gradska knjižnica u Slavonskom Brodu je matična knjižnica za sve knjižnice Županije. Gradska knjižnica u Novoj Gradiški radi u neadekvatnim prostorima, potrebno je izgraditi nove prostore ili adaptirati prostore u drugom objektu.

S obzirom na broj općina, (26 općina u Županiji), potrebno je povećati broj općinskih knjižnica, urediti prostore i opremiti ih te nabaviti nove knjige i provesti informatizaciju sustava.

3.9.6. Šport

Na području Brodsko-posavske županije prosječno godišnje imamo oko 250 športskih udruga s preko 11.000 aktivnih sportaša. Velik broj učenika članovi su školskih športskih udruga. U Županiji imamo 10 športskih saveza sa preko 180 športskih udruga (ostale športske udruge nemaju športske saveze).

Postoji mnogo vanjskih športskih terena, posebno za nogomet (ukupno 103). Uz osnovne škole na području Županije postoji 21 školsko-športska dvorana, a uz srednje škole 6 školskih športskih dvorana. U područnim školama nedostaje vanjskih športskih terena, a u gradu Slavonskom Brodu potrebno je izgraditi školske športske dvorane uz osnovnu školu na Jelasu i uz osnovnu školu „Đuro Pilar“u Slavonskom Brodu. Financijska sredstva za šport dodjeljuju se iz proračuna jedinica lokalne samouprave i proračuna Županije, ali ta sredstva nisu dostatna za osiguranje kvalitetne opreme. Najveći dio stručnog rada zasniva se na volonterskom radu i entuzijazmu pojedinaca.

3.10. Zdravstvo i socijalna skrb

3.10.1. Zdravstvo

Zdravstvena zaštita u Brodsko-posavskoj županiji odvija se na primarnoj i sekundarnoj razini.

3.10.1.1. Primarna zdravstvena zaštita

Primarna zdravstvena zaštitu u Brodsko-posavskoj županiji obavlja se u domovima zdravlja privatnom praksom temeljem koncesije, Županijskom zavodu za hitnu medicinu, Zavodu za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije.

Domovi zdravlja

Na području županije djeluju dva doma zdravlja - Dom zdravlja Slavonski Brod Dom zdravlja „Dr. Andrija Štampar“ u Novoj Gradišci. Domovi zdravlja zapošljavaju je 61 liječnika/icu (od toga je 20 specijalista) i 114 medicinskih sestara.

Na nivou domova zdravlja obavljaju se sljedeće djelatnosti: opća (obiteljska) medicina (18 timova), patronažna zdravstvena zaštita, zdravstvena zaštita djece predškolskog uzrasta (2), stomatološka zdravstvena zaštita (polivalentna) (18 timova), zdravstvena zaštita žena (8 timova), hitna medicinska pomoć i sanitetski prijevoz, palijativna skrb bolesnika, Zdravstvena njega, medicina rada,

Privatna praksa temeljem koncesija

od 1. siječnja 2011. godine, primarna zdravstvena zaštita u djelatnosti opće (obiteljske) medicine (59 timova), dentalne zdravstvene zaštite (47 timova), zdravstvene zaštite dojenčadi i predškolske djece (4 tima), zdravstvene zaštite žena (2 tima), laboratorijske dijagnostike (2 tima) i zdravstvene njege u kući (50 timova) obavlja se temeljem koncesija.

Koncesionari primarnu zdravstvenu zaštitu obavljaju u zakupljenim prostorima domova zdravlja (58 timova) i u privatnim prostorima (108 timova)

Tablica 87. Planirani broj timova primarne zdravstvene zaštite u BPŽ prema Mreži primarne zdravstvene zaštite i popunjenost Mreže

R.br	Zdravstvena djelatnost	Broj planiranih timova u Mreži	Broj popunjenih timova u Mreži	Koncesija	Dom zdravlja
1.	Opća (obiteljska) medicina	92	77	61	18
2.	Stomatološka zdravstvena zaštita	85	67	49	18
3.	Zdravstvena zaštita dojenčadi i predškolske djece	11	6	4	2
4.	Zdravstvena zaštita žena	11	10	4	6
5.	Zdravstvena njega u kući	51	50	50	0
6.	Laboratorijska dijagnostika	4	4	4	0

Županijski zavod za hitnu medicinu

Županijski zavod je osnovan 2010. godine, a provodi mjere hitne medicine na području Brodsko-posavske županije, osigurava suradnju u pružanju hitne medicine sa susjednim jedinicama područne (regionalne) samouprave, organizira i osigurava popunjavanje mreže timova na području Brodsko-posavske županije, osigurava provedbu utvrđenih standarda opreme, vozila i zdravstvenih radnika, provodi standarde hitne medicine za hitni medicinski prijevoz cestom, osigurava provedbu standarda kvalitete rada, sudjeluje u planiranju i provedbi obrazovanja zdravstvenih radnika, provodi stručna i znanstvena istraživanja iz područja hitne medicine u suradnji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu.

Zavod za javno zdravstvo

Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije svoju djelatnost provodi na dvije lokacije u Slavonskom Brodu i dvije lokacije u Novoj Gradiški. U Zavodu je zaposleno 56 djelatnika.

Sastavne dijelove Zavoda čine službe: Služba za mikrobiologiju, Služba za epidemiologiju, Službe za zdravstvenu ekologiju, Služba za preventivnu školsku medicinu, Služba za javno zdravstvo, zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti i Služba za zajedničke poslove.

Zavod za javno zdravstvo ima važnu ulogu u provođenju preventivnih mjera zaštite stanovništva Brodsko-posavske županije. Značajna je uloga Zavoda u preventivnoj zdravstvenoj zaštiti djece u osnovnim, srednjim školama i fakultetima, obavljanju mikrobiološke djelatnosti, analiziranju higijenske ispravnosti vode, stanja vodoopskrbe, zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe. Služba za javno zdravstvo, zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje glavni je nositelj programa prevencije i izvaninstitucionalnog liječenja bolesti ovisnosti u Županiji.

Na području Brodsko-posavske županije živi 163.322 osigurane osobe, što ukazuje na problem nedostatka liječnika primarne zdravstvene zaštite. Također, primarna zdravstvena zaštita nije jednako dostupna svim stanovnicima Županije te se u budućnosti treba voditi računa u ulaganja u infrastrukturu ambulant i oprema za iste kako bi se stvorili preduvjeti za bolju popunjenost mreže i dostupniju primarnu zdravstvenu zaštitu svim stanovnicima Županije.

Ljekarnička djelatnost

Na prostoru Brodsko-posavske županije ljekarničku djelatnost obavlja 38 ljekarni, od toga je osamnaest (18) ljekarni u Slavonskom Brodu, četiri (4) u Novoj Gradiški. Ostale ljekarne nalaze se u općinskim središtima.

3.10.1.2. Sekundarna zdravstvena zaštita

Stacionarna zdravstvena zaštita odvija se kroz rad dvaju bolnica u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški:

1. Opće bolnice "Dr. Josip Benčević" Slavonski Brod

Zdravstvena ustanova svoju osnovnu djelatnost provodi u okviru specijalističko-konzilijarne djelatnosti, bolničke djelatnosti, opskrbe lijekovima i medicinskim proizvodima. Osim zdravstvene, Bolnica obavlja sljedeće djelatnosti: znanstveno-istraživačku djelatnost, nastavno-edukativnu djelatnost, izdavačku djelatnost stručnih informacija i publikacija, stručno-administrativne poslove i uslužne i pomoćne poslove. Obzirom na broj odjela, zaposlenika, obima obavljenog posla i broja pacijenata, djelatnost Bolnice ima subregionalni značaj te će nakon kategorizacije bolnica prema Pravilniku o uvjetima za razvrstavanje bolničkih zdravstvenih ustanova u kategorije biti svrstana u kategoriju II županijska bolnica regionalnog značaja

U bolnici je zaposleno 263 liječnika: 183 specijalista, 26 subspecijalista i 65 specijalizanata, a Bolnica raspolaže s 511 ugovorenih kreveta.

Bolnica ima sljedeće medicinsko organizacijske jedinice: odjel za kirurške bolesti, odjel za urološke bolesti, odjel za anesteziju, reanimaciju i intenzivno liječenje, odjel za unutarnje bolesti, odjel za kožne i spolne bolesti, odjel za zarazne bolesti, odjel za ortopedske bolesti, odjel za duševne bolesti, odjel za živčane bolesti, odjel za očne bolesti, odjel za bolesti uha, grla, nosa i kirurgiju glave i vrata, odjel za ginekologiju i porodništvo, odjel za dječje bolesti, odjel za reumatske bolesti, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju.

U bolnici se obavlja djelatnost zdravstvene zaštite na nivou dnevne bolnice u okviru specijalističko - konzilijarne zdravstvene zaštite za liječenje akutnih bolesnika.

2. Opće bolnice Nova Gradiška

Ustanova skrbi za cca 58.000 osiguranika koji žive na području zapadnog dijela Brodsko – posavske županije (bivša općina Nova Gradiška) te pružamo zdravstvenu skrb na razini sekundarne zdravstvene zaštite, kao i na razini primarne zdravstvene zaštite (laboratorij).

U bolnici je zaposleno 63 liječnika od toga je 235 specijalista i 13 specijalizanata, a raspolaže s 160 ugovorenih kreveta.

Prema Pravilniku o uvjetima za razvrstavanje bolničkih zdravstvenih ustanova u kategorije ustanova je gradska (lokalna) bolnica sa slijedećim medicinskim organizacijskim jedinicama:

Djelatnost za unutarnje bolesti, djelatnost za kirurške bolesti, djelatnost za ginekologiju i porodiljstvo, djelatnost za dječje bolesti, služba za neurologiju i psihijatriju, dijagnostičko-specijalističke i druge službe, hitna medicinska pomoć (hitni medicinski prijem).

3.10.1.3. Zdravstveno stanje stanovništva Brodsko-posavske županije

U 2009. godini, vodeći uzrok smrtnosti na području Brodsko-posavske županije bile su bolesti cirkulacijskog sustava (na području Slavonskog Broda 46,4%, a na području Nove Gradiške 53,1%) na drugom mjestu po učestalosti uzroka smrti su zloćudne tvorevine (Slavonski Brod 23,5%, Nova Gradiška 19,2%). Stopa dojenačkog mortaliteta na 1.000 živorođenih u 2009. godini je iznosila 3,4.

Sukladno svjetskim trendovima, broj ovisnika o opijatima je u porastu, a poslove prevencije i liječenja ovisnika provodi Centra za prevenciju ovisnosti čija se djelatnost sastoji od savjetovanja, individualne psihoterapije, rada s obitelji, grupe za podršku roditeljima ovisnika i testiranja urina na psihoaktivne supstance. Tijekom 2009. održano je 12 predavanja na temu prevencije ovisnosti za djelatnike Centra za socijalnu skrb i roditelje, edukativni seminar za djelatnike Centra za socijalnu skrb i tribine za roditelje i nastavnike.

Za sada nema nevladinih udruga koje bi pružile pomoću procesu rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika.

Ovisnost o alkoholu također predstavlja problem u Županiji. Često to nije samo problem pojedinca, nego cijele obitelji i zajednice. Problemom ovisnika o alkoholu trenutno se bave Centri za socijalnu skrb i sedam klubova za liječenje i resocijalizaciju ovisnika u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški. Prema podacima Centra vidljivo je da je sve veći problem maloljetnički alkoholizam čijoj prevenciji treba u budućem periodu posvetiti više pažnje.

3.10.2. Socijalna skrb

Ustanove socijalne skrbi na području Brodsko-posavske županije čine centri za socijalnu skrb i domovi socijalne skrbi.

3.10.2.1. Domovi socijalne skrbi

Domovi socijalne skrbi su javne ustanove koje se osnivaju za obavljanje skrbi izvan vlastite obitelji

Na području naše županije kao domovi socijalne skrbi djeluje Dom za starije i nemoćne osobe Slavonski Brod i Dom za djecu i mladež (bez odgovarajuće roditeljske skrbi).

Dom za starije i nemoćne osobe Slavonski Brod, Kraljice Jelene 26

Dom je započeo s radom 1984. godine kao društvena, humanitarna, javna i stručna institucija, koja sukladno zakonskim odredbama pruža svojim korisnicima i štićenicima usluge institucionalnog i organiziranog stanovanja, prehrane, zdravstvene njege i zaštite, organizacije slobodnog vremena, usluge održavanja higijene i životnog okruženja, usluge poludnevnog i cjelodnevnog boravka u Domu, kao i usluge pomoći i njege u kući korisnika.

Djelovanjem ovakve institucije je rješava se problem institucionalnog zbrinjavanja starijih ljudi. Kapaciteti ustanove, s obzirom na interes, nisu dostatni uzimajući u obzir broj potencijalnih korisnika. U Domu boravi 232 korisnika i štićenika, dok je popunjenost podružnice u Novoj Kapeli iznosila 29 korisnika i štićenika. Poslove obavlja 73 zaposlenih ustanovi Slavonski Brod i 10 zaposlenih u Podružnici.

Pored opisanih, postoje i vaninstitucionalni oblici pomoć i, ali su još uvijek nedovoljno razvijeni. **Caritas** (katolička humanitarna organizacija) svoju djelatnost usmjerava na pružanje pomoć i starim osobama, bolesnicima, invalidima, ovisnicima, prognanicima i izbjeglicama, obitelji i svima onima kojima je duhovna ili materijalna pomoć potrebna bez obzira na njihovu vjersku i nacionalnu pripadnost ili političko opredjeljenje. Aktivnosti Caritasa uključuju bračno i obiteljsko savjetovanje te savjetovanje za žrtve obiteljskog nasilja u Slavonskom Brodu. U nizu slučajeva Savjetovanje za žrtve obiteljskog nasilja u Slavonskom Brodu surađuje sa Domom za djecu Slavonski Brod, PU Brodsko- posavskom, Centrom za socijalnu skrb Slavonski Brod i Centrom za socijalnu skrb Novska, Općinskim državnim odvjetništvom Slavonski Brod, Župama slavonskobrodskog, sibijskog i garčinskog dekanata, osnovnim i srednjim školama na području Slavonskog Broda

Na području Brodsko-posavske županije provode se programi kojima se pojačano skrbi o osobama treće životne dobi, zaživio je program tuđe njege i pomoći kojim se potiče deinstitucionalizacija socijalne skrbi i brige za starije osobe te smanjuje broj korisnika smještaja u ustanovama (postojeći kapaciteti samo djelomično zadovoljavaju rastuće potrebe), a povećava količina sluga u zajednici u kojoj korisnici žive, na području Slavonskog broda, općina Okučani i Staro Petrovo Selo provodi se program“ Dnevni boravak i pomoć u kući starijim osobama“.

Dom za djecu i mladež Slavonski Brod ima sjedište u Slavonskom Brodu, Kumičićeva b.b.

Djelatnost Doma je skrb o djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi i mlađim punoljetnim osobama koja obuhvaća stalni, tjedni smještaj i dnevni boravak.

U Dom se smještavaju djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeca bez roditelja ili djeca koju roditelji zanemaruju ili zlorabe svoje roditeljske dužnosti i mlađe punoljetne osobe koje su tamo iz

drugih razloga , a u interesu su djece. Mlađim punoljetnim osobama osigurava se smještaj i nakon redovnog školovanja u dislociranoj stambenoj jedinici smještenoj na području grada Slavonskog Broda.

3.10.2.2. Centri za socijalnu skrb

Na području naše županije djeluju dva centra za socijalnu skrb i to Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod i Centar za socijalnu skrb Nova Gradiška.

Centar za socijalnu skrb je javna ustanova koju osniva Republika Hrvatska, a obavlja djelatnost socijalne skrbi na području svoje nadležnosti, a to su: utvrđuje pravima iz socijalne skrbi, rješava o pravima iz socijalne skrbi, obiteljsko-pravne i kaznenopravne zaštite i drugim pravima u skladu s posebnim zakonom, vodi podatke o obiteljskim prilikama, daje mišljenja i prijedloge u sudskim postupcima koji se odnose na obiteljsko-pravnu i kaznenopravnu zaštitu, sudjeluje kao stranka ili treća strana pred sudom i drugim državnim tijelima kada se radi o zaštiti osobnih interesa djece i drugih članova obitelji koji ne mogu sami brinuti o sebi ni o svojim pravima i interesima, obavlja nadzor nad udomiteljskim obiteljima.

3.11. Civilno društvo

Civilno društvo je pojam koji referira postojanje sfere dobrovoljnih organizacija i udruga, neformalnu mrežu organiziranih pojedinaca angažiranih u javnim poslovima. Od klasične države, civilno društvo se razlikuje time što se u načelu temelji na dobrovoljnosti, a od privatnih aktivnosti razlikuje ga to što se na tržištu stvari i ideja, interesi ne formuliraju prema privatnima, već prema javnom dobru odnosno interesu zajednice. Sloboda udruživanja omogućuje pojedincima da se udruže i zajedno iznose, promiču, slijede i brane interese koji su im zajednički.

Ured državne uprave u Brodsko-posavskoj županiji, Služba za opću upravu, nadležno je tijelo za registraciju udruga na području naše županije. Postoji 845 udruga u Županiji (Tablica 88). Obzirom na zakone prema kojima je registracija udruga jednostavan postupak, a ne postoji obveza brisanja neaktivnih udruga iz registra, može se pretpostaviti da je u stvarnosti broj aktivnih udruga manji.

Tablica 88. Pregled udruga u Brodsko-posavskoj županiji po djelatnostima

Vrsta udruga	Broj udruga
Sportske	323
Tehničke	116
Humanitarne	14
Socijalne	36
Zdravstvene	14
Prosvjetne	2
Kulturne	102
Ekološke	8
Gospodarske	94
Nacionalne	9
Zaštita prava	9
Hobističke	15
Duhovne	4
Okupljanje djece, mladeži i obitelji	13
Okupljanje i zaštita žena	3
Udruge domovinskog rata	28
Informacijske	5
Etičke	7
Znanstvene	7
Ostale djelatnosti	35

Županija uočava izuzetnu važnost civilnog sektora te u okviru svojih proračunskih mogućnosti izdvaja određena sredstva za sufinanciranje rada udruga, odnosno programskih aktivnosti te smatra da će u buduću nastaviti izdvajati veći iznos od dosadašnjeg.

Iz Proračuna Brodsko-posavske županije sufinancira se 15 udruga osoba s posebnim potrebama (udruge invalida i srodne) 9 udruga iz područja zdravstva, 5 socijalno-humanitarnih, 3 udruge Roma, 5 ekoloških udruga, 3 udruge umirovljenika i 13 ostalih udruga. Također se iz proračunskih sredstava sufinancira rad 27 udruga iz Domovinskog rata.

3.12. Uprava i upravljačke strukture

Razvojem Brodsko-posavske županije bave se mnoge institucije. To su prvenstveno Brodsko-posavska županija, gradovi i općine, odnosno njihova upravna tijela preko kojih se oblikuje i provodi razvojna politika. Nadalje, tu su i različite druge institucije, kao što su Strukovne komore, Razvojne agencije, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Turističke zajednice, Srednje škole, Veleučilište, Strojarski fakultet, Poduzetnički centri, Poslovni inkubatori, organizacije Civilnog sektora i druge razvojne institucije.

Brodsko-posavska županija

Brodsko-posavska županija, kao regionalna samouprava, zajedno s 28 jedinica lokalne samouprave nositelj je mnogobrojnih programa kojima je krajnji cilj razvoj regije utemeljene na znanjima i sposobnostima. Njihovo ostvarenje ovisi o učinkovitom djelovanju županijskih tijela i stručnih službi.

Županijska tijela su: Županijska skupština, Župan, Upravna tijela županije.

Županija u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove područnog (regionalnog) značaja, osobito poslove koji se odnose na: obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, komunalnu, prometnu i gospodarsku infrastrukturu, održavanje javnih cesta, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju, te provedbu dokumenata prostornog uređenja za Županiju izvan područja grada Slavonskog Broda, obavljanje poslova vezanih za korištenje EU fondova i drugih izvora financiranja, te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Općine i gradovi u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana i na taj način doprinose razvoju, a to su: uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, briga o djeci, socijalna skrb, primarna zdravstvena zaštita, odgoj i osnovno obrazovanje, kultura, tjelesna kultura i sport, zaštita potrošača, zaštita i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarna i civilna zaštita, promet na svom području.

Županija, gradovi i općine imaju svoja tijela preko kojih provode razvojnu politiku.

CTR d.o.o. – Razvojna agencija Brodsko-posavske županije

CTR d.o.o. – Razvojna agencija Brodsko-posavske županije doprinosi razvoju Županije kroz različite poslove. To su: izrada poslovnih i investicijskih planova, priprema i ispunjavanje dokumentacije za nacionalne izvore financiranja i EU fondove, izrada planova i strategija razvitka za jedinice lokalne i regionalne samouprave, priprema, kandidiranje i provedba odobrenih projekata u suradnji s gospodarskim i društvenim subjektima i drugim institucijama, pomoć gradovima i općinama pri izradi i provedbi programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, provođenje programa razvoja ljudskih potencijala i ostali poslovi koji doprinose razvoju Brodsko-posavske županije.

Turistička zajednica Brodsko-posavske županije

Turistička zajednica Brodsko-posavske županije u suradnji s gradskim i općinskim turističkim zajednicama inicira razvoj novih turističkih proizvoda Brodsko-posavske županije, obavlja promociju

turističkog proizvoda Županije, razvija svijest o važnosti i gospodarskim, društvenim i drugim učincima turizma, te potrebi i važnosti očuvanja i unapređenja svih elemenata turističkih proizvoda Brodsko-posavske županije, a osobito zaštite okoliša, te prirodne i kulturne baštine sukladno održivom razvoju. Vidljivi su pomaci u razvoju ruralnog turizma, gastronomske ponude, vinskog turizma, te uspostavljanju turističke infrastrukture, posebice smeđe turističke signalizacije.

Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Djelatnosti Zavoda utvrđene su člankom 38. Zakona o prostornom uređenju i gradnji, a obuhvaćaju sljedeće poslove:

- izrada prostornog plana Županije i praćenje njegove provedbe,
- izrada izvješća o stanju u prostoru Županije,
- vođenje registra podataka u okviru informacijskog sustava prostornog uređenja,
- pripremanje polazišta za izradu, odnosno stavljanje izvan snage prostornih planova užih područja,
- izdavanje mišljenja u postupku izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja u skladu sa Zakonom,
- izrada prostornih planova gradova i općina, ako mu izradu tih planova povjeri Ministarstvo ili Župan,
- izrada urbanističkih planova uređenja, ako mu izradu tih planova povjeri Ministarstvo ili Župan,
- obavljanje stručno analitičkih poslova iz područja prostornog uređenja, ako mu obavljanje tih poslova povjeri Ministarstvo ili Župan.

Hrvatski zavod za zapošljavanje - Područna služba Slavonski Brod

Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Slavonski Brod vodeći je sudionik u razvoju hrvatskog tržišta rada, poglavito u objedinjavanju cjelokupne ponude i potražnje rada da bi se postigla puna zaposlenost, učinkovitom posredovanju na tržištu rada razvojem visoke kvalitete prema potrebama klijenata, uz razvoj vlastitih znanja, vještina i sposobnosti i uz promicanje partnerskih odnosa s dionicima na tržištu rada. Strateški ciljevi na kojima temelji razvoj: razviti usluge Hrvatskog zavoda za zapošljavanje radi povećanja konkurentnosti radne snage i zadovoljenja potreba na tržištu rada, razviti ljudskih potencijal i administrativni kapacitet Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u kreiranju i davanju novih usluga na tržištu rada, ostvariti vodeću poziciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na tržištu rada uspostavljanjem partnerskih odnosa i većim utjecajem na donošenje i provedbu javne politike.

Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Slavonski Brod aktivno je sudjelovao u pripremi i provođenju CARDS programa – Strategija razvoja ljudskih potencijala, te u IPA programu - Lokalna partnerstva za zapošljavanje.

Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Slavonski Brod

Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Slavonski Brod je neprofitna, nevladina, stručno poslovna udruga svih pravnih subjekata koji se bave gospodarskom djelatnošću na području Brodsko-posavske županije. Osnovna je uloga Hrvatske gospodarske komore: zastupati interese gospodarstva

prema kreatorima gospodarske politike (ministarstva, Vlada, Sabor), promicanje hrvatskog gospodarstva u zemlji i inozemstvu, poduzimanje aktivnosti za unapređenje rada i poslovanja tvrtki.

Županijska komora Slavonski Brod slijedi program rada Hrvatske gospodarske komore s naglaskom na aktivnosti koje su odraz specifičnih potreba i inicijativa njezinih članica i ostalih gospodarskih subjekata s područja Brodsko-posavske županije.

Županijska komora Slavonski Brod djeluje kroz Gospodarsko vijeće čiji sastav odgovara strukturi gospodarstva Brodsko-posavske županije i kroz stručne službe koje provode aktivnosti definirane zakonima i planom rada Hrvatske gospodarske komore. Sukladno navedenom, organiziraju se strukovne grupacije, poslovni susreti, prezentacije, promidžbene i ostale aktivnosti i oblici djelovanja kojima se zastupaju interesi članica.

Najvažnije aktivnosti i usluge HGK – Županijske komore Slavonski Brod očituju se u: promociji gospodarstva, poslovnim susretima, poslovnom obrazovanju, prikupljanju i analizi pokazatelja o gospodarskim kretanjima, predlaganju mjera za unapređenje i razvoj gospodarstva Županije, te informiranje o stanju i strukturi gospodarstva, mogućnostima ulaganja i drugim aktivnostima vezanim za razvoj Županije.

Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Brodsko-posavske županije

Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Brodsko-posavske županije radi na razvoju kroz zadatke Hrvatske obrtničke komore, a to su: promicanje obrta i obrtništva, zastupanje interesa obrtnika pred državnim tijelima u oblikovanju gospodarskog sustava, davanje mišljenja i prijedloga državnim tijelima kod donošenja zakona u području obrtništva, osnivanje povjerenstava za polaganje pomoćničkih i majstorskih ispita, djelovanje obrtnika, osnivanje arbitražnog vijeća, vođenje knjige obrtnika, vođenje evidencije ugovora o nauku, pružanje pomoći obrtnicima prilikom osnutka i poslovanja obrta, obavljanje drugih zadataka određenih zakonom i statutom Hrvatske obrtničke komore.

U Obrtničku komoru Brodsko-posavske županije učlanjena su dva udruženja obrtnika s područja Brodsko-posavske županije: Udruženje obrtnika Slavonski Brod i Udruženje obrtnika Nova Gradiška.

Radi usklađivanja i rješavanja stručnih pitanja gospodarske grane kojoj obrtnik pripada, obrtnici organiziraju svoj strukovni rad po sekcijama i cehovima.

Oblici strukovnog rada su: sekcije na razini udruženja obrtnika, cehovi na razini Obrtničke komore Brodsko-posavske županije i cehovi Hrvatske obrtničke komore.

Civilni sektor

Civilni sektor u Brodsko-posavskoj županiji čine registrirane humanitarne organizacije, organizacije za zaštitu ljudskih prava, religijske, ekološke, profesionalne udruge, sindikati i druge organizacije.

Stupanj suradnje Brodsko-posavske županije i organizacija civilnog društva često ovisi o aktivnosti pojedinih udruga, ali i o mogućnostima sufinanciranja njihovog rada iz županijskog Proračuna.

Skupina organizacija civilnog sektora je veoma aktivna, kreativna i prepoznatljiva, pa koriste različite izvore sredstava za svoj rad, npr. sredstva predpristupnih fondova Europske unije, Savjeta za europske integracije Brodsko-posavske županije, različite donacije i druga raspoloživa sredstva.

Svojstveno im je da koriste tehničku pomoć Upravnog odjela za razvoj i europske integracije i CTR-a – Razvojne agencije BPŽ za pripremu, kandidiranje i provedbu svojih projekata.

Uočava se nedovoljna suradnja između udruga ili organizacija koje se bave istim ili sličnim područjem, no ipak napredak je vidljiv, što u svakom slučaju doprinosi kvalitetnijem upravljanju razvojem u području gospodarskog i društvenog života Brodsko-posavske županije.

3.13. Konkurentnost Brodsko-posavske županije

Svjetski gospodarski forum definira konkurentnost kao skup faktora, razvojnih politika i institucija koje utječu na razinu produktivnosti u određenom okruženju. Potencijali i ograničenja konkurentskih sposobnosti prate se s ciljem vođenja uravnotežene i dugoročno održive regionalne razvojne politike.

Prema regionalnom indeksu konkurentnosti Hrvatske 2007. godine, **Brodsko-posavska županija zauzima 18. mjesto prema rangu poslovnog okruženja te 20. prema rangu poslovnog sektora.** Ocjenjena konkurentnost prema NUTS2 pozicionira Središnju i Istočnu (Panonsku) regiju, kojoj pripada i Brodsko-posavska županija, na posljednje mjesto prema konkurentnosti što znači da će biti potrebna najviša ulaganja kako bi se dosegla konkurentnost ostalih regija. Prednost ove regije je dobra obrazovanost.

S obzirom na sličnosti i razlike u profilu konkurentskih prednosti i slabosti, a bez obzira na regionalnu pripadnost županije, Hrvatsku karakterizira pet grupa – klastera županija i jedna grupa netipičnih županija. Kriterij za grupiranje županija bila je brojnost prednosti, slabosti i prosječnih vrijednosti faktora konkurentnosti poslovnog okruženja i poslovnog sektora.¹ Brodsko-posavska županija pokazuje konkurentne nedostatke u oba promatrana faktora konkurentnosti, kvaliteti poslovnog okruženja i kvaliteti poslovnog sektora. Unutar faktora kvalitete poslovnog okruženja konkurentski nedostaci su vidljivi u područjima demografije, zdravlja i kulture, obrazovanju, osnovnoj infrastrukturi i javnom sektoru i u poslovnoj infrastrukturi. U području kvalitete poslovnog sektora konkurentski nedostaci se uočavaju u području investicija i poduzetničke dinamike, razvijenosti poduzetništva te ekonomskih rezultata.

Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska promatrano prema NUTS2 nalazi se na posljednjem mjestu prema rangu konkurentnosti i statističkom rangu te je ona stoga najmanje konkurentna, a toga su svjesni i ispitanici koji su sudjelovali u istraživanju što je potvrđeno perceptivnim rangom.

Brodsko-posavska županija pokazuje najbolje rezultate u području demografije, zdravlja i kulture s udjelom stanovništva 0-25 u populaciji (%) od 33,84%, a prosjek Republike Hrvatske je 30,62%. Prema tom pokazatelju Brodsko-posavska županija zauzima rang 1. U području uključenosti u predškolsko obrazovanje zauzima 2 mjesto s vrijednosti 188,35 u odnosu na hrvatski prosjek od 100,40. Kvaliteta željeznice u području osnovne infrastrukture i javnog sektora također je visokopozicionirana na 2. mjestu s vrijednosti 4,56 u odnosu na 3,26 što čini prosjek Republike Hrvatske. Kao povoljan pokazatelj javlja se i omjer izvoza i uvoza prema kojem je Brodsko-posavska županija na drugom mjestu s vrijednosti 158,12 (hrvatski prosjek 108).

Brojna su područja u kojima Brodsko-posavska županija ostvaruje negativne rezultate prema regionalnom indeksu konkurentnosti. U području investicija i poduzetničke dinamika zauzima zadnje mjesto u Republici Hrvatskoj u sektorima broja lokalnih JVD s vrijednošću 87,61 (hrvatski prosjek 99), vlasnici i zaposlenici u obrtu i slobodnim profesijama s vrijednosti 102,48 (hrvatski prosjek 107), ukupnim investicijama prema sjedištu investitora per capita (000 HRK) s vrijednosti 4,52 (hrvatski prosjek 26), nadzoru menadžmenta od strane investitora i upravnih odbora s vrijednosti 2,73 (hrvatski prosjek 4).

¹ Antoljak, Vedran; Horvath, Tatjana; Jurlin, Krešimir; Slunjski, Marko: *Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2007., Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP), Nacionalno Vijeće za konkurentnost, Zagreb, 2008.*

Tablica 89. Indeks konkurentnosti Brodsko-posavske županije u područjima u kojima županija ostvaruje najlošije rezultate u Republici Hrvatskoj (rang 21)

	VRIJEDNOST U BRODSKO- POSAVSKOJ ŽUPANIJ	PROSJEK REPUBLIKE HRVATSKE
OSNOVNA INFRASTRUKTURA I JAVNI SEKTOR		
Tekući izdaci za zaštitu okoliša per capita (HRK)	42,56	676,29
Broj sudaca i savjetnika županijskih sudova per capita (na 100.000 stanovnika)	5,75	10,22
POSLOVNA INFRASTRUKTURA		
Raspoloživost ICT-a u lokalnoj samoupravi	5,00	5,73
Lokalna raspoloživost strojeva i opreme	2,82	3,31
INVESTICIJE I PODUZETNIČKA DINAMIKA		
Broj lokalnih JVD – dinamika 2005/2003	87,61	99
Vlasnici i zaposlenici u obrtu i slobodnim profesijama – dinamika 2005/2003	102,48	107
Ukupne investicije prema sjedištu investitora per capita (000 HRK)	4,52	26
Nadzor menadžmenta od strane investitora i upravnih odbora	2,73	4
EKONOMSKI REZULTATI – RAZINA		
Zaposleni s evidencije/ukupno nezaposleni – stanje (%)	38,50	51
Traženi radnici/nezaposleni (%)	18,46	45
Ostali prihodi JLPS per capita	367,02	1310

3.14. Prekogranična i međuzupanijska suradnja

Brodsko-posavska županija, u okviru programa Prekogranične suradnje, ostvaruje svoje aktivnosti u okviru IPA programa, prvenstveno s Bosnom i Hercegovinom te Srbijom, kao pridruženi član.

Što se tiče programa s BiH, on je vezan za stvaranje zajedničkog gospodarskog prostora, te poboljšanje kvalitete života i socijalne kohezije.

U sklopu prvog prioriteta cilj je razviti zajedničke turističke pakete temeljene na prirodnoj i kulturnoj baštini i poboljšati konkurentnost lokalnog turističkog gospodarstva. Osim toga, cilj je i potaknuti razvoj regionalnog gospodarstva jačanjem sektora malog i srednjeg poduzetništva, te institucija i službi za potporu poslovanja.

Kod drugog prioriteta najvažnije je omogućiti pristup svim uslugama u lokalnoj zajednici koje imaju utjecaj na dobrobit i socijalnu koheziju lokalnog stanovništva i zajednica, te ostvariti zaštitu i očuvanje okoliša, kao i održivu uporabu prirodnih resursa.

S područja Brodsko-posavske županije pripremljeno je dosad 12 projekata zajedno s partnerima s područja Bosne i Hercegovine.

Upravni odjel za razvoj i europske integracije i CTR – Razvojna agencija BPŽ organizirali su u Banja Luci seminar s tri modula:

- **Osnove Europske unije**
- **Kako napisati projekt**
- **Provedba projekta.**

Također je već ranije uspostavljena suradnja na političkoj i stručnoj razini između Brodsko-posavske županije i općina **Srbac, Laktaši i Gradiška**. Posebice je dobro razvijena suradnja između naše općine Davor i općine Srbac.

U programu Prekogranične suradnje sa Srbijom naša Županija ima status pridruženog člana, što znači da od ukupnog iznosa sredstava za projekte može ostvariti 20%.

Do sada je pripremljen jedan projekt koji se odnosi na područje zaštite okoliša.

Brodsko-posavska županija je ostvarila suradnju s talijanskim partnerom iz Pesara na programu TISAF, a naše obrazovne, kulturne i sportske institucije i organizacije ostvaruju suradnju s komplementarnim institucijama i organizacijama u Mađarskoj, Austriji, Njemačkoj, Nizozemskoj, Italiji, Srbiji, Bosni i Hercegovini i drugim europskim državama.

Međuzupanijska suradnja najintenzivnije se ostvaruje u okviru regije **Panonska Hrvatska** koja obuhvaća 8 županija. Redovno se održavaju zajednički sastanci na kojima se dogovara o strateškom razvoju, zajedničkim projektima i inicijativama prema nadležnim ministarstvima i institucijama RH, kao i zajedničkom nastupu i predstavljanju regije u Bruxellesu, odnosno Europskoj uniji.

Naša Županija je članica međunarodne asocijacije Dunav-Drava-Sava te Skupštine Europskih regija.

Za Brodsko-posavsku županiju veoma je bitna **Dunavska strategija**, odnosno prometna integracija Podunavlja (Panonske regije) i Jadrana u kojoj naša Županija vidi šansu za razvoj prometa, gospodarstva, poljoprivrede, turizma i drugih djelatnosti.

Dunavska strategija predviđa izgradnju **višenamjenskog kanala Dunav-Sava**, što je dio Strategije prostornog uređenja RH, Strategije razvitka riječnog prometa u RH (2008. - 2018.) te Srednjoročni plan razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda RH (2009. – 2016.).

Projekt izgradnje višenamjenskog kanala Dunav-Sava te plan uređenja i razvitka vodnih putova uključuje većinu županija Panonske regije te dio županija Sjeverozapadne i Jadranske Hrvatske.

Što će donijeti ovaj projekt?

- luke postaju pokretač različitih gospodarskih aktivnosti (ostvarivanje dodane vrijednosti industrijskih djelatnosti, izvozno orijentirane proizvodnje, novo zapošljavanje uz povećanje državnih i lokalnih prihoda od poreza i doprinosa)
- pozitivan utjecaj novih industrijskih i uslužnih aktivnosti na razvoj Panonske regije i ostalih regija RH
- stvaranje pozitivne slike o riječnom prometu kao ekonomičnom, konkurentnom i ekološki prihvatljivom načinu transporta.

4. REZULTATI PRIJAŠNJIH STRATEŠKIH DOKUMENATA

Brodsko-posavska županija je u razdoblju od 1993. do 2011. godine izradila niz strateških dokumenata među kojima najvažnije mjesto zauzimaju:

- Program gospodarskog i društvenog razvitka Brodsko-posavske županije 1996. – 2005.
- ROP – Regionalni operativni program Brodsko-posavske županije 2005. – 2012.
- Strategija razvoja ljudskih potencijala 2006. – 2012.

Program gospodarskog i društvenog razvitka Brodsko-posavske županije 1996. – 2005. pored detaljnog pregleda stanja svih područja gospodarskog i društvenog života orijentiran je na novi pristup regionalnom razvoju koji podrazumijeva veće korištenje lokalnih razvojnih inicijativa i lokalnih faktora razvoja. Posebice se to odnosi na aktiviranje lokalnih subjekata, razvoj ljudskih resursa (poticanje usvajanja novih znanja, umijeća i sposobnosti), diseminiranje informacija, poticanje poduzetništva, razvoj novih institucija i podizanje sposobnosti postojećih poduzeća za proizvodnju konkurentnih proizvoda. Program gospodarskog i društvenog razvitka Brodsko-posavske županije 1996. – 2005. bio je najvažniji strateški dokument prilikom izrade ROP-a – Regionalnog operativnog programa Brodsko-posavske županije 2005. – 2012.

ROP – Regionalni operativni program Brodsko-posavske županije 2005. – 2012. je zamišljen kao instrument koji će omogućiti Brodsko-posavskoj županiji da sa strateškim i usklađenim razvojnim planom nastupa prema različitim donatorima i investitorima, uključujući Vladu RH, Europsku komisiju te niz drugih bilateralnih ili multilateralnih donatora. Kratkoročno, cilj je ROP-a omogućiti Županiji efikasno i ekonomično pristupanje predpristupnim fondovima Europske unije te Strukturnim fondovima EU čim postanu dostupni Hrvatskoj. ROP-om je utvrđena razvojna vizija i razvojni ciljevi kojima se predviđa jačanje gospodarstva i smanjenje nezaposlenosti, izgradnja infrastrukture nužne za razvoj poduzetništva i mudro gospodarenje okolišem, intenzivan razvoj obrazovnih sustava koji se prilagođavaju potrebama gospodarstva, te razvoj socijalne infrastrukture s ciljem poboljšanja položaja osjetljivih grupa društva.

Kako bi na što efikasniji način proveli ove ciljeve, pružili najvažnije informacije o predpristupnim programima prijaviteljima projekata, kao i tehničku pomoć u njihovoj izradi, Brodsko-posavska županija je osnovala novi Upravni odjel za razvoj i europske integracije, te osnažila rad CTR-a – Razvojne agencije Brodsko-posavske županije.

Uspješna suradnja Odjela i Razvojne agencije s gradovima i općinama, gospodarskim i društvenim subjektima, zadrugama i organizacijama civilnog društva rezultirala je značajnim sredstvima koja su povučena iz predpristupnih fondova EU i drugih inozemnih i domaćih izvora financiranja, što je, prema analizi instituta za međunarodne odnose Brodsko-posavsku županiju svrstalo među vodeće u Republici Hrvatskoj. Radi se o 70 odobrenih projekata čija je ukupna vrijednost blizu 200 milijuna kuna. Ako tome dodamo i projekt IPA programa – zaštita okoliša, odnosno „Sustava vodoopskrbe i odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda Slavenskog Broda“, onda govorimo o vrijednosti od 400 milijuna kuna.

Treba naglasiti vrlo uspješan rad Regionalnog partnerskog odbora i Savjeta za europske integracije, posebice kroz promoviranje pozitivnih europskih stečevina, razvoj partnerstva, kontinuiranoj izobrazbi svih dionika koji su potencijalni korisnici sredstava predpristupne pomoći, te primjerenu

suradnju s nadležnim ministarstvima, u prvom redu s Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija i Ministarstvom regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

Strategija razvoja ljudskih potencijala 2006. – 2012. izrađena je u skladu s Regionalnim operativnim programom 2005. - 2012. i usko povezana s Integriranim smjernicama Europske strategije zapošljavanja, te s prioritetima utvrđenima u Nacionalnoj strategiji regionalnog razvoja 2005. - 2012., Strategija razvoja ljudskih potencijala važan je instrument potpore gospodarskome razvoju i strukturalnim promjenama. Usko je povezana sa strateškim razvojnim ciljevima iz ROP-a, a utjecala je na:

- poboljšano osuvremenjivanje sustava obrazovanja i osposobljavanja za bolje prilagođavanje potrebama gospodarstva i šire zajednice;
- unaprijeđena znanja i vještine radne snage i poduzetnika;
- ojačan institucionalni kapacitet javne administracije i službi na županijskoj razini;
- razvijeno uključivo tržište rada i razvijene jednake mogućnosti.

Strategija je imala utjecaj na identificiranje novih projekata iz područja razvoja ljudskih potencijala, posebno iz programa CARDS 2004, te IPA programa, temeljem kojih su Županija, Gradovi, HZZ, obrazovne institucije i drugi subjekti ostvarili značajna financijska sredstva za podizanje razine znanja, inovativnosti, produktivnosti i konkurentnosti radne snage.

5. SWOT ANALIZA

SWOT analiza daje ocjenu snaga i slabosti te prilika i prijetnji bitnih za razvoj svakog od ključnih društveno-gospodarskih područja Županije, kao i Županije u cjelini.

Snage su područja, resursi i sposobnosti unutar županije na koje se ona može osloniti u razvoju, s najvećim mogućnostima za uspjeh. Slabosti ukazuju koja područja, resursi i sposobnosti unutar županije ograničavaju ili onemogućuju njezin razvoj.

Prilike su područja, resursi i sposobnosti izvan županije koje bi županija mogla iskoristiti za svoj razvoj (povećati snage i/ili smanjiti slabosti). Prijetnje su područja, resursi i sposobnosti izvan županije koje mogu ugroziti njezin razvoj (smanjiti snage i/ili povećati slabosti).“

U procesu izrade SWOT analize Brodsko-posavske županije identificirani su ključni čimbenici gospodarskog razvoja:

1. Obrazovana radna snaga

- Demografska pitanja
- Obrazovanje

2. Poduzetništvo

- Uvjeti za poslovanje
- Privlačenje ulaganja
- Dostupnost i cijena kapitala

3. Infrastruktura

- Promet
- Poslovna infrastruktura
- Zaštita okoliša
- Socijalna infrastruktura (školstvo, zdravstvo i socijalna skrb).

SWOT analiza izrađena je na temelju osnovne analize Brodsko-posavske županije, a u procesu izrade poseban je naglasak stavljen upravo na ključne čimbenike gospodarskog razvoja.

Tablica 90. SWOT analiza Brodsko-posavske županije: snage i slabosti

SNAGE	SLABOSTI
Obrazovana radna snaga: • Obučena radna snaga metalne i drvene struke s iskustvom • Visokoškolske institucije i stalan rast broja studenata • Spremnost da se obrazovni programi u skladu sa svojim mogućnostima prilagođavaju potrebama poduzetništva (kroz Veleučilište i strukovne škole) Poduzetništvo / gospodarstvo: • Tradicija u metaloprerađivačkoj i drvenoj industriji • Postojanje programa potpore BPŽ-a obrtnicima i poduzetnicima • Dobra sirovinaska osnova za razvoj prehrambene i drvene industrije • Veliki poljoprivredni potencijali • Postojanje poduzetničke infrastrukture	Obrazovana radna snaga: • Kontinuiran nedostatak određenih kadrova • Kontinuiran nedostatak određenih učiteljskih/profesorских kadrova (pojedine struke, informatika, fizika, strani jezici) • Iseljavanje mladih ljudi radi studija i zaposlenja • Loša obrazovna struktura stanovnika, osobito nezaposlenih • Nepovoljna demografska slika, osobito u ruralnom području • Nedovoljna mobilnost i fleksibilnost radne snage • Nedostatak programa cjeloživotnog obrazovanja • Nedovoljna poduzetnička znanja, informatička pismenost, strani jezici • • Nedovoljno razvijeni institucionalni kapaciteti za upravljanje razvojem • Potreba razvijanja kapaciteta organizacija civilnog društva da sudjeluju u razvoju BPŽ i doprinose kvaliteti života u BPŽ Poduzetništvo / gospodarstvo: • Pad broja obrtnika i poduzetnika • Nekonkurentnost - zastarjela tehnologija i manjak proizvodnje s visokom dodanom vrijednošću • Neprilagođena radna snaga • Neumreženost gospodarskih subjekata i informatička nepovezanost • Neiskorištene mogućnosti za udruživanje u klastere • Niska razina ulaganja u istraživanje i razvoj • Gospodarska struktura (slaba zastupljenost tercijarnog sektora) • Ispodprosječna razvijenost gospodarstva • Nedovoljna povezanost poljoprivrede i turizma • Nedovoljna komunikacija javnih institucija s gospodarskim subjektima (podrška poduzetnicima nedovoljno učinkovita)

Infrastruktura: • Relativno razvijena prometna infrastruktura • Raskrižje važnih cestovnih i željezničkih pravaca (geoprometni položaj) • Željeznički pristup većim industrijskim zonama • Relativno razvijena poduzetnička infrastruktura • Luka Brod • Izgrađena relativno zadovoljavajuća plinska mreža	• Nedovoljno učinkovito privlačenje investicija u BPŽ Infrastruktura: • Slaba povezanost gospodarskih zona sa prometnim koridorima • Usitnjenost i nepovezanost poljoprivrednih površina • Neiskorišteni potencijali za obnovljive izvore energije • Nedovoljna primjena mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti • Neprimjereno gospodarenje vodama • Nedovoljno razvijene mehanizmi obrane od elementarnih nepogoda • Neprimjereno gospodarenje otpadom • Nezadovoljavajuće stanje ruralne (komunalne) infrastrukture • Postojanje miniranih i minski sumnjivih područja • Nezadovoljavajuća kvaliteta i dostupnost predškolskih i školskih objekata • Nezadovoljavajući kapaciteti športskih objekata • Izražena potreba za unaprjeđenjem infrastrukture i programa za zdravstvo i socijalnu skrb • Nezadovoljavajuća zaštita prirode i okoliša te nedovoljno razvijena ekološka svijest
---	--

Tablica 91. SWOT analiza Brodsko-posavske županije: prilike i prijetnje

PRILIKE	PRIJETNJE
Obrazovana radna snaga: • Sufinanciranje obrazovanja i dokvalifikacija deficitarnih zanimanja • Uključivanje u međunarodne programe; međunarodna i prekogranična suradnja • EU programi (IPA IV) • Jače povezivanje obrazovnih institucija, gospodarstva i županije Poduzetništvo / gospodarstvo: • Izvoz (osobito u susjedne zemlje) • Uključivanje strukovnih fakulteta i instituta u razvoj • Dostupnost programa EU • Iskorištavanje obnovljivih izvora energije • Unapređivanje kvalitete, inovacije i klasterizacija tvrtki • Privlačenje investitora • Povezivanje poljoprivrede i turizma • Industrijalizacija poljoprivrede (konkurentnost i veća dodana vrijednost poljoprivrednih proizvoda) • Ruralna diversifikacija • Razvijenost građevinarstva Infrastruktura: • Sava kao resurs • Kanal Dunav-Sava • Raspoloživost EU fondova za prometnu infrastrukturu, zaštitu okoliša i poslovnu infrastrukturu	• Loša klima za poticanje ulaganja • Izražena nelikvidnost u državi • Ekološki rizik zbog rafinerije u Bosanskom Brodu • Nedovoljno razvijena svijest o važnosti ulaganja u zaštitu okoliša • Crno tržište i siva ekonomija • Slaba kupovna moć stanovnika • Visoki troškovi radne snage • Iseljavanje i depopulacija • Jaka međunarodna konkurencija • Nedostatak strategija na nacionalnoj razini

6. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI

6.1. Vizija

Vizija Brodsko-posavske županije:

Brodsko-posavska županija će postati mjesto rastućeg životnog standarda i visoke kvalitete života. Županija će postati centar industrijskog razvoja, s domaćim i stranim poduzećima s velikim udjelom proizvoda veće dodane vrijednosti, lociranim u poslovnim i industrijskim zonama u blizini važnih geostrateških prometnih pravaca. Te će tvrtke zapošljavati veliki broj kadrova obrazovanih u županijskim obrazovnim institucijama. Županija će biti poznata po komercijalnoj i ekološkoj poljoprivredi te ekoturizmu. Županija će sustavno štititi okoliš i koristiti prirodne resurse na pravilan i održiv način. Razvoj županije temeljit će se na suradnji javnog, poslovnog i civilnog sektora.

Zbog jednostavnijeg komuniciranja vizije Brodsko-posavske županije prema javnosti, izrađena je i skraćena verzija vizije koja obuhvaća srž ideje u kojem smjeru se Brodsko-posavska županija želi razvijati.

Vizija Brodsko-posavske županije – skraćena verzija:

Brodsko-posavska županija će postati centar industrijskog i uravnoteženog ruralnog razvoja te mjesto rastućeg životnog standarda i visoke kvalitete života. Županija će sustavno štititi okoliš i koristiti prirodne resurse na pravilan i održiv način. Svoj razvoj temeljit će na suradnji javnog, poslovnog i civilnog sektora.

6.2. Strateški razvojni ciljevi

Strateški ciljevi sadrže konzistentan i sažeti opis namjeravanih ishoda s jasno izraženim i mjerljivim postignućima koja proizlaze iz vizije. Ciljevi moraju biti:

- mjerljivi (kako bi se mogla procijeniti njihova ostvarljivost),
- ostvarivi (imati minimum prihvatljive razine izvodivosti),
- jasno formulirani (općenite ciljeve treba izbjegavati),
- s određenim rokom ostvarenja,
- međusobno sukladni (ne smiju se preklapati),
- sveobuhvatni,
- društveno i okolišno prihvatljivi,
- takvi da pridonose razvoju županije koji je određen vizijom,
- sukladni ciljevima Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske i statističke regije.

Temeljem provedene analize trenutnog stanja u Županiji, zaključaka SWOT analize Brodsko-posavske županije te razvojne vizije Brodsko-posavske županije, postavljeni su strateški razvojni ciljevi kojima se očekuje zadana razvojna vizija Županije. Strateški razvojni ciljevi Brodsko-posavske županije u razdoblju 2010. – 2013. godine su:

1. Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti i kvalitete radnih mjesta

Realizacija gospodarskog potencijala u Županiji, u cilju povećanja zaposlenosti i optimalnog korištenja svih gospodarskih resursa, nužna je za razvoj Županije. Razvojnou politikou osnažit će se administrativna podrška gospodarstvu, unaprijediti konkurentnost postojećih tvrtki u Županiji i privući ulaganja u koja će donijeti nova radna mjesta, znanja i tehnologije. Osobitu važnost ima jačanje sektora poljoprivrede, prerađivačke industrije i turizma koji su identificirani kao najvažniji za razvoj Županije. Ulaganjima u strateške poslovne zone iskoristit će se geoprometni položaj Županije i potaknuti razvoj sektora logistike i distribucije.

2. Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti

Ulaganja u zaštitu okoliša i učinkovito korištenje prirodnih resursa na pravilan i održiv način, nužan su preduvjet održivog razvoja. Razvoj gospodarskih aktivnosti i poslovne infrastrukture treba ostvarivati uz pažljivo sagledavanje mogućih utjecaja na okoliš. Županija će promicati zaštitu okoliša i promovirati gospodarske aktivnosti koje se temelje na ekološki prihvatljivim načelima, uključujući obnovljive izvore energije. Posebno će se poticati ruralni razvoj i kvaliteta života na cijelom području Županije. To će uključivati potporu ekološkoj poljoprivredi i eko-turizmu.

3. Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva

Obrazovni sustav mora kontinuirano pratiti potrebe gospodarstva i tržišta rada. Snažnije povezivanje obrazovnog i poslovnog sektora Županije pridonijet će stvaranju kadrova koji bi bili brzo prilagodljivi tržišnim potrebama. Povećanjem broj kvalitetnih radnika uklanja se jedna od glavnih prepreka privlačenja ulaganja u Županiju. Kontinuirano će se provoditi programi cjeloživotnog obrazovanja koji

će poticati stvaranje znanja i vještina potrebnih za rad u sektorima i tehnologijama više dodane vrijednosti.

4. Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina

Ulaganja u kvalitetu života i društvenu infrastrukturu (osobito obrazovanje, zdravstvo, javni prijevoz i kulturu) nužan su preduvjet razvoja Županije. Visoka kvaliteta života pridonijet će zadovoljstvu životom u Županiji, smanjenju odlaska mladih i privlačenju novih stanovnika u Županiju. Jača institucionalna i vaninstitucionalna podrška socijalno osjetljivom dijelu stanovništva unaprijedit će njihov položaj u društvu. Osnaživanjem civilnog društva može se značajno doprinijeti kvaliteti života i unapređenju položaja socijalno osjetljivih skupina.

6.2.1. Prioriteti i mjere u okviru Strateškog cilja 1

6.2.1.1. Prioritet 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja

PRIORITET 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja			
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.	MJERA 4.
Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta Županijske razvojne agencije Brodsko-posavske županije	Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta razvojnih agencija gradova Slavonskog Broda i Nove Gradiške	Unapređenje kapaciteta lokalne i regionalne samouprave	Umrežavanje županijskih potpornih institucija u cilju privlačenja ulaganja

Razlozi intervencije:

- Postojanje efikasnih institucija za potporu poduzetništvu jedan su od osnovnih preduvjeta za kvalitetno upravljanje razvojem i privlačenje ulaganja te je potrebno kontinuirano povećavati njihove kapacitete i omogućiti dodatno usavršavanje zaposlenika
- Osiguravanje povezanosti i suradnje županijskih potpornih institucija koje će zajednički raditi na privlačenju ulaganja u Brodsko-posavsku županiju

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Razvojne agencije
- Potporne institucije
- Ostali dionici

Korisnici:

- Sudionici studijskih putovanja
- Polaznici stručnih seminara
- Polaznici radionica i seminara
- Zaposlenici institucija za potporu poduzetništvu
- Potencijalni ulagači

Ciljne skupine:

- Poduzetnici u Brodsko-posavskoj županiji
- Nezaposlene osobe
- Stanovništvo Brodsko-posavske županije

6.2.1.2. Prioritet 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki

PRIORITET 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki			
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.	MJERA 4.
Poticanje razvoja brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika	Poticanje poduzetnika koji koriste nove tehnologije i razvijaju inovacije	Cjeloživotno obrazovanje poduzetnika	Povećanje izvoza osnivanjem izvoznih klastera

Razlozi intervencije:

- Razvojem efikasnog sustava dodjele poticaja i potpora poduzetnicima za sajamske nastupe i promociju na sajmovima te za obnovu postojećih proizvodnih kapaciteta, kao i razvoj edukacijskih programa za poduzetnike omogućit će rast kvalitete njihovih proizvoda i njihovu vidljivost na tržištu, što će omogućiti ostvarenje zadanih ciljeva
- Razvoj brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika omogućit će stvaranje novih radnih mjesta i povećanje izvoza te povećanje konkurentnosti Brodsko-posavske županije
- Povezivanjem znanosti i industrije, poticanjem inovatorstva, izgradnjom tehnološke infrastrukture, kao i educiranjem poduzetnika doprinijet će se većoj konkurentnosti proizvoda na tržištu te omogućiti ostvarenje zadanih ciljeva
- Polaznici programa cjeloživotnog učenja će se educirati i stjecati nova znanja, prateći pritom trendove, kako bi mogli upotrijebiti svoja znanja u svakodnevnom poslovnom životu. Novi obrazovani programi pratit će trendove tržišta rada čime će se utjecati na smanjenje nezaposlenosti u BPŽ

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija i jedinice lokalne samouprave
- Razvojne agencije
- Resorna ministarstva
- Znanstvene i obrazovne institucije
- Potporne institucije

Korisnici:

- Poduzetnici Brodsko-posavske županije
- Znanstvene institucije
- Poduzetnici koji su izvozno orijentirani

Ciljne skupine:

- Postojeći poduzetnici
- Nezaposlene osobe
- Nezaposlene visokoobrazovane osobe

6.2.1.3. Prioritet 3: Aktivnosti za privlačenje investitora iz Hrvatske i inozemstva

PRIORITET 3: Aktivnosti za privlačenje investitora iz Hrvatske i inozemstva	
MJERA 1.	MJERA 2.
Brandiranje županije i promocija gospodarskih potencijala i mogućnosti ulaganja u županiju	Davanje potpora i olakšica za domaće i inozemne investitore

Razlozi intervencije:

- Izradom i promocijom jedinstvenog vizualnog identiteta Brodsko-posavske županije, provođenjem promotivnih kampanja te pokretanjem web stranice namijenjene pružanju informacija potencijalnim ulagačima stvara se image Brodsko-posavske županije kao atraktivnog mjesta za ulaganja
- Dodjela potpora i olakšica za domaće i strane investitore privući će investicije u Brodsko-posavsku županiju što će utjecati na otvaranje novih radnih mjesta.

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Razvojne agencije
- Turističke zajednice
- Potporne institucije
- Ostali dionici

Korisnici:

- Domaći i strani investitori

Ciljne skupine:

- Nezaposlene osobe
- Mlado obrazovano stanovništvo

6.2.1.4. Prioritet 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike

PRIORITET 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike		
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.
Razvoj poduzetničkih zona i logističko-distribucijskih centara u blizini važnih geostrateških prometnih pravaca	Izgradnja novih i poboljšanje stanja postojećih prometnica	Izgradnja riječnih luka i razvoj riječnog prometa

Razlozi intervencije:

- Izgrađene poduzetničke zone i logističko-distribucijski centri stvorit će preduvjete za uspješno poslovanje poduzetnika i poljoprivrednih gospodarstava na području BPŽ te potaknuti osnivanje novih i povećanje zapošljavanja
- Razvijena prometna infrastruktura predstavlja osnovni preduvjet za razvoj sektora distribucije i logistike

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Resorno ministarstvo
- Potporne institucije
- Agencija za vodne putove
- Lučka uprava Slavonski Brod
- Ostali dionici

Korisnici:

- Korisnici novih i nadograđenih poduzetničkih zona
- Korisnici logističko-distribucijskih centara
- Poduzetnici
- Poljoprivrednici
- Dionici sektora distribucije i logistike
- Stanovnici Brodsko-posavske županije

Ciljne skupine:

- Poduzetnici
- Poljoprivrednici
- Nezaposleni

6.2.1.5. Prioritet 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma

PRIORITET 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma				
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.	MJERA 4.	MJERA 5.
Unapređenje prerađivačke industrije oslonjene na primarnu poljoprivrednu proizvodnju i šumarstvo	Jačanje metaloprerađivačke industrije	Povećanje obradivih površina i unapređenje strukture poljoprivredne proizvodnje	Razvoj selektivnih oblika turizma s posebnim naglaskom na ruralni, kongresni, tranzitni i lovni turizam	Poticanje udruživanja poduzetnika

Razlozi intervencije:

- Prerađivačka industrija tradicionalno ima velik udio u ukupnom gospodarstvu Brodsko-posavske županije no temelji se na zastarjeloj tehnologiji i nije konkurentna na stranim tržištima, zbog čega su ulaganja u njezino unapređenje neophodna
- Metaloprerađivačka industrija na području Brodsko-posavske županije nije konkurentna na svjetskim tržištima, zbog čega je potrebno povećati ulaganja u industriju i educirati poduzetnike o novim tehnologijama i svjetskim trendovima u metaloprerađivačkoj industriji
- Poljoprivredna proizvodnja je djelatnost kojom se stanovništvo BPŽ tradicionalno bavi, no proizvodnja nije konkurentna te postoje obradive poljoprivredne površine koje se ne obrađuju
- Razvoj selektivnih oblika turizma pozicionirat će Brodsko-posavsku županiju kao atraktivnu destinaciju kontinentalnog turizma i povećati broj turističkih dolazaka i noćenja u BPŽ
- Udruživanje poduzetnika podrazumijeva različite prednosti kao što su veća inovativnost i dostupnost novih tehnologija, razvoj novih proizvoda, zajednička promocija i nastup na tržištu, jednostavnija distribucija, povoljniji uvjeti nabave sirovine i sl., što doprinosi razvoju poduzetništva i zapošljavanju novih kadrova.

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija i jedinice lokalne samouprave
- Resorno ministarstvo
- Razvojne agencije
- Poduzetnici i poljoprivredna gospodarstva, udruge i zadruge
- Ostali dionici

Korisnici:

- Poduzetnici i zaposleni u prerađivačkoj industriji
- Poduzetnici i zaposleni u metaloprerađivačkoj industriji
- Poljoprivredna gospodarstva
- Poduzetnici u poljoprivrednom sektoru
- Postojeći poduzetnici u metaloprerađivačkoj industriji

- Novi poduzetnici u prerađivačkoj industriji
- Postojeći dionici u sektoru turizma
- Novi dionici u sektoru turizma

Ciljne skupine:

- Poslovni subjekti i zaposleni u prerađivačkoj industriji
- Nezaposlene osobe
- Poslovni subjekti i zaposleni u metaloprerađivačkoj industriji
- Poljoprivrednici

6.2.1.6. Prioritet 6: Poticanje razvoja obrtništva

PRIORITET 6: Poticanje razvoja obrtništva			
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.	MJERA 4.
Razvoj cjelovitog sustava financiranja obrtništva (kredit i potpore)	Edukacija u obrtništvu	Promidžba obrtništva	Zaštita i poticanje tradicijskih i umjetničkih obrta

Razlozi intervencije:

- Sufinanciranjem izrade kvalitetnih poslovnih planova obrtnika i osiguravanjem povoljnih kreditnih linija za obrtnike osigurat će se preduvjeti za razvoj obrtništva na području Brodsko-posavske županije.
- Kontinuirana edukacija obrtnika neophodna je za razvoj njihovih vještina i unapređenje poslovanja, a time i obrtništva u BPŽ općenito.
- Promidžba obrtnika doprinijet će jačanju vidljivosti obrtnika BPŽ na tržištu te potaknuti nezaposlene u samostalne poduzetničke pothvate.
- Tradicijski i umjetnički obrti predstavljaju vrijednu kulturnu baštinu koju je potrebno razvijati, očuvati i povezati s turističkom ponudom Brodsko-posavske županije

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Resorna ministarstva
- Razvojne agencije
- Potporne institucije
- Obrtnička udruženja
- Turističke zajednice
- Ostali dionici

Korisnici:

- Obrtnici kojima su odobreni povoljni krediti
- Postojeći i novi obrtnici
- Obrtnici koji su pohađali seminare za unapređenje poslovanja
- Obrtnici koji sudjeluju na sajmovima
- Obrtnici koji sudjeluju u medijskim nastupima
- Polaznici edukacija
- Tradicijski i umjetnički obrtnici

Ciljne skupine:

- Nezaposlene osobe
- Obrtnici
- Posjetitelji Brodsko-posavske županije

6.2.2. Prioriteti i mjere u okviru Strateškog cilja 2

6.2.2.1. Prioritet 1: Komunalna infrastruktura

PRIORITET 1: Komunalna infrastruktura					
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.	MJERA 4.	MJERA 5.	MJERA 6.
Pokrivanje županije javnim vodoopskrbnim i odvodnim sustavom	Pokrivanje županije plinskom mrežom	Razminiranje područja županije	Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama	Sustavi navodnjavanja i uređenje detaljne kanalske mreže	Širenje toplinske mreže

Razlozi intervencije:

- Sustav vodoopskrbe i odvodnje na području BPŽ potrebno je unaprijediti kako bi mu sva kućanstva imala pristup što će povećati kvalitetu njihova života i omogućiti efikasnije očuvanje okoliša
- Pristup svakog kućanstva na području Brodsko-posavske županije plinskoj mreži utjecat će na povećanje kvalitete života stanovnika ovog područja i potaknuti naseljavanje novih stanovnika
- Područja koja su pod sumnjom opasnosti od mina ili su okarakterizirana kao minirana predstavljaju opasnost za stanovnike Brodsko-posavske županije, a istovremeno je onemogućeno funkcionalno korištenje površina zbog opasnosti od mina
- Brodsko-posavska županija nema županijski centar za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama te ga je potrebno izgraditi
- Efikasan sustav navodnjavanja te čisti i održavani kanali osnovni su preduvjeti za uspješan razvoj poljoprivrede na području Brodsko-posavske županije
- Pristup svakog kućanstva na području Brodsko-posavske županije toplinskoj mreži utjecat će na povećanje kvalitete života stanovnika ovog područja i potaknuti naseljavanje novih stanovnika.

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Resorna ministarstva
- Hrvatske vode
- Hrvatski centar za razminiranje
- Potporne institucije

Korisnici:

- Stanovnici Brodsko-posavske županije
- Stanovnici minski sumnjivih područja

- Proizvođači otpada na području Brodsko-posavske županije
- Poljoprivrednici čije se poljoprivredne površine obuhvate sustavom navodnjavanja

Ciljne skupine:

- Stanovnici Brodsko-posavske županije
- Posjetitelji Brodsko-posavske županije

6.2.2.2. Prioritet 2: Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost

PRIORITET 2: Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost	
MJERA 1.	MJERA 2.
Postizanje veće energetske učinkovitosti	Korištenje obnovljivih izvora u proizvodnji energije

Razlozi intervencije:

- Postizanje veće energetske učinkovitosti omogućit će kvalitetnije upravljanje i korištenje postojećih resursa te smanjenje troškova za korištenje energije
- Korištenje obnovljivih izvora u proizvodnji energije povećat će energetske neovisnost Brodsko-posavske županije, osigurati čišći način proizvodnje potrebne energije bez onečišćenje okoliša te omogućiti korištenje povoljnije i zdravije energije stanovnicima Brodsko-posavske županije

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavske županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Resorna ministarstva
- Razvojne agencije
- Potporne institucije
- Ostali dionici

Korisnici:

- Educirani stanovnici i gospodarski subjekti koji primjenjuju načela energetske učinkovitosti i štednje energije
- Gospodarski subjekti koji proizvode ili koriste energiju iz OIE
- Stanovnici koji koriste energiju iz OIE

Ciljne skupine:

- Stanovnici Brodsko-posavske županije

6.2.2.3. Prioritet 3: Ruralni razvoj

PRIORITET 3: Ruralni razvoj		
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.
Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnost	Unapređenje kvalitete života u ruralnom području	Poticanje udruživanja poljoprivrednika (zadruge, klasteri, LAG-ovi)

Razlozi intervencije:

- Povezivanjem poljoprivrednih djelatnosti s drugim djelatnostima, npr. turizmom, istraživanjem i razvojem i sl., povećat će se konkurentnost proizvođača iz ruralnih krajeva i broj zajedničkih projekata poljoprivrednika i poduzetnika, što će dovesti do razvoja ruralnih gospodarskih aktivnosti.
- Unapređenje komunalne infrastrukture te razvoj različitih sadržaja i aktivnosti unaprijedit će kvalitetu života u ruralnim područjima Brodsko-posavske županije te povećati atraktivnost ruralnih područja
- Udruživanje poljoprivrednika omogućuje poljoprivrednim proizvođačima jednostavniji ulaz na nova tržišta, efikasniju distribuciju proizvoda, povoljniju nabavu repromaterijala i povećava njihovu konkurentnost na tržištu.

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavske županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Razvojne agencije
- Resorna ministarstva
- Potporne institucije
- Ostali dionici

Korisnici:

- Poljoprivrednici i poduzetnici iz ruralnih krajeva BPŽ
- Poljoprivredni gospodarski subjekti

Ciljne skupine:

- Stanovnici ruralnih prostora Brodsko-posavske županije

6.2.2.4. Prioritet 4: Očuvanje biološke raznolikosti

PRIORITET 4: Očuvanje biološke raznolikosti		
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.
Podizanje ekološke svijesti	Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom	Poticanje aktivnosti održivog gospodarenja u skladu s kapacitetom zaštićenih područja i ekološke mreže

Razlozi intervencije:

- Obrazovanje stanovnika o važnosti očuvanja okoliša i podizanje ekološke svijesti od najranije dobi temelj je održivog očuvanja okoliša u budućnosti
- Popisivanje i zaštita specifičnih prirodnih resursa Brodsko-posavske županije unaprijedit će sustav upravljanja zaštićenim resursima, dok će promocija tih resursa povećati atraktivnost BPŽ kao turističke destinacije
- Očuvanje zaštićenih područja i ekološke mreže omogućit će očuvanje najvrednijih prirodnih resursa Brodsko-posavske županije

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Razvojne agencije
- Resorna ministarstva
- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ
- Turističke zajednice
- Obrazovne institucije
- Potporne institucije
- Ostali dionici

Korisnici:

- Osobe koje su pohađale edukacije
- Osobe koje su sudjelovale u ekološkim aktivnostima
- Institucije koje upravljaju zaštićenim područjima i ekološkom mrežom
- Turističke zajednice
- Zaposleni u zaštiti prirode
- Zainteresirani dionici

Ciljne skupine:

- Stanovnici Brodsko-posavske županije
- Posjetitelji Brodsko-posavske županije

6.2.3. Prioriteti i mjere u okviru Strateškog cilja 3

6.2.3.1. Prioritet 1: Praćenje potreba tržišta rada

PRIORITET 1: Praćenje potreba tržišta rada		
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.
Razvoj mreže srednjih škola i transformacija strukovnog obrazovanja u skladu s novim Zakonom o strukovnom obrazovanju	Prilagodba novih programa i upisnih kvota potrebama gospodarstva i interesima učenika	Uvođenje posebnih programa za djecu s teškoćama u razvoju

Razlozi intervencije:

- Novi Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama i Zakon o strukovnom obrazovanju definiraju obvezu razvoja mreže škola i prilagodbe sustava strukovnog obrazovanja novom zakonodavstvu
- Prilagodba postojećih i razvoj novih obrazovnih programa sukladno potrebama gospodarstva za radnom snagom smanjit će viškove pojedinih zanimanja na tržištu rada i povećati zapošljavanje
- Kako bi se osigurala društvena integracija djece s teškoćama u razvoju, a kasnije i zapošljavanje, potrebno je osigurati materijalne i kadrovske uvjete te kvalitetne obrazovne programe za djecu s poteškoćama u razvoju.

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Resorna ministarstva
- Obrazovne institucije
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- Potporne institucije

Korisnici:

- Obrazovne institucije
- Učenici koji pohađaju nove programe
- Djeca s teškoćama u razvoju koja pohađaju nove obrazovne programe

Ciljne skupine:

- Učenici srednjih škola na području Brodsko-posavske županije
- Nezaposlene osobe
- Djeca s teškoćama u razvoju koja pohađaju nove obrazovne programe

6.2.3.2. Prioritet 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom

PRIORITET 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom			
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.	MJERA 4.
Razvoj centara izvrsnosti	Razvoj novih programa i sustava vrednovanja	Ostvarivanje programa prekogranične suradnje	Znanstveno-istraživački rad

Razlozi intervencije:

- U centrima izvrsnosti provodit će se istraživačke i razvojne aktivnosti u suradnji znanstvenih i obrazovnih institucija sa gospodarskim subjektima
- O kvaliteti obrazovnih programa ovise sposobnosti mladih na tržištu rada te se povećanjem kvalitete obrazovnih programa mladim ljudima povećava mogućnost za pronalaženje zaposlenja.
- Rad na projektima prekogranične suradnje omogućuje međusobni prijenos znanja i iskustava institucija te stvara preduvjete za razvoj potrebnih znanja i vještina
- Razvoj znanstveno-istraživačkog rada na području Brodsko-posavske županije doprinijet će povećanju kvalitete znanstveno-istraživačkih aktivnosti, jačanju kompetencija znanstvenih i obrazovnih institucija te jačanju suradnje između znanosti i gospodarstva.

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Razvojne agencije
- Resorna ministarstva
- Obrazovne i znanstvene institucije
- Potporne institucije

Korisnici:

- Poslovni subjekti
- Obrazovne i znanstvene institucije
- Učenici koji pohađaju nove obrazovne programe
- Učenici koji pohađaju obrazovne institucije i programe obuhvaćene razvijenim sustavom vrednovanja
- Institucije i njihovi zaposlenici uključeni u projekte prekogranične suradnje
- Sudionici znanstveno-istraživačkih projekata

Ciljne skupine:

- Nezaposlene osobe
- Učenici srednjih škola
- Studenti
- Stanovnici Brodsko-posavske županije
- Zaposleni u znanstveno-istraživačkim djelatnostima
- Gospodarski subjekti

6.2.3.3. Prioritet 3: Provedba programa cjeloživotnog obrazovanja koji će poticati stvaranje znanja i vještina

PRIORITET 3: Provedba programa cjeloživotnog obrazovanja koji će poticati stvaranje znanja i vještina		
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.
Razvoj sustava i programa cjeloživotnog obrazovanja sukladno potrebama gospodarstva	Kontinuirano usavršavanje djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja	Prekvalifikacijama i dokvalifikacijom osigurati dovoljan broj radnika za pojedina zanimanja

Razlozi intervencije:

- Ponuda i potražnja na tržištu rada su u raskoraku. Kako bi poboljšali svoj položaj na tržištu rada, polaznici programa cjeloživotnog učenja će se educirati i stjecati nova znanja, prateći pritom potražnju na tržištu rada, što će dovesti do smanjenja nezaposlenosti.
- Kako bi sustav strukovnog obrazovanja bio kvalitetan i funkcionalan te odgovarao na potrebe tržišta rada, potrebno je kontinuirano obrazovati i usavršavati djelatnike u sustavu strukovnog obrazovanja
- U cilju rješavanja strukturne nezaposlenosti i osiguravanja dovoljnog broja radnika za pojedina deficitarna zanimanja potrebno je uvesti programe prekvalifikacija i dokvalifikacija kako bi nezaposlene osobe stekle potrebna znanja i vještine za zapošljavanje u zanimanjima u kojima ne postoji dovoljno radnika da se zadovolje potrebe tržišta rada

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Resorna ministarstva
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- Hrvatska gospodarska komora
- Obrazovne institucije
- Institucije za obrazovanje odraslih
- LPZ
- Potporne institucije

Korisnici:

- Polaznici programa cjeloživotnog obrazovanja
- Polaznici programa u sustavu strukovnog obrazovanja
- Polaznici programa prekvalifikacija i dokvalifikacija

Ciljne skupine:

- Nezaposlene osobe
- Zaposlene osobe koje imaju potrebu za stručnim usavršavanjem
- Učenici strukovnih škola

6.2.4. Prioriteti i mjere u okviru Strateškog cilja 4

6.2.4.1. Prioritet 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

PRIORITET 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi			
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.	MJERA 4.
Unapređenje infrastrukture, informatičke tehnologije i opreme zdravstvenih institucija	Unapređenje zdravlja stanovništva i zaštita zdravlja ljudi od djelovanja štetnih čimbenika okoliša	Programi socijalne skrbi	Izrada i provedba programa socijalne i gospodarske uključenosti te programa pomoći socijalno osjetljivim skupinama

Razlozi intervencije:

- Kako bi se omogućilo pružanje pravodobne i kvalitetne zdravstvene njege svim stanovnicima Brodsko-posavske županije, potrebno je izgraditi nove i obnoviti postojeće objekte zdravstvene skrbi te osigurati potrebnu opremu
- Praćenjem stupnja zagađenja okoliša te informiranjem i obrazovanjem stanovništva o opasnostima po njihovo zdravlje omogućit će unapređenje zdravlja stanovnika i zaštitu njihova zdravlja od štetnih čimbenika okoliša
- Razvoj programa socijalne skrbi omogućit će uključivanje socijalno ugroženih osoba u sustav socijalne skrbi, kao i pružanje potrebne pomoći.
- Putem različitih programa će se socijalno isključene i marginalizirane skupine uključiti u zajednicu koja ih okružuje

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Resorna ministarstva
- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
- Zdravstvene ustanove
- Centri socijalne skrbi
- Potporne institucije

Korisnici:

- Stanovnici Brodsko-posavske županije
- Korisnici socijalne skrbi
- Osobe obuhvaćene razvijenim modelima pomoći i drugim razvijenim programima

Ciljne skupine:

- Stanovnici Brodsko-posavske županije
- Socijalno ugrožene skupine
- Socijalno isključene i marginalizirane skupine

6.2.4.2. Prioritet 2: Unapređenje kvalitete života

PRIORITET 2: Unapređenje kvalitete života				
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.	MJERA 4.	MJERA 5.
Poboljšanje javnog prijevoza u županiji	Stvaranje približno jednakih uvjeta za školovanje na području cijele županije	Unapređenje učeničkog i studentskog standarda	Zaštita kulturne baštine i ulaganje u razvoj kulturnih institucija i programa	Ulaganja u sportsku infrastrukturu i potpora razvoju sporta

Razlozi intervencije:

- Zbog neusklađenosti prometnih linija i visokih troškova javnog prijevoza javljaju se problemi u prijevozu stanovnika na posao i s posla, kao i učenika u školu i iz škole, što se može ublažiti subvencioniranjem javnog prijevoza umirovljenicima i učenicima srednjih škola te usklađivanjem voznog reda s radnim vremenom i održavanjem nastave
- Izgradnja novih i adaptacija postojećih škola i školskih dvorana omogućit će pristup obrazovanju stanovnicima cijele županije
- U županiji postoji nedostatak smještajnih kapaciteta namijenjenih učenicima i studentima te menzi. Izgradnjom novih studentskih i učeničkih domova i menzi te adaptacijom postojećih, kao i subvencioniranjem troškova smještaja u domovima značajno će se unaprijediti životni standard učenika i studenata
- Brodsko-posavska županija ima visokovrijednu kulturnu baštinu koju je potrebno zaštititi, očuvati i promicati
- Sportske aktivnosti imaju važnu ulogu u održavanju zdravlja stanovnika te je svim stanovnicima potrebno omogućiti pristup kvalitetnoj sportskoj infrastrukturi i informacijama o važnosti sportskih aktivnosti u održavanju zdravlja

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Resorna ministarstva
- Obrazovne institucije
- Prijevoznici na području BPŽ
- Turističke zajednice
- Kulturne institucije
- Sportske institucije i klubovi
- Potporne institucije

Korisnici:

- Stanovnici dijelova Brodsko-posavske županije koji su udaljeni od radnih i školskih središta
- Umirovljenici
- Učenici i studenti koji se obrazuju u Brodsko-posavskoj županiji

Ciljne skupine:

- Stanovnici Brodsko-posavske županije
- Učenici i studenti u Brodsko-posavskoj županiji

6.2.4.3. Prioritet 3: Podrška razvoju civilnog društva

PRIORITET 3: Podrška razvoju civilnog društva			
MJERA 1.	MJERA 2.	MJERA 3.	MJERA 4.
Promocija civilnog sektora i jačanje uloge civilnog društva u procesima odlučivanja	Potpora projektima organizacija civilnog društva	Umrežavanje organizacija civilnog društva te poticanje međuregionalne i međudržavne suradnje civilnog sektora	Poticanje volonterstva

Razlozi intervencije:

- Organizacije civilnog društva imaju sve veću važnost u promicanju interesa zajednice te je potrebno poticati njihov daljnji razvoj, kao i podizati svijest stanovnika o važnosti i ulozi organizacija civilnog društva
- Promocijom projekata i vrednovanjem rezultata projekata civilnog društva potaknut će se daljnji razvoj organizacija civilnog društva i njegove uloge u promicanju interesa zajednice
- Međusobnim povezivanjem i educiranjem organizacija civilnog društva potaknut će se daljnji razvoj organizacija civilnog društva i njegove uloge u promicanju interesa zajednice
- Razvoj volonterstva na području Brodsko-posavske županije doprinijet će uključivanju većeg broja sudionika volonterskih akcija i pružanje potrebne pomoći većem broju ljudi

Provedbena tijela:

- Brodsko-posavska županija
- Jedinice lokalne samouprave
- Razvojne agencije
- Organizacije civilnog društva

Korisnici:

- Organizacije civilnog društva
- Polaznici edukacija

Ciljne skupine:

- Stanovnici Brodsko-posavske županije

7. MJERE

7.1. Mjere u okviru Strateškog cilja 1

7.1.1. Mjere u okviru Prioriteta 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja

7.1.1.1 Mjera 1.1.1: Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta Županijske razvojne agencije Brodsko-posavske županije

Naziv mjere :	Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta Županijske razvojne agencije Brodsko-posavske županije
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja
Svrha:	Jačanje kapaciteta Županijske razvojne agencije doprinijet će privlačenju ulaganja i kvalitetnoj pripremi razvojnih projekata za financiranje iz različitih domaćih i međunarodnih fondova
Cilj:	• Sudjelovanje na 5 studijskih putovanja (godišnje) • Sudjelovanje na 25 stručnih seminara (godišnje) • Organizacija radionica i seminara • Zapošljavanje novih kadrova • Preseljenje CTR-a u novi poslovni prostor
Obrazloženje:	Efikasna Županijska razvojna agencija jedan je od osnovnih preduvjeta za kvalitetno upravljanje razvojem te je potrebno kontinuirano povećavati njene kapacitete i omogućiti dodatno usavršavanje zaposlenika.
Rezultat i razvojni učinak:	Efikasnija Županijska razvojna agencija, bolja informiranost potencijalnih ulagača, povećanje stranih ulaganja i više kvalitetnih razvojnih projekata kojima je odobreno financiranje iz domaćih i međunarodnih fondova
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Županijska razvojna agencija Brodsko-posavske županije • Potporne institucije i ostali dionici
Korisnici:	• Sudionici studijskih putovanja • Polaznici stručnih seminara • Polaznici radionica i seminara • Zaposlenici Županijske razvojne agencije Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Poduzetnici u Brodsko-posavskoj županiji • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Sudjelovanje i organiziranje edukacija, stručnih seminara i radionica • Organizacija stručnih putovanja i posjeta u svrhu razmjene iskustava i dodatnog usavršavanja • Promjena poslovnog prostora CTR-a • Zapošljavanje novih stručnjaka u CTR
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno 2.000.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 300.000 kn • EU sredstva: 1.700.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.

Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj organiziranih studijskih putovanja • Broj osoba koje su sudjelovale u studijskim putovanjima • Broj organiziranih stručnih seminara • Broj polaznika stručnih seminara • Broj organiziranih radionica i seminara • Broj polaznika radionica i seminara • Broj novozaposlenih stručnjaka • Promijenjen poslovni prostor
--	--

7.1.1.2. Mjera 1.1.2: Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta razvojnih agencija gradova Slavonskog Broda i Nove Gradiške

Naziv mjere :	Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta razvojnih agencija gradova Slavonskog Broda i Nove Gradiške
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja
Svrha:	Jačanje kapaciteta razvojnih agencija gradova Slavonski Brod i Nova Gradiška doprinijet će privlačenju ulaganja i kvalitetnoj pripremi razvojnih projekata za financiranje iz različitih domaćih i međunarodnih fondova
Cilj:	• Sudjelovanje na 3 studijska putovanja (godišnje) • Sudjelovanje na 20 stručnih seminara (godišnje) • Organizacija radionica i seminara
Obrazloženje:	Postojanje efikasnih razvojnih agencija jedan su od osnovnih preduvjeta za kvalitetno upravljanje razvojem te je potrebno kontinuirano povećavati njihove kapacitete i omogućiti dodatno usavršavanje zaposlenika.
Rezultat i razvojni učinak:	Efikasnija Županijska razvojna agencija, bolja informiranost potencijalnih ulagača, povećanje stranih ulaganja i više kvalitetnih razvojnih projekata kojima je odobreno financiranje iz domaćih i međunarodnih fondova
Nositelji:	• Gradovi Slavonski Brod i Nova Gradiška • Razvojne agencije gradova Slavonski Brod i Nova Gradiška • Potporne institucije • Ostali dionici
Korisnici:	• Sudionici studijskih putovanja • Polaznici stručnih seminara • Polaznici radionica i seminara
Ciljne skupine:	• Poduzetnici Brodsko-posavske županije • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Sudjelovanje i organiziranje edukacija, stručnih seminara i radionica • Organizacija stručnih putovanja i posjeta u svrhu razmjene iskustava i dodatnog usavršavanja
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno 1.000.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 150.000 kn • EU sredstva: 850.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj organiziranih studijskih putovanja • Broj osoba koje su sudjelovale u studijskim putovanjima • Broj organiziranih stručnih seminara • Broj polaznika stručnih seminara • Broj organiziranih radionica i seminara • Broj polaznika radionica i seminara

7.1.1.3. Mjera 1.1.3: Unapređenje kapaciteta lokalne i regionalne samouprave

Naziv mjere :	Unapređenje kapaciteta lokalne i regionalne samouprave
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja
Svrha:	Unapređenje kapaciteta lokalne i regionalne samouprave doprinijet će privlačenju ulaganja i pružanje kvalitetnije usluge poduzetnicima i građanima
Cilj:	• Sudjelovanje na 3 studijska putovanja (godišnje) • Sudjelovanje na 20 stručnih seminara (godišnje) • Organizacija radionica i seminara
Obrazloženje:	Jedinice lokalne i regionalne samouprave moraju kontinuirano raditi na privlačenju ulaganja i pružanju kvalitetne i efikasne usluge poduzetnicima i građanima te je potrebno razvijati i unapređivati njihove kapacitete
Rezultat i razvojni učinak:	Efikasnija, ekonomičnija i brža javna uprava, povećanje stranih ulaganja
Nositelji:	• Jedinice lokalne i regionalne samouprave • Razvojne agencije • Potporne institucije • Ostali dionici
Korisnici:	• Sudionici studijskih putovanja • Polaznici stručnih seminara • Polaznici radionica i seminara
Ciljne skupine:	• Poduzetnici Brodsko-posavske županije • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Sudjelovanje i organiziranje edukacija, stručnih seminara i radionica • Osiguravanje poslovnih prostora za ciljane djelatnosti
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 1.470.000 kn Izvori sredstava: • Vlastita sredstva: 735.000 kn • EU fondovi: 735.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj organiziranih studijskih putovanja • Broj osoba koje su sudjelovale u studijskim putovanjima • Broj organiziranih stručnih seminara • Broj polaznika stručnih seminara • Broj organiziranih radionica i seminara • Broj polaznika radionica i seminara

7.1.1.4. Mjera 1.1.4: Umrežavanje županijskih potpornih institucija u cilju privlačenja ulaganja

Naziv mjere :	Umrežavanje županijskih potpornih institucija u cilju privlačenja ulaganja
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja
Svrha:	Osiguravanje povezanosti i suradnje županijskih potpornih institucija koje će zajednički raditi na privlačenju ulaganja u Brodsko-posavsku županiju
Cilj:	• Pri CTR-u ustrojen One-stop-shop (3 djelatnika na raspolaganju investitorima) • Formirana GIS baza ulagačkih mogućnosti • Mogućnosti ulaganja predstavljene pred minimalno 1.500 potencijalnih ulagača u RH i inozemstvu • Broj posjeta na web stranici • Minimalno 1% (15) potencijalnih ulagača zatražilo detaljnije informacije za ulaganja, • Povećanje broja ulagača u BPŽ za minimalno 4 nova ulagača
Obrazloženje:	Županijske potporne institucije potrebno je umrežiti i poticati njihovu međusobnu suradnju kako bi se ubrzala razmjena relevantnih informacija i maksimalno smanjile administrativne prepreke za ulaganja na području Brodsko-posavske županije
Rezultat i razvojni učinak:	Županijske potporne institucije su umrežene i međusobno surađuju, povećana je transparentnost poslovanja, njihova efikasnost i brzina razmjene relevantnih informacija, potencijalni ulagači imaju pristup svim informacijama na jednom mjestu, povećana su ulaganja u BPŽ
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Razvojne agencije • Potporne institucije • Ostali dionici
Korisnici:	• Potencijalni ulagači
Ciljne skupine:	• Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Edukacije za jačanje ljudskih kapaciteta za izgradnju partnerstva između institucija, • Razvoj strukovnih kompetencija djelatnika za pružanje specijaliziranih usluga (prema mjeri korisnika usluga) • Ustrojavanje one-stop-shop-a pri CTR-u • Razvoj GIS baze ulagačkih mogućnosti i web stranice • Promotivne aktivnosti usmjerene potencijalnim ulagačima • Osnivanje klastera razvojnih agencija i inkubatora
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 1.000.000 kn Izvori sredstava: • Vlastita sredstva: 500.000 kn • EU fondovi: 500.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Pri CTR-u ustrojen One-stop-shop • Formirana GIS baza ulagačkih mogućnosti

	• Broj potencijalnih ulagača kojima su predstavljene mogućnosti ulaganja • Broj potencijalnih ulagača koji su zatražili detaljnije informacije za ulaganja • Broj novih ulagača u BPŽ i rast ulaganja u BPŽ • Formiran klaster razvojnih agencija i inkubatora
--	---

7.1.2. Mjere u okviru Prioriteta 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki

7.1.2.1 Mjera 1.2.1: Poticanje razvoja brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika

Naziv mjere :	Poticanje razvoja brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki
Svrha:	Razvoj brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika omogućit će stvaranje novih radnih mjesta i povećanje izvoza te povećanje konkurentnosti Brodsko-posavske županije
Cilj:	• Nastup na minimalno 3 sajma u inozemstvu, • Održano 20 edukacija • Povećanje izvoza za 7% • Smanjenje nezaposlenosti za 3%
Obrazloženje:	Razvojem efikasnog sustava dodjele poticaja i potpora poduzetnicima za sajamske nastupe i promociju na sajmovima te za obnovu postojećih proizvodnih kapaciteta, kao i razvoj edukacijskih programa za poduzetnike omogućit će rast kvalitete njihovih proizvoda i njihovu vidljivost na tržištu, što će omogućiti ostvarenje zadanih ciljeva.
Rezultat i razvojni učinak:	Povećana je kvaliteta proizvoda proizvedenih u BPŽ i njihova vidljivost na tržištu, povećan je broj poduzetnika koji izvoze svoje proizvode, povećan je izvoz i smanjena nezaposlenost u BPŽ
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Potporne institucije
Korisnici:	• Poduzetnici koji su nastupili na sajmovima u inozemstvu • Poduzetnici koji su pohađali edukacije
Ciljne skupine:	• Postojeći poduzetnici • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Dodjela potpora i poticaja za zajedničke nastupe i promociju na sajmovima • Razvoj i održavanje edukacija za poduzetnike • Dodjela poticaja za modernizaciju (informatizaciju) i unapređenje poslovanja • Poticanje međunarodne suradnje • Ulaganja u obnavljanja i rekonstrukciju postojećih kapaciteta
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno 2.000.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 400.000 kn • EU sredstva: 1.600.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj nastupa na sajmovima u inozemstvu • Broj održanih edukacija i broj osoba koje su prošle edukaciju

	• Broj novih izvozno orijentiranih poduzetnika • % povećanja izvoza • % smanjenje nezaposlenosti
--	--

7.1.2.2. Mjera 1.2.2: Poticanje poduzetnika koji koriste nove tehnologije i razvijaju inovacije

Naziv mjere :	Poticanje poduzetnika koji koriste nove tehnologije i razvijaju inovacije
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki
Svrha:	Inovacije i razvoj novih tehnologija osnovni su preduvjet konkurentnog gospodarstva. Poticanjem poduzetnika na uvođenje novih tehnologija i razvoj inovacija te povezivanje znanosti i industrije omogućit će povećanje izvoza, zapošljavanje visokoobrazovanih osoba te rast konkurentnosti BPŽ
Cilj:	• Povećanje broja patentnih prijava • Povećanje broja zajedničkih projekata znanosti i industrije • Povećanje izvoza • Povećanje konkurentnosti BPŽ • Povećanje zapošljavanja visokoobrazovanih kadrova • Razvijena tehnološka infrastruktura BPŽ
Obrazloženje:	Povezivanjem znanosti i industrije, poticanjem inovatorstva, izgradnjom tehnološke infrastrukture, kao i educiranjem poduzetnika doprinijet će se većoj konkurentnosti proizvoda na tržištu te omogućiti ostvarenje zadanih ciljeva
Rezultat i razvojni učinak:	Velik broj poduzetnika koji razvijaju inovacije i surađuju sa znanstvenim institucijama, poduzetnici su konkurentni na stranim tržištima i zapošljavaju visokoobrazovane kadrove
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija i jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorno ministarstvo • Znanstvene i obrazovne institucije • Potporne institucije
Korisnici:	• Poduzetnici • Znanstvene institucije u RH
Ciljne skupine:	• Poduzetnici • Nezaposlene visokoobrazovane osobe
Mehanizmi provedbe	• Uključivanje znanstvenih institucija u istraživanje za potrebe poduzetništva • Edukacije poduzetnika • Razvoj tehnološke infrastrukture
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 13.000.000,00 kn Izvori sredstava: • Vlastita sredstva: 3.000.000,00 kn • Nacionalna sredstva: 1.500.000,00 kn • EU fondovi: 8.500.000,00 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj patentnih prijava • Broj zajedničkih projekata znanosti i industrije • % povećanja izvoza • % rasta indeksa regionalne konkurentnosti BPŽ • Broj novo zaposlenih visokoobrazovanih osoba • Broj izgrađenih i funkcionalnih objekata tehnološke infrastrukture

7.1.2.3. Mjera 1.2.3: Cjeloživotno obrazovanje poduzetnika

Naziv mjere :	Cjeloživotno obrazovanje poduzetnika
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki
Svrha:	Cjeloživotno učenje poduzetnika neophodno je za praćenje svjetskih trendova i konkurentnost poslovanja. Uvođenje novih obrazovnih programa i mogućnosti kontinuiranog obrazovanja u županiji, kao i stipendiranje polaznika i sufinanciranje troškova obrazovnih ustanova značajno će doprinijeti povećanju konkurentnosti poduzetnika Brodsko-posavske županije.
Cilj:	• Razvijena 3 nova obrazovna programa u skladu s potrebama tržišta • 15 polaznika novog smjera agro-turističkog voditelja pri Veleučilištu uspješno završilo edukaciju • Donošenje i revidiranje akcijskog plana LPZ prema potrebama gospodarstva (Studija potreba gospodarstva za radnom snagom)
Obrazloženje:	Polaznici programa cjeloživotnog učenja će se educirati i stjecati nova znanja, pratiti pritom trendove, kako bi mogli upotrijebiti svoja znanja u svakodnevnom poslovnom životu. Novi obrazovani programi pratit će trendove tržišta rada čime će se utjecati na smanjenje nezaposlenosti u BPŽ.
Rezultat i razvojni učinak:	Poduzetnici Brodsko-posavske županije imaju mogućnost pohađanja različitih edukacija i obrazovnih programa kojima stiču nova znanja i prate svjetske trendove, posluju konkurentno i šire poslovanje.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorno ministarstvo • Obrazovne institucije • Potporne institucije
Korisnici:	• Osobe koje su pohađale edukacije i obrazovne programe
Ciljne skupine:	• Poduzetnici • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Organizacija obrazovnih programa prema potrebama gospodarstva • Stipendiranje učenika i nastavnika • Sufinanciranje 100% troškova nastave (instruktaže) i materijalnih troškova obrazovanja obrazovnoj ustanovi
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 500.000,00 kn Izvori sredstava: • Vlastita sredstva: 100.000,00 kn • EU fondovi: 400.000,00 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj novih obrazovnih programa i njihovih polaznika • Broj polaznika novog smjera agro-turističkog voditelja pri Veleučilištu koji su uspješno završili edukaciju • Donošenje i revidiranje akcijskog plana LPZ prema potrebama gospodarstva (Studija potreba gospodarstva za radnom snagom)

7.1.2.4. Mjera 1.2.4: Povećanje izvoza osnivanjem izvoznih klastera

Naziv mjere :	Povećanje izvoza osnivanjem izvoznih klastera
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki
Svrha:	Udruživanjem poduzetnika u izvozni klaster omogućit će se jednostavniji razvoj novih proizvoda, promocija proizvoda, nastup na tržištu, distribucija proizvoda te povoljnija nabava sirovina poduzetnicima članovima klastera.
Cilj:	• Osnovan barem 1 izvozni klaster • Izrađene barem 4 sektorske studije • Rast izvoza
Obrazloženje:	Udruživanje poduzetnika u izvozne klastere omogućava jednostavniji ulaz na strana tržišta čime se povećava izvoz.
Rezultat i razvojni učinak:	Poduzetnici se udružuju u izvozne klastere, prisutni su na tržištima više zemalja, proizvode i izvoze više proizvoda te šire svoju proizvodnju i zapošljavaju više kadrova.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Razvojne agencije • Potporne institucije • Resorno ministarstvo
Korisnici:	• Poduzetnici koji su izvozno orijentirani
Ciljne skupine:	• Poduzetnici • Nezaposleni
Mehanizmi provedbe	• Izrada sektorskih studija • Izrada studije opravdanosti osnivanja klastera • Organizacijsko-menadžersko osposobljavanje kadrova • Promidžbene aktivnosti
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 1.200.000 kn Izvori sredstava: • Vlastita sredstva: 200.000 kn • EU sredstva: 1.000.000,00 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj novoosnovanih izvoznih klastera • Broj izrađenih sektorskih studija • % povećanja izvoza

7.1.3. Mjere u okviru Prioriteta 3: Aktivnosti za privlačenje investitora iz Hrvatske i inozemstva

7.1.3.1 Mjera 1.3.1: Brandiranje županije i promocija gospodarskih potencijala i mogućnosti ulaganja u županiju

Naziv mjere :	Brandiranje županije i promocija gospodarskih potencijala i mogućnosti ulaganja u županiju
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Aktivnosti za privlačenje investitora iz Hrvatske i inozemstva
Svrha:	Brandiranje Brodsko-posavske županije potaknut će njenu prepoznatljivost i van granica BPŽ te ju učiniti privlačnijom za ulaganja
Cilj:	• Pokrenuta web stranica sa relevantnim informacijama za ulagače • Izrađen i promoviran jedinstveni vizualni identitet BPŽ • Provedena barem 1 promotivna kampanja • Rast domaćih i stranih ulaganja • Završen projekt ICPR • Izrađen novi Poslovni vodič
Obrazloženje:	Izradom i promocijom jedinstvenog vizualnog identiteta Brodsko-posavske županije, provođenjem promotivnih kampanja te pokretanjem web stranice namijenjene pružanju informacija potencijalnim ulagačima stvara se image Brodsko-posavske županije kao atraktivnog mjesta za ulaganja.
Rezultat i razvojni učinak:	Sve relevantne informacije za ulaganja su dostupne, izgrađen je image Brodsko-posavske županije kao atraktivne lokacije za ulaganja i povećana su domaća i strana ulaganja u Brodsko-posavsku županiju. Povećanje ulaganja rezultirat će povećanjem zaposlenosti i smanjenjem iseljavanja mladog stanovništva koje odlazi u potrazi za poslom.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Turističke zajednice • Potporne institucije • Ostali dionici
Korisnici:	• Domaći i strani ulagači
Ciljne skupine:	• Nezaposlene osobe • Mlado obrazovano stanovništvo
Mehanizmi provedbe	• Izrada i održavanje web stranice sa svim relevantnim informacijama za potencijalne ulagače • Izrada i promocija jedinstvenog vizualnog identiteta županije • Ostale promotivne aktivnosti
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno 735.000,00 kn; Izvori financiranja: 100% vlastita sredstva
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj posjeta web stranici sa relevantnim informacijama za ulagače • Izrađen i promoviran jedinstveni vizualni identitet BPŽ • Broj provedenih promotivnih kampanja

	• Broj organiziranih posjeta domaćim i stranim sajmovima za privlačenje investicija • Status projekata ICPR i izrade novog Poslovnog vodiča • % povećanja domaćih investicija i % povećanja stranih investicija
--	---

7.1.3.2. Mjera 1.3.2: Davanje potpora i olakšica za domaće i inozemne investitore

Naziv mjere :	Davanje potpora i olakšica za domaće i inozemne investitore
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Aktivnosti za privlačenje investitora iz Hrvatske i inozemstva
Svrha:	Potpore i olakšice za domaće i strane investitore povećat će atraktivnost Brodsko-posavske županije kao destinacije za ulaganja.
Cilj:	• Povećanje domaćih investicija u BPŽ • Povećanje stranih investicija u BPŽ
Obrazloženje:	Dodjela potpora i olakšica za domaće i strane investitore privući će investicije u Brodsko-posavsku županiju što će utjecati na otvaranje novih radnih mjesta.
Rezultat i razvojni učinak:	Povećan je priljev investicija u Brodsko-posavsku županiju, otvaraju se nova radna mjesta i smanjuje nezaposlenost.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorno ministarstvo • Razvojne agencije • Potporne institucije
Korisnici:	• Domaći investitori • Strani investitori
Ciljne skupine:	• Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Izrada analize o mogućnostima za ulaganje • Selektivno poticanje novih investitora
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 2.000.000 kn Izvori sredstava: • Vlastita sredstva: 300.000,00 kn • EU fondovi: 1.700.000,00 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• % rasta domaćih ulaganja u BPŽ • % rasta stranih ulaganja u BPŽ

7.1.4. Mjere u okviru Prioriteta 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike

7.1.4.1 Mjera 1.4.1: Razvoj poduzetničkih zona i logističko-distribucijskih centara u blizini važnih geostrateških prometnih pravaca

Naziv mjere :	Razvoj poduzetničkih zona i logističko-distribucijskih centara u blizini važnih geostrateških prometnih pravaca
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike
Svrha:	Poduzetničke zone i logističko-distribucijski centri predstavljaju neophodnu infrastrukturu za razvoj poduzetništva, a time i povećanje zaposlenosti.
Cilj:	• Povećanje broja poduzetnika i poljoprivrednih gospodarstava • Povećanje zapošljavanja
Obrazloženje:	Izgrađene poduzetničke zone i logističko-distribucijski centri stvorit će preduvjete za uspješno poslovanje poduzetnika i poljoprivrednih gospodarstava na području BPŽ te potaknuti osnivanje novih i povećanje zapošljavanja.
Rezultat i razvojni učinak:	Osigurana je neophodna poduzetnička infrastruktura kao preduvjet za razvoj uspješnog poduzetništva na području Brodsko-posavske županije.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorno ministarstvo • Razvojne agencije • Potporne institucije • Udruženja poduzetnika i poljoprivrednika • Ostali dionici
Korisnici:	• Korisnici novih i nadograđenih poduzetničkih zona • Korisnici logističko-distribucijskih centara
Ciljne skupine:	• Poduzetnici • Poljoprivrednici
Mehanizmi provedbe	• Analiza stanja i mogućnosti osnivanja i širenja postojećih poduzetničkih zona, • Obnova postojeće i izgradnja nove poduzetničke infrastrukture • Izgradnja logističko-distributivnih centara • Promotivne aktivnosti
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno 90.696.928 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 22.155.161 kn • Nacionalna sredstva: 30.365.858 kn • EU sredstva: 38.175.909 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Površina (m²) obnovljene i izgrađene poduzetničke infrastrukture • Broj novih logističko-distributivnih centara • Broj novoosnovanih poduzetnika i poljoprivrednih gospodarstava • % povećanja zaposlenosti

7.1.4.2. Mjera 1.4.2: Izgradnja novih i poboljšanje stanja postojećih prometnica

Naziv mjere :	Izgradnja novih i poboljšanje stanja postojećih prometnica
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike
Svrha:	Razvoj prometne infrastrukture omogućuje bolju povezanost Brodsko-posavske županije s ostatkom Hrvatske i regije, što otvara mogućnosti za jačanje gospodarstva Brodsko-posavske županije
Cilj:	Izgradnja nove i obnova postojeće prometne infrastrukture
Obrazloženje:	Razvijena prometna infrastruktura predstavlja osnovni preduvjet za razvoj sektora distribucije i logistike.
Rezultat i razvojni učinak:	Razvijena prometna infrastruktura, razvoj sektora distribucije i logistike
Nositelji:	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorno ministarstvo - Potporne institucije - Ostali dionici
Korisnici:	- Poduzetnici - Poljoprivredna gospodarstva
Ciljne skupine:	- Poduzetnici - Poljoprivredna gospodarstva - Nezaposleni
Mehanizmi provedbe	- Izrada projektne dokumentacije - Ulaganja u pristupne ceste k gospodarskim zonama - Ulaganja u izgradnju i obnovu ostalih prometnica
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 364.278.000 kn Izvori financiranja: - Vlastita sredstva: 20.113.800 kn - Nacionalna sredstva: 344.164.200 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	Dužina (km) izgrađene i obnovljene prometne infrastrukture

7.1.4.3. Mjera 1.4.3: Izgradnja riječnih luka i razvoj riječnog prometa

Naziv mjere :	Izgradnja riječnih luka i razvoj riječnog prometa
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike
Svrha:	Riječni promet također predstavlja preduvjet za razvoj sektora distribucije i logistike.
Cilj:	• Obnovljeni plovni putovi • Obnovljena postojeća i izgrađena nova lučka infrastruktura • Izgrađeni novi lučki terminali • Izgrađen višenamjenski kanal Dunav - Sava
Obrazloženje:	Ciljana ulaganja u riječne luke i razvoj riječnog prometa unaprijedit će stanje riječne infrastrukture u Brodsko-posavskoj županiji.
Rezultat i razvojni učinak:	Obnovljena riječna infrastruktura Brodsko-posavske županije, povećana je povezanost s ostatkom Hrvatske i zemljama regije, razvija se sektor distribucije i logistike u Brodsko-posavskoj županiji.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorno ministarstvo • Agencija za vodne putove • Lučka uprava Slavonski Brod • Potporne institucije
Korisnici:	• Dionici sektora distribucije i logistike • Stanovnici Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Poduzetnici • Poljoprivredna gospodarstva • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• ulaganja u lučku infrastrukturu (Luka Brod)
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 145.000.000 kn Izvori financiranja: • Nacionalna sredstva: 68.750.000 kn • EU sredstva: 76.250.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Dužina (km) obnovljenih plovni putova • % obnovljene postojeće lučke infrastrukture • Izgrađenost nove lučke infrastrukture • Broj izgrađenih lučkih terminala • Izgrađenost višenamjenskog kabala Dunav - Sava

7.1.5. Mjere u okviru Prioriteta 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma

7.1.5.1 Mjera 1.5.1: Unapređenje prerađivačke industrije oslonjene na primarnu poljoprivrednu proizvodnju i šumarstvo

Naziv mjere :	Unapređenje prerađivačke industrije oslonjene na primarnu poljoprivrednu proizvodnju i šumarstvo
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma
Svrha:	Prerađivačka industrija tradicionalno ima velik udio u ukupnom gospodarstvu Brodsko-posavske županije no temelji se na zastarjeloj tehnologiji i nije konkurentna na stranim tržištima, zbog čega su ulaganja u njezino unapređenje neophodna.
Cilj:	• Uvode se nove tehnologije i o njima educiraju poduzetnici • Postojeći gospodarski objekti su obnovljeni i grade se novi • Postojeća infrastruktura prilagođena je EU kriterijima prostor za uzgoj, skladištenje i preradu • Povećana produktivnost prerađivačke industrije
Obrazloženje:	Uvođenjem novih tehnologija, obnovom postojeće i izgradnjom nove infrastrukture osigurat će se preduvjeti za održiv razvoj prerađivačke industrije u Brodsko-posavskoj županiji što će potaknuti novo zapošljavanje i smanjenje nezaposlenosti te jačanje konkurentnosti BPŽ.
Rezultat i razvojni učinak:	Poduzetnici su upoznati s novim tehnologijama i svjetskim trendovima prerađivačke industrije, postojeća infrastruktura je obnovljena i gradi se nova, prerađivačka industrija se razvija i konkurira na svjetskim tržištima.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija i jedinice lokalne samouprave • Resorno ministarstvo • Razvojne agencije • Poduzetnici i poljoprivredna gospodarstva, udruge i zadruge • Ostali dionici
Korisnici:	• Poduzetnici u prerađivačkoj industriji • Poljoprivredna gospodarstva • Zaposleni u prerađivačkoj industriji
Ciljne skupine:	• Poslovni subjekti i zaposleni u prerađivačkoj industriji • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• ulaganja u nove tehnologije i edukacija radne snage o novim tehnologijama • prilagodba postojećih gospodarskih objekata kriterijima EU • izgradnja novih gospodarskih objekata
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 53.850.000 kn • Vlastita sredstva: 5.590.000 kn • Nacionalna sredstva: 19.850.000 kn • EU sredstva: 28.410.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj poduzetnika koji je završio edukacijske programe • Površina (m²) obnovljenih i novo-izgrađenih objekata • Površina (m²) postojeće infrastrukture prilagođene kriterijima EU • % povećanja produktivnosti prerađivačke industrije

7.1.5.2. Mjera 1.5.2: Jačanje metaloprerađivačke industrije

Naziv mjere :	Jačanje metaloprerađivačke industrije
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma
Svrha:	Metaloprerađivačka industrija na području Brodsko-posavske županije nije konkurentna na svjetskim tržištima, zbog čega je potrebno povećati ulaganja u industriju i educirati poduzetnike o novim tehnologijama i svjetskim trendovima u metaloprerađivačkoj industriji.
Cilj:	• Uvođenje novih tehnologija • Edukacija radne snage o novim tehnologijama i svjetskim trendovima • razvoj novih proizvoda, • povećana produktivnost proizvodnje uvođenjem novih tehnologija
Obrazloženje:	Uvođenje novih tehnologija i edukacija radne snage o novim tehnologijama i svjetskim trendovima potaknut će razvoj novih proizvoda i povećati konkurentnost metaloprerađivačke industrije BPŽ na svjetskim tržištima te povećati njezinu produktivnost, a time i potaknuti zapošljavanje novih kadrova.
Rezultat i razvojni učinak:	Metaloprerađivačka industrija Brodsko-posavske županije je konkurentna na svjetskim tržištima i zapošljava nove kadrove.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorno ministarstvo • Potporne institucije
Korisnici:	• Postojeći poduzetnici u metaloprerađivačkoj industriji • Novi poduzetnici u prerađivačkoj industriji
Ciljne skupine:	• Poslovni subjekti i zaposleni u metaloprerađivačkoj industriji • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• uvođenje novih tehnologija • edukacija radne snage o novim tehnologijama • poticanje udruživanja • izgradnja infrastrukture
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 16.800.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 13.840.000 kn • Nacionalna sredstva: 2.960.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj educiranih poduzetnika o novim tehnologijama i svjetskim trendovima u metaloprerađivačkoj industriji • Broj novih razvijenih proizvoda • % povećanja produktivnosti metaloprerađivačke industrije

7.1.5.3. Mjera 1.5.3: Povećanje obradivih površina i unapređenje strukture poljoprivredne proizvodnje

Naziv mjere :	Povećanje obradivih površina i unapređenje strukture poljoprivredne proizvodnje
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma
Svrha:	Poljoprivredna proizvodnja je djelatnost kojom se stanovništvo BPŽ tradicionalno bavi, no proizvodnja nije konkurentna te postoje obradive poljoprivredne površine koje se ne obrađuju.
Cilj:	- povećana prosječna veličina poljoprivrednih obradivih površina na gospodarstvu, - upućenost poljoprivrednika u pojedinačni ispravi postupak (postupak za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na poljop. zemljištu) - Povećanje iskorištenja zemljišnog resursa kroz organizirano bavljenje proizvodnjom na okrupnjenim površinama koje su pravno, katastarski i stvarno usklađene
Obrazloženje:	Poticanje okrupnjavanja posjeda i različite aktivnosti namijenjene rješavanju imovinsko-pravnih odnosa na poljoprivrednom zemljištu omogućit će uklanjanje značajnih prepreka za održiv razvoj poljoprivrede u BPŽ, kao što su usitnjenost posjeda i neriješeni imovinsko-pravni odnosi.
Rezultat i razvojni učinak:	Povećana je prosječna veličina poljoprivrednih obradivih površina na gospodarstvima, poljoprivrednici imaju sve relevantne informacije za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na poljoprivrednom zemljištu, a stanje u zemljišnim knjigama usklađeno je sa stvarnim stanjem poljoprivrednih zemljišta.
Nositelji:	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Potporne institucije - Ostali dionici
Korisnici:	- Poljoprivredna gospodarstva - Poduzetnici u poljoprivrednom sektoru
Ciljne skupine:	- Poljoprivrednici - Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	- Poticanje okrupnjavanja posjeda, - Rješavanje imovinsko-pravnih poslova na poljoprivrednom zemljištu edukacijama, oblicima subvencija.
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	- Povećanje prosječne površine (m²) poljoprivrednih obradivih površina na gospodarstvima - Broj poljoprivrednika koji su upoznati s postupcima za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na poljoprivrednim zemljištima % povećanje iskorištenja poljoprivrednih zemljišta - Površina (m²) zemljišta koja su pravno i katastarski usklađene sa stvarnim stanjem

7.1.5.4. Mjera 1.5.4: Razvoj selektivnih oblika turizma s posebnim naglaskom na ruralni, kongresni, tranzitni i lovni turizam

Naziv mjere :	Razvoj selektivnih oblika turizma s posebnim naglaskom na ruralni, kongresni, tranzitni i lovni turizam
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma
Svrha:	Razvoj selektivnih oblika turizma pozicionirat će Brodsko-posavsku županiju kao atraktivnu destinaciju kontinentalnog turizma i povećati broj turističkih dolazaka i noćenja u BPŽ.
Cilj:	• Povećanje broja subjekata u turističkom sektoru • Sudjelovanje na turističkim sajmovima u svrhu promocije ruralnih prostora BPŽ, • 15 agro-turističkih voditelja na poljop. gospodarstvu educirani i osposobljeni za rad projektom Veleučilišta u Slavonskom Brodu • Povećanje ponude obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i razvoj turističkih kapaciteta • Povećanje broja turističkih dolazaka i noćenja u BPŽ
Obrazloženje:	Razvojem novih i umrežavanjem postojećih turističkih atrakcija na razini županije te obrazovanjem turističkih djelatnika povećat će se atraktivnost Brodsko-posavske županije kao destinacije kontinentalnog turizma.
Rezultat i razvojni učinak:	Brodsko-posavska županije je pozicionirana kao prepoznatljiva kontinentalna turistička destinacija, broj turističkih dolazaka i noćenja je u porastu, otvaraju se nova turistička seljačka gospodarstva i u sektoru se zapošljava sve više educiranih turističkih djelatnika. • Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Turističke zajednice (županijska i lokalne) • Obrazovne institucije
Nositelji:	• Postojeći dionici u sektoru turizma • Novi dionici u sektoru turizma
Korisnici:	• Nezaposlene osobe • Obiteljska poljoprivredna gospodarstva • Umrežavanja poljoprivrednih turističkih gospodarstva • Objedinjavanje postojećih turističkih atrakcija u jedinstvenu turističku ponudu • Razvoj novih turističkih atrakcija • Marketinške aktivnosti - osmišljavanje promotivnih materijala, medijska promocija • Unapređenje turističke i prometne infrastrukture. • Edukacija ljudskih resursa u turizmu • Izgradnja turističke infrastrukture
Mehanizmi provedbe	
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 46.257.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 18.575.550 kn • Nacionalna sredstva: 13.809.050 kn • EU sredstva: 13.872.400 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.

Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj subjekata u turističkom sektoru • Broj turističkih dionika koji su sudjelovali na sajmovima • Broj osoba koje su završile program Veleučilišta za agro-turističkog voditelja • Broj novih turističkih atrakcija uključenih u jedinstvenu ponudu • Povećanje broja turističkih dolazaka i noćenja u BPŽ
--	---

7.1.5.5. Mjera 1.5.5: Poticanje udruživanja poduzetnika

Naziv mjere :	Poticanje udruživanja poduzetnika
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma
Svrha:	Udruživanje poduzetnika podrazumijeva različite prednosti kao što su veća inovativnost i dostupnost novih tehnologija, razvoj novih proizvoda, zajednička promocija i nastup na tržištu, jednostavnija distribucija, povoljniji uvjeti nabave sirovine i sl., što doprinosi razvoju poduzetništva i zapošljavanju novih kadrova.
Cilj:	• Minimalno 2 LAG-a unutar kojih su educirane i osposobljene minimalno 4 osobe za vođenje i upravljanje LAG-om i upravljanje i provođenje razvojnih projekata • Razvijena svijest poduzetnika o prednostima udruživanja • Povećan broj inicijativa za različite oblike udruživanja poduzetnika (udruge, zadruge, klasteri i sl.)
Obrazloženje:	Osnivanje LAG-ova, podizanje svijesti poduzetnika o prednostima udruživanja i dostupnim izvorima financiranja aktivnosti udruživanja te povećanje broja inicijativa za udruživanje poduzetnika rezultirat će stvaranjem preduvjeta za uspješno udruživanje postojećih poduzetnika te stvaranje novih poduzetnika, razvoj njihova poslovanja i povećanju njihove produktivnosti.
Rezultat i razvojni učinak:	Povećan je interes poduzetnika za različite oblike udruživanja, osnovani su novi klasteri, zadruge i udruge koje konkuriraju na stranim tržištima i razvijaju poslovanje svojih poduzetnika, otvaraju se nova radna mjesta.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija i jedinice lokalne samouprave • Resorno ministarstvo • Razvojne agencije • Potporne institucije
Korisnici:	• Postojeći i novi poduzetnici
Ciljne skupine:	• Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Aktivnosti podizanja svijesti poduzetnika o prednostima udruživanja • Informiranje poduzetnika o dostupnim sredstvima financiranja aktivnosti udruživanja • Razvoj i provođenje programa obrazovanja i stručnih usavršavanja poduzetnika
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj osnovanih LAG-ova • Broj educiranih osoba zaposlenih na poslovima upravljanja LAG-ovima • Broj poduzetnika informiranih o prednostima udruživanja i mogućnostima financiranja • Broj novih inicijativa za udruživanje poduzetnika • Povećan broj inicijativa za različite oblike udruživanja poduzetnika • Broj novih udruženja poduzetnika (udruge, zadruge, klasteri i sl.)

7.1.6. Mjere u okviru Prioriteta 6: Poticanje razvoja obrtništva

7.1.6.1 Mjera 1.6.1: Razvoj cjelovitog sustava financiranja obrtništva (kredit i potpore)

Naziv mjere :	Razvoj cjelovitog sustava financiranja obrtništva (kredit i potpore)
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 6: Poticanje razvoja obrtništva
Svrha:	Osnovni uzrok propadanja obrtništva je nedostatak financijskih sredstava za unapređenje i širenje poslovanja kako bi obrtnici mogli konkurirati na tržištu. Prvi uvjet za dobivanje financijskih sredstva (u bilo kojem obliku – krediti, potpore, sufinanciranje) je kvalitetan poslovni plan.
Cilj:	• Osiguravanje povoljnih kreditnih linija za obrtnike • Povećanje broja obrtnika na području Brodsko-posavske županije • Povećanja broja zaposlenih u obrtništvu Brodsko-posavske županije
Obrazloženje:	Sufinanciranjem izrade kvalitetnih poslovnih planova obrtnika i osiguravanjem povoljnih kreditnih linija za obrtnike osigurat će se preduvjeti za razvoj obrtništva na području Brodsko-posavske županije.
Rezultat i razvojni učinak:	Povećan je broj uspješnih obrtnika na području Brodsko-posavske županije, kao i broj zaposlenih u obrtništvu.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Razvojne agencije • Potporne institucije • Ostali dionici
Korisnici:	• Obrtnici kojima su odobreni povoljni krediti
Ciljne skupine:	• Obrtnici • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Sufinanciranje izrade poslovnog plana obrtnika • Razvoj suradnje s komercijalnim bankama • Razvoj i dodjela potpora namijenjenih kreditiranju obrtnika
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 2.000.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 300.000 kn • EU sredstva: 1.700.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Financijska sredstva osigurana za kredite obrtnicima • Broj sufinanciranih poslovnih planova • Broj novih obrtnika • Broj zaposlenih u obrtništvu

7.1.6.2. Mjera 1.6.2: Edukacija u obrtništvu

Naziv mjere :	Edukacija u obrtništvu
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 6: Poticanje razvoja obrtništva
Svrha:	Kontinuirana edukacija obrtnika neophodna je za razvoj njihovih vještina i unapređenje poslovanja, a time i obrtništva u BPŽ općenito.
Cilj:	• Postavljena web stranica (baza) obrtnika, • Unaprijeđeno e-poslovanje obrtnika • Ažuriran vodič za obrtnike • Obrtnici se educiraju kako unaprijediti poslovanje • Otvaranje novih obrta u brodsko-posavskoj županiji
Obrazloženje:	Predviđene aktivnosti i mehanizmi provedbe aktivnosti pojednostavit će potrebne procedure i osigurati dostupnost svih relevantnih informacija na jednome mjestu, što će rezultirati razvojem poslovanja postojećih obrtnika te potaknuti otvaranje novih obrta u Brodsko-posavskoj županiji.
Rezultat i razvojni učinak:	Obrtnicima su jednostavno dostupne sve relevantne informacije i pojednostavljeno im je poslovanje, educirani su za primjenu različitih tehnika unapređenja poslovanja, na području Brodsko-posavske županije otvaraju se novi obrti, otvaraju se nova radna mjesta u obrtništvu.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Potporne institucije • Obrtnička udruženja • Ostali dionici
Korisnici:	• Postojeći i novi obrtnici • Obrtnici koji su pohađali seminare za unapređenje poslovanja
Ciljne skupine:	• Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Organizacija seminara za unapređenje poslovanja obrtnika • Informatizacija i izrada web stranica • Izrada vodiča za obrtnike
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 500.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 100.000 kn • EU sredstva: 400.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj posjeta na web stranici (bazi) obrtnika • Broj obrtnika - korisnika e-poslovanja • Ažuriran vodič za obrtnike • Broj obrtnika koji su pohađali seminare • Broj novih obrta u Brodsko-posavskoj županiji

7.1.6.3. Mjera 1.6.3: Promidžba obrtništva

Naziv mjere :	Promidžba obrtništva
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 6: Poticanje razvoja obrtništva
Svrha:	Promidžba obrtnika doprinijet će jačanju vidljivosti obrtnika BPŽ na tržištu te potaknuti nezaposlene u samostalne poduzetničke pothvate.
Cilj:	• Povećan broj nastupa na inozemnim i domaćim obrtničkim sajmovima • Povećan broj medijskih nastupa obrtnika s područja BPŽ
Obrazloženje:	Nastupi na sajmovima i u medijima imat će pozitivan utjecaj na prepoznatljivost obrtnika BPŽ i njihovih proizvoda i potaknut će nezaposlene na otvaranje samostalnih obrta.
Rezultat i razvojni učinak:	Proizvodi i zanati obrtnika s područja Brodsko-posavske županije postali su prepoznatljivi i van granica Županije, sve više nezaposlenih otvara svoje obrte i kreće u samostalne poduzetničke pothvate.
Nositelji:	• Bjelovarsko-bilogorska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Potporne institucije • Obrtnička udruženja
Korisnici:	• Obrtnici koji sudjeluju na sajmovima • Obrtnici koji sudjeluju u medijskim nastupima
Ciljne skupine:	• Obrtnici • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Organiziranje i potpora u nastupima na sajmovima • Medijski nastupi • Provođenje programa i novih usluga podrške za razvoj poduzetničke kulture
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 441.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 308.700 kn • Nacionalna sredstva: 132.300 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj obrtnika koji je sudjelovao na inozemnim i domaćim sajmovima • Broj sajмова na kojima su organizirano sudjelovali obrtnici BPŽ • Broj organiziranih medijskih nastupa obrtnika s područja BPŽ

7.1.6.4. Mjera 1.6.4: Zaštita i poticanje tradicijskih i umjetničkih obrta

Naziv mjere :	Zaštita i poticanje tradicijskih i umjetničkih obrta
Strateški cilj:	Strateški cilj 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 6: Poticanje razvoja obrtništva
Svrha:	Razvoj i očuvanje tradicijskih i umjetničkih obrta kao dijela kulturne baštine Brodsko-posavske županije
Cilj:	• Rast broja tradicijskih i umjetničkih obrta • Uvrštavanje tradicijskih i umjetničkih obrta u turističku ponudu BPŽ • Osnovan Centar obrtničkih trgovina • Održavanje edukacijskih programa i radionica
Obrazloženje:	Tradicijski i umjetnički obrti predstavljaju vrijednu kulturnu baštinu koju je potrebno razvijati, očuvati i povezati s turističkom ponudom Brodsko-posavske županije
Rezultat i razvojni učinak:	Zaštićeni i očuvani tradicijski i umjetnički obrti na području Brodsko-posavske županije
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave, • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Obrtnička udruženja • Turističke zajednice • Potporne institucije
Korisnici:	• Polaznici edukacija • Tradicijski i umjetnički obrtnici
Ciljne skupine:	• Nezaposlene osobe • Posjetitelji Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Razvoj, provođenje i sufinanciranje programa edukacije • Radionica za tradicionalne obrtničke djelatnosti • Promocija tradicijskih i umjetničkih obrta • Povezivanje tradicijskih i umjetničkih obrta s turističkom ponudom
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 3.067.500 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 720.250 kn • Nacionalna sredstva: 747.250 • EU sredstva: 1.600.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj tradicijskih i umjetničkih obrta • Broj tradicijskih i umjetničkih obrta uvrštenih u turističku ponudu BPŽ • Osnivanje Centra obrtničkih trgovina • Broj održanih edukacija i radionica • Broj polaznika edukacija i radionica

7.2. Mjere u okviru Strateškog cilja 2

7.2.1. Mjere u okviru Prioriteta 1: Komunalna i energetska infrastruktura

7.2.1.1 Mjera 2.1.1: Pokrivanje Županije javnim vodoopskrbnim i odvodnim sustavom

Naziv mjere :	Pokrivanje Županije javnim vodoopskrbnim i odvodnim sustavom
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Komunalna i energetska infrastruktura
Svrha:	Pokrivenost Županije vodoopskrbnim sustavom i sustavom javne odvodnje kako bi svi stanovnici Brodsko-posavske županije imali pristup vodoopskrbi i odvodnji.
Cilj:	• potpuna pokrivenost vodoopskrbnim sustavom • pokrivenost sustavom javne odvodnje povećana za 20% • povećanje broja priključaka
Obrazloženje:	Sustav vodoopskrbe i odvodnje na području BPŽ potrebno je unaprijediti kako bi mu sva kućanstva imala pristup što će povećati kvalitetu njihova života i omogućiti efikasnije očuvanje okoliša.
Rezultat i razvojni učinak:	Područje Brodsko-posavske županije u potpunosti je pokriveno sustavom vodoopskrbe i odvodnje, kvaliteta života stanovnika se povećala i naseljavaju se novi stanovnici.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Hrvatske vode • Potporne institucije
Korisnici:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Izrada/revidiranje dokumentacije • Implementacija novih projekata • Rekonstrukcija postojećih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda gospodarskih i drugih subjekata te izgradnja novih • Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda • Rekonstrukcija/Izgradnja postojećih i novih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda • Izgradnja septičkih jama • Monitoring sustava odvodnje
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 206.915.820 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 15.234.092 kn • Nacionalna sredstva: 76.627.928 kn • EU sredstva: 115.053.800 kn

Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• % pokrivenosti područja Županije vodoopskrbnim sustavom; • % povećanja pokrivena sustavom javne odvodnje područja županije • broj novih priključaka

7.2.1.2. Mjera 2.1.2: Pokrivanje Županije plinskom mrežom

Naziv mjere :	Pokrivanje Županije plinskom mrežom
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Komunalna i energetska infrastruktura
Svrha:	Pristup svakog kućanstva na području Brodsko-posavske županije plinskoj mreži.
Cilj:	• Provođenje plina do svih općina i naselja na području Brodsko-posavske županije, • Povećanje broja priključaka na plinsku mrežu
Obrazloženje:	Pristup svakog kućanstva na području Brodsko-posavske županije plinskoj mreži utjecat će na povećanje kvalitete života stanovnika ovog područja i potaknuti naseljavanje novih stanovnika.
Rezultat i razvojni učinak:	Sva kućanstva na području Brodsko-posavske županije imaju pristup plinskoj mreži.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne i regionalne samouprave • Resorna ministarstva • Potporne institucije
Korisnici:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Izrada projektne dokumentacije • Implementacija novih projekata • Modernizacija i obnova plinske mreže
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• % proširenja plinske mreže • Broj novih priključaka na plinsku mrežu

7.2.1.3. Mjera 2.1.3: Razminiranje područja Županije

Naziv mjere :	Razminiranje područja Županije
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Komunalna i energetska infrastruktura
Svrha:	Smanjenje opasnosti od mina te funkcionalno korištenja površina koje su trenutno pod sumnjom opasnosti od mina.
Cilj:	• Smanjenje površine pod minama u području Brodsko-posavske županije • Smanjenje minski sumnjivih površina u području Brodsko-posavske županije
Obrazloženje:	Područja koja su pod sumnjom opasnosti od mina ili su okarakterizirana kao minirana predstavljaju opasnost za stanovnike Brodsko-posavske županije, a istovremeno je onemogućeno funkcionalno korištenje površina zbog opasnosti od mina.
Rezultat i razvojni učinak:	Smanjenja je površina pod minama i područja koja su pod sumnjom opasnosti od mina, razminirano zemljište funkcionalno je i u upotrebi.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Hrvatski centar za razminiranje
Korisnici:	• Stanovnici minski sumnjivih područja
Ciljne skupine:	• Stanovnici i posjetitelji Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Revidiranje stanja • Dodatna edukacija i osposobljavanje kadrova • Ulaganja u opremu za razminiravanje • Podizanje svijesti o opasnosti od mina i važnosti razminiranja • Aktivnosti razminiranja
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 120.000.000 kn Izvori financiranja: • Nacionalna sredstva: 20.000.000 kn • EU sredstva: 100.000.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• % smanjenja miniranih površina • % smanjenja površina pod sumnjom opasnosti od mina

7.2.1.4. Mjera 2.1.4: Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama

Naziv mjere :	Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Komunalna i energetska infrastruktura
Svrha:	Unaprijediti gospodarenje otpadom na području Brodsko-posavske županije
Cilj:	Urediti sustav gospodarenja otpadom na području Brodsko-posavske županije
Obrazloženje:	Brodsko-posavska županija nema županijski centar za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama te ga je potrebno izgraditi.
Rezultat i razvojni učinak:	Postojanje efikasnog sustava za gospodarenje otpadom na području Brodsko-posavske županije, smanjenje broja divljih odlagališta otpada i smanjenje negativnih utjecaja na okoliš
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Potporne institucije
Korisnici:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije • Proizvođači otpada na području Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Izrada potrebne dokumentacije • Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama • Postupak sanacije i zatvaranja postojećih odlagališta (odnosno sanacije i plana nastavka rada postojećih odlagališta) • Postupak sanacije "divljih" odlagališta i otpadom onečišćenog tla
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 116.800.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 17.520.000 kn • Nacionalna sredstva: 40.880.000 kn • EU sredstva: 58.400.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Izgrađenost Županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama • Broj saniranih „divljih“ odlagališta • Površina saniranog otpadom onečišćenog tla

7.2.1.5. Mjera 2.1.5: Sustavi navodnjavanja i uređenje detaljne kanalske mreže

Naziv mjere :	Sustavi navodnjavanja i uređenje detaljne kanalske mreže
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Komunalna i energetska infrastruktura
Svrha:	Efikan sustav navodnjavanja neophodan je kako bi se zaštitilo usjeve od suše i spriječilo nepotrebno propadanje uroda poljoprivrednika na području Brodsko-posavske županije.
Cilj:	• Povećanje poljoprivrednih površina koje se navodnjavaju na 10% ukupnih poljoprivrednih površina • Čišćenje i održavanje 3.708 km kanala III i IV reda
Obrazloženje:	Efikan sustav navodnjavanja te čisti i održavani kanali osnovni s preduvjeti za uspješan razvoj poljoprivrede na području Brodsko-posavske županije.
Rezultat i razvojni učinak:	Povećane poljoprivredne površine obuhvaćene sustavom navodnjavanja, uređena detaljna kanalska mreža.
Nositelji:	• Brodsko-posavske županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Potporne institucije
Korisnici:	• Poljoprivrednici čije se poljoprivredne površine obuhvate sustavom navodnjavanja
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Izrada/revidiranje dokumentacije • Implementacija projekata • Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže navodnjavanja i kanala
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 220.400.000 Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 17.040.000 kn • Nacionalna sredstva: 81.520.000 kn • EU sredstva: 121.840.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• % površina koje se navodnjavaju u odnosu na sve poljoprivredne površine u Brodsko-posavskoj županiji • Dužina (km) očišćenih i održavanih kanala III i IV reda

7.2.1.6. Mjera 2.1.6: Širenje toplinske mreže

Naziv mjere :	Širenje toplinske mreže
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Komunalna i energetska infrastruktura
Svrha:	Pristup svakog kućanstva Brodsko-posavske županije toplinskoj mreži.
Cilj:	• Proširenje toplinske mreže na području Brodsko-posavske županije • Povećanje broja priključaka na toplinsku mrežu
Obrazloženje:	Pristup svakog kućanstva na području Brodsko-posavske županije toplinskoj mreži utjecat će na povećanje kvalitete života stanovnika ovog područja i potaknuti naseljavanje novih stanovnika.
Rezultat i razvojni učinak:	Sva kućanstva na području Brodsko-posavske županije imaju pristup toplinskoj mreži.
Nositelji:	• Brodsko-posavske županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Potporne institucije
Korisnici:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije čija su kućanstva obuhvaćena širenjem toplinske mreže
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Izrada dokumentacije • Rekonstrukcija/Izgradnja postojećih i novih trasa toplinske mreže
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• % proširenja toplinske mreže • Broj novih priključaka na toplinsku mrežu

7.2.2. Mjere u okviru Prioriteta 2: Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost

7.2.2.1 Mjera 2.2.1: Postizanje veće energetske učinkovitosti

Naziv mjere :	Postizanje veće energetske učinkovitosti
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost
Svrha:	Postizanje veće energetske učinkovitosti Brodsko-posavske županije
Cilj:	• Stanovništvo je educirano o važnosti i prednostima efikasnog korištenja i štednje energije • Implementirana su načela energetske učinkovitosti u javnim institucijama, organizacijama, jedinicama lokalne i regionalne samouprave • Implementirani su novi projekti koji utječu na povećanje energetske učinkovitosti u županiji • Povećana energetska učinkovitost u BPŽ
Obrazloženje:	Postizanje veće energetske učinkovitosti utjecat će na uštedu energije, smanjenje troškova za korištenje energije te postizanje veće energetske neovisnosti brodsko-posavske županije
Rezultat i razvojni učinak:	Postignuta veća energetska učinkovitost u Brodsko-posavskoj županiji.
Nositelji:	• Brodsko-posavske županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Razvojne agencije • Potporne institucije
Korisnici:	• Educirani stanovnici i gospodarski subjekti koji primjenjuju načela energetske učinkovitosti i štednje energije
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Analiza potreba i mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije • Izrada strategije proizvodnje i korištenja OIE • Edukacije i podizanje svijesti stanovništva o korištenju obnovljivih izvora energije • Promotivne aktivnosti • Implementacija novih projekata • Izgradnja pogona za proizvodnju energije (iz alternativnih i tradicionalnih izvora)
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 127.600.000 kn Izvori sredstava: • Vlastita sredstva: 6.632.000 kn • Nacionalna sredstva: 42.788.000 kn • EU sredstva: 78.180.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.

Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• % povećanja ušteda energije • % povećanje proizvodnje energije
--	---

7.2.2.2. Mjera 2.2.2: Korištenje obnovljivih izvora u proizvodnji energije

Naziv mjere :	Korištenje obnovljivih izvora u proizvodnji energije
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost
Svrha:	Veće korištenje obnovljivih izvora u proizvodnji energije
Cilj:	• Izrađena analiza potreba i mogućnosti korištenja OIE i strategija OIE • Povećana proizvodnja i korištenje energije iz obnovljivih izvora • Postignuta veća energetske neovisnosti Brodsko-posavske županije
Obrazloženje:	Korištenje obnovljivih izvora u proizvodnji energije povećat će energetske neovisnost Brodsko-posavske županije, osigurati čišći način proizvodnje potrebne energije bez onečišćenje okoliša te omogućiti korištenje povoljnije i zdravije energije stanovnicima Brodsko-posavske županije
Rezultat i razvojni učinak:	Povećana je proizvodnja energije iz obnovljivih izvora, stanovnici i gospodarski subjekti imaju pristup povoljnijoj energiji, povećana je energetska neovisnost Brodsko-posavske županije i smanjeni negativni utjecaji na okoliš.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Razvojne agencije • Potporne institucije • Ostali dionici
Korisnici:	• Gospodarski subjekti koji proizvode ili koriste energiju iz OIE • Stanovnici koji koriste energiju iz OIE
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Izrada analiza potreba i mogućnosti korištenja OIE i strategija OIE • Promotivne aktivnosti • Podizanje svijesti o važnosti i prednostima energije proizvedene iz obnovljivih izvora • Implementacija novih projekata
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 23.000.000 kn Izvori sredstava: • Vlastita sredstva: 8.000.000 kn • Nacionalna sredstva: 6.000.000 kn • EU sredstva: 9.000.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Izrađenost analize potreba i mogućnosti korištenja OIE • Izrađenost strategije OIE • % povećanje proizvodnje energije iz OIE • % povećanja korištenja energije iz OIE

7.2.3. Mjere u okviru Prioriteta 3: Ruralni razvoj

7.2.3.1 Mjera 2.3.1: Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti

Naziv mjere :	Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Ruralni razvoj
Svrha:	Diversifikacijom i razvojem ruralnih gospodarskih aktivnosti povećat će se konkurentnost proizvođača iz ruralnih dijelova Brodsko-posavske županije i osigurati preduvjete za razvoj ruralnih prostora
Cilj:	• Povezivanje poljoprivrednih djelatnosti s drugim djelatnostima • Povećan broj poljoprivredno-poduzetničkih projekata
Obrazloženje:	Povezivanjem poljoprivrednih djelatnosti s drugim djelatnostima, npr. turizmom, istraživanjem i razvojem i sl, povećat će se konkurentnost proizvođača iz ruralnih krajeva i broj zajedničkih projekata poljoprivrednika i poduzetnika, što će dovesti do razvoja ruralnih gospodarskih aktivnosti.
Rezultat i razvojni učinak:	Poljoprivredne djelatnosti povezuju se s ostalim djelatnostima, povećan je broj zajedničkih projekata poljoprivrednika i poduzetnika, razvijaju se ruralne gospodarske aktivnosti i povećava se njihova konkurentnost.
Nositelji:	• Brodsko-posavske županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Potporne institucije • Ostali dionici
Korisnici:	• Poljoprivrednici i poduzetnici iz ruralnih krajeva BPŽ
Ciljne skupine:	• Stanovnici ruralnih prostora Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Poticanje povezivanja poljoprivrednih djelatnosti s drugim djelatnostima s ciljem unapređenja ruralnih prostora • Poticanje poljoprivredno-poduzetničkih projekata • Izgradnja potrebne infrastrukture
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 5.000.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 50.000 kn • Nacionalna sredstva: 1.700.000 kn • EU sredstva: 3.250.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj novih poljoprivredno-poduzetničkih projekata

7.2.3.2. Mjera 2.3.2: Unapređenje kvalitete života u ruralnom području

Naziv mjere :	Unapređenje kvalitete života u ruralnom području
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Ruralni razvoj
Svrha:	Unapređenje kvalitete života u ruralnom području Brodsko-posavske županije u cilju zaustavljanja iseljavanja stanovnika iz ruralnih područja i poticanja mladih obitelji za naseljavanje u ruralna područja Brodsko-posavske županije
Cilj:	• Povećanje izgrađenosti funkcionalne komunalne infrastrukture u ruralnim područjima • Povećanje dostupnih sadržaja i aktivnosti namijenjenih stanovnicima ruralnih područja
Obrazloženje:	Unapređenje komunalne infrastrukture te razvoj različitih sadržaja i aktivnosti unaprijedit će kvalitetu života u ruralnim područjima Brodsko-posavske županije te povećati atraktivnost ruralnih područja
Rezultat i razvojni učinak:	Ruralni prostori Brodsko-posavske županije imaju funkcionalnu komunalnu infrastrukturu, stanovnicima su dostupni različiti novi sadržaji i aktivnosti, smanjeno je iseljavanje stanovništva i povećano doseljavanje mladih obitelji u ruralna područja Brodsko-posavske županije
Nositelji:	• Brodsko-posavske županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Potporne institucije • Ostali dionici
Korisnici:	• Stanovnici ruralnih područja Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Stanovnici ruralnih područja Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Izgradnja, rekonstrukcija, adaptacija, prilagodba komunalne infrastrukture u ruralnim područjima • Razvoj odgojno-obrazovnih, sportsko-rekreacijskih, kulturnih sadržaja i aktivnosti u ruralnim sredinama
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Dužina (km) izgrađene komunalne infrastrukture u ruralnim područjima • Dužina (km) obnovljene komunalne infrastrukture u ruralnim područjima • Broj novih odgojno-obrazovnih, sportsko-rekreacijskih i kulturnih sadržaja i aktivnosti

7.2.3.3. Mjera 2.3.3: Poticanje udruživanja poljoprivrednika (zadruga, klasteri, LAG-ovi)

Naziv mjere :	Poticanje udruživanja poljoprivrednika (zadruga, klasteri, LAG-ovi)
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Ruralni razvoj
Svrha:	Podizanje svijesti poljoprivrednika o prednostima udruživanja i udruživanje poljoprivrednika u udruženja koja im omogućuju rast konkurentnosti
Cilj:	• Podizanje svijesti o prednostima udruživanja poljoprivrednika • Povećanje broja udruženih poljoprivrednika • Povećanje broja zajedničkih projekata poljoprivrednika
Obrazloženje:	Udruživanje poljoprivrednika omogućuje poljoprivrednim proizvođačima jednostavniji ulaz na nova tržišta, efikasniju distribuciju proizvoda, povoljniju nabavu repromaterijala i povećava njihovu konkurentnost na tržištu.
Rezultat i razvojni učinak:	Poljoprivrednici se udružuju i postaju konkurentni na domaćim i stranim tržištima
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Potporne institucije • Postojeća udruženja poljoprivrednika • Ostali dionici
Korisnici:	• Poljoprivredni gospodarski subjekti
Ciljne skupine:	• Stanovnici ruralnih područja
Mehanizmi provedbe	• Poticanje inicijativa partnerstva između javnih i privatnih sektora • Dodjela potpore strategijama i planovima djelovanja udruženja • Razvoj kadrova - obrazovanje i stručno usavršavanje • Zajedničko istraživanje i razvoj provođenje i praćenja te plan daljnjih razvoja udruživanja • Promidžbene aktivnosti • Podizanje svijesti o prednostima udruživanja poljoprivrednika
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 1.000.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 100.000 kn • Nacionalna sredstva: 200.000 kn • EU sredstva: 700.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj novih poljoprivrednih udruženja • Broj novo-učlanjenih poljoprivrednika u udruženja

7.2.4. Mjere u okviru Prioriteta 4: Očuvanje biološke raznolikosti

7.2.4.1 Mjera 2.4.1: Podizanje ekološke svijesti

Naziv mjere :	Podizanje ekološke svijesti
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 4: Očuvanje biološke raznolikosti
Svrha:	Podizanje ekološke svijesti stanovnika i poduzetnika Brodsko-posavske županije
Cilj:	• Razvoj i provođenje edukacijskih programa djece i mladih • Razvoj i održavanja ekoloških aktivnosti • Medijska promocija ekologije i važnosti očuvanja okoliša
Obrazloženje:	Obrazovanje stanovnika o važnosti očuvanja okoliša i podizanje ekološke svijesti od najranije dobi temelj je održivog očuvanja okoliša u budućnosti
Rezultat i razvojni učinak:	Stanovništvo je educirano o važnosti očuvanja okoliša, ekološka svijest je prisutna u načinu života Brodsko-posavske županije
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ • Obrazovne institucije • Potporne institucije • Ostali dionici
Korisnici:	• Osobe koje su pohađale edukacije • Osobe koje su sudjelovale u ekološkim aktivnostima
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Edukacija i podizanje ekološke svijesti kod djece i mladih • Organizacija različitih ekoloških aktivnosti (radionice, akcije, edukativni programi, istraživanje, ekološko – kulturne i druge manifestacije) • Medijska djelatnost ekološkog sadržaja • implementacija projekata koji promiču ekologiju
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 512.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 115.000 kn • Nacionalna sredstva: 360.000 kn • EU sredstva: 37.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj osoba koje su pohađale edukacijske programe • Broj osoba koje su sudjelovale u ekološkim aktivnostima

7.2.4.2. Mjera 2.4.2: Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom

Naziv mjere :	Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 4: Očuvanje biološke raznolikosti
Svrha:	Efikasno upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom u Brodsko-posavskoj županiji
Cilj:	• Popisivanje zaštićenih vrsta biljaka, životinja i geografskih područja BPŽ • Zaštita rijetkih vrsta biljaka, životinja i specifičnih područja na prostoru BPŽ • Promocija zaštićenih resursa u svrhu turističke promocije Brodsko-posavske županije
Obrazloženje:	Popisivanje i zaštita specifičnih prirodnih resursa Brodsko-posavske županije unaprijedit će sustav upravljanja zaštićenim resursima, dok će promocija tih resursa povećati atraktivnost BPŽ kao turističke destinacije
Rezultat i razvojni učinak:	Na području Brodsko-posavske županije razvijen je efikasan sustav upravljanja zaštićenim područjima i ekološkom mrežom
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Turističke zajednice • Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ • Resorna ministarstva • Potporne institucije
Korisnici:	• Institucije koje upravljaju zaštićenim područjima i ekološkom mrežom • Turističke zajednice
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije • Posjetitelji Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Inventarizacija i zaštita rijetkih i zaštićenih životinjskih, biljnih vrsta i krajobraznih prostora • Marketinške aktivnosti i promocija zaštićenih resursa u svrhu turističke promocije
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 400.000 kn Izvori sredstava: • Vlastita sredstva: 160.000 kn • Nacionalna sredstva: 160.000 kn • EU sredstva: 80.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj popisanih zaštićenih vrsta biljaka, životinja i geografskih područja • Broj novo-zaštićenih vrsta

7.2.4.3. Mjera 2.4.3: Poticanje aktivnosti održivog gospodarenja u skladu s kapacitetom zaštićenih područja i ekološke mreže

Naziv mjere :	Poticanje aktivnosti održivog gospodarenja u skladu s kapacitetom zaštićenih područja i ekološke mreže
Strateški cilj:	Strateški cilj 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 4: Očuvanje biološke raznolikosti
Svrha:	Očuvanje zaštićenih područja i ekološke mreže na području Brodsko-posavske županije
Cilj:	• Ostvarivanje održivog gospodarenja u skladu s kapacitetom zaštićenih područja i ekološke mreže
Obrazloženje:	Očuvanje zaštićenih područja i ekološke mreže omogućit će očuvanje najvrednijih prirodnih resursa Brodsko-posavske županije
Rezultat i razvojni učinak:	Očuvana zaštićena područja i ekološka mreža na području Brodsko-posavske županije
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Institucije koje upravljaju zaštićenim područjima • Razvojne agencije • Turističke zajednice • Resorna ministarstva • Potporne institucije
Korisnici:	• Institucije koje upravljaju zaštićenim područjima • Zaposleni u zaštiti prirode • Zainteresirani dionici
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Razvoj i primjena mjera koje doprinose očuvanju zaštićenih područja i okoliša u cjelini • Razvoj i primjena metodologije predstavljanja ekološke mreže lokalnom stanovništvu i svim dionicima • Razvoj i primjena sustava monitoringa biološke raznolikosti • Razvoj i implementacija projekata očuvanja i razvoja zaštićenih područja i ekološke mreže • Osposobljavanje nadležnih i zaposlenih u zaštiti prirode za razvoj i implementaciju projekata financiranih od strane EU
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 500.000 kn Izvori sredstava: • Vlastita sredstva: 30.000 kn • Nacionalna sredstva: 470.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj informiranih dionika • Broj razvijenih mjera koje doprinose očuvanju zaštićenih područja i ekološke mreže • Broj osoba educiranih za pripremu i implementaciju projekata financiranih od strane EU

7.3. Mjere u okviru Strateškog cilja 3

7.3.1. Mjere u okviru Prioriteta 1: Praćenje potreba tržišta rada

7.3.1.1 Mjera 3.1.1: Razvoj mreže srednjih škola i transformacija strukovnog obrazovanja u skladu s novim Zakonom o strukovnom obrazovanju

Naziv mjere :	Razvoj mreže srednjih škola i transformacija strukovnog obrazovanja u skladu s novim Zakonom o strukovnom obrazovanju
Strateški cilj:	Strateški cilj 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Praćenje potreba tržišta rada
Svrha:	Stvaranje kvalitetnog, suvremenog i sadržajnog sustava odgoja i obrazovanja
Cilj:	• Razvoj mreže srednjih škola • Transformacija strukovnog obrazovanja u skladu s novim Zakonom o strukovnom obrazovanju
Obrazloženje:	Novi Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama i Zakon o strukovnom obrazovanju definiraju obvezu razvoja mreže škola i prilagodbe sustava strukovnog obrazovanja novom zakonodavstvu
Rezultat i razvojni učinak:	Razvijena mreža srednjih škola u Brodsko-posavskoj županiji i razvijen sustav strukovnog obrazovanja sukladno novom Zakonu o strukovnom obrazovanju
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Obrazovne institucije • Potporne institucije
Korisnici:	• Obrazovne institucije
Ciljne skupine:	• Učenici srednjih škola na području Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Osiguravanje kvalitete u obrazovanju uvođenjem i promoviranjem novih tehnika nastave • Promicanje upotrebe informacijskih i komunikacijskih tehnologija u obrazovanju
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 32.000.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 3.200.000 kn • Nacionalna sredstva: 3.200.000 kn • EU sredstva: 25.600.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Stupanj razvoja mreže srednjih škola • Stupanj usklađenosti strukovnog obrazovanja sa Zakonom o strukovnom obrazovanju

7.3.1.2. Mjera 3.1.2: Prilagodba novih programa i upisnih kvota potrebama gospodarstva i interesima učenika

Naziv mjere :	Prilagodba novih programa i upisnih kvota potrebama gospodarstva i interesima učenika
Strateški cilj:	Strateški cilj 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Praćenje potreba tržišta rada
Svrha:	Povećanje kvalitete obrazovnih programa i prilagodba obrazovnog sustava definiranim potrebama gospodarstva
Cilj:	• Dostupnost usluga profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja • Razvijeni novi obrazovni programi sukladno potrebama gospodarstva • Postojeći programi usklađeni sa potrebama gospodarstva • Usklađenost obrazovnog sustava sa potrebama gospodarstva i interesima učenika
Obrazloženje:	Prilagodba postojećih i razvoj novih obrazovnih programa sukladno potrebama gospodarstva za radnom snagom smanjit će viškove pojedinih zanimanja na tržištu rada i povećati zapošljavanje
Rezultat i razvojni učinak:	Obrazovni sustav na području Brodsko-posavske županije usklađen je sa potrebama gospodarstva na tržištu rada, smanjeni su viškovi pojedinih zanimanja na tržištu rada, nezaposlene osobe se dokvalificiraju i prekvalificiraju sukladno potrebama na tržištu rada, povećana je zaposlenost
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Hrvatski zavod za zapošljavanje • Obrazovne institucije • Potporne institucije
Korisnici:	• Obrazovne institucije • Učenici koji pohađaju nove programe
Ciljne skupine:	• Učenici srednjih škola na području Brodsko-posavske županije • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Istraživanje potreba gospodarstva za radnom snagom • Istraživanje interesa učenika • Razvoj usluga profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja • Razvoj novih obrazovanih programa • Prilagodba postojećih programa i upisnih kvota identificiranim potrebama gospodarstva i interesima učenik
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 4.777.500 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 411.600 kn • Nacionalna sredstva: 73.500 kn • EU sredstva: 4.292.400 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojni učinaka	• Definiranje potreba gospodarstva i interesa učenika srednjih škola • Dostupnost usluga profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja • Razvoj i provođenje novih obrazovnih programa • Usklađenost obrazovnog sustava sa potrebama gospodarstva i interesima učenika

7.3.1.3. Mjera 3.1.3: Uvođenje posebnih programa za djecu s teškoćama u razvoju

Naziv mjere :	Uvođenje posebnih programa za djecu s teškoćama u razvoju
Strateški cilj:	Strateški cilj 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Praćenje potreba tržišta rada
Svrha:	Društvena integracija djece s teškoćama u razvoju te njihovo uključivanje na tržište rada
Cilj:	• Razvijeni novi obrazovni programi za djecu s poteškoćama u razvoju
Obrazloženje:	Kako bi se osigurala društvena integracija, a kasnije i zapošljavanje, djece s teškoćama u razvoju potrebno je osigurati materijalne i kadrovske uvjete te kvalitetne obrazovne programe za djecu s poteškoćama u razvoju.
Rezultat i razvojni učinak:	• Povećana društvena integracija i zapošljavanje osoba s teškoćama u razvoju
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Obrazovne institucije • Potporne institucije
Korisnici:	• Djeca s teškoćama u razvoju koja pohađaju nove obrazovne programe
Ciljne skupine:	• Djeca s teškoćama u razvoju
Mehanizmi provedbe	• Osiguranje materijalnih i kadrovskih uvjeta za uključivanje učenika s teškoćama u obrazovanju za zapošljavanje
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj novih obrazovnih programa namijenjenih djeci s posebnim potrebama • Broj djece koja pohađaju nove obrazovne programe • Broj djece koja su završila nove obrazovne programe

7.3.2. Mjere u okviru Prioriteta 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom

7.3.2.1. Mjera 3.2.1: Razvoj centara izvrsnosti

Naziv mjere :	Razvoj centara izvrsnosti
Strateški cilj:	Strateški cilj 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom
Svrha:	Povezivanje znanosti i gospodarstva razvojem centara izvrsnosti na području Brodsko-posavske županije
Cilj:	Osnivanje minimalno 2 centra izvrsnosti na području Brodsko-posavske županije
Obrazloženje:	U centrima izvrsnosti provodit će se istraživačke i razvojne aktivnosti u suradnji znanstvenih i obrazovnih institucija sa gospodarskim subjektima
Rezultat i razvojni učinak:	Razvijeni centri izvrsnosti na području Brodsko-posavske županije, razvijaju se novi proizvodi, provode se primijenjena istraživanja, komercijaliziraju se rezultati istraživanja
Nositelji:	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Obrazovne i znanstvene institucije - Potporne institucije
Korisnici:	- Poslovni subjekti - Obrazovne i znanstvene institucije
Ciljne skupine:	Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	- Osiguravanje materijalnih i kadrovskih uvjeta za osnivanje i razvoj centara izvrsnosti - Razvoj i implementacija projekata centara izvrsnosti
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 27.300.000 kn Izvori financiranja: - Vlastita sredstva: 3.030.000 kn - Nacionalna sredstva: 1.320.000 kn - EU sredstva: 22.950.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	Broj novoosnovanih centara izvrsnosti na području Brodsko-posavske županije

7.3.2.2. Mjera 3.2.2: Razvoj novih programa i sustava vrednovanja

Naziv mjere :	Razvoj novih programa i sustava vrednovanja
Strateški cilj:	Strateški cilj 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom
Svrha:	Podizanje kvalitete obrazovnog sustava razvojem novih programa i sustava vrednovanja
Cilj:	• Razvijeni novi programi • Razvijen sustav vrednovanja
Obrazloženje:	O kvaliteti obrazovnih programa ovise sposobnosti mladih na tržištu rada te se povećanjem kvalitete obrazovnih programa mladim ljudima povećava mogućnost za pronalaženje zaposlenja.
Rezultat i razvojni učinak:	Razvijeni novi obrazovni programi i sustav vrednovanja
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Obrazovne institucije • Potporne institucije
Korisnici:	• Učenici koji pohađaju nove obrazovne programe • Učenici koji pohađaju obrazovne institucije i programe obuhvaćene razvijenim sustavom vrednovanja
Ciljne skupine:	• Učenici srednjih škola • Studenti • Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Razvoj i provedba novih kurikulumata • Razvoj i provedba novih programa specifičnih znanja i vještina • Razvoj sustava vrednovanja
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Stupanj razvijenosti i implementacije novog sustava vrednovanja • Broj osoba koje su pohađale nove programe • % osoba koje su završile nove obrazovne programe i zaposlile se u roku manjem od godinu dana

7.3.2.3. Mjera 3.2.3: Ostvarivanje programa prekogranične suradnje

Naziv mjere :	Ostvarivanje programa prekogranične suradnje
Strateški cilj:	Strateški cilj 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom
Svrha:	Prijenos znanja i iskustava obrazovnih institucija Brodsko-posavske županije i obrazovnih institucija u drugim zemljama
Cilj:	• Povećan broj projekata prekogranične suradnje
Obrazloženje:	Rad na projektima prekogranične suradnje omogućuje međusobni prijenos znanja i iskustava institucija te stvara preduvjete za razvoj potrebnih znanja i vještina
Rezultat i razvojni učinak:	Povećana suradnja te razmjena znanja i iskustava sa obrazovnim institucijama u drugim zemljama
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Obrazovne institucije • Potporne institucije
Korisnici:	• Institucije i njihovi zaposlenici uključeni u projekte prekogranične suradnje
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Poticanje razvoja zajedničkih prekograničnih projekata • Suradnja Veleučilišta s ustanovama uz Mađarske i BiH
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj projekata prekogranične suradnje

7.3.2.4. Mjera 3.2.4: Znanstveno-istraživački rad

Naziv mjere :	Znanstveno-istraživački rad
Strateški cilj:	Strateški cilj 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom
Svrha:	Stvaranje preduvjeta za razvoj znanstveno-istraživačkih aktivnosti na području Brodsko-posavske županije
Cilj:	povećan broj znanstveno-istraživačkih projekata
Obrazloženje:	Razvoj znanstveno-istraživačkog rada na području Brodsko-posavske županije doprinijet će povećanju kvalitete znanstveno-istraživačkih aktivnosti, jačanju kompetencija znanstvenih i obrazovnih institucija te jačanju suradnje između znanosti i gospodarstva.
Rezultat i razvojni učinak:	Povećan broj znanstveno-istraživačkih projekata, povećana kvaliteta znanstveno-istraživačkih aktivnosti, povećane kompetencije znanstvenih i obrazovnih institucija, razvoj suradnje između znanosti i gospodarstva
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Obrazovne institucije • Znanstvene institucije • Potporne institucije
Korisnici:	• Sudionici znanstveno-istraživačkih projekata
Ciljne skupine:	• Zaposleni u znanstveno-istraživačkim djelatnostima • Gospodarski subjekti
Mehanizmi provedbe	• Ulaganje u opremanje znanstveno-istraživačkih institucija • Osposobljavanje i poticanje ljudskih potencijala za uključivanje u znanstveno-istraživački rad
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 1.050.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 52.500 kn • EU sredstva: 997.500 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Iznos sredstava uložениh u znanstveno-istraživačku opremu • Broj znanstveno-istraživačkih projekata u tijeku

7.3.3. Mjere u okviru Prioriteta 3: Provedba programa cjeloživotnog obrazovanja koji će poticati stvaranje znanja i vještina

7.3.3.1. Mjera 3.3.1: Razvoj sustava i programa cjeloživotnog obrazovanja sukladno potrebama gospodarstva

Naziv mjere :	Razvoj sustava i programa cjeloživotnog obrazovanja sukladno potrebama gospodarstva
Strateški cilj:	Strateški cilj 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Provedba programa cjeloživotnog obrazovanja koji će poticati stvaranje znanja i vještina
Svrha:	Poboljšati obrazovnu strukturu stanovništva te poboljšati položaj na tržištu rada.
Cilj:	• Razvoj i provođenje programa cjeloživotnog obrazovanja • Uključivanje što je moguće više polaznika
Obrazloženje:	Ponuda i potražnja na tržištu rada su u raskoraku. Kako bi poboljšali svoj položaj na tržištu rada, polaznici programa cjeloživotnog učenja će se educirati i stjecati nova znanja, prateći pritom potražnju na tržištu rada, što će dovesti do smanjenja nezaposlenosti.
Rezultat i razvojni učinak:	Poboljšana obrazovna struktura stanovništva
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Hrvatski zavod za zapošljavanje • Hrvatska gospodarska komora • Obrazovne institucije • Institucije za obrazovanje odraslih • LPZ • Potporne institucije
Korisnici:	• Polaznici programa cjeloživotnog obrazovanja
Ciljne skupine:	• Nezaposlene osobe • Zaposlene osobe koje imaju potrebu za stručnim usavršavanjem
Mehanizmi provedbe	• Razvoj programa cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada • Podizanje svijesti o važnosti cjeloživotnog obrazovanja
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 367.500 kn Izvori financiranja: • EU sredstva: 367.500 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj polaznika koji su pohađali programe cjeloživotnog obrazovanja • Broj provedenih programa cjeloživotnog obrazovanja

7.3.3.2. Mjera 3.3.2: Kontinuirano usavršavanje djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja

Naziv mjere :	Kontinuirano usavršavanje djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja
Strateški cilj:	Strateški cilj 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Provedba programa cjeloživotnog obrazovanja koji će poticati stvaranje znanja i vještina
Svrha:	Razvoj sustava strukovnog obrazovanja
Cilj:	• Stručno usavršavanje djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja
Obrazloženje:	Kako bi sustav strukovnog obrazovanja bio kvalitetan i funkcionalan te odgovarao na potrebe tržišta rada, potrebno je kontinuirano obrazovati i usavršavati djelatnike u sustavu strukovnog obrazovanja
Rezultat i razvojni učinak:	Kvalitetan, iskusan i obrazovan kadar u sustavu strukovnog obrazovanja
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Hrvatski zavod za zapošljavanje • Hrvatska gospodarska komora • Obrazovne institucije • Institucije za obrazovanje odraslih • LPZ • Potporne institucije
Korisnici:	• Polaznici programa
Ciljne skupine:	• Učenici strukovnih škola
Mehanizmi provedbe	• Razvoj programa stručnog usavršavanja djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja • Razvoj sustava podrške u razvoju karijere djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj razvijenih programa stručnog usavršavanja • Broj polaznika novih programa stručnog usavršavanja

7.3.3.3. Mjera 3.3.3: Prekvalifikacijama i dokvalifikacijom osigurati dovoljan broj radnika za pojedina zanimanja

Naziv mjere :	Prekvalifikacijama i dokvalifikacijom osigurati dovoljan broj radnika za pojedina zanimanja
Strateški cilj:	Strateški cilj 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Provedba programa cjeloživotnog obrazovanja koji će poticati stvaranje znanja i vještina
Svrha:	Osiguravanje dovoljnog broja radnika za deficitarna zanimanja i smanjenje nezaposlenosti
Cilj:	• Identificirane potrebe tržišta rada, • Dodjela stipendija povećana za 10% • Uvođenje 4 nova programa prekvalifikacija i dokvalifikacija
Obrazloženje:	U cilju rješavanja strukturne nezaposlenosti i osiguravanja dovoljnog broja radnika za pojedina deficitarna zanimanja potrebno je uvesti programe prekvalifikacija i dokvalifikacija kako bi nezaposlene osobe stekle potrebna znanja i vještine za zapošljavanje u zanimanjima u kojima ne postoji dovoljno radnika da se zadovolje potrebe tržišta rada
Rezultat i razvojni učinak:	Izjednačavanje ponude i potražnje za radnicima, smanjenje nezaposlenosti
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Hrvatski zavod za zapošljavanje • Hrvatska gospodarska komora • Obrazovne institucije • Institucije za obrazovanje odraslih • LPZ • Potporne institucije
Korisnici:	• Polaznici programa prekvalifikacija i dokvalifikacija
Ciljne skupine:	• Nezaposlene osobe
Mehanizmi provedbe	• Identifikacija potreba na tržištu rada • Subvencioniranje prekvalifikacija za deficitarna zanimanja • Unaprjeđenje materijalnih i kadrovskih uvjeta rada ustanova za obrazovanje odraslih • Razvoj programa prekvalifikacija i dokvalifikacija
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• % povećanja iznosa dodijeljenih stipendija • Broj novih programa prekvalifikacija i dokvalifikacija • Broj polaznika programa prekvalifikacija i dokvalifikacija • % polaznika programa koji su se zaposlili u roku od 6 mjeseci nakon uspješnog završetka programa prekvalifikacije ili dokvalifikacije

7.4. Mjere u okviru Strateškog cilja 4

7.4.1. Mjere u okviru Prioriteta 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

7.4.1.1 Mjera 4.1.1: Unapređenje infrastrukture, informatičke tehnologije i opreme zdravstvenih institucija

Naziv mjere :	Unapređenje infrastrukture, informatičke tehnologije i opreme zdravstvenih institucija
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Pобољшanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
Svrha:	Stvaranje preduvjeta za unapređenje zdravstvenog sustava u Brodsko-posavskoj županiji
Cilj:	• Rekonstrukcija postojećih zdravstvenih ustanova • Izgradnja novih objekata namijenjenih pružanju zdravstvene skrbi • Nabava potrebne opreme u zdravstvenim institucijama
Obrazloženje:	Kako bi se omogućilo pružanje pravodobne i kvalitetne zdravstvene njege svim stanovnicima Brodsko-posavske županije, potrebno je izgraditi nove i obnoviti postojeće objekte zdravstvene skrbi te osigurati potrebnu opremu
Rezultat i razvojni učinak:	Stanovnici Brodsko-posavske županije imaju pristup pravodobnoj i kvalitetnoj zdravstvenoj skrbi
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje • Potporne institucije
Korisnici:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Rekonstrukcija postojećih ustanova, • Dogradnja i izgradnja novih objekata namijenjenih za zdravstvenu skrb • Ulaganja u nabavu opreme zdravstvenih institucija • Ulaganja u nabavu informatičke tehnologije
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 286.135.104 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 51.350.605 kn • Nacionalna sredstva: 113.016.696 kn • EU sredstva: 121.767.803 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Površina (m²) obnovljenih objekata • Površina (m²) izgrađenih objekata • Površina (m²) opremljenih objekata

7.4.1.2. Mjera 4.1.2: Unapređenje zdravlja stanovništva i zaštita zdravlja ljudi od djelovanja štetnih čimbenika okoliša

Naziv mjere :	Unapređenje zdravlja stanovništva i zaštita zdravlja ljudi od djelovanja štetnih čimbenika okoliša
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
Svrha:	Unapređenje zdravlja stanovništva i zaštita zdravlja ljudi od djelovanja štetnih čimbenika okoliša
Cilj:	• Uspostavljeni sustavi mjerenja kakvoće okolišnih čimbenika • Provedeni preventivni programi s ciljem zaštite zdravlja stanovništva
Obrazloženje:	Praćenjem stupnja zagađenja okoliša te informiranjem i obrazovanjem stanovništva o opasnostima po njihovo zdravlje omogućit će unapređenje zdravlja stanovnika i zaštitu njihova zdravlja od štetnih čimbenika okoliša
Rezultat i razvojni učinak:	Razvijen sustav praćenja zagađenja okoliša, stanovnici su informirani o potencijalnim opasnostima i preporučenim reakcijama na opasnost
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje • Potporne institucije
Korisnici:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Kontinuirano praćenje stupnja zagađenja okoliša • Poticanje informiranja javnosti o posljedicama zagađenja okoliša • Razvoj i provedba preventivnih programa s ciljem zaštite zdravlja stanovništva
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 14.000.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 1.400.000 kn • Nacionalna sredstva: 4.200.000 kn • EU sredstva: 8.400.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Redovitost mjerenja kakvoće okolišnih čimbenika • Broj provedenih preventivnih programa

7.4.1.3. Mjera 4.1.3: Programi socijalne skrbi

Naziv mjere :	Programi socijalne skrbi
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
Svrha:	Povećanje kvalitete života socijalno ugroženih skupina
Cilj:	• Razvoj i provođenje novih programa socijalne skrbi • Suradnja javnog, privatnog i civilnog sektora u razvoju socijalnih usluga • Obnova infrastrukture socijalne skrbi
Obrazloženje:	Razvoj programa socijalne skrbi omogućit će uključivanje socijalno ugroženih osoba u sustav socijalne skrbi, kao i pružanje potrebne pomoći.
Rezultat i razvojni učinak:	Efikasan i pravedan sustav socijalne skrbi u Brodsko-posavskoj županiji
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Centri za socijalnu skrb • Potporne institucije
Korisnici:	• Korisnici socijalne skrbi
Ciljne skupine:	• Socijalno ugrožene skupine
Mehanizmi provedbe	• Razvoj programa socijalne skrbi • Izgradnja novih i obnova postojećih objekata namijenjenih socijalnoj skrbi, • Partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora u poboljšanju provođenja socijalnih usluga
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 10.000.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 1.000.000 kn • Nacionalna sredstva: 3.000.000 kn • EU sredstva: 6.000.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj novih programa socijalne skrbi • Površina (m²) obnovljenih objekata • Površina (m²) izgrađenih objekata

7.4.1.4. Mjera 4.1.4: Izrada i provedba programa socijalne i gospodarske uključenosti te programa pomoći socijalno osjetljivim skupinama

Naziv mjere :	Izrada i provedba programa socijalne i gospodarske uključenosti te programa pomoći socijalno osjetljivim skupinama
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Pобољшanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
Svrha:	Povećati kvalitetu života socijalno isključenih i marginaliziranih skupina
Cilj:	• Povećati socijalnu inkluziju svih skupina društva u društveni život putem uključivanja u različite programe
Obrazloženje:	Putem različitih programa će se socijalno isključene i marginalizirane skupine uključiti u zajednicu koja ih okružuje
Rezultat i razvojni učinak:	Povećat će se kvaliteta života uopće, direktna korist će biti za članove socijalno isključenih i marginaliziranih skupina, a indirektna korist za članove njihovih obitelji
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Obrazovne institucije • Zdravstvene ustanove • Centri socijalne skrbi • Potporne institucije
Korisnici:	• Osobe obuhvaćene razvijenim modelima pomoći i drugim razvijenim programima
Ciljne skupine:	• Socijalno isključene i marginalizirane skupine
Mehanizmi provedbe	• Razvoj i provođenje projekata kojima se olakšava pristup obrazovanju i zapošljavanju socijalno osjetljivih skupina
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj osoba obuhvaćenih modelima pomoći • Broj provedenih programa pomoći i senzibilizacije zajednice

7.4.2. Mjere u okviru Prioriteta 2: Unapređenje kvalitete života

7.4.2.1. Mjera 4.2.1: Poboljšanje javnog prijevoza u Županiji

Naziv mjere :	Poboljšanje javnog prijevoza u Županiji
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Unapređenje kvalitete života
Svrha:	Povećanje dostupnosti dijelova Brodsko-posavske županije koji su udaljeni od radnih i školskih središta
Cilj:	• Osiguravanje sredstava u Proračunu BPŽ za subvencioniranje prijevoza učenika srednjih škola • Usklađenost prometnih linija s radnim vremenom i odvijanjem nastave u školama
Obrazloženje:	Zbog neusklađenosti prometnih linija i visokih troškova javnog prijevoza javljaju se problemi u prijevozu stanovnika na posao i s posla, kao i učenika u školu i iz škole, što se može ublažiti subvencioniranjem javnog prijevoza umirovljenicima i učenicima srednjih škola te usklađivanjem voznog reda s radnim vremenom i održavanjem nastave
Rezultat i razvojni učinak:	Povećana dostupnost dijelova Brodsko-posavske županije koji su udaljeni od radnih i školskih središta, stanovnicima je skraćeno vrijeme putovanja na posao i s posla, učenicima je prijevoz dostupniji i skraćeno im je vrijeme putovanja u i iz škole
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Prijevoznici na području BPŽ • Potporne institucije
Korisnici:	• Stanovnici dijelova Brodsko-posavske županije koji su udaljeni od radnih i školskih središta • Učenici • Umirovljenici
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Osiguravanje sredstava u proračunu za subvencioniranje prijevoza učenika i umirovljenika • Usklađivanje prometnih linija s radnim vremenom te početkom i završetkom nastave
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	-
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj osoba kojima je subvencioniran javni prijevoz • Broj uvedenih linija javnog prijevoza

7.4.2.2. Mjera 4.2.2: Stvaranje približno jednakih uvjeta za školovanje na području cijele Županije

Naziv mjere :	Stvaranje približno jednakih uvjeta za školovanje na području cijele Županije
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Pобоljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Unapređenje kvalitete života
Svrha:	Povećanje dostupnosti i kvalitete obrazovanja na području cijele Brodsko-posavske županije
Cilj:	• Izgradnja novih škola • Adaptacija i dogradnja postojećih škola • Izgradnja novih školskih dvorana • Adaptacija i dogradnja postojećih sportskih dvorana
Obrazloženje:	Izgradnja novih i adaptacija postojećih škola i školskih dvorana omogućit će pristup obrazovanju stanovnicima cijele Županije
Rezultat i razvojni učinak:	Veća dostupnost obrazovanju stanovnicima svih dijelova Županije
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Obrazovne institucije • Potporne institucije
Korisnici:	• Učenici novih i adaptiranih škola • Korisnici novih i adaptiranih školskih dvorana
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Izgradnja, adaptacija i dogradnja škola i školskih dvorana
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 280.878.400 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 20.771.920 kn • Nacionalna sredstva: 20.876.110 kn • EU sredstva: 239.230.370 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj novo-izgrađenih škola • Površina (m²) obnovljenih školskih prostora • Broj novo-izgrađenih školskih dvorana • Površina (m²) obnovljenih školskih dvorana

7.4.2.3. Mjera 4.2.3: Unapređenje učeničkog i studentskog standarda

Naziv mjere :	Unapređenje učeničkog i studentskog standarda
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Unapređenje kvalitete života
Svrha:	Unapređenje kvalitete života učenicima i studentima koji se obrazuju izvan mjesta stanovanja
Cilj:	• Razvoj smještajnih kapaciteta učenika i studenata • Povećanje broja menzi u BPŽ • Subvencioniranje stanovanja učenika i studenata
Obrazloženje:	U Županiji postoji nedostatak smještajnih kapaciteta namijenjenih učenicima i studentima te menzi. Izgradnjom novih studentskih i učeničkih domova i menzi te adaptacijom postojećih, kao i subvencioniranjem troškova smještaja u domovima značajno će se unaprijediti životni standard učenika i studenata.
Rezultat i razvojni učinak:	Povećani smještajni kapaciteti namijenjeni učenicima i studentima, troškovi smještaja se subvencioniraju, otvorene su nove menze koje studentima i učenicima nude povoljnu i kvalitetnu prehranu, unaprijeđen je učenički i studentski standard na području Brodsko-posavske županije
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Obrazovne institucije • Potporne institucije
Korisnici:	• Učenici i studenti koji se obrazuju u Brodsko-posavskoj županiji
Ciljne skupine:	• Učenici i studenti u Brodsko-posavskoj županiji
Mehanizmi provedbe	• Povećanje smještajnih kapaciteta namijenjenih učenicima i studentima • Obnova postojećih smještajnih kapaciteta za učenike i studente • Otvaranje novih i obnova postojećih menzi • Subvencioniranje stanovanja učenika i studenata • Izgradnja veleučilišnog kampusa u Slavonskom Brodu
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 119.500.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 7.500.000 kn • Nacionalna sredstva: 11.950.000 kn • EU sredstva: 100.050.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj učenika smješten u novim i obnovljenim učeničkim domovima • Broj studenata smješten u novim i obnovljenim studentskim domovima • Broj učenika i studenata kojima se subvencionira smještaj u domu • Broj novih menzi • Izgrađenost veleučilišnog kampusa u Slavonskom Brodu

7.4.2.4. Mjera 4.2.4: Zaštita kulturne baštine i ulaganje u razvoj kulturnih institucija i programa

Naziv mjere :	Zaštita kulturne baštine i ulaganje u razvoj kulturnih institucija i programa
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Pобољшanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Unapređenje kvalitete života
Svrha:	Razvoj kulturnih institucija te zaštita i očuvanje kulturne baštine
Cilj:	• Povećan broj kulturno-umjetničkih društava • Povećano financiranje projekata iz područja kulture • Unapređenje kulturne infrastrukture • Unapređenje suradnje između kulturnih institucija • Povezivanje kulturne baštine s turizmom
Obrazloženje:	Brodsko-posavska županija ima visokovrijednu kulturnu baštinu koju je potrebno zaštititi, očuvati i promicati.
Rezultat i razvojni učinak:	Zaštićena i očuvana kulturna baština, visok stupanj razvijenosti kulturnih institucija i programa.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Turističke zajednice • Kulturne institucije • Resorna ministarstva
Korisnici:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Poticanje rada KUD-ova • Edukacije o mogućim izvorima financiranja • Izrada studije o potrebama u području zaštite kulturne baštine • Izgradnja nove i obnova postojeće infrastrukture • Poticanje suradnje između kulturnih institucija • Povezivanje kulturne baštine s turizmom (promotivne aktivnosti, povezivanje kulturnih institucija s turističkim zajednicama i sl.)
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 43.632.850 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 7.986.860 kn • Nacionalna sredstva: 20.690.390 kn • EU sredstva: 14.955.600 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj novih kulturno-umjetničkih društava • Povećano financiranje projekata iz područja kulture • Površina (m²) novoizgrađene i obnovljene kulturne infrastrukture

7.4.2.5. Mjera 4.2.5: Ulaganja u sportsku infrastrukturu i potpora razvoju sporta

Naziv mjere :	Ulaganja u sportsku infrastrukturu i potpora razvoju sporta
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Pобољшanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 2: Unapređenje kvalitete života
Svrha:	Razvoj sporta na području Brodsko-posavske županije i uključivanje sportskih aktivnosti u svakodnevni život stanovnika Brodsko-posavske županije
Cilj:	• Razvoj sportske infrastrukture • Visoka razina svijesti i informiranosti stanovnika o važnosti sporta u svakodnevnom životu • Rast broja stanovnika koji se aktivno bave sportom
Obrazloženje:	Sportske aktivnosti imaju važnu ulogu u održavanju zdravlja stanovnika te je svim stanovnicima potrebno omogućiti pristup kvalitetnoj sportskoj infrastrukturi i informacijama o važnosti sportskih aktivnosti u održavanju zdravlja.
Rezultat i razvojni učinak:	Kvalitetna sportska infrastruktura dostupna svim stanovnicima Brodsko-posavske županije, stanovnici su informirani o važnosti sportskih aktivnosti u održavanju zdravlja.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Sportske institucije i klubovi • Potporne institucije
Korisnici:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Izgradnja nove i obnova postojeće sportske infrastrukture • Opremanje sportskih objekata • Podizanje svijesti stanovnika o važnosti sporta u svakodnevnom životu
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 2.200.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 20.000 kn • Nacionalna sredstva: 100.000 kn • EU sredstva: 2.080.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Površina (m²) izgrađene sportske infrastrukture • Površina (m²) obnovljene sportske infrastrukture • Broj korisnika sportskih objekata

7.4.3. Mjere u okviru Prioriteta 3: Podrška razvoju civilnog društva

7.4.3.1 Mjera 4.3.1: Promocija civilnog sektora i jačanje uloge civilnog društva u procesima odlučivanja

Naziv mjere :	Promocija civilnog sektora i jačanje uloge civilnog društva u procesima odlučivanja
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Podrška razvoju civilnog društva
Svrha:	Jačanje uloge civilnog društva u procesima odlučivanja
Cilj:	• Razvoj suradnje javne uprave i organizacija civilnog društva • Razvoj organizacija civilnog društva • Podizanje svijesti o važnosti i ulozi organizacija civilnog društva
Obrazloženje:	Organizacije civilnog društva imaju sve veću važnost u promicanju interesa zajednice te je potrebno poticati njihov daljnji razvoj, kao i podizati svijest stanovnika o važnosti i ulozi organizacija civilnog društva
Rezultat i razvojni učinak:	Razvijen civilni sektor na području Brodsko-posavske županije, ojačana uloga civilnog društva u procesima odlučivanja.
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Organizacije civilnog društva
Korisnici:	• Organizacije civilnog društva
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Poticanje suradnje između javne uprave i organizacija civilnog društva • Podrška izgradnji materijalnih i ljudskih kapaciteta organizacija civilnog društva • Promotivne aktivnosti promicanja organizacija civilnog društva
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 410.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 103.000 kn • Nacionalna sredstva: 42.000 kn • EU sredstva: 265.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• % rasta broja članova organizacija civilnog društva • Broj organizacija civilnog društva

7.4.3.2. Mjera 4.3.2: Potpora projektima organizacija civilnog društva

Naziv mjere :	Potpura projektima organizacija civilnog društva
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Podrška razvoju civilnog društva
Svrha:	Razvoj organizacija civilnog društva i njihove uloge u promicanju interesa zajednice
Cilj:	• Razvoj organizacija civilnog društva • Rast broja projekata organizacija civilnog društva
Obrazloženje:	Promocijom projekata i vrednovanjem rezultata projekata civilnog društva potaknut će se daljnji razvoj organizacija civilnog društva i njegove uloge u promicanju interesa zajednice
Rezultat i razvojni učinak:	Povećan interes za sudjelovanje u projektima civilnog društva te broj i kvaliteta projekata civilnog društva
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Organizacije civilnog društva
Korisnici:	• Organizacije civilnog društva
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Vrednovanje rezultata projekata civilnog društva • Promocija projekata civilnog društva
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 750.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 167.500 kn • Nacionalna sredstva: 52.500 kn • EU sredstva: 530.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj projekata organizacija civilnog društva

7.4.3.3. Mjera 4.3.3: Umrežavanje organizacija civilnog društva te poticanje međuregionalne i međudržavne suradnje civilnog sektora

Naziv mjere :	Umrežavanje organizacija civilnog društva te poticanje međuregionalne i međudržavne suradnje civilnog sektora
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Pобољшanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Podrška razvoju civilnog društva
Svrha:	Razvoj civilnog sektora
Cilj:	• Povećan broj partnerstava organizacija civilnog društva na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini • Razvoj organizacija civilnog društva • Edukacija civilnog sektora za pripremu projekata za financiranje iz domaćih i EU fondova
Obrazloženje:	Međusobnim povezivanjem i educiranjem organizacija civilnog društva potaknut će se daljnji razvoj organizacija civilnog društva i njegove uloge u promicanju interesa zajednice
Rezultat i razvojni učinak:	Ojačana suradnja između organizacija civilnog društva, povećan broj kvalitetnih projekata prijavljenih za financiranje iz domaćih i EU fondova
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Organizacije civilnog društva
Korisnici:	• Organizacije civilnog društva • Polaznici edukacija
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Poticanje partnerstva OCD-a na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini • Ulaganje u razvoj materijalnih i ljudskih kapaciteta OCD-a, • Razvoj i provođenje edukacija civilnog sektora za prijavu na domaće i EU izvore financiranja.
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 250.000 kn Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 50.000 kn • Nacionalna sredstva: 100.000 kn • EU sredstva: 100.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj partnerstava organizacija civilnog društva na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini • Broj održanih edukacija civilnog sektora za pripremu projekata za financiranje iz domaćih i EU fondova • Broj polaznika edukacija

7.4.3.4. Mjera 4.3.4: Poticanje volonterstva

Naziv mjere :	Poticanje volonterstva
Strateški cilj:	Strateški cilj 4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina
Povezana sa prioritetom ŽRS :	Prioritet 3: Podrška razvoju civilnog društva
Svrha:	Poticanje volonterskog rada u Brodsko-posavskoj županiji
Cilj:	• Rast broja volonterskih organizacija • Rast broja uključenih u volonterske akcije
Obrazloženje:	Razvoj volonterstva na području Brodsko-posavske županije doprinijet će uključivanju većeg broja sudionika volonterskih akcija i pružanje potrebne pomoći većem broju ljudi
Rezultat i razvojni učinak:	Razvijeno volonterstvo na području Brodsko-posavske županije, volonterskim akcijama pomaže se sve većem broju ljudi
Nositelji:	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorna ministarstva • Organizacije civilnog društva • Potporne institucije
Korisnici:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Ciljne skupine:	• Stanovnici Brodsko-posavske županije
Mehanizmi provedbe	• Poticanje osnivanja udruga volontera • Kontinuirano provođenje akcija volontiranja • Povezivanje s volonterskim udrugama u inozemstvu
Okvirna financijska sredstva i njihovi izvori	Ukupno: 450.000 Izvori financiranja: • Vlastita sredstva: 135.000 kn • Nacionalna sredstva: 90.000 kn • EU sredstva: 225.000 kn
Razdoblje provedbe	2011. – 2013.
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	• Broj volonterskih organizacija • Broj uključenih u volonterske akcije

8. POLITIKA ŽUPANIJE PREMA POSEBNIM PODRUČJIMA

8.1. Posebna područja Brodsko-posavske županije

Politika regionalnog razvoja u Hrvatskoj većim je dijelom definirana i uređena specifičnim zakonima, a osobito je usmjerena na lokalnu razinu. Javne politike utemeljene na tim zakonima prepoznaju područja koja zaostaju u razvoju zbog svojih specifičnih razvojnih problema. Određivanje područja koja primaju posebnu državnu pomoć regulira se s pet zakona od kojih su za našu Županiju najvažnija dva: Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i Zakon o područjima posebne državne skrbi.

Područja posebne državne skrbi dijele se na tri skupine. Na prvu i drugu skupinu, prema okolnostima nastalim na temelju stanja okupiranosti i posljedice agresije na Republiku Hrvatsku, te na treću skupinu, prema tri kriterija – prema kriteriju ekonomske razvijenosti, kriteriju strukturnih teškoća i demografskom kriteriju.

U Brodsko-posavskoj županiji u prvoj skupini pripadaju općine Dragalić i Stara Gradiška, drugoj skupini općine Gornji Bogićevci i Okučani, a trećoj skupini još 10 općina, a naknadno su taj status dobile još dvije općine - Garčin i Podcrkavlje, što je ukupno 16 općina područja posebne državne skrbi.

Općine područja posebne državne skrbi (PPDS) imale su pravo korištenja sredstava iz kredita Svjetske banke, što je rezultiralo s 27 odobrenih projekata iz Programa Gospodarskog i Socijalnog oporavka, čija je ukupna vrijednost 30 milijuna kuna.

8.1.1. Potpomognuta područja

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 153/09), Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti.

U prvu skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave, čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 75% prosjeka RH nalazi se i Brodsko-posavska županija.

Kada su u pitanju gradovi i općine, u prvoj skupini jedinica lokalne samouprave, čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 50% prosjeka RH, nalaze se: Gornji Bogićevci, Okučani i Vrbje.

U drugu skupinu jedinica lokalne samouprave, čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50% i 75% prosjeka RH nalaze se sve naše općine, izuzev općina Bukovlje i Gornja Vrba, koje su, zajedno s gradovima Slavonski Brod i Nova Gradiška, svrstane u treću skupinu jedinica lokalne samouprave, čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka RH.

Indeks razvijenosti izračunava se na temelju stope nezaposlenosti, dohotka po stanovniku, proračunskih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku, općeg kretanja stanovništva i stope obrazovanosti.

Strateški cilj – razvoj potpomognutih područja zadužuje središnju vlast da osigura usmjeravanje određenog udjela svih nacionalnih investicija prema područjima s razvojnim teškoćama.

Strateški je cilj usmjeren na osiguravanje potpore područjima Brodsko-posavske županije u svrhu povećanja i optimalnog korištenja razvojnog potencijala i rješavanja uzroka nastalih razvojnih poteškoća.

8.1.2. Ruralna područja

Cijelo područje Brodsko-posavske županije, izuzev grada Slavonskog Broda i grada Nove Gradiške, pripada ruralnom području.

Brodsko-posavska županija nizom mjera i aktivnosti, kako s državne, tako i s regionalne razine, nastoji utjecati na razvoj svih jedinica lokalne samouprave u ruralnim područjima.

Pored poticaja sa nacionalne i lokalne razine korištena su ili se koriste sredstva predpristupnih fondova Europske unije, kao što su: program CARDS 2004 i SAPARD, odnosno IPA program, kao integrirani instrument pretpristupne pomoći koji je zamijenio sve dosadašnje programe iz područja pretpristupne pomoći.

Također su pokrenute poduzetničke inicijative u području razvoja turizma u ruralnom prostoru, kao što su: biciklističke staze, vinske ceste, gastronomska ponuda, seoski turizam, očuvanje tradicijske kulture i etno baštine, a značajan doprinos je izgradnja turističke infrastrukture, posebice smeđe turističke signalizacije.

Osnovan je i prvi klaster u ruralnom području kojega čine pet općina: Brodski Stupnik, Oriovac, Bebrina, Sibirj i Nova Kapela.

8.1.3. Pogranična područja

Razvoj pograničnih područja jedan je od strateških ciljeva Republike Hrvatske. Svrha tog cilja je osigurati odgovarajuće mjere za ravnomjeran i održiv razvoj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u pograničnom području, te poticati prekograničnu suradnju.

Brodsko-posavska županija ima 176 km granice s Bosnom i Hercegovinom i veoma je zainteresirana za sve oblike suradnje, a posebice promicanje održivog gospodarskog i društvenog razvoja pograničnih područja, zajednički rad na rješavanju područja zaštite okoliša, prirodnog i kulturnog nasljeđa, javnog zdravstva, te suzbijanje i borba protiv organiziranog kriminala, kao i promicanje zajedničkih aktivnosti malih razmjera koje uključuju lokalne sudionike iz pograničnih područja.

S područja Brodsko-posavske županije pripremljeno je 12 projekata prekogranične suradnje iz područja poticanja poduzetništva, turizma, zaštite okoliša i jačanja usluga u zajednici.

Također su ostvareni odnosi suradnje s općinama: Brčko, Dobož, Bosanski Brod, Srbac, Gradiška, Laktaši i dr.

Brodsko-posavska županija je, putem Upravnog odjela za razvoj i europske integracije i CTR – a d.o.o. – Razvojne agencije BPŽ, održala više radionica i seminara u Banja Luci s ciljem edukacije gospodarskih i društvenih subjekata i predstavnika civilnog društva radi pripreme za što kvalitetniju suradnju s partnerima u Brodsko-posavskoj županiji.

Treba naglasiti vrlo dobru suradnju između općine Davor (BPŽ) i općine Srbac (BIH) na političkom, gospodarskom i društvenom planu.

8.1.4. Brdsko-planinska područja

BPŽ ne pripada u ovu kategoriju.

8.1.5. Minski sumnjiva područja

Na području Brodsko-posavske županije, prema službenim podacima Hrvatskog centra za razminiranje, ukupno je 31.143.285 m² minski sumnjivog područja i to u općinama Cernik, Dragalić, Gornji Bogičevci, Okučani i Stara Gradiška.

Od navedene minsko sumnjive površine 5.899.965 m² potrebno je očistiti razminiranjem, a 25.232.214 m² pretraživanjem dok se 11.106 m² koristi na vlastitu odgovornost. Tijekom 12 godina u Brodsko-posavskoj županiji razminirano je i isključeno izvidom ukupno 150.466.144 m².

8.2. Mjere za posebna područja Brodsko-Posavske županije

Mjere za posebna područja Brodsko-posavske županije, posebice za potpomognuta područja, provodit će se prema Zakonu o potpomognutim područjima, a odnose se uglavnom na olakšice kod plaćanja poreza na dobit za djelatnosti poljoprivrede i ribarstva, odnosno druge gospodarske aktivnosti, zatim na povlaštene uvjete kreditiranja za ulaganja na potpomognutim područjima, za izdavanje jamstava gospodarskim subjektima, za zajmove komercijalnih banaka i HBOR-a, mjere stambenog zbrinjavanja, porezne olakšice za zaposlene, državne stipendije, besplatan prijevoz za učenike i druge mjere koje će doprinijeti bržem razvoju Brodsko-posavske županije.

9. PROVEDBA ŽUPANIJSKE RAZVOJNE STRATEGIJE

9.1. Uvod

Razvojna strategija Brodsko-posavske županije usmjerena je ostvarenju vizije Županije, putem postavljenih strateških ciljeva i prioriteta te kroz izvedbu opisanih mjera. Važna komponenta ŽRS-a je Akcijski plan koji čini njezin provedbeni dio. Kvaliteta samih projekata u Akcijskom planu uvelike doprinosi realizaciji mjera te ostvarenju prioriteta i strateških ciljeva te shodno tome uspješnosti provedbe Strategije u cjelini.

Da bi proces provedbe županijske razvojne strategije bio učinkovit i uspješan, njime se moraju osmisliti i osigurati važni elementi njezine provedbe, uključujući:

1. provedbene institucije i mehanizme;
2. strategije financiranja;
3. postupke za praćenje i vrednovanje projekata i programa;
4. procedure za redovito ažuriranje projekata u Bazi razvojnih projekata.

Županijska razvojna strategija će pridonijeti i uspješnijem natjecanju za financijska sredstva iz raznih potencijalnih izvora (uključujući Vladu Republike Hrvatske, Europsku komisiju i brojne bilateralne i multilateralne izvore financiranja), s obzirom da Županija putem iste dobiva dobro strukturiran razvojni plan, prikladan za prezentaciju potencijalnim izvorima financiranja.

Županijska razvojna strategija je „promjenjiv” razvojni plan koji se sastoji od niza razrađenih poglavlja. Predložene procedure praćenja i vrednovanja imaju važnu ulogu u osiguravanju kako efikasnosti tako i trajne prilagođenosti/ažurnosti Županijske razvojne strategije i Baze razvojnih projekata, u uvjetima okruženja koje se stalno mijenja. Vrednovanje same Županijske razvojne strategije predviđeno je nakon trogodišnje provedbe s obzirom na relativno kratko trajanje provedbe. Praćenje Županijske razvojne strategije i Baze projekata kao cjeline dio je sustava praćenja i vrednovanja, pri čemu postoje i komponente kojima se prate pojedini projekti, skupovi projekata kojima se ostvaruju pojedine mjere i sl. Projekti i njihove faze prate se, vrednuju i adaptivno mijenjaju u Bazi strateških projekata u kraćim razmacima.

Najvažniju ulogu u provedbi imat će Jedinica za provedbu projekata (Upravni odjel za razvoj i EU integracije zajedno s CTR – Razvojnom agencijom BPŽ), koja je i koordinirala pripremu Županijske razvojne strategije. U narednim poglavljima detaljnije su opisane institucije i mehanizmi provedbe Županijske razvojne strategije.

9.2. Institucije, mehanizmi i rokovi provedbe

Pri razmatranju strategije provedbe ŽRS i sustava praćenja projekata u Bazi razvojnih projekata važno je uočiti da, iako će za provedbu/upravljanje većinom predlaganih projekata, poglavito u idućih nekoliko godina, biti nadležan javni sektor, za ostvarenje postavljene vizije nužno je ravnopravno aktivno uključanje svih dionika razvoja Županije, uključujući i civilno društvo. Posljedično, svrha većine mjera predloženih ŽRS je stvoriti okruženje koje omogućuje i potiče:

- razvoj privatnog sektora (koji je glavni akter ostvarenja gospodarskog rasta);
- razvoj civilnog društva (koje je glavni medij „participativne demokracije“ i važan element željenog visokog društvenog standarda i blagostanja).

Vrlo važan aspekt strategije ŽRS jest i osiguravanje odgovarajuće stručne i kadrovske podrške javne uprave jer su učinkovit i uspješan institucionalni kapacitet i osposobljenost u Županiji nužni za učinkovito korištenje dostupnih domaćih i inozemnih financijskih sredstava.

Županijska skupština i župan

Najvažniju ulogu u provedbi ŽRS ima Županija, odnosno njena tijela. Skupština Brodsko-posavske županije usvaja Županijsku razvojnu strategiju te odgovara za njenu ukupnu implementaciju. Iz toga proizlazi da su Župan i Županijska skupština ključna tijela u izradi i provedbi Županijske razvojne strategije.

Župan je predlagatelj svih odluka pa tako i odluka o razvoju, a skupština ih donosi. Prema tome to su tijela čiji je djelovanje usmjereno razvoju Županije, a to pretpostavlja i djelovanje na ostvarivanju ciljeva i prioriteta ove Strategije.

CTR - Razvojna agencija BPŽ d.o.o.

U Županiji djeluje CTR d.o.o. - razvojna agencija, koja je zajedno s Upravnim odjelom za razvoj i EU integracije, nositelj izrade ŽRS. CTR već ima razvijene kapacitete i sposobnosti u predlaganju i provedbi razvojnih projekata i inicijativa, ali i na drugim područjima važnim za provedbu ŽRS. Važno je također i iskustveno učenje tijekom pripreme ŽRS, odnosno stečena znanja i iskustvo u primjeni osnovnih načela regionalne politike EU-a (transparentnost, partnerstvo i dr.), koji su od jeseni 2005. ujedno usvojeni i kao načela u sklopu Nacionalne strategije regionalnog razvoja Hrvatske.

Glavna zadaća CTR-a uključivat će: utvrđivanje odgovarajućih postupaka za upravljanje i koordinaciju te osiguravanje funkcioniranja mehanizama javne nabave u skladu s odredbama RH, EU-a ili potencijalnih domaćih ili međunarodnih izvora financiranja; praćenje procesa i pomaganje provedbe cijele ŽRS kroz osmišljavanje novih projekata i privlačenje dodatnih financijskih sredstava; koordinacija učinkovitog komuniciranja između Županijske skupštine, Partnerskog vijeća i drugih interesnih skupina u tom procesu, kao i za rad i unapređenje partnerstva u Brodsko-posavskoj županiji. U svemu tome CTR će maksimalno poštovati načela transparentnosti, partnerstva, koncentracije i supsidijarnosti na kojima se temelji priprema ŽRS.

Županijsko partnersko vijeće

Županijsko partnersko vijeće uz županijsku je skupštinu najvažnije tijelo sustava za provedbu ŽRS. Županijsko partnersko vijeće je tijelo osnovano tijekom procesa pripreme ŽRS, a sastoji se od članova koji su nositelji interesa, odnosno dionici razvoja Županije. Županijsko partnersko vijeće predstavlja savjetodavnu skupinu koja se redovito sastaje i preporučuje ili odbacuje prijedloge pripremljene unutar ŽRS te predlaže preporuke županijskoj skupštini radi osiguravanja većeg i kvalitetnijeg uključivanja zainteresiranih strana.

Civilni sektor (nevladine organizacije) i javne ustanove

Civilni sektor i javne ustanove važni su dionici u provedbi ŽRS. Civilni sektor (nevladine organizacije) su se pokazale kao ključni dionik u provedbi ROP-a, u prvom redu zbog velikog iskustva koje imaju u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. One predstavljaju skupinu institucija koja aktivno utječe na dotok fondova u regiju (županiju) za financiranje aktivnosti koje ne pokrivaju ili su prestale pokrivati županija i jedinice lokalne samouprave. Trenutno imaju nizak potencijal za privlačenje većih stranih donatora. Uglavnom rade na provedbi socijalnih projekata sa niskim proračunom. Njihova prisutnost u partnerstvu snažna je i takva mora i ostati kako bi se osigurala uspješna provedba ŽRS i ostvarilo što je moguće više predviđenih mjera.

Privatni sektor

Privatni sektor je glavni pokretač razvoja i otvaranja novih radnih mjesta. Njegova je zadaća najteža i predstavlja najveći pojedinačni izazov koji će se morati rješavati u okvirima ovog ŽRS-a. Privatnom je sektoru nužno omogućiti okvir putem odgovorne i djelotvorne potpore države i lokalne samouprave, koja na taj način povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva, a konkurentno gospodarstvo otvara nova radna mjesta.

9.3. Pregled ključnih dionika i njihove uloge u provedbi ŽRS

U provedbu ŽRS uključen je širok spektar dionika iz Županije, ali i institucija državne uprave koje djeluju na nacionalnoj razini, a što je detaljnije prikazano u nastavku teksta.

Institucija / organizacija	Pregled trenutnih djelovanja	Uloga i odgovornosti u implementaciji ŽRS	Vremenski okvir i potrebni resursi
Županijska skupština	Izabrano zastupničko i izvršno tijelo županije.	Usvaja konačnu verziju Županijske razvojne strategije	Usvajanje Županijske razvojne strategije Ožujak 2011.
CTR - Razvojna Agencija BPŽ	Zajedno s Upravnim odjelom za razvoj i EU integracije koordinira izradom ŽRS, pruža tehničku pomoć, educira i informira dionike	Prati provedbu ŽRS, ažurira elektroničku bazu podataka, priprema i provodi projekte te pruža tehničku pomoć u implementaciji ŽRS odnosno akcijskog plana	- Rad na implementaciji ŽRS, odnosno akcijskog plana do 2013. - Jačanje ljudskih resursa i sposobnosti
Županijsko partnersko vijeće	Redovito se sastaje i sudjeluje u izradi ŽRS	Redovito se sastaje te upravlja i koordinira procesom provedbe ŽRS, odnosno akcijskog plana	- Rad na implementaciji ŽRS, odnosno akcijskog plana do 2013. - Sastoji se od članova koji su predstavnici subjekata iz različitih područja djelovanja, potrebna je nazočnost većine članova da se osigura "kvorum" za rad
Civilni sektor	Posjeduju iskustvo u procjeni potreba zajednice i planiranju projekata te privlačenju dodatnih sredstava u regiju unatoč slabim organizacijskim kapacitetima	Važni dionici jer mogu biti pokretači lokalnog gospodarstva i tvorci novih radnih mjesta.	- Rad na implementaciji ŽRS, odnosno akcijskog plana do 2013. - Posjeduje značajan potencijal : u iskustvu, članstvu, ali koji se treba angažirati na implementaciji

Javne ustanove	Imaju jaki potencijal, jake organizacijske i druge kapacitete, ali tek prikupljaju iskustvo u pripremi i implementaciji projekata	Sudjelovanje u privlačenju sredstava iz fondova; Provedba (i kapitalnih) projekata	• Rad na implementaciji ŽRS, odnosno akcijskog plana do 2013. • Posjeduju značajne resurse, ali koji se trebaju više angažirati na implementaciji
Privatni sektor	Niska razina koordinacije. Potrebno veće uključivanje gospodarskih subjekata u ruralnom razvoju.	Ključni dionik odgovoran za stvaranje prihoda i održivih radnih mjesta. Mora dobiti priliku za iznošenje primjedaba i osiguravanje njihova uključanja pri implementaciji kroz partnerstvo i druge načine.	• Aktivno sudjeluje uz vlastitu participaciju ili potporu implementaciji ŽRS, odnosno akcijskog plana do 2013. • Potrebno unapređenje organizacije i voljnosti za komunikaciju između Županije i privatnog sektora
Nadležna ministarstva	Predstavljaju najviše tehničke hijerarhijske instance uključene u pripremu ŽRS-a. Upravljaju procesom kroz osnovne smjernice i regulativnu podršku.	Pružaju potporu u implementaciji strategije: tehničku, koordinacijsku, financijsku	• Aktivno sudjeluje uz direktnu participaciju i potporu implementaciji ŽRS, odnosno akcijskog plana do 2013. • Posjeduju značajne resurse koji će i dalje biti u funkciji implementacije ŽRS

9.4. Akcijski plan

Akcijski plan pruža uvid u aktivnosti koje se planiraju provesti u cilju uspješne implementacije Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije i uspješnog ostvarenja ciljeva, prioriteta i mjera. U akcijski su plan također uvršteni projekti koji su prijavljeni na poziv za podnošenje projektnih prijedloga te su ocijenjeni kao strateški razvojni projekti koji će imati značajan utjecaj na ostvarenje zadanih strateških ciljeva.

U narednom će se razdoblju kontinuirano raditi na razvoju dodatnih projektnih aktivnosti potrebnih za ostvarenje ciljeva, prioriteta i mjera Županijske razvojne strategije koji će se naknadno uvrštavati u Akcijski plan. Kako bi se omogućila implementacija svih projekata koji mogu doprinijeti ostvarenju zadanih strateških ciljeva, Upravni odjel za razvoj i EU integracije i CTR d.o.o. će Akcijski plan redovito revidirati uključivanjem novih projekata te isključivanjem projekata od čije se implementacije u međuvremenu odustalo.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom kontinuiranom povećanju zaposlenosti					
PRIORITET 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja					
Mjera 1.1.1.: Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta Županijske razvojne agencije BPŽ	• Sudjelovanje i organiziranje edukacija, stručnih seminara i radionica • Organizacija stručnih putovanja i posjeta u svrhu razmjene iskustava i dodatnog usavršavanja • Zapošljavanje novih stručnjaka u CTR	• Brodsko-posavska županija • CTR - Razvojna agencija Brodsko-posavske županije • Potporne institucije i ostali dionici	• Broj organiziranih studijskih putovanja • Broj osoba koje su sudjelovale u studijskim putovanjima • Broj organiziranih stručnih seminara • Broj polaznika stručnih seminara • Broj organiziranih radionica i seminara • Broj polaznika radionica i seminara • Broj novozaposlenih stručnjaka • Promijenjen poslovni prostor	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.1.2.: Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta razvojnih agencija gradova Slavonski Brod i Nova Gradiška	• Sudjelovanje i organiziranje edukacija, stručnih seminara i radionica • Organizacija stručnih putovanja i posjeta u svrhu razmjene iskustava i dodatnog usavršavanja	• Gradovi Slavonski Brod i Nova Gradiška • Razvojne agencije gradova Slavonski Brod i Nova Gradiška • Potporne institucije • Ostali dionici	• Broj organiziranih studijskih putovanja • Broj osoba koje su sudjelovale u studijskim putovanjima • Broj organiziranih stručnih seminara • Broj polaznika stručnih seminara • Broj organiziranih radionica i seminara • Broj polaznika radionica i seminara	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.1.3.: Unapređenje kapaciteta lokalne i regionalne samouprave	• Sudjelovanje i organiziranje edukacija, stručnih seminara i radionica • Osiguravanje poslovnih prostora za ciljne djelatnosti	• Jedinice lokalne i regionalne samouprave • Razvojne agencije • Potporne institucije • Ostali dionici	• Broj organiziranih studijskih putovanja • Broj osoba koje su sudjelovale u studijskim putovanjima • Broj organiziranih stručnih seminara • Broj polaznika stručnih seminara • Broj organiziranih radionica i seminara • Broj polaznika radionica i seminara	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.1.4.: Umrežavanje županijskih potpornih institucija u cilju privlačenja ulaganja	• Edukacije za jačanje ljudskih kapaciteta za izgradnju partnerstva između institucija,	• Brodsko-posavska županija • Razvojne agencije • Potporne institucije	• Pri CTR-u ustrojen One-stop-shop • Formirana GIS baza ulagačkih mogućnosti	• Redovna komunikacija • Monitoring	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	- Razvoj strukovnih kompetencija djelatnika za pružanje specijaliziranih usluga (prema mjeri korisnika usluga) - Ustrojavanje one-stop shop-a pri CTR-u - Razvoj GIS baze ulagačkih mogućnosti i web stranice - Promotivne aktivnosti usmjerene potencijalnim ulagačima - Formiranje klastera razvojnih agencija i inkubatora	Ostali dionici	- Broj potencijalnih ulagača kojima su predstavljene mogućnosti ulaganja - Broj potencijalnih ulagača koji su zatražili detaljnije informacije za ulaganja - Broj novih ulagača u BPŽ i rast ulaganja u BPŽ - Formiran klaster razvojnih agencija i inkubatora	aktivnosti Redovno izvještavanje	
PRIORITET 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki					
Mjera 1.2.1.: Poticanje razvoja brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika	- Dodjela potpora i poticaja za zajedničke nastupe i promociju na sajmovima - Razvoj i održavanje edukacija za poduzetnike - Dodjela poticaja za modernizaciju (informatizaciju) i unapređenje poslovanja - Poticanje međunarodne suradnje - Ulaganja u obnavljanja i rekonstrukciju postojećih kapaciteta	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Potporne institucije	- Broj nastupa na sajmovima u inozemstvu - Broj održanih edukacija i broj osoba koje su prošle edukaciju - Broj novih izvozno orijentiranih poduzetnika % povećanja izvoza % smanjenje nezaposlenosti	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.2.2.: Poticanje poduzetnika koji koriste nove tehnologije i razvijaju inovacije	- Uključivanje znanstvenih institucija u istraživanje za potrebe poduzetništva - Edukacije poduzetnika - Razvoj tehnološke infrastrukture	- Brodsko-posavska županija i jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorno ministarstvo - Znanstvene i obrazovne institucije - Potporne institucije	- Broj patentnih prijava - Broj zajedničkih projekata znanosti i industrije % povećanja izvoza % rasta indeksa regionalne konkurentnosti BPŽ - Broj novo zaposlenih visokoobrazovanih osoba - Broj izgrađenih i funkcionalnih objekata tehnološke infrastrukture	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
Mjera 1.2.3.: Cjeloživotno obrazovanje poduzetnika	• Organizacija obrazovnih programa prema potrebama gospodarstva • Stipendiranje učenika i nastavnika • Sufinanciranje 100% troškova nastave (instruktaže) i materijalnih troškova obrazovanja obrazovnoj ustanovi	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Resorno ministarstvo • Obrazovne institucije • Potporne institucije	• Broj novih obrazovnih programa i njihovih polaznika • Broj polaznika novog smjera agroturističkog voditelja pri Veleučilištu koji su uspješno završili edukaciju • Donošenje i revidiranje akcijskog plana LPZ prema potrebama gospodarstva (Studija potreba gospodarstva za radnom snagom)	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.2.4.: Povećanje izvoza osnivanjem izvoznih klastera	• Izrada sektorskih studija • Izrada studije opravdanosti osnivanja klastera • Organizacijsko-menadžersko osposobljavanje kadrova • Promidžbene aktivnosti	• Brodsko-posavska županija • Razvojne agencije • Potporne institucije • Resorno ministarstvo	• Broj novoosnovanih izvoznih klastera • Broj izrađenih sektorskih studija • % povećanja izvoza	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Aktivnosti za privlačenje investitora iz RH i inozemstva					
Mjera 1.3.1.: Brandiranje županije i promocija gospodarskih potencijala i mogućnosti ulaganja u županiju	• Izrada i održavanje web stranice sa svim relevantnim informacijama za potencijalne ulagače • Izrada i promocija jedinstvenog vizualnog identiteta županije • Ostale promotivne aktivnosti	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Turističke zajednice • Potporne institucije • Ostali dionici	• Broj posjeta web stranici sa relevantnim informacijama za ulagače • Izrađen i promoviran jedinstveni vizualni identitet BPŽ • Broj provedenih promotivnih kampanja • Broj organiziranih posjeta domaćim i stranim sajmovima za privlačenje investicija • Status projekata ICPR i izrade novog Poslovnog vodiča • % povećanja domaćih investicija i % povećanja stranih investicija	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.3.2.: Davanje potpora i olakšica za domaće i inozemne investitore	• Izrada analize o mogućnostima za ulaganje • Selektivno poticanje novih investitora	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorno ministarstvo • Razvojne agencije • Potporne institucije	• % rasta domaćih ulaganja u BPŽ • % rasta stranih ulaganja u BPŽ	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
PRIORITET 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike					
Mjera 1.4.1.: Razvoj poduzetničkih zona i logističko-distribucijskih centara u blizini važnih geostrateških prometnih pravaca	- Analiza stanja i mogućnosti osnivanja i širenja postojećih poduzetničkih zona, - Obnova postojeće i izgradnja nove poduzetničke infrastrukture - Izgradnja logističko-distributivnih centara - Promotivne aktivnosti	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorno ministarstvo - Razvojne agencije - Potporne institucije - Udruženja poduzetnika i poljoprivrednika - Ostali dionici	- Površina (m²) obnovljene i izgrađene poduzetničke infrastrukture - Broj novih logističko-distributivnih centara - Broj novoosnovanih poduzetnika i poljoprivrednih gospodarstava % povećanja zaposlenosti	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.4.2.: Izgradnja novih i poboljšanje stanja postojećih prometnica	- Izrada projektne dokumentacije - Ulaganja u pristupne ceste k gospodarskim zonama - Ulaganja u izgradnju i obnovu ostalih prometnica	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorno ministarstvo - Potporne institucije - Ostali dionici	Dužina (km) izgrađene i obnovljene prometne infrastrukture	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.4.3.: Izgradnja riječnih luka i razvoj riječnog prometa	ulaganja u lučku infrastrukturu (Luka Brod)	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorno ministarstvo - Agencija za vodne putove - Lučka uprava Slavonski Brod - Potporne institucije	- Dužina (km) obnovljenih plovničkih putova % obnovljene postojeće lučke infrastrukture - Izgrađenost nove lučke infrastrukture - Broj izgrađenih lučkih terminala - Izgrađenost višenamjenskog kabala Dunav - Sava	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma					
Mjera 1.5.1.: Unapređenje prerađivačke industrije Oslonjene na primarnu poljoprivrednu proizvodnju i šumarstvo	- ulaganja u nove tehnologije i edukacija radne snage o novim tehnologijama - rekonstrukcija postojećih gospodarskih objekata i prilagodba kriterijima EU - izgradnja novih gospodarskih objekata	- Brodsko-posavska županija i jedinice lokalne samouprave - Resorno ministarstvo - Razvojne agencije - Poduzetnici i poljoprivredna gospodarstva, udruge i zadruge	- Broj poduzetnika koji je završio edukacijske programe - Površina (m²) obnovljenih i novo-izgrađenih objekata - Površina (m²) postojeće infrastrukture prilagođene kriterijima EU % povećanja produktivnosti prerađivačke industrije	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
		Ostali dionici			
Mjera 1.5.2.: Jačanje metaloprerađivačke industrije	- uvođenje novih tehnologija - edukacija radne snage o novim tehnologijama - poticanje udruživanja - izgradnja infrastrukture	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorno ministarstvo - Potporne institucije	- Broj educiranih poduzetnika o novim tehnologijama i svjetskim trendovima u metaloprerađivačkoj industriji - Broj novih razvijenih proizvoda % povećanja produktivnosti metaloprerađivačke industrije	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.5.3.: Povećanje obradivih površina i Unapređenje strukture poljoprivredne proizvodnje	- Poticanje okrupnjavanja posjeda, - Rješavanje imovinsko-pravnih poslova na poljoprivrednom zemljištu edukacijama, oblicima subvencija.	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorno ministarstvo - Potporne institucije	- Povećanje prosječne površine (m²) poljoprivrednih obradivih površina na gospodarstvima - Broj poljoprivrednika koji su upoznati s postupcima za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na poljoprivrednim zemljištima % povećanje iskorištenja poljoprivrednih zemljišta - Površina (m²) zemljišta koja su pravno i katastarski usklađene sa stvarnim stanjem	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.5.4.: Razvoj selektivnih oblika turizma s posebnim naglaskom na ruralni, kongresni, tranzitni i lovni turizam	- Umrežavanja poljoprivrednih turističkih gospodarstva - Objedinjavanje postojećih turističkih atrakcija u jedinstvenu turističku ponudu - Razvoj novih turističkih atrakcija - Marketinške aktivnosti - osmišljavanje promotivnih materijala, medijska promocija - Unapređenje turističke i prometne infrastrukture. - Edukacija ljudskih resursa u turizmu - Izgradnja turističke infrastrukture	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Turističke zajednice (županijska i lokalne) - Obrazovne institucije	- Broj subjekata u turističkom sektoru - Broj turističkih dionika koji su sudjelovali na sajmovima - Broj osoba koje su završile program Veleučilišta za agro-turističkog voditelja - Broj novih turističkih atrakcija uključenih u jedinstvenu ponudu - Povećanje broja turističkih dolazaka i noćenja u BPŽ	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
Mjera 1.5.5.: Poticanje udruživanja poduzetnika	- Aktivnosti podizanja svijesti poduzetnika o prednostima udruživanja - Informiranje poduzetnika o dostupnim sredstvima financiranja aktivnosti udruživanja - Razvoj i provođenje programa obrazovanja i stručnih usavršavanja poduzetnika	- Brodsko-posavska županija i jedinice lokalne samouprave - Resorno ministarstvo - Razvojne agencije - Potporne institucije	- Broj osnovanih LAG-ova - Broj educiranih osoba zaposlenih na poslovima upravljanja LAG-ovima - Broj poduzetnika informiranih o prednostima udruživanja i mogućnostima financiranja - Broj novih inicijativa za udruživanje poduzetnika - Povećan broj inicijativa za različite oblike udruživanja poduzetnika - Broj novih udruženja poduzetnika (udruge, zadruge, klasteri, zajednički pothvati i sl.)	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 6: Poticanje razvoja obrtništva					
Mjera 1.6.1.: Razvoj cjelovitog sustava financiranja obrtništva (kredit i potpore)	- Sufinanciranje izrade poslovnog plana obrtnika - Razvoj suradnje s komercijalnim bankama - Razvoj i dodjela potpora namijenjenih kreditiranju obrtnika	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Razvojne agencije - Potporne institucije - Ostali dionici	- Financijska sredstva osigurana za kredite obrtnicima - Broj sufinanciranih poslovnih planova - Broj novih obrtnika - Broj zaposlenih u obrtništvu	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.6.2.: Edukacija u obrtništvu	- Organizacija seminara za unapređenje poslovanja obrtnika - Informatizacija i izrada web stranica - Izrada vodiča za obrtnike	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Potporne institucije - Obrtničke udruge - Ostali dionici	- Broj posjeta na web stranici (bazi) obrtnika - Broj obrtnika - korisnika e-poslovanja - Ažuriran vodič za obrtnike - Broj obrtnika koji su pohađali seminare - Broj novih obrta u Brodsko-posavskoj županiji	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.6.3.: Promidžba obrtništva	- Organiziranje i potpora u nastupima na sajmovima - Medijski nastupi - Provođenje programa i novih	- Bjelovarsko-bilogorska županija - Jedinice lokalne samouprave	- Broj obrtnika koji je sudjelovao na inozemnim i domaćim sajmovima - Broj sajмова na kojima su organizirano sudjelovali obrtnici	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	usluga podrške za razvoj poduzetničke kulture	- Razvojne agencije - Potporne institucije - Obrtnička udruženja	BPŽ Broj organiziranih medijskih nastupa obrtnika s područja BPŽ	Redovno izvještavanje	
Mjera 1.6.4.: Zaštita i poticanje tradicijskih i umjetničkih obrta	- Razvoj, provođenje i sufinanciranje programa edukacije - Radionica za tradicionalne obrtničke djelatnosti - Promocija tradicijskih i umjetničkih obrta - Povezivanje tradicijskih i umjetničkih obrta s turističkom ponudom	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave, - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Obrtnička udruženja - Turističke zajednice - Potporne institucije	- Broj tradicijskih i umjetničkih obrta - Broj tradicijskih i umjetničkih obrta uvrštenih u turističku ponudu BPŽ - Osnivanje Centra obrtničkih trgovina - Broj održanih edukacija i radionica - Broj polaznika edukacija i radionica	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
STRATEŠKI CILJ 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelj održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti					
PRIORITET 1: Komunalna i energetska infrastruktura					
Mjera 2.1.1.: Pokrivanje županije javnim vodoopskrbnim i odvodnim sustavom	- Izrada/revidiranje dokumentacije - Implementacija novih projekata - Rekonstrukcija postojećih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda gospodarskih i drugih subjekata te izgradnja novih - Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda - Rekonstrukcija/Izgradnja postojećih i novih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda - Izgradnja septičkih jama - Monitoring sustava odvodnje	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Hrvatske vode - Potporne institucije	% pokrivenosti područja županije vodoopskrbnim sustavom; % povećanja pokrivena sustavom javne odvodnje područja županije - broj novih priključaka	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.1.2.: Pokrivanje županije plinskom mrežom	- Izrada projektne dokumentacije - Implementacija novih projekata - Modernizacija i obnova plinske mreže	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne i regionalne samouprave	- Izrada projektne dokumentacije - Implementacija novih projekata - Modernizacija i obnova plinske mreže	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
		• Resorna ministarstva • Potporne institucije		• Redovno izvještavanje	
Mjera 2.1.3.: Razminiranje područja županije	• Revidiranje stanja • Dodatna edukacija i osposobljavanje kadrova • Ulaganja u opremu za razminiravanje • Podizanje svijesti o opasnosti od mina i važnosti razminiranja • Aktivnosti razminiranja	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Razvojne agencije • Hrvatski centar za razminiranje	• % smanjenja miniranih površina • % smanjenja površina pod sumnjom opasnosti od mina	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.1.4.: Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama	• Izrada potrebne dokumentacije • Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama • Postupak sanacije i zatvaranja postojećih odlagališta (odnosno sanacije i plana nastavka rada postojećih odlagališta) • Postupak sanacije "divljih" odlagališta i otpadom onečišćenog tla	• Brodsko-posavska županija • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Potporne institucije	• Izgrađenost Županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama • Broj saniranih „divljih“ odlagališta • Površina saniranog otpadom onečišćenog tla	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.1.5.: Sustavi navodnjavanja i uređenje detaljne kanalske mreže	• Izrada/revidiranje dokumentacije • Implementacija projekata • Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže navodnjavanja i kanala	• Brodsko-posavske županije • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Potporne institucije	• % površina koje se navodnjavaju u odnosu na sve poljoprivredne površine u Brodsko-posavskoj županiji • Dužina (km) očišćenih i održanih kanala III i IV reda	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.1.6.: Širenje toplinske mreže	• Izrada dokumentacije • Rekonstrukcija/Izgradnja postojećih i novih trasa toplinske mreže	• Brodsko-posavske županije • Jedinice lokalne samouprave • Resorna ministarstva • Potporne institucije	• % proširenja toplinske mreže • Broj novih priključaka na toplinsku mrežu	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 2: Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost					

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
Mjera 2.2.1.: Postizanje veće energetske učinkovitosti	- Analiza potreba i mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije - Izrada strategije proizvodnje i korištenja OIE - Edukacije i podizanje svijesti stanovništva o korištenju obnovljivih izvora energije - Promotivne aktivnosti - Implementacija novih projekata - Izgradnja pogona za proizvodnju energije (iz alternativnih i tradicionalnih izvora)	- Brodsko-posavske županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Razvojne agencije - Potporne institucije	% povećanja ušteda energije % povećanje proizvodnje energije	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.2.2.: Korištenje obnovljivih izvora u proizvodnji energije	- Izrada analiza potreba i mogućnosti korištenja OIE i strategija OIE - Promotivne aktivnosti - Podizanje svijesti o važnosti i prednostima energije proizvedene iz obnovljivih izvora - Implementacija novih projekata	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Razvojne agencije - Potporne institucije - Ostali dionici	- Izrađenost analize potreba i mogućnosti korištenja OIE - Izrađenost strategije OIE % povećanje proizvodnje energije iz OIE % povećanja korištenja energije iz OIE	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Ruralni razvoj					
Mjera 2.3.1.: Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti	- Poticanje povezivanja poljoprivrednih djelatnosti s drugim djelatnostima s ciljem unapređenja ruralnih prostora - Poticanje poljoprivredno-poduzetničkih projekata - Izgradnja potrebne infrastrukture	- Brodsko-posavske županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Potporne institucije - Ostali dionici	Broj novih poljoprivredno-poduzetničkih projekata	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.3.2.: Unapređenje kvalitete života u ruralnom području	- Izgradnja, rekonstrukcija, adaptacija, prilagodba komunalne infrastrukture u ruralnim područjima - Razvoj odgojno-obrazovnih,	- Brodsko-posavske županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije	- Dužina (km) izgrađene komunalne infrastrukture u ruralnim područjima - Dužina (km) obnovljene komunalne infrastrukture u ruralnim	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	sportsko-rekreacijskih, kulturnih sadržaja i aktivnosti u ruralnim sredinama	- Resorna ministarstva - Potporne institucije - Ostali dionici	područjima Broj novih odgojno-obrazovnih, sportsko-rekreacijskih i kulturnih sadržaja i aktivnosti	izvještavanje	
Mjera 2.3.3.: Poticanje udruživanja poljoprivrednika (zadruga, klasteri, LAG-ovi)	- Poticanje inicijativa partnerstva između javnih i privatnih sektora - Dodjela potpore strategijama i planovima djelovanja udruženja - Razvoj kadrova - obrazovanje i stručno usavršavanje - Zajedničko istraživanje i razvoj provođenje i praćenja i plan daljnjih razvoja udruživanja - Promidžbene aktivnosti - Podizanje svijesti o prednostima udruživanja poljoprivrednika	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Potporne institucije - Postojeća udruženja poljoprivrednika - Ostali dionici	- Broj novih poljoprivrednih udruženja - Broj novo-učlanjenih poljoprivrednika u udruženja	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 4: Očuvanje biološke raznolikosti					
Mjera 2.4.1.: Podizanje ekološke svijesti	- Edukacija i podizanje ekološke svijesti kod djece i mladih - Organizacija različitih ekoloških aktivnosti (radionice, akcije, edukativni programi, istraživanje, ekološko – kulturne i druge manifestacije) - Medijska djelatnost ekološkog sadržaja - implementacija projekata koji promiču ekologiju	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ - Obrazovne institucije - Potporne institucije	- Broj osoba koje su pohađale edukacijske programe - Broj osoba koje su sudjelovale u ekološkim aktivnostima	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.4.2.: Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom	- Inventarizacija i zaštita rijetkih i zaštićenih životinjskih, biljnih vrsta i krajobraznih prostora - Marketinške aktivnosti i promocija zaštićenih resursa u svrhu turističke promocije	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Turističke zajednice	- Broj popisanih zaštićenih vrsta biljaka, životinja i geografskih područja - Broj novo-zaštićenih vrsta	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
		- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ - Resorna ministarstva - Potporne institucije			
Mjera 2.4.3.: Poticanje aktivnosti održivog Gospodarenja u skladu s kapacitetom zaštićenih Područja i ekološke mreže	- Razvoj i primjena mjera koje doprinose očuvanju zaštićenih područja i okoliša u cjelini - Razvoj i primjena metodologije predstavljanja ekološke mreže lokalnom stanovništvu i svim dionicima - Razvoj i primjena sustava monitoringa biološke raznolikosti - Razvoj i implementacija projekata očuvanja i razvoja zaštićenih područja i ekološke mreže - Osposobljavanje nadležnih i zaposlenih u zaštiti prirode za razvoj i implementaciju projekata financiranih od strane EU	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Institucije koje upravljaju zaštićenim područjima - Razvojne agencije - Turističke zajednice - Resorna ministarstva - Potporne institucije	- Broj informiranih dionika - Broj razvijenih mjera koje doprinose očuvanju zaštićenih područja i ekološke mreže - Broj osoba educiranih za pripremu i implementaciju projekata financiranih od strane EU	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
STRATEŠKI CILJ 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva					
PRIORITET 1: Praćenje potreba tržišta rada					
Mjera 3.1.1.: Razvoj mreže srednjih škola i Transformacija strukovnog obrazovanja u skladu s novim Zakonom o strukovnom obrazovanju	- Osiguravanje kvalitete u obrazovanju uvođenjem i promoviranjem novih tehnika nastave - Promicanje upotrebe informacijskih i komunikacijskih tehnologija u obrazovanju	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Obrazovne institucije - Potporne institucije	- Stupanj razvoja mreže srednjih škola - Stupanj usklađenosti strukovnog obrazovanja sa Zakonom o strukovnom obrazovanju	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.1.2.: Prilagodba novih programa i upisnih kvota potrebama gospodarstva i interesima učenika	- Istraživanje potreba gospodarstva za radnom snagom - Istraživanje interesa učenika	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave	- Definiranje potreba gospodarstva za radnom snagom - Definiranje interesa učenika srednjih škola	- Redovna komunikacija - Monitoring	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	- Razvoj usluga profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja - Razvoj novih obrazovanih programa - Prilagodba postojećih programa i upisnih kvota identificiranim potrebama gospodarstva i interesima učenika	samouprave - Resorna ministarstva - Hrvatski zavod za zapošljavanje - Obrazovne institucije - Potporne institucije	škola - Dostupnost usluga profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja - Razvoj i provođenje novih obrazovnih programa - Usklađenost obrazovnog sustava sa potrebama gospodarstva i interesima učenika	aktivnosti Redovno izvještavanje	
Mjera 3.1.3.: Uvođenje posebnih programa za djecu s teškoćama u razvoju	Osiguranje materijalnih i kadrovskih uvjeta za uključivanje učenika s teškoćama u obrazovanju za zapošljavanje	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Obrazovne institucije - Potporne institucije	- Broj novih obrazovnih programa namijenjenih djeci s posebnim potrebama - Broj djece koja pohađaju nove obrazovne programe - Broj djece koja su završila nove obrazovne programe	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom					
Mjera 3.2.1.: Razvoj centara izvrsnosti	- Osiguravanje materijalnih i kadrovskih uvjeta za osnivanje i razvoj centara izvrsnosti - Razvoj i implementacija projekata centara izvrsnosti	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Obrazovne i znanstvene institucije - Potporne institucije	Broj novoosnovanih centara izvrsnosti na području Brodsko-posavske županije	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.2.2.: Razvoj novih programa i sustava vrednovanja	- Razvoj i provedba novih kurikuluma - Razvoj i provedba novih programa specifičnih znanja i vještina - Razvoj sustava vrednovanja	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Obrazovne institucije - Potporne institucije	- Stupanj razvijenosti i implementacije novog sustava vrednovanja - Broj osoba koje su pohađale nove programe % osoba koje su završile nove obrazovne programe i zaposlile se u roku manjem od godinu dana	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
Mjera 3.2.3.: Ostvarivanje programa prekogranične suradnje	- Poticanje razvoja zajedničkih prekograničnih projekata - Suradnja Veleučilišta s ustanovama uz Mađarske i BiH	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Obrazovne institucije - Potporne institucije	Broj projekata prekogranične suradnje	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.2.4.: Znanstveno-istraživački rad	- Ulaganje u opremanje znanstveno-istraživačkih institucija - Osposobljavanje i poticanje ljudskih potencijala za uključivanje u znanstveno-istraživački rad	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Obrazovne institucije - Znanstvene institucije - Potporne institucije	- Iznos sredstava uloženi u znanstveno-istraživačku opremu - Broj znanstveno-istraživačkih projekata u tijeku	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom					
Mjera 3.3.1.: Razvoj sustava i programa cjeloživotnog obrazovanja sukladno potrebama gospodarstva	- Razvoj programa cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada - Podizanje svijesti o važnosti cjeloživotnog obrazovanja	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Hrvatski zavod za zapošljavanje - Hrvatska gospodarska komora - Obrazovne institucije - Institucije za obrazovanje odraslih - LPZ - Potporne institucije	- Broj polaznika koji su pohađali programe cjeloživotnog obrazovanja - Broj provedenih programa cjeloživotnog obrazovanja	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.3.2.: Kontinuirano usavršavanje djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja	- Razvoj programa stručnog usavršavanja djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja - Razvoj sustava podrške u razvoju	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave	- Broj razvijenih programa stručnog usavršavanja - Broj polaznika novih programa stručnog usavršavanja	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	karijere djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja	- Resorna ministarstva - Hrvatski zavod za zapošljavanje - Hrvatska gospodarska komora - Obrazovne institucije - Institucije za obrazovanje odraslih - Potporne institucije		Redovno izvještavanje	
Mjera 3.3.3.: Prekvalifikacijama i dokvalifikacijom osigurati dovoljan broj radnika za pojedina zanimanja	- Identifikacija potreba na tržištu rada - Subvencioniranje prekvalifikacija za deficitarna zanimanja - Unaprjeđenje materijalnih i kadrovskih uvjeta rada ustanova za obrazovanje odraslih - Razvoj programa prekvalifikacija i dokvalifikacija	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Hrvatski zavod za zapošljavanje - Hrvatska gospodarska komora - Obrazovne institucije - Institucije za obrazovanje odraslih - LPZ - Potporne institucije	% povećanja iznosa dodijeljenih stipendija - Broj novih programa prekvalifikacija i dokvalifikacija - Broj polaznika programa prekvalifikacija i dokvalifikacija % polaznika programa koji su se zaposlili u roku od 6 mjeseci nakon uspješnog završetka programa prekvalifikacije ili dokvalifikacije	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
STRATEŠKI CILJ 4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unaprjeđenje položaja socijalno osjetljivih skupina					
PRIORITET 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi					
Mjera 4.1.1.: Unaprjeđenje infrastrukture, informatičke tehnologije i opreme zdravstvenih institucija	- Rekonstrukcija postojećih ustanova, - Dogradnja i izgradnja novih objekata namijenjenih za zdravstvenu skrb - Ulaganja u nabavu opreme zdravstvenih institucija - Ulaganja u nabavu informatičke	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Zdravstvene ustanove	- Površina (m²) obnovljenih objekata - Površina (m²) izgrađenih objekata - Površina (m²) opremljenih objekata	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	tehnologije	Potporne institucije			
Mjera 4.1.2.: Unapređenje zdravlja stanovništva i zaštita zdravlja ljudi od djelovanja štetnih čimbenika okoliša	- Kontinuirano praćenje stupnja zagađenja okoliša - Poticanje informiranja javnosti o posljedicama zagađenja okoliša - Razvoj i provedba preventivnih programa s ciljem zaštite zdravlja stanovništva	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Potporne institucije	- Redovitost mjerenja kakvoće okolišnih čimbenika - Broj provedenih preventivnih programa	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.1.3.: Programi socijalne skrbi	- Razvoj programa socijalne skrbi - Izgradnja novih i obnova postojećih objekata namijenjenih socijalnoj skrbi, - Partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora u poboljšanju provođenja socijalnih usluga	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Centri za socijalnu skrb - Potporne institucije	- Broj novih programa socijalne skrbi - Površina (m²) obnovljenih objekata - Površina (m²) izgrađenih objekata	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.1.4.: Izrada i provedba programa socijalne i gospodarske uključenosti te programa pomoći socijalno osjetljivim skupinama	Razvoj i provođenje projekata kojima se olakšava pristup obrazovanju i zapošljavanju socijalno osjetljivih skupina	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Obrazovne institucije - Zdravstvene ustanove - Centri socijalne skrbi - Potporne institucije	- Broj osoba obuhvaćenih modelima pomoći - Broj provedenih programa pomoći i senzibilizacije zajednice	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 2: Unapređenje kvalitete života					
Mjera 4.2.1.: Poboljšanje javnog prijevoza u županiji	- Osiguravanje sredstava u proračunu za subvencioniranje prijevoza učenika i umirovljenika - Usklađivanje prometnih linija s radnim vremenom te početkom i završetkom nastave	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Prijevoznici na području BPŽ	- Broj osoba kojima je subvencioniran javni prijevoz - Broj uvedenih linija javnog prijevoza	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
		Potporne institucije			
Mjera 4.2.2.: Stvaranje približno jednakih uvjeta za školovanje na području cijele Županije	Izgradnja, adaptacija i dogradnja škola i školskih dvorana	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Obrazovne institucije - Potporne institucije	- Broj novo-izgrađenih škola - Površina (m²) obnovljenih školskih prostora - Broj novo-izgrađenih školskih dvorana - Površina (m²) obnovljenih školskih dvorana	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.2.3.: Unapređenje učeničkog i studentskog standarda	- Povećanje smještajnih kapaciteta namijenjenih učenicima i studentima - Obnova postojećih smještajnih kapaciteta za učenike i studente - Otvaranje novih i obnova postojećih menzi - Subvencioniranje stanovanja učenika i studenata - Izgradnja veleučilišnog kampusa u Slavonskom Brodu	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Resorna ministarstva - Obrazovne institucije - Potporne institucije	- Broj učenika smješten u novim i obnovljenim učeničkim domovima - Broj studenata smješten u novim i obnovljenim studentskim domovima - Broj učenika i studenata kojima se subvencionira smještaj u domu - Broj novih menzi - Izgrađenost veleučilišnog kampusa u Slavonskom Brodu	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.2.4.: Zaštita kulturne baštine i ulaganje u razvoj kulturnih institucija i programa	- Poticanje rada KUD-ova - Edukacije o mogućim izvorima financiranja - Izrada studije o potrebama u području zaštite kulturne baštine - Izgradnja nove i obnova postojeće infrastrukture - Poticanje suradnje između kulturnih institucija - Povezivanje kulturne baštine s turizmom (promotivne aktivnosti, povezivanje kulturnih institucija s turističkim zajednicama i sl.)	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Turističke zajednice - Kulturne institucije - Resorna ministarstva	- Broj novih kulturno-umjetničkih društava - Povećano financiranje projekata iz područja kulture - Površina (m²) novoizgrađene i obnovljene kulturne infrastrukture	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.2.5. Ulaganja u sportsku infrastrukturu i potpora razvoju sporta	- Izgradnja nove i obnova postojeće sportske infrastrukture - Opremanje sportskih objekata	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave	- Površina (m²) izgrađene sportske infrastrukture - Površina (m²) obnovljene sportske infrastrukture	- Redovna komunikacija - Monitoring	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	Podizanje svijesti stanovnika o važnosti sporta u svakodnevnom životu	samouprave - Resorna ministarstva - Sportske institucije i klubovi - Potporne institucije	infrastrukture Broj korisnika sportskih objekata	aktivnosti Redovno izvještavanje	
PRIORITET 3: Podrška razvoju civilnog društva					
Mjera 4.3.1.: Promocija civilnog sektora i jačanje uloge civilnog društva	- Poticanje suradnje između javne uprave i organizacija civilnog društva - Podrška izgradnji materijalnih i ljudskih kapaciteta organizacija civilnog društva - Promotivne aktivnosti promicanja organizacija civilnog društva	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Organizacije civilnog društva	% rasta broja članova organizacija civilnog društva - Broj organizacija civilnog društva	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.3.2.: Potpora projektima organizacije civilnog društva	- Vrednovanje rezultata projekata civilnog društva - Promocija projekata civilnog društva	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Organizacije civilnog društva	Broj projekata organizacija civilnog društva	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.3.3.: Umrežavanja organizacija civilnog društva te poticanje međuregionalne i međudržavne suradnje civilnog sektora	- Poticanje partnerstva OCD-a na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini - Ulaganje u razvoj materijalnih i ljudskih kapaciteta OCD-a, - Razvoj i provođenje edukacija civilnog sektora za prijavu na domaće i EU izvore financiranja.	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva - Organizacije civilnog društva	- Broj partnerstava organizacija civilnog društva na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini - Broj održanih edukacija civilnog sektora za pripremu projekata za financiranje iz domaćih i EU fondova - Broj polaznika edukacija	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.3.4.: Poticanje volonterstva	- Poticanje osnivanja udruga volontera - Kontinuirano provođenje akcija volontiranja - Povezivanje s volonterskim udrugama u inozemstvu	- Brodsko-posavska županija - Jedinice lokalne samouprave - Razvojne agencije - Resorna ministarstva	- Broj volonterskih organizacija - Broj uključenih u volonterske akcije	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Planirane aktivnosti	Nositelji aktivnosti	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
		• Organizacije civilnog društva • Potporne institucije			

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
1	1.1.1.	Novi poslovni prostor i zapošljavanje novih stručnjaka	CTR - Razvojna agencija BPŽ	2.000.000				✓
2	1.1.3.	Uređenje Vatrogasnog doma za poslovne prostore probranih djelatnosti	Grad Slavonski Brod	1.470.000				
3	1.1.4.	Cluster razvojnih agencija i inkubatora	CTR - Razvojna agencija BPŽ	1.000.000				✓
4	1.2.1.	Poticanje razvoja brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika - GAZELE	Upravni odjel za gospodarstvo	1.000.000		✓		
5	1.2.1.	Poticanje razvoja brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika - IZVOZNIK	Upravni odjel za gospodarstvo	1.000.000				
6	1.2.2.	"Zeleni industrijski park Nova Gradiška"	Industrijski park Nova Gradiška	144.000.000			✓	
7	1.2.2.	"Tehnološki park Nova Gradiška"	Industrijski park Nova Gradiška	55.000.000			✓	
8	1.2.3.	PUMA - program usavršavanja menadžera	Upravni odjel za gospodarstvo	500.000	✓			
9	1.2.4.	Cluster metalaca u svrhu povećanja izvoza	CTR - Razvojna agencija BPŽ	1.200.000				✓
10	1.3.1.	Promotivna kampanja - poboljšanje image-a Grada Slavonskog Broda	Grad Slavonski Brod	735.000				
11	1.3.2.	Poduzetnik u županijskoj poduzetničkoj zoni	Upravni odjel za gospodarstvo	2.000.000		✓		
12	1.4.1.	Izgradnja Gospodarske zone 2. faza	Općina Brodski Stupnik	20.000.000			✓	
13	1.4.1.	Izgradnja cesta u Sjevernoj gospodarskoj zoni	Općina Gornja Vrba	6.211.830		✓		
14	1.4.1.	Javna rasvjeta ulica Sjeverne gospodarske zone	Općina Gornja Vrba	1.500.000		✓		
15	1.4.1.	Sanitarно-fekalna kanalizacija Sjeverne poduzetničke zone, kolektorska mreža, precrpne stanice i tlačni	Općina Gornja Vrba	5.107.932		✓		

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
		cjevovod						
16	1.4.1.	Proširenje vodoopskrbne mreže Sjeverne gospodarske zone	Općina Gornja Vrba	1.421.451		✓		
17	1.4.1.	Izgradnja prometnica, vodovoda i kanalizacijske mreže u zoni malog gospodarstva Općine Sibinj	Općina Sibinj	11.815.715	✓			
18	1.4.1.	Gospodarsko - industrijska zona "Jelas"	Općina Klakar	6.000.000			✓	
19	1.4.1.	Dovršetak radova na uspostavi komunalne infrastrukture u Gospodarskoj zoni Bjeliš	Grad Slavonski Brod	2.940.000				
20	1.4.1.	Tehnološki park	Grad Slavonski Brod	14.700.000				
21	1.4.1.	Logističko-distribucijski centar Oprisavci	CTR - Razvojna agencija BPŽ	73.000.000				✓
22	1.4.1.	Logističko-distributivni centar za voće i povrće	Udruga voćara BPŽ Slavonija voće	20.000.000				✓
23	1.4.1.	Izgradnja distributivnog centra za svinjsko meso	Poljoprivredna zadruga Slavonski svinjogojac	5.000.000				✓
24	1.4.2.	Izgradnja i modernizacija državnih cesta i pripadajućih cestovnih objekata	Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša BPŽ	611.893.000			✓	
25	1.4.2.	Izgradnja i modernizacija županijskih i lokalnih cesta te pripadajućih cestovnih objekata na području BPŽ	Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša BPŽ	54.531.000			✓	
26	1.4.3.	Obnova i unaprjeđenje plovnog puta rijeke Save (područje Vukovarsko-Srijemske, Brodsko-posavske i Sisačko-moslavačke županije)	Agencija za vodne putove	423.400.000			✓	
27	1.4.3.	Izgradnja lučke infrastrukture u lučkom području Slavonski Brod	Lučka uprava Slavonski Brod	182.500.000		✓		
28	1.4.3.	Izgradnja terminala za opasne terete u lučkom području Slavonski Brod	Lučka uprava Slavonski Brod	109.500.000			✓	
29	1.4.3.	Višenamjenski kanal Dunav-Sava (Projekt obuhvaća područje Vukovarsko-srijemske i Brodsko-posavske županije)	Agencija za vodne putove	700.150.000			✓	
30	1.4.3.	Luka za teretni promet	Grad Slavonski Brod	73.500.000				
31	1.5.1.	Proizvodnja i prerada samoniklog bilja	Braniteljska zadruga Eko-Kos Slavonski Brod	100.000	✓			

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
32	1.5.1.	Proizvodno prerađivački pogon - vinarija	Vinograd i podrum Jurković Brodski Stupnik	1.500.000	✓			
33	1.5.1.	Komercijalizacija šljive bistrice ekološkog uzgoja na području BPŽ	Eko-turistička i poljoprivredna zadruha EDUCO Slavonski Brod	33.750.000			✓	
34	1.5.1.	Izgradnja pogona za konfekcioniranje povrća s logističko-distributivnim centrom u Orubici	Cluster "Posavina - povrće" Slavonski Brod	8.000.000			✓	
35	1.5.1.	Izgradnja pogona za sušenje i skladišnih kapaciteta s centrom u Donjoj Vrbi	OPG Antun Kurkutović	800.000				✓
36	1.5.1.	Prerada jabuka u OPG	OPG Lucija Nezić	450.000				✓
37	1.5.1.	Pogon za sušenje, skladištenje i preradu žitarica	Braniteljska poljoprivredna zadruha AGROPLOD Rešetari	1.500.000				✓
38	1.5.1.	Sušenje poljoprivrednih proizvoda	Sušionica d.o.o. Vrpole u stečaju	3.500.000			✓	
39	1.5.1.	Organizirana proizvodnja i tržište svinja i svinjskog mesa	Svinjogojska udruga BPŽ	1.500.000			✓	
40	1.5.1.	Rekonstrukcija postojećeg objekta za potrebe proizvodnje i prodaje tradicijskih proizvoda	OPG Mandušić	750.000			✓	
41	1.5.1.	Izgradnja pogona za sušenje, skladištenje, pistu i vagu u Bickom selu	Poljoprivredni obrt Zvonko Lović	2.000.000			✓	
42	1.5.2.	Kogeneracijsko postrojenje ĐĐ ENITEH – 500	Đuro Đaković Elektromont d.o.o.	14.800.000		✓		
43	1.5.2.	Reciklažno dvorište građevinskog otpada	Đuro Đaković Inženjering d.d.	40.000.000			✓	
44	1.5.4.	Proširenje ponude na obiteljskom gospodarstvu Marije Lazić	OG Lazić	150.000	✓			
45	1.5.4.	Vodeni park	Grad Nova Gradiška	110.000.000			✓	
46	1.5.4.	Biciklističke staze	Općina Brodski Stupnik	2.000.000	✓			
47	1.5.4.	Eko selo Lovčić	Općina Brodski Stupnik	15.000.000	✓			
48	1.5.4.	Kulturni turizam - organizacija manifestacija	Općina Brodski Stupnik	500.000	✓			
49	1.5.4.	Izgradnja lovačkih kuća Stari Slatinik - Brodski Stupnik	Općina Brodski Stupnik	2.500.000	✓			
50	1.5.4.	Vjerski turizam na području općine	Općina Brodski Stupnik	12.000.000	✓			

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
51	1.5.4.	Vinske ceste i biciklističke staze Brodskog Stupnika	Općina Brodski Stupnik	750.000		✓		
52	1.5.4.	Lovni i ribolovni turizam	Općina Brodski Stupnik	1.200.000				
53	1.5.4.	Izgradnja vinske ceste i biciklističke staze Oriovac-Brodski Stupnik	Općina Oriovac	1.500.000				✓
54	1.5.4.	Uređenje turističkog odmarališta Rešetari - Drežnik	Općina Rešetari	3.000.000			✓	
55	1.5.4.	Sportsko-rekreacijski centar - Jezero Topolje	Općina Slavonski Šamac	3.000.000	✓			
56	1.5.4.	Pristanište za kruzere	Općina Slavonski Šamac	1.000.000				✓
57	1.5.4.	Rekonstrukcija objekta za turističke i etno sadržaje u Vrpolje	Općina Vrpolje	1.500.000				✓
58	1.5.4.	Centar za seoski turizam	Lovna jedinica Srndać	2.000.000				✓
59	1.5.4.	Strategija razvoja ruralnog turizma u BPŽ	Veleučilište u Slavanskom Brodu	200.000			✓	
60	1.5.4.	Kamp turističke infrastrukture Panonske Hrvatske	Ekogarten d.o.o. Slavonski Brod	7.300.000				✓
61	1.5.4.	Razvoj aktivnog ruralnog turizma	Udruga za održivi razvoj sela "Šor" Stara Kapela	1.900.000		✓		
62	1.5.4.	Brdske staze	Udruga za održivi razvoj sela "Šor" Stara Kapela	100.000			✓	
63	1.5.4.	Izrada mini dječjeg igrališta	Udruga za održivi razvoj sela "Šor" Stara Kapela	180.000			✓	
64	1.5.4.	Tunjina kuća - izletište	OPG Antun Staklarević Stara Kapela	150.000	✓			
65	1.5.4.	Tunjina kuća, izložbeni prostor - dvorana za prezentacije	OPG Antun Staklarević Stara Kapela	180.000	✓			
66	1.5.4.	Tunjina kuća - kušaona	OPG Antun Staklarević Stara Kapela	250.000		✓		
67	1.5.4.	Konjički maraton Garčin - Stara Kapela	Poljoprivredno braniteljska zadruga Stara Kapela	800.000			✓	
68	1.5.4.	Pecara za pečenje rakije	Poljoprivredno braniteljska zadruga Stara Kapela	100.000			✓	
69	1.5.4.	Ribarska kuća	OPG Antun Staklarević Stara Kapela	200.000	✓			

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
70	1.5.4.	Staza za sanjkanje	Udruga za održivi razvoj sela "Šor" Stara Kapela	100.000		✓		
71	1.5.4.	Staja za konje i koral za jahanje	Poljoprivredno braniteljska zadruga Stara Kapela	200.000		✓		
72	1.5.4.	Stari đeram	Udruga za održivi razvoj sela "Šor" Stara Kapela	130.000			✓	
73	1.5.4.	Suvenirnica	OPG Antun Staklarević Stara Kapela	90.000	✓			
74	1.5.4.	Škola u prirodi	Poljoprivredno braniteljska zadruga Stara Kapela	200.000		✓		
75	1.5.4.	Uređenje kupališta i razvoj kontinentalnog turizma uz rijeku Orljavu, Ciglenik, Bečić	Turistička udruga "Gaj" Bečić, Turistička udruga "Orljava" Ciglenik	1.000.000				
76	1.5.4.	Izgradnja turističkog objekta "Klajini kućari" Živike	Obiteljko turističko gospodarstvo Kereković	250.000			✓	
77	1.5.4.	Konjogojstvo - lovstvo - gospodarski razvoj u ruralnom području	Konjogojska udruga Gundinci	60.000				✓
78	1.5.4.	Seosko domaćinstvo Matković Mala	OPG Ljubica Raguž	1.370.000	✓			
79	1.5.4.	Izgradnja turističkog objekta - Oriovačka klijet	OPG Horvatin Oriovac	250.000			✓	
80	1.5.4.	Ruralni turizam na Jelas-polju	Poljoprivredno gospodarstvo Sekulić Slavonski Kobaš	3.000.000				x
81	1.5.4.	Seosko domaćinstvo Tipurić	OPG Željka Tipurić, Donji Andrijevi	420.000	✓			
82	1.5.4.	Moto alka	MOTO QUAD KLUB LOTUS, udruga građana	250.000			✓	
83	1.5.4.	Širenje avanturističkog turizma na Brodsko-posavskoj županiji i općini Podcrkavlje	Quad klub Quercus	150.000	✓			
84	1.5.4.	Hotel u Tvrđavi Brod	Grad Slavonski Brod	14.700.000				
85	1.5.4.	Mostovi poveznice između Tvrđave Brod i grada Slavenskog Broda	Grad Slavonski Brod	6.615.000				
86	1.5.4.	Klasteri turističkog doživljaja	Grad Slavonski Brod	73.500				
87	1.5.4.	Unapređenje manifestacije „ Brodsko glazbeno ljeto “ te njeno pretvaranje u manifestaciju regionalnog značaja	Grad Slavonski Brod	367.500				

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
88	1.5.4.	Razvoj kulturnog turizma	Grad Slavonski Brod	73.500				
89	1.5.4.	Rekreacijski turizam na vodi	Grad Slavonski Brod	735.000				
90	1.5.4.	Stvaranje turističkog proizvoda i njegova komercijalizacija	Grad Slavonski Brod	367.500				
91	1.5.4.	Uređenje Ljetnikovca obitelji Brlić te njegova eksploatacija za turističke potrebe	Grad Slavonski Brod	1.470.000				
92	1.5.4.	Kamp za tranzitnu i odmorišnu potražnju	Grad Slavonski Brod	2.940.000				
93	1.5.4.	Eko-etno-wellness centar unutar Tvrđave Brod	Grad Slavonski Brod	1.470.000				
94	1.5.4.	Uređenje biciklističkih staza na području grada	Grad Slavonski Brod	1.470.000				
95	1.5.4.	Kopitarski put uz rijeku Savu - biciklistička staza	Općina Klakar	350.000	✓			
96	1.5.4.	Selo Pavlovci	Etno selo Pavlovci	10.000.000			✓	
97	1.6.1.	Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva	Upravni odjel za gospodarstvo	2.000.000		✓		
98	1.6.2.	Pokreni i unaprijedi svoj posao - edukacija za obrtnike	Upravni odjel za gospodarstvo	500.000				
99	1.6.3.	Formiranje novih sajмова i poboljšanje postojećih sajмова	Grad Slavonski Brod	294.000				
100	1.6.3.	Unapređenje Katarinskog sajma	Grad Slavonski Brod	147.000				
101	1.6.4.	Tradicijski i umjetnički obrti u BPŽ	Upravni odjel za gospodarstvo	500.000		✓		
102	1.6.4.	Poticanje tradicijskih obrta radi turističke ponude	Grad Slavonski Brod	367.500				
103	1.6.4.	Centar obrtničkih trgovina unutar Tvrđave Brod	Grad Slavonski Brod	7.350.000				
104	1.6.4.	Stolarska radnja	Poljoprivredno braniteljska zadruga Stara Kapela	100.000			✓	
105	1.6.4.	Bačvarska radnja	Poljoprivredno braniteljska zadruga Stara Kapela	100.000			✓	
106	1.6.4.	Kovačnica	Poljoprivredno braniteljska zadruga Stara Kapela	100.000			✓	

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
107	2.1.1.	Izgradnja sustava odvodnje Brodsko-posavske županije	Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša BPŽ	909.578.000	✓			
108	2.1.1.	Zaštita grada Nova Gradiška od štetnog djelovanja voda s izgradnjom akumulacije	Upravni odjel za poljoprivredu BPŽ	25.000.000				✓
109	2.1.3.	Razminiranje	Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša BPŽ	320.000.000			✓	
110	2.1.4.	Županijski centar za gospodarenje otpadom - uspostavljanje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području BPŽ	Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša BPŽ	116.800.000			✓	
111	2.1.5.	Program održavanja građevina detaljne melioracijske odvodnje III. IV. Reda na području BPŽ	Upravni odjel za poljoprivredu BPŽ	100.000.000	✓			
112	2.1.5.	Program navodnjavanja BPŽ Sustav navodnjavanja Orubica	Upravni odjel za poljoprivredu BPŽ	25.000.000	✓			
113	2.1.5.	Program navodnjavanja BPŽ Sustav navodnjavanja Sibinj	Upravni odjel za poljoprivredu BPŽ	21.400.000			✓	
114	2.1.5.	Program navodnjavanja BPŽ Sustav navodnjavanja sliva Biđ i ZLK Biđ-polja	Upravni odjel za poljoprivredu BPŽ	74.000.000			✓	
115	2.2.1.	Energetski učinkovita javna rasvjeta u JLS	Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša BPŽ	219.000.000			✓	
116	2.2.1.	Proizvodnja energije	Brodsko-posavska županija	2.000.000.000				✓
117	2.2.2.	Izgradnja pogona za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora	Obrt Vučković	15.000.000			✓	
118	2.2.2.	Centar za obnovljive izvore energije i energetske efikasnost	Industrijski park Nova Gradiška	30.000.000			✓	
119	2.2.2.	Centar kompetencija za biomasu	Grad Slavonski Brod	8.820.000				
120	2.2.2.	Elektrana na biomasu Slavonija slad	Slavonija slad d.o.o. Nova Gradiška	50.000.000			✓	
121	2.3.1.	Vinogradarski i vinski centar – vinoteka, degustacijska dvorana, podrum, laboratorij	Udruga vinogradara i voćara općine Oriovac	5.000.000				✓
122	2.3.3.	Kroz voćnjake do održivog razvoja	Poljoprivredno braniteljska zadruga Stara Kapela	2.575.000		✓		
123	2.4.1.	Prsten za rodu - prstenovanje i zaštita bijele rode <i>Ciconia ciconia</i> u BPŽ	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ	37.000		✓		

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
124	2.4.1.	Projekt zaštite ciljnih ptičjih svojti iz reda rodarica i njihova staništa na područjima nacionalne ekološke mreže (buduća NATURA 2000) u BPŽ	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ	100.000		✓		
125	2.4.1.	Educiranje i osposobljavanje proizvođača, prerađivača, prodavača i potrošača ekoloških poljoprivrednih proizvoda	"Biomar" udruga za organsko-biološku poljoprivredu	750.000				✓
126	2.4.3.	Info-centar Stan na Gajni s poučnom stazom	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ	500.000			✓	
127	2.4.2.	Razvoj turizma u ornitološkom rezervatu "Jelas"	Turistička zajednica Općine Oriovac / Općina Brodski Stupnik	2.000.000				✓
128	3.1.1.	Srednja škola u Slavonskom Brodu, strukovna škola s programima građevinske struke	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	32.000.000				✓
129	3.1.2.	Osnivanje novih smjerova na Veleučilištu	Grad Slavonski Brod	367.500				
130	3.1.2.	Osnivanje novih fakulteta	Grad Slavonski Brod	735.000				
131	3.1.2.	Osnivanje Sveučilišta	Grad Slavonski Brod	3.675.000				
132	3.2.1.	Centar izvrsnosti za razvoj proizvoda, tehnologija i logistike proizvodnje	Strojarski fakultet Slavonski Brod	16.500.000		✓		
133	3.2.1.	Regionalni centar za biotehnoška istraživanja i razvoj Brodsko-posavske županije	Srednja škola M. A. Reljkovića Slavonski Brod	10.800.000		✓		
134	3.3.1.	Unaprijediti sustav obrazovanja usmjeren prema ostvarenju društvenog i gospodarskog razvoja kroz kraće i fleksibilne programe za razvoj vještina po mjeri poslodavaca	Grad Slavonski Brod	367.500				
135	3.2.4.	Osnivanje laboratorija za obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost pri Strojarskom fakultetu u Slavonskom Brodu	Strojarski fakultet Slavonski Brod	1.050.000			✓	
136	4.1.1.	Dogradnja IV. Kata zgrade Kirurgije za operacijske sale i Jedinicu intenzivnog liječenja	Opća bolnica "Dr. Josip Benčević" Slavonski Brod	20.000.000			✓	
137	4.1.1.	Dodatno ulaganje u objekt bolničke kuhinje, kao i nabava opreme za bolničku kuhinju prema zahtjevima HACCAP sustava	Opća bolnica Nova Gradiška	3.000.000				✓
138	4.1.1.	Uređenje postojeće infrastrukture bolnice	Opća bolnica Nova Gradiška	2.000.000				✓

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
139	4.1.1.	Elektro-instalacije s javnom rasvjetom	Opća bolnica Nova Gradiška	1.800.000				✓
140	4.1.1.	Izgradnja i opremanje praonice rublja	Opća bolnica Nova Gradiška	3.000.000				✓
141	4.1.1.	Adaptacija objekata Doma zdravlja na lokacijama Donji Andrijevići, Oprisavci, Vrpolje, Brodsko Vinogorje	Dom zdravlja Slavonski Brod	1.600.000				✓
142	4.1.1.	Izgradnja modularne plinske kotlovnice	Dom zdravlja Slavonski Brod	1.465.604		✓		
143	4.1.1.	Dogradnja aneksa zgrade Doma zdravlja u Borovskoj 7, Slavonski Brod za službu za zaštitu predškolske djece i dojenčadi	Dom zdravlja Slavonski Brod	2.000.000				✓
144	4.1.1.	Adaptacija zdravstvenog objekta Doma zdravlja u Novoj Gradiški	Dom zdravlja Nova Gradiška	500.000		✓		
145	4.1.1.	Adaptacija zdravstvenog objekta Doma zdravlja Nova Gradiška u općini Davor	Dom zdravlja Nova Gradiška	660.000			✓	
146	4.1.1.	Adaptacija zdravstvenog objekta Doma zdravlja Nova Gradiška u Okučanima	Dom zdravlja Nova Gradiška	830.000			✓	
147	4.1.1.	Uređenje i opremanje ortodontske ambulante pri Domu zdravlja Nova Gradiška	Dom zdravlja Nova Gradiška	370.000			✓	
148	4.1.1.	Unapređenje voznog parka Doma zdravlja Nova Gradiška	Dom zdravlja Nova Gradiška	1.000.000		✓		
149	4.1.1.	Nabavljanje medicinske i ostale tehničke opreme pri Domu zdravlja Nova Gradiška	Dom zdravlja Nova Gradiška	460.000		✓		
150	4.1.1.	Informatizacija Doma zdravlja Nova Gradiška	Dom zdravlja Nova Gradiška	600.000		✓		
151	4.1.1.	Regionalni centar za hitnu medicinu	Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb BPŽ	14.500.000				✓
152	4.1.1.	Bolnička poliklinika	Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb BPŽ	70.000.000			✓	
153	4.1.1.	Nadogradnja mikrobiološkog laboratorija u Slavonskom Brodu	Zavod za javno zdravstvo BPŽ	2.095.000				✓
154	4.1.1.	Izgradnja nove zgrade Zavoda za javno zdravstvo u Novoj Gradiški	Zavod za javno zdravstvo BPŽ	8.189.500				✓
155	4.1.1.	Adaptacija upravne zgrade Doma zdravlja u funkciji formiranja ginekološke ambulante	Dom zdravlja Nova Gradiška	500.000		✓		
156	4.1.1.	Nova bolnica - II. Etapa	Opća bolnica Nova Gradiška	150.000.000				✓

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
157	4.1.1.	Izgradnja, uređenje i opremanje pedijatrijske ambulante pri Domu zdravlja Nova Gradiška	Dom zdravlja Nova Gradiška	820.000				✓
158	4.1.1.	Adaptacija, uređenje i opremanje upravne zgrade Doma zdravlja Nova Gradiška	Dom zdravlja Nova Gradiška	745.000		✓		
159	4.1.2.	Nacionalni centar za liječenje endemske nefropatije	Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb BPŽ	14.000.000				✓
160	4.1.3.	Ugodna starost	Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb BPŽ	10.000.000				
161	4.2.2.	Adaptacija i nadogradnja zgrade Dječjeg vrtića "Radost" u Novoj Gradiški	Grad Nova Gradiška	3.681.000		✓		
162	4.2.2.	Obnova zgrade Dječjeg vrtića "Maslačak" u Novoj Gradiški	Grad Nova Gradiška	1.802.400		✓		
163	4.2.2.	Izgradnja OŠ i športske dvorane u Gornjoj Vrbi	Općina Gornja Vrba	16.000.000				✓
164	4.2.2.	Izgradnja školske športske dvorane u OŠ Vladimir Nazor Adžamovci	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	9.800.000		✓		
165	4.2.2.	Izgradnja dvodijelne školske sportske dvorane u OŠ Lj. Gaj Lužani	Općina Oriovac	5.000.000				✓
166	4.2.2.	Školska športska dvorana Sikirevci	Općina Sikirevci	3.000.000		✓		□
167	4.2.2.	Dogradnja OŠ Vladimir Nazor Adžamovci	Općina Rešetari	2.500.000		✓		
168	4.2.2.	Uređenje igraonice za djecu predškolskog uzrasta	Općina Stara Gradiška	500.000			✓	
169	4.2.2.	Izgradnja osmogodišnje škole	Općina Brodski Stupnik	8.000.000				✓
170	4.2.2.	Izgradnja objekta Gimnazije II. u Slavonskom Brodu	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	27.000.000			✓	
171	4.2.2.	Obnova zgrade Gimnazije u Novoj Gradiški	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	17.000.000			✓	
172	4.2.2.	Rekonstrukcija i dogradnja OŠ A. Šenoe Gundinci	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	10.000.000		✓		
173	4.2.2.	Rekonstrukcija i dogradnja OŠ A. Mihanović Nova Kapela	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	17.000.000		✓		
174	4.2.2.	Rekonstrukcija i dogradnja OŠ Okučani	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	24.000.000				✓

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
175	4.2.2.	Dogradnja škola i izgradnja školske športske dvorane Osnovne škole "Antun Mihanović", Mali Pariz - Slavonski Brod	Grad Slavonski Brod	7.350.000				
176	4.2.2.	Izgradnja manjih dječjih vrtića po perifernim mjesnim odborima	Grad Slavonski Brod	14.700.000				
177	4.2.2.	Izgradnja Osnovne škole u Vinogorju	Grad Slavonski Brod	9.555.000				
178	4.2.2.	Osnovna športska škola	Grad Slavonski Brod	10.290.000				
179	4.2.2.	Dogradnja škola i izgradnja školske športske dvorane Osnovne škole "Hugo Badalić", Jelas - Slavonski Brod	Grad Slavonski Brod	7.350.000				
180	4.2.2.	Izgradnja Područne Osnovne škole „Blaž Tadijanović“ sa športskom dvoranom	Grad Slavonski Brod	7.350.000				
181	4.2.2.	Izgradnja objekta školske športske dvorane Gimnazije u Novoj Gradiški	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	12.000.000				✓
182	4.2.2.	Izgradnja objekta školske športske dvorane za potrebe Ekonomsko-birotehničke škole i Gimnazije II. u Slavonskom Brodu	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	16.000.000			✓	
183	4.2.2.	Osnovna škola Ruščica sa školskom sportskom dvoranom i školskim sportskim igralištima	Općina Klakar	18.000.000		✓		
184	4.2.2.	Izgradnja dječjeg vrtića u Garčinu	Općina Garčin	3.500.000			✓	
185	4.2.2.	Izgradnja školske dvorane OŠ Markovac Vrbova	Općina Staro Petrovo Selo	7.000.000		✓		
186	4.2.2.	Športska - školska dvorana uz OŠ Dragalić	Općina Dragalić	7.500.000	✓			
187	4.2.2.	Izgradnja Srednjoškolskog centra Slavonski Šamac	Općina Slavonski Šamac	15.000.000				✓
188	4.2.3.	Izgradnja veleučilišnog kampusa u Slavonskom Brodu	Veleučilište u Slavonskom Brodu	50.000.000				
189	4.2.3.	Dom za učenike srednjih škola u Novoj Gradiški	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	16.500.000				✓
190	4.2.3.	Dom za učenike srednjih škola u Slavonskom Brodu	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	23.000.000				✓
191	4.2.3.	Povećanje kapaciteta Studentskog centra u Slavonskom Brodu	Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu BPŽ	30.000.000				✓
192	4.2.4.	Adaptacija i rekonstrukcija Gradskog muzeja Nova	Grad Nova Gradiška	15.500.000	✓			

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
		Gradiška						
193	4.2.4.	Arheološko istraživanje Galova - najstarijeg naselja u kontinentalnoj Hrvatskoj i njezina eksploatacija za kulturni i avanturistički turizam	Grad Slavonski Brod	3.675.000				
194	4.2.4.	Rekonstrukcija zgrade "Stare škole" za potrebe knjižnice, čitaonice i igraonice	Općina Brodski Stupnik	2.200.000		✓		
195	4.2.4.	Muzej prijevoznih sredstava (kopneni, vodeni, zračni prijevoz)	Grad Slavonski Brod	7.350.000				
196	4.2.4.	Muzej tamburice i dvorana za vježbanje unutar Tvrđave Brod	Grad Slavonski Brod	5.880.000				
197	4.2.4.	Podizanje BRODFEST-a na višu razinu ciljajući na dostignuće nacionalnog značaja	Grad Slavonski Brod	294.000				
198	4.2.4.	Podizanje BRODSKOG KOLA na višu razinu ciljajući na dostignuće nacionalnog značaja	Grad Slavonski Brod	220.500				
199	4.2.4.	Uređenje Kuće Brlićevih	Grad Slavonski Brod	2.940.000				
200	4.2.4.	Susreti profesionalnih kazališta srednje i jugoistočne Europe	Grad Slavonski Brod	294.000				
201	4.2.4.	Brodске orguljaške večeri	Grad Slavonski Brod	73.500				
202	4.2.4.	Unapređenje manifestacije „Dani plesa – u čast Mii Čorak Slavenskoj“ te njeno pretvaranje u manifestaciju regionalnog značaja	Grad Slavonski Brod	44.100				
203	4.2.4.	Revitalizacija Tvrđave Brod	Grad Slavonski Brod	147.000.000				
204	4.2.4.	Rekonstrukcija i nadogradnja Muzeja vojne krajine	Grad Slavonski Brod	5.145.000				
205	4.2.4.	Svijet tehnike u svijetu bajki - organiziranje radionica za djecu iz grada, ali i za posjetitelje izvan grada tokom Svijeta bajki Ivane Brlić Mažuranić	Grad Slavonski Brod	36.750				
206	4.2.4.	Tematski park Ivane Brlić Mažuranić	Grad Slavonski Brod	1.470.000				
207	4.2.4.	Nacionalni kongres bajki	Grad Slavonski Brod	73.500				
208	4.2.4.	Uređenje kazamata i unapređenje programa živuće povijesti u Tvrđavi Brod	Grad Slavonski Brod	294.000				

Redni broj	Mjera ŽRS	Naziv projekta	Izvršitelj aktivnosti	Vrijednost projekta HRK	Stupanj razvoja projekta			
					U tijeku	Pripremljen	U tijeku je priprema	Prijedlog
209	4.2.4.	Unapređenje manifestacije "U svijetu bajki Ivane Brlić Mažuranić" te njeno pretvaranje u manifestaciju nacionalnog značaja	Grad Slavonski Brod	73.500				
210	4.2.4.	Rekonstrukcija i dogradnja Muzeja broskog posavlja	Muzej broskog posavlja	16.000.000		✓		
211	4.2.4.	Uređenje Hrvatskog doma te eksploatacija prostorija za kino, kazalište i poslovne prostore	Grad Slavonski Brod	514.500				
212	4.2.4.	Uređenje Spomen doma Dragutin Tadijanović	Grad Slavonski Brod	514.500				
213	4.2.4.	Uređenje starog kina "Apollo" i njegova prenamjena u Centar mladih	Grad Slavonski Brod	514.500				
214	4.2.4.	Revitalizacija zdenca Markovac	Općina Staro Petrovo Selo	1.000.000				✓
215	4.2.4.	Adaptacija Župne crkve Sv. Antuna Padovanskog, zaštićenog spomenika I. Kategorije	Općina Staro Petrovo Selo	3.000.000	✓			
216	4.2.4.	Izgradnja muzeja kulture na području Općine Rešetari	Općina Rešetari	2.000.000			✓	
217	4.2.5.	Izgradnja sportskog asfaltiranog igrališta u Cagama	Općina Okučani	200.000				✓
218	4.2.5.	Izgradnja športskog centra	Općina Okučani	2.000.000		✓		
219	4.2.5.	Izgradnja zatvorenih bazena	Grad Slavonski Brod	73.500.000				
220	4.3.1.	Suradnja civilnog sektora LAG-a Posavina s jedinicama lokalne uprave i samouprave u Brodsko-posavskoj županiji	LAG Posavina	210.000			✓	
221	4.3.1.	Kampanja „Javno zagovaranje i promocija organizacija civilnog društva“	Udruga Brod	200.000				✓
222	4.3.2.	Razvoj informativnog centra za potporu udrugama u LAG-u „Posavina“	LAG Posavina	350.000		✓		
223	4.3.2.	Poboljšanje kvaliteta usluga u civilnom društvu kroz IT tehnologije	Udruga Brod	400.000				✓
224	4.3.4.	Mjesec volontera u LAG-u „Posavina“	LAG Posavina	450.000		✓		

9.5. Financijski plan

Financijski plan Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije sadrži okvirni pregled i alokaciju planiranih financijskih sredstava po ciljevima, prioritetima i mjerama Županijske razvojne strategije, s izvorima financijskih sredstava.

Financijski plan Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije usklađivat će jednom godišnje s Planom razvojnih programa koji donosi Brodsko-posavska županija, a u kojemu su iskazani rashodi proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave vezani uz provođenje investicija, davanje kapitalnih pomoći i donacija, odnosno s prijedlogom proračuna Brodsko-posavske županije.

U procesu godišnjeg usklađivanja Financijskog plana Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije, Brodsko-posavska županija surađivat će s jedinicama lokalne samouprave, državnom upravom te svim ostalim potencijalnim izvorima financiranja aktivnosti Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije.

Mjera	Ukupna potrebna sredstva (HRK)	Planirana sredstva 2011. – 2013. (HRK)	Izvori financiranja			Razdoblje provedbe
			Vlastita sredstva	Nacionalna sredstva	EU sredstva	
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom kontinuiranom povećanju zaposlenosti	2.869.746.428	747.795.428	88.123.461	482.278.658	177.393.309	
PRIORITET 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja	5.470.000	5.470.000	1.685.000	0	3.785.000	
Mjera 1.1.1.: Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta Županijske razvojne agencije BPŽ	2.000.000	2.000.000	300.000		1.700.000	2011. – 2013.
Mjera 1.1.2.: Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta razvojnih agencija gradova Slavonski Brod i Nova Gradiška	1.000.000	1.000.000	150.000		850.000	2011. – 2013.
Mjera 1.1.3.: Unapređenje kapaciteta lokalne i regionalne samouprave	1.470.000	1.470.000	735.000		735.000	2011. – 2013.
Mjera 1.1.4.: Umrežavanje županijskih potpornih institucija u cilju privlačenja ulaganja	1.000.000	1.000.000	500.000		500.000	2011. – 2013.
PRIORITET 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki	202.700.000	16.700.000	3.700.000	1.500.000	11.500.000	2011. – 2013.
Mjera 1.2.1.: Poticanje razvoja brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika	2.000.000	2.000.000	400.000		1.600.000	2011. – 2013.
Mjera 1.2.2.: Poticanje poduzetnika koji koriste nove tehnologije i razvijaju inovacije	199.000.000	13.000.000	3.000.000	1.500.000	8.500.000	2011. – 2013.
Mjera 1.2.3.: Cjeloživotno obrazovanje poduzetnika	500.000	500.000	100.000		400.000	2011. – 2013.
Mjera 1.2.4.: Povećanje izvoza osnivanjem izvoznih klastera	1.200.000	1.200.000	200.000		1.000.000	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Aktivnosti za privlačenje investitora iz RH i inozemstva	2.735.000	2.735.000	1.035.000	0	1.700.000	2011. – 2013.
Mjera 1.3.1.: Brandiranje županije i promocija gospodarskih potencijala i mogućnosti ulaganja u županiju	735.000	735.000	735.000			2011. – 2013.
Mjera 1.3.2.: Davanje potpora i olakšica za domaće i inozemne investitore	2.000.000	2.000.000	300.000		1.700.000	2011. – 2013.

Mjera	Ukupna potrebna sredstva (HRK)	Planirana sredstva 2011. – 2013. (HRK)	Izvori financiranja			Razdoblje provedbe
			Vlastita sredstva	Nacionalna sredstva	EU sredstva	
PRIORITET 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike	2.323.170.928	599.974.928	42.268.961	443.280.058	114.425.909	2011. – 2013.
Mjera 1.4.1.: Razvoj poduzetničkih zona i logističko-distribucijskih centara u blizini važnih geostrateških prometnih pravaca	167.696.928	90.696.928	22.155.161	30.365.858	38.175.909	2011. – 2013.
Mjera 1.4.2.: Izgradnja novih i poboljšanje stanja postojećih prometnica	666.424.000	364.278.000	20.113.800	344.164.200		2011. – 2013.
Mjera 1.4.3.: Izgradnja riječnih luka i razvoj riječnog prometa	1.489.050.000	145.000.000		68.750.000	76.250.000	2011. – 2013.
PRIORITET 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma	324.212.000	116.907.000	38.005.550	36.619.050	42.282.400	2011. – 2013.
Mjera 1.5.1.: Unapređenje prerađivačke industrije Oslonjene na primarnu poljoprivrednu proizvodnju i šumarstvo	53.850.000	53.850.000	5.590.000	19.850.000	28.410.000	2011. – 2013.
Mjera 1.5.2.: Jačanje metaloprerađivačke industrije	54.800.000	16.800.000	13.840.000	2.960.000		2011. – 2013.
Mjera 1.5.3.: Povećanje obradivih površina i Unapređenje strukture poljoprivredne proizvodnje						2011. – 2013.
Mjera 1.5.4.: Razvoj selektivnih oblika turizma s posebnim naglaskom na ruralni, kongresni, tranzitni i lovni turizam	215.562.000	46.257.000	18.575.550	13.809.050	13.872.400	2011. – 2013.
Mjera 1.5.5.: Poticanje udruživanja poduzetnika						2011. – 2013.
PRIORITET 6: Poticanje razvoja obrtništva	11.458.500	6.008.500	1.428.950	879.550	3.700.000	2011. – 2013.
Mjera 1.6.1.: Razvoj cjelovitog sustava financiranja obrtništva (kredit i potpore)	2.000.000	2.000.000	300.000		1.700.000	2011. – 2013.
Mjera 1.6.2.: Edukacija u obrtništvu	500.000	500.000	100.000		400.000	2011. – 2013.
Mjera 1.6.3.: Promidžba obrtništva	441.000	441.000	308.700	132.300		2011. – 2013.
Mjera 1.6.4.: Zaštita i poticanje tradicijskih i umjetničkih obrta						2011. – 2013.

Mjera	Ukupna potrebna sredstva (HRK)	Planirana sredstva 2011. – 2013. (HRK)	Izvori financiranja			Razdoblje provedbe
			Vlastita sredstva	Nacionalna sredstva	EU sredstva	
STRATEŠKI CILJ 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelj održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti	3.925.560.000	822.127.820	64.881.092	270.705.928	486.540.800	2011. – 2013.
PRIORITET 1: Komunalna i energetska infrastruktura	1.591.778.000	664.115.820	49.794.092	219.027.928	395.293.800	2011. – 2013.
Mjera 2.1.1.: Pokrivanje županije javnim vodoopskrbnim i odvodnim sustavom	934.578.000	206.915.820	15.234.092	76.627.928	115.053.800	2011. – 2013.
Mjera 2.1.2.: Pokrivanje županije plinskom mrežom						2011. – 2013.
Mjera 2.1.3.: Razminiranje područja županije	320.000.000	120.000.000		20.000.000	100.000.000	2011. – 2013.
Mjera 2.1.4.: Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama	116.800.000	116.800.000	17.520.000	40.880.000	58.400.000	2011. – 2013.
Mjera 2.1.5.: Sustavi navodnjavanja i uređenje detaljne kanalske mreže	220.400.000	220.400.000	17.040.000	81.520.000	121.840.000	2011. – 2013.
Mjera 2.1.6.: Širenje toplinske mreže						2011. – 2013.
PRIORITET 2: Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost	2.322.820.000	150.600.000	14.632.000	48.788.000	87.180.000	2011. – 2013.
Mjera 2.2.1.: Postizanje veće energetske učinkovitosti	2.219.000.000	127.600.000	6.632.000	42.788.000	78.180.000	2011. – 2013.
Mjera 2.2.2.: Korištenje obnovljivih izvora u proizvodnji energije	103.820.000	23.000.000	8.000.000	6.000.000	9.000.000	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Ruralni razvoj	7.575.000	6.000.000	150.000	1.900.000	3.950.000	2011. – 2013.
Mjera 2.3.1.: Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti	5.000.000	5.000.000	50.000	1.700.000	3.250.000	2011. – 2013.
Mjera 2.3.2.: Unapređenje kvalitete života u ruralnom području						2011. – 2013.
Mjera 2.3.3.: Poticanje udruživanja poljoprivrednika (zadruga, klasteri, LAG-ovi)	2.575.000	1.000.000	100.000	200.000	700.000	2011. – 2013.
PRIORITET 4: Očuvanje biološke raznolikosti	3.387.000	1.412.000	305.000	990.000	117.000	2011. – 2013.

Mjera	Ukupna potrebna sredstva (HRK)	Planirana sredstva 2011. – 2013. (HRK)	Izvori financiranja			Razdoblje provedbe
			Vlastita sredstva	Nacionalna sredstva	EU sredstva	
Mjera 2.4.1.: Podizanje ekološke svijesti	887.000	512.000	115.000	360.000	37.000	2011. – 2013.
Mjera 2.4.2.: Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom	2.000.000	400.000	160.000	160.000	80.000	2011. – 2013.
Mjera 2.4.3.: Poticanje aktivnosti održivog Gospodarenja u skladu s kapacitetom zaštićenih Područja i ekološke mreže	500.000	500.000	30.000	470.000		2011. – 2013.
STRATEŠKI CILJ 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva	65.495.000	65.495.000	6.694.100	4.593.500	54.207.400	2011. – 2013.
PRIORITET 1: Praćenje potreba tržišta rada	36.777.500	36.777.500	3.611.600	3.273.500	29.892.400	2011. – 2013.
Mjera 3.1.1.: Razvoj mreže srednjih škola i Transformacija strukovnog obrazovanja u skladu s novim Zakonom o strukovnom obrazovanju	32.000.000	32.000.000	3.200.000	3.200.000	25.600.000	2011. – 2013.
Mjera 3.1.2.: Prilagodba novih programa i upisnih kvota potrebama gospodarstva i interesima učenika	4.777.500	4.777.500	411.600	73.500	4.292.400	2011. – 2013.
Mjera 3.1.3.: Uvođenje posebnih programa za djecu s teškoćama u razvoju						2011. – 2013.
PRIORITET 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom	28.350.000	28.350.000	3.082.500	1.320.000	23.947.500	2011. – 2013.
Mjera 3.2.1.: Razvoj centara izvrsnosti	27.300.000	27.300.000	3.030.000	1.320.000	22.950.000	2011. – 2013.
Mjera 3.2.2.: Razvoj novih programa i sustava vrednovanja						2011. – 2013.
Mjera 3.2.3.: Ostvarivanje programa prekogranične suradnje						2011. – 2013.
Mjera 3.2.4.: Znanstveno-istraživački rad	1.050.000	1.050.000	52.500		997.500	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom	367.500	367.500	0	0	367.500	2011. – 2013.
Mjera 3.3.1.: Razvoj sustava i programa cjeloživotnog obrazovanja sukladno potrebama gospodarstva	367.500	367.500			367.500	2011. – 2013.

Mjera	Ukupna potrebna sredstva (HRK)	Planirana sredstva 2011. – 2013. (HRK)	Izvori financiranja			Razdoblje provedbe
			Vlastita sredstva	Nacionalna sredstva	EU sredstva	
Mjera 3.3.2.: Kontinuirano usavršavanje djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja						2011. – 2013.
Mjera 3.3.3.: Prekvalifikacijama i dokvalifikacijom osigurati dovoljan broj radnika za pojedina zanimanja						2011. – 2013.
STRATEŠKI CILJ 4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina	1.004.180.854	813.206.354	90.484.885	174.117.696	548.603.773	2011. – 2013.
PRIORITET 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	310.135.104	310.135.104	53.750.605	120.216.696	136.167.803	2011. – 2013.
Mjera 4.1.1.: Unapređenje infrastrukture, informatičke tehnologije i opreme zdravstvenih institucija	286.135.104	286.135.104	51.350.605	113.016.696	121.767.803	2011. – 2013.
Mjera 4.1.2.: Unapređenje zdravlja stanovništva i zaštita zdravlja ljudi od djelovanja štetnih čimbenika okoliša	14.000.000	14.000.000	1.400.000	4.200.000	8.400.000	2011. – 2013.
Mjera 4.1.3.: Programi socijalne skrbi	10.000.000	10.000.000	1.000.000	3.000.000	6.000.000	2011. – 2013.
Mjera 4.1.4.: Izrada i provedba programa socijalne i gospodarske uključenosti te programa pomoći socijalno osjetljivim skupinama						2011. – 2013.
PRIORITET 2: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	692.185.750	446.211.250	36.278.780	53.616.500	356.315.970	2011. – 2013.
Mjera 4.2.1.: Poboljšanje javnog prijevoza u županiji						2011. – 2013.
Mjera 4.2.2.: Stvaranje približno jednakih uvjeta za školovanje na području cijele Županije	280.878.400	280.878.400	20.771.920	20.876.110	239.230.370	2011. – 2013.
Mjera 4.2.3.: Unapređenje učeničkog i studentskog standarda	119.500.000	119.500.000	7.500.000	11.950.000	155.050.000	2011. – 2013.
Mjera 4.2.4.: Zaštita kulturne baštine i ulaganje u razvoj kulturnih institucija i programa	216.107.350	43.632.850	7.986.860	20.690.390	14.955.600	2011. – 2013.
Mjera 4.2.5. Ulaganja u sportsku infrastrukturu i potpora razvoju sporta	75.700.000	2.200.000	20.000	100.000	2.080.000	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1.860.000	1.860.000	455.500	284.500	1.120.000	2011. – 2013.

Mjera	Ukupna potrebna sredstva (HRK)	Planirana sredstva 2011. – 2013. (HRK)	Izvori financiranja			Razdoblje provedbe
			Vlastita sredstva	Nacionalna sredstva	EU sredstva	
Mjera 4.3.1.: Promocija civilnog sektora i jačanje uloge civilnog društva	410.000	410.000	103.000	42.000	265.000	2011. – 2013.
Mjera 4.3.2.: Potpora projektima organizacije civilnog društva	750.000	750.000	167.500	52.500	530.000	2011. – 2013.
Mjera 4.3.3.: Umrežavanja organizacija civilnog društva te poticanje međuregionalne i međudržavne suradnje civilnog sektora	250.000	250.000	50.000	100.000	100.000	2011. – 2013.
Mjera 4.3.4.: Poticanje volonterstva	450.000	450.000	135.000	90.000	225.000	2011. – 2013.
SVEUKUPNO:	7.864.982.282	2.393.624.602	250.183.538	931.695.782	1.211.745.282	

10. PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

10.1. Praćenje i vrednovanje

Sustavno praćenje i vrednovanje provedbe ŽRS omogućit će transparentnu i učinkovitu provedbu strategije. Pri ocjeni učinkovitosti provedbe Strategije analizira se i vrednuje:

- opravdanost- utvrđivanje potrebe postojanja ŽRS-a;
- relevantnost- kvaliteta i potpunost informacija sadržanih u ŽRS-u u odnosu na trenutno
- stanje u Županiji;
- dosljednost ciljeva, prioriteta i mjera- njihova međusobna usklađenost i usklađenost sa
- strategijama i programima više razine;
- ostvarenje ciljeva, prioriteta i mjera, te efikasnost u korištenju dostupnih resursa Županije;

Praćenje provedbe omogućuje akumulaciju novog znanja, odnosno unaprjeđenje razumijevanja o tome što na koji način funkcionira i u kojim uvjetima, te kako poboljšati učinke različitih mjera i programa.

Sukladno Pravilniku o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja Županijskih razvojnih strategija (NN 53/10), Županija prati sljedeće osnovne skupine pokazatelja:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera,
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj, učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava,
- ostvarenje prema utvrđenom financijskom okviru,
- sudjelovanje i doprinos partnerstva.
- učinkovitost rukovođenja i organizacije provedbe,
- vidljivost ŽRS-a u javnosti županije i jedinica lokalne samouprave s područja županije.

Županija podnosi godišnje izvješće Ministarstvu o rezultatima provedbe ŽRS-a najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu. Praćenje provedbe ŽRS-a se obavlja kontinuirano tijekom čitavog razdoblja provedbe, a o rezultatima provedbe najmanje jednom godišnje izvješćuje se Županijsko partnersko vijeće.

Stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera te ostvareni rezultati i učinci na razvoj, učinkovitost i uspješnost vrednovat će se sukladno pokazateljima ostvarenosti pojedinih ciljeva, prioriteta i mjera i načinima praćenja provedbe čiji je detaljan prikaz dan u Tablici 92.

Tablica 92. Pokazatelji i načini praćenja provedbe ciljeva, prioriteta i mjera ŽRS

Cilj / Prioritet/ Mjera	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom kontinuiranom povećanju zaposlenosti	• Rast investicija u Brodsko-posavsku županiju • Rast izvoza • Smanjenje nezaposlenosti • Rast indeksa regionalne konkurentnosti Brodsko-posavske županije	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 1: Razvoj institucija za potporu poduzetništvu i privlačenje ulaganja	• Ustrojen centar za investitore • Rast investicija u Brodsko-posavsku županiju • Formiranje klastera razvojnih agencija i inkubatora	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.1.1.: Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta Županijske razvojne agencije BPŽ	• Broj organiziranih studijskih putovanja • Broj osoba koje su sudjelovale u studijskim putovanjima • Broj organiziranih stručnih seminara • Broj polaznika stručnih seminara • Broj organiziranih radionica i seminara • Broj polaznika radionica i seminara • Broj novozaposlenih stručnjaka • Promijenjen poslovni prostor	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.1.2.: Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta razvojnih agencija gradova Slavonski Brod i Nova Gradiška	• Broj organiziranih studijskih putovanja • Broj osoba koje su sudjelovale u studijskim putovanjima • Broj organiziranih stručnih seminara • Broj polaznika stručnih seminara • Broj organiziranih radionica i seminara • Broj polaznika radionica i seminara	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.1.3.: Unapređenje kapaciteta lokalne i regionalne samouprave	• Broj organiziranih studijskih putovanja • Broj osoba koje su sudjelovale u studijskim putovanjima • Broj organiziranih stručnih seminara • Broj polaznika stručnih seminara • Broj organiziranih radionica i seminara • Broj polaznika radionica i seminara	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.1.4.: Umrežavanje županijskih potpornih institucija u cilju privlačenja ulaganja	• Pri CTR-u ustrojen One-stop-shop • Formirana GIS baza ulagačkih mogućnosti • Broj potencijalnih ulagača kojima su predstavljene mogućnosti ulaganja • Broj potencijalnih ulagača koji su zatražili detaljnije informacije za	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	ulaganja • Broj novih ulagača u BPŽ i rast ulaganja u BPŽ • Formiran klaster razvojnih agencija i inkubatora		
PRIORITET 2: Poticanje konkurentnosti i izvoza postojećih tvrtki	• Rast izvoza za 7% • Osnovan minimalno 1 izvozni klaster	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.2.1.: Poticanje razvoja brzorastućih i izvozno orijentiranih poduzetnika	• Broj nastupa na sajmovima u inozemstvu • Broj održanih edukacija i broj osoba koje su prošle edukaciju • Broj novih izvozno orijentiranih poduzetnika • % povećanja izvoza • % smanjenje nezaposlenosti	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.2.2.: Poticanje poduzetnika koji koriste nove tehnologije i razvijaju inovacije	• Broj patentnih prijava • Broj zajedničkih projekata znanosti i industrije • % povećanja izvoza • % rasta indeksa regionalne konkurentnosti BPŽ • Broj novo zaposlenih visokoobrazovanih osoba • Broj izgrađenih i funkcionalnih objekata tehnološke infrastrukture	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.2.3.: Cjeloživotno obrazovanje poduzetnika	• Broj novih obrazovnih programa i njihovih polaznika • Broj polaznika novog smjera agro-turističkog voditelja pri Veleučilištu koji su uspješno završili edukaciju • Donošenje i revidiranje akcijskog plana LPZ prema potrebama gospodarstva (Studija potreba gospodarstva za radnom snagom)	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.2.4.: Povećanje izvoza osnivanjem izvoznih klastera	• Broj novoosnovanih izvoznih klastera • Broj izrađenih sektorskih studija • % povećanja izvoza	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Aktivnosti za privlačenje investitora iz RH i inozemstva	• Izrađen i promoviran vizualni identitet Brodsko-posavske županije • Razvijen sustav privlačenja investicija	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.3.1.: Brendiranje županije i promocija gospodarskih potencijala i mogućnosti ulaganja u županiju	• Broj posjeta web stranici sa relevantnim informacijama za ulagače • Izrađen i promoviran jedinstveni vizualni identitet BPŽ • Broj provedenih promotivnih kampanja • Broj organiziranih posjeta domaćim i stranim sajmovima za privlačenje investicija • Status projekata ICPR i izrade novog Poslovnog vodiča	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	% povećanja domaćih investicija i% povećanja stranih investicija		
Mjera 1.3.2.: Davanje potpora i olakšica za domaće i inozemne investitore	% rasta domaćih ulaganja u BPŽ % rasta stranih ulaganja u BPŽ	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 4: Gospodarska i prometna infrastruktura kao preduvjet razvoja sektora distribucije i logistike	Osnovan logističko-distributivni centar Rast broja poduzetnika i OPG-a Smanjenje nezaposlenosti	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.4.1.: Razvoj poduzetničkih zona i logističko-distribucijskih centara u blizini važnih geostrateških prometnih pravaca	- Površina (m²) obnovljene i izgrađene poduzetničke infrastrukture - Broj novih logističko-distributivnih centara - Broj novoosnovanih poduzetnika i poljoprivrednih gospodarstava % povećanja zaposlenosti	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.4.2.: Izgradnja novih i poboljšanje stanja postojećih prometnica	Dužina (km) izgrađene i obnovljene prometne infrastrukture	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.4.3.: Izgradnja riječnih luka i razvoj riječnog prometa	- Dužina (km) obnovljenih plovničkih putova % obnovljene postojeće lučke infrastrukture - Izgrađenost nove lučke infrastrukture - Broj izgrađenih lučkih terminala - Izgrađenost višenamjenskog kanala Dunav - Sava	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 5: Poticanje razvoja prerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma	Rast broja poduzetnika u prerađivačkoj industriji, poljoprivredi i turizmu Rast produktivnosti Osnovana minimalno 2 LAG-a Pravna i katastarska usklađenost poljoprivrednih zemljišta sa stvarnim stanjem Smanjenje nezaposlenosti	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.5.1.: Unapređenje prerađivačke industrije Oslonjene na primarnu poljoprivrednu proizvodnju i šumarstvo	- Broj poduzetnika koji je završio edukacijske programe - Površina (m²) obnovljenih i novo-izgrađenih objekata - Površina (m²) postojeće infrastrukture prilagođene kriterijima EU % povećanja produktivnosti prerađivačke industrije	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
Mjera 1.5.2.: Jačanje metaloprerađivačke industrije	• Broj educiranih poduzetnika o novim tehnologijama i svjetskim trendovima u metaloprerađivačkoj industriji • Broj novih razvijenih proizvoda • % povećanja produktivnosti metaloprerađivačke industrije	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.5.3.: Povećanje obradivih površina i Unapređenje strukture poljoprivredne proizvodnje	• Povećanje prosječne površine (m²) poljoprivrednih obradivih površina na gospodarstvima • Broj poljoprivrednika koji su upoznati s postupcima za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na poljoprivrednim zemljištima • % povećanje iskorištenja poljoprivrednih zemljišta • Površina (m²) zemljišta koja su pravno i katastarski usklađene sa stvarnim stanjem	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.5.4.: Razvoj selektivnih oblika turizma s posebnim naglaskom na ruralni, kongresni, tranzitni i lovni turizam	• Broj subjekata u turističkom sektoru • Broj turističkih dionika koji su sudjelovali na sajmovima • Broj osoba koje su završile program Veleučilišta za agro-turističkog voditelja • Broj novih turističkih atrakcija uključenih u jedinstvenu ponudu • Povećanje broja turističkih dolazaka i noćenja u BPŽ	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.5.5.: Poticanje udruživanja poduzetnika	• Broj osnovanih LAG-ova • Broj educiranih osoba zaposlenih na poslovima upravljanja LAG-ovima • Broj poduzetnika informiranih o prednostima udruživanja i mogućnostima financiranja • Broj novih inicijativa za udruživanje poduzetnika • Povećan broj inicijativa za različite oblike udruživanja poduzetnika • Broj novih udruženja poduzetnika (udruge, zadruge, klasteri, zajednički pothvati i sl.)	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 6: Poticanje razvoja obrtništva	• Rast broja obrtnika • Osnovan Centar obrtničkih trgovina • Povećan broj tradicijskih i deficitarnih zanimanja • Povećan broj stručno osposobljenih obrtnika za tradicijska i deficitarna zanimanja • Smanjenje nezaposlenosti	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.6.1.: Razvoj cjelovitog sustava financiranja obrtništva (kredit i potpore)	• Financijska sredstva osigurana za kredite obrtnicima • Broj sufinanciranih poslovnih planova • Broj novih obrtnika	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	• Broj zaposlenih u obrtništvu		
Mjera 1.6.2.: Edukacija u obrtništvu	• Broj posjeta na web stranici (bazi) obrtnika • Broj obrtnika - korisnika e-poslovanja • Ažuriran vodič za obrtnike • Broj obrtnika koji su pohađali seminare • Broj novih obrta u Brodsko-posavskoj županiji	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.6.3.: Promidžba obrtništva	• Broj obrtnika koji je sudjelovao na inozemnim i domaćim sajmovima • Broj sajмова na kojima su organizirano sudjelovali obrtnici BPŽ • Broj organiziranih medijskih nastupa obrtnika s područja BPŽ	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 1.6.4.: Zaštita i poticanje tradicijskih i umjetničkih obrta	• Broj tradicijskih i umjetničkih obrta • Broj tradicijskih i umjetničkih obrta uvrštenih u turističku ponudu BPŽ • Osnivanje Centra obrtničkih trgovina • Broj održanih edukacija i radionica • Broj polaznika edukacija i radionica	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
STRATEŠKI CILJ 2: Zaštita prirode i okoliša kao temelj održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti	• Razvijena komunalna i energetska infrastruktura • Razminirane površine u županiji • Povećana energetska efikasnost • Razvoj poljoprivrede • Razvoj sustava očuvanja i zaštite prirode i okoliša	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 1: Komunalna i energetska infrastruktura	• Pokrivenost županije vodoopskrbnim sustavom, plinskom i toplinskom mrežom • Izgrađen županijski centar za gospodarenje otpadom • Razminiranost površina u županiji • Povećanje površina pod sustavom navodnjavanja	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.1.1.: Pokrivanje županije javnim vodoopskrbnim i odvodnim sustavom	• % pokrivenosti područja županije vodoopskrbnim sustavom; • % povećanja pokrivena sustavom javne odvodnje područja županije • broj novih priključaka	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.1.2.: Pokrivanje županije plinskom mrežom	• Izrada projektne dokumentacije • Implementacija novih projekata • Modernizacija i obnova plinske mreže	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.1.3.: Razminiranje područja županije	• % smanjenja miniranih površina • % smanjenja površina pod sumnjom opasnosti od mina	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
		• Redovno izvještavanje	
Mjera 2.1.4.: Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama	• Izgrađenost županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama • Broj saniranih „divljih“ odlagališta • Površina saniranog otpadom onečišćenog tla	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.1.5.: Sustavi navodnjavanja i uređenje detaljne kanalske mreže	• % površina koje se navodnjavaju u odnosu na sve poljoprivredne površine u Brodsko-posavskoj županiji • Dužina (km) očišćenih i održavanih kanala III i IV reda	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.1.6.: Širenje toplinske mreže	• % proširenja toplinske mreže • Broj novih priključaka na toplinsku mrežu	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 2: Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost	• Povećana ušteda energije • Povećana proizvodnja energije • Povećana proizvodnja i potrošnja energije iz obnovljivih izvora	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.2.1.: Postizanje veće energetske učinkovitosti	• % povećanja ušteda energije • % povećanje proizvodnje energije	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.2.2.: Korištenje obnovljivih izvora u proizvodnji energije	• Izrađenost analize potreba i mogućnosti korištenja OIE • Izrađenost strategije OIE • % povećanje proizvodnje energije iz OIE • % povećanja korištenja energije iz OIE	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Ruralni razvoj	• Rast broja poljoprivredno-poduzetničkih projekata • Diversifikacija poljoprivredne proizvodnje • Razvoj komunalne, obrazovne, sportske i kulturne infrastrukture u ruralnim područjima		2011. – 2013.
Mjera 2.3.1.: Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti	• Broj novih poljoprivredno-poduzetničkih projekata	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.3.2.: Unapređenje kvalitete života u ruralnom području	• Dužina (km) izgrađene komunalne infrastrukture u ruralnim područjima • Dužina (km) obnovljene komunalne infrastrukture u ruralnim područjima • Broj novih odgojno-obrazovnih, sportsko-rekreacijskih i kulturnih sadržaja i aktivnosti	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
Mjera 2.3.3.: Poticanje udruživanja poljoprivrednika (zadruge, klasteri, LAG-ovi)	• Broj novih poljoprivrednih udruženja • Broj novo-učlanjenih poljoprivrednika u udruženja	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 4: Očuvanje biološke raznolikosti	• Razvijena ekološka svijest stanovništva • Razvijen sustav upravljanja zaštićenim područjima • Rast broja projekata koji doprinose očuvanju zaštićenih područja i ekološkom mrežom	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.4.1.: Podizanje ekološke svijesti	• Broj osoba koje su pohađale edukacijske programe • Broj osoba koje su sudjelovale u ekološkim aktivnostima	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.4.2.: Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom	• Broj popisanih zaštićenih vrsta biljaka, životinja i geografskih područja • Broj novo-zaštićenih vrsta	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 2.4.3.: Poticanje aktivnosti održivog gospodarenja u skladu s kapacitetom zaštićenih područja i ekološke mreže	• Broj informiranih dionika • Broj razvijenih mjera koje doprinose očuvanju zaštićenih područja i ekološke mreže • Broj osoba educiranih za pripremu i implementaciju projekata financiranih od strane EU	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
STRATEŠKI CILJ 3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva	• Usklađenost obrazovnog sustava sa potrebama gospodarstva i interesima učenika • Rast broja zajedničkih projekata znanosti i industrije • Smanjenje nezaposlenosti		2011. – 2013.
PRIORITET 1: Praćenje potreba tržišta rada	• Usklađenost obrazovnog sustava sa potrebama gospodarstva i interesima učenika		2011. – 2013.
Mjera 3.1.1.: Razvoj mreže srednjih škola i Transformacija strukovnog obrazovanja u skladu s novim Zakonom o strukovnom obrazovanju	• Stupanj razvoja mreže srednjih škola • Stupanj usklađenosti strukovnog obrazovanja sa Zakonom o strukovnom obrazovanju	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.1.2.: Prilagodba novih programa i upisnih kvota potrebama gospodarstva i interesima učenika	• Definiranje potreba gospodarstva za radnom snagom • Definiranje interesa učenika srednjih škola • Dostupnost usluga profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja • Razvoj i provođenje novih obrazovnih programa • Usklađenost obrazovnog sustava sa potrebama gospodarstva i interesima učenika	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.1.3.: Uvođenje posebnih programa za djecu s teškoćama u razvoju	• Broj novih obrazovnih programa namijenjenih djeci s posebnim potrebama • Broj djece koja pohađaju nove obrazovne programe	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	• Broj djece koja su završila nove obrazovne programe		
PRIORITET 2: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom	• Osnovana minimalno 2 centra izvrsnosti • Rast projekata prekogranične suradnje • Rast broja zajedničkih projekata znanosti i industrije		2011. – 2013.
Mjera 3.2.1.: Razvoj centara izvrsnosti	• Broj novoosnovanih centara izvrsnosti na području Brodsko-posavske županije	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.2.2.: Razvoj novih programa i sustava vrednovanja	• Stupanj razvijenosti i implementacije novog sustava vrednovanja • Broj osoba koje su pohađale nove programe • % osoba koje su završile nove obrazovne programe i zaposlile se u roku manjem od godinu dana	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.2.3.: Ostvarivanje programa prekogranične suradnje	• Broj projekata prekogranične suradnje	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.2.4.: Znanstveno-istraživački rad	• Iznos sredstava uloženi u znanstveno-istraživačku opremu • Broj znanstveno-istraživačkih projekata u tijeku	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom	• Rast broja programa i polaznika programa cjeloživotnog obrazovanja, prekvalifikacija i dokvalifikacija • Povećanje iznosa dodijeljenih stipendija		2011. – 2013.
Mjera 3.3.1.: Razvoj sustava i programa cjeloživotnog obrazovanja sukladno potrebama gospodarstva	• Broj polaznika koji su pohađali programe cjeloživotnog obrazovanja • Broj provedenih programa cjeloživotnog obrazovanja	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.3.2.: Kontinuirano usavršavanje djelatnika u sustavu strukovnog obrazovanja	• Broj razvijenih programa stručnog usavršavanja • Broj polaznika novih programa stručnog usavršavanja	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 3.3.3.: Prekvalifikacijama i dokvalifikacijom osigurati dovoljan broj radnika za pojedina zanimanja	• % povećanja iznosa dodijeljenih stipendija • Broj novih programa prekvalifikacija i dokvalifikacija • Broj polaznika programa prekvalifikacija i dokvalifikacija • % polaznika programa koji su se zaposlili u roku od 6 mjeseci nakon uspješnog završetka programa prekvalifikacije ili dokvalifikacije	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
STRATEŠKI CILJ 4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina	• Razvijenost sektora zdravstvene zaštite i socijalne skrbi • Povezanost udaljenih dijelova Županije sa poslovnim i školskim centrima		2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	• Razvijenost obrazovne, kulturne i sportske infrastrukture • Razvoj civilnog društva		
PRIORITET 1: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	• Unapređenje infrastrukture i opremljenosti sektora zdravstvene zaštite i socijalne skrbi		2011. – 2013.
Mjera 4.1.1.: Unapređenje infrastrukture, informatičke tehnologije i opreme zdravstvenih institucija	• Površina (m²) obnovljenih objekata • Površina (m²) izgrađenih objekata • Površina (m²) opremljenih objekata	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.1.2.: Unapređenje zdravlja stanovništva i zaštita zdravlja ljudi od djelovanja štetnih čimbenika okoliša	• Redovitost mjerenja kakvoće okolišnih čimbenika • Broj provedenih preventivnih programa	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.1.3.: Programi socijalne skrbi	• Broj novih programa socijalne skrbi • Površina (m²) obnovljenih objekata • Površina (m²) izgrađenih objekata	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.1.4.: Izrada i provedba programa socijalne i gospodarske uključenosti te programa pomoći socijalno osjetljivim skupinama	• Broj osoba obuhvaćenih modelima pomoći • Broj provedenih programa pomoći i senzibilizacije zajednice	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 2: Unapređenje kvalitete života	• Povećanje dostupnosti udaljenih dijelova Županije • Razvoj obrazovne, kulturne i sportske infrastrukture • Izgradnja veleučilišnog kampusa u Slavonskom Brodu		2011. – 2013.
Mjera 4.2.1.: Poboljšanje javnog prijevoza u županiji	• Broj osoba kojima je subvencioniran javni prijevoz • Broj uvedenih linija javnog prijevoza	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.2.2.: Stvaranje približno jednakih uvjeta za školovanje na području cijele Županije	• Broj novo-izgrađenih škola • Površina (m²) obnovljenih školskih prostora • Broj novo-izgrađenih školskih dvorana • Površina (m²) obnovljenih školskih dvorana	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.2.3.: Unapređenje učeničkog i studentskog standarda	• Broj učenika smješten u novim i obnovljenim učeničkim domovima • Broj studenata smješten u novim i obnovljenim studentskim domovima • Broj učenika i studenata kojima se subvencionira smještaj u domu • Broj novih menzi • Izgrađenost veleučilišnog kampusa u Slavonskom Brodu	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti • Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.2.4.: Zaštita kulturne baštine i ulaganje u razvoj kulturnih institucija i programa	• Broj novih kulturno-umjetničkih društava • Povećano financiranje projekata iz područja kulture	• Redovna komunikacija • Monitoring aktivnosti	2011. – 2013.

Cilj / Prioritet/ Mjera	Pokazatelji praćenja provedbe	Način praćenja provedbe	Razdoblje provedbe
	Površina (m²) novoizgrađene i obnovljene kulturne infrastrukture	Redovno izvještavanje	
Mjera 4.2.5. Ulaganja u sportsku infrastrukturu i potpora razvoju sporta	- Površina (m²) izgrađene sportske infrastrukture - Površina (m²) obnovljene sportske infrastrukture - Broj korisnika sportskih objekata	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
PRIORITET 3: Podrška razvoju civilnog društva	Rast broja organizacija civilnog društva Rast broja projekata organizacija civilnog društva Rast broja stanovnika uključenih u organizacije civilnog društva i volonterskih akcija	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.3.1.: Promocija civilnog sektora i jačanje uloge civilnog društva	% rasta broja članova organizacija civilnog društva - Broj organizacija civilnog društva	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.3.2.: Potpora projektima organizacije civilnog društva	Broj projekata organizacija civilnog društva	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.3.3.: Umrežavanja organizacija civilnog društva te poticanje međuregionalne i međudržavne suradnje civilnog sektora	- Broj partnerstava organizacija civilnog društva na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini - Broj održanih edukacija civilnog sektora za pripremu projekata za financiranje iz domaćih i EU fondova - Broj polaznika edukacija	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.
Mjera 4.3.4.: Poticanje volonterstva	- Broj volonterskih organizacija - Broj uključenih u volonterske akcije	- Redovna komunikacija - Monitoring aktivnosti - Redovno izvještavanje	2011. – 2013.

10.2. Institucionalni okvir

Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske (ARRRH) ustrojila je i vodi Upisnik upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja koji se nazivaju regionalnim koordinatorima. CTR - Razvojna agencija Brodsko-posavske županije upisana je u Upisnik kao regionalni koordinator za područje Brodsko-posavske županije. Regionalni koordinatori obavljaju i slijedeće poslove:

- koordinaciju izrade županijskih razvojnih strategija (u daljnjem tekstu: ŽRS);
- izradu akcijskih planova u provedbi ŽRS-a;
- praćenje provedbe ŽRS-a;
- koordinaciju poslova vezanih uz središnju elektroničku bazu razvojnih projekata;
- koordinaciju aktivnosti jedinica lokalne samouprave, vezanih uz regionalni razvoj;
- sudjelovanje u aktivnostima vezanim uz razvoj potpomognutih područja;
- sudjelovanje u radu partnerskih vijeća statističkih regija;
- poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, te kroz međuregionalnu i prekograničnu suradnju;
- sudjelovanje u izradi razvojnih projekata statističke regije;
- suradnju s drugim regionalnim koordinatorima radi stvaranja i provedbe zajedničkih projekata.

ARRRH ima obvezu organizirati kvartalne konzultacije s regionalnim koordinatorima, u svrhu organiziranja i praćenja obavljanja navedenih poslova.

10.3. Baza razvojnih projekata

Pravilnikom o ustrojavanju i vođenju središnje elektroničke baze razvojnih projekata (u daljnjem tekstu Baza) utvrđuju se obveznici upisa projekata u Bazu, vlasništvo nad Bazom, način unosa podataka u Bazu te vrste podataka koji se unose u Bazu.

Baza se ustrojava radi učinkovitijeg planiranja i praćenja provedbe politike regionalnog razvoja. U Bazu se unose podaci o razvojnim projektima kojih su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javnopravna tijela te koji se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske i/ili Europske unije.

Pod definicijom Razvojnog projekta podrazumijevaju se projekti izgradnje i/ili obnove komunalne, gospodarske, socijalne, okolišne i energetske te druge potporne infrastrukture za razvoj, izgradnju i/ili jačanje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i drugih kapaciteta, jačanja i izgradnje društvenog kapitala te drugi projekti kojima se pridonosi regionalnom razvoju (u daljnjem tekstu: projekti).

U smislu navedenog Pravilnika projekti se dijele na:

1. **lokalne** - projekti koji imaju značenje i utjecaj na razvoj jedne ili više jedinica lokalne samouprave, a nisu prepoznati kao županijski projekti;
2. **županijske** - projekti koji imaju značenje i utjecaj na razvoj jedne ili više jedinica regionalne (područne) samouprave, a nisu prepoznati kao regionalni projekti;
3. **regionalne** - projekti koji imaju značenje i utjecaj na razvoj statističke regije, prepoznati su na partnerskom vijeću statističke regije, a nisu prepoznati kao nacionalni projekti;
4. **nacionalne** - projekti od nacionalne važnosti kao takvi prepoznati od Vlade Republike Hrvatske, na prijedlog resornog ministarstva.

Ovlašteni unositelji podataka (u daljnjem tekstu: OUP) jesu subjekti upisani u Upisnik ustrojstvenih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja, koji vodi Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) te druga ministarstva i njihova provedbena tijela (u daljnjem tekstu: Središnja tijela i njihove agencije).

Svaki OUP od Ministarstva dobiva svoj jedinstveni identifikacijski broj. Nositelji razvojnih projekata, ovisno o vrsti projekta jesu: jedinice lokalne samouprave, jedinice područne (regionalne) samouprave, županijske razvojne agencije, Ministarstvo ili Središnja tijela i njihove agencije, a za koje upis u Bazu obavljaju ovlaštena tijela. Baza se osniva pri Ministarstvu. Ministarstvo je vlasnik Baze kao zbirke podataka uređene prema određenom sustavu i metodi u skladu s odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i Pravilnika o ustroju i vođenju Baze.

Ministarstvo kao osnivač, nositelj prava nad Bazom i neograničeni korisnik Baze ima uvid u cjelokupnu Bazu, utvrđuje pojedine razine ovlaštenja (ograničenja) na druge korisnike te je nadležno za dodjelu i oduzimanje ovlasti pojedinim korisnicima Baze.

Ovlašteni unositelj podataka za područje Brodsko-posavske županije je CTR – Razvojna agencija Brodsko-posavske županije.

11. ZAKLJUČAK

U Županijskoj razvojnoj strategiji prikazano je postojeće stanje u Županiji, ocjena do sada učinjenog na planu razvoja Županije te konkretni prioriteti i mjere koje je potrebno provesti u okviru implementacije ove Županijske razvojne strategije, a sve u cilju ostvarivanja planiranih strateških ciljeva, odnosno vizije Brodsko-posavske županije.

U poglavlju Analiza/ocjena stanja, identificira se i daje generalna ocjena stanja u svim aspektima gospodarskog i društvenog života Brodsko-posavske županije. Prije svega se ocjenjuje stanje s aspekta geografskih i demografskih obilježja županije, zatim se analizira gospodarstvo, poljoprivreda, turizam, eksploatacija mineralnih sirovina, turizam, infrastrukturni sustavi, okoliš i priroda, ali i društveni aspekti života u županiji kroz odgoj, obrazovanje, kulturu i šport te zdravstvo i socijalnu skrb. U nastavku se analizira civilno društvo, uprava i upravljačke strukture, konkurentnost županije te prekogranična i međužupanijska suradnja.

U poglavlju Rezultati prijašnjih strategija se vrednuje doprinos ukupnom razvoju dosada usvojenih i provedenih strategija te se konstatiraju neke naučene lekcije kroz ocjenu (ne)ostvarenosti planiranih ciljeva u svakoj od pojedinih planova/strategija.

U SWOT analizi je dana slika snaga i slabosti Županije, kao i potencijalnih prijetnji odnosno prilika. U nastavku Županijske razvojne strategije, definirani su vizija, strateški ciljevi, prioriteti i mjere koji su usvojeni od strane Regionalnog partnerskog odbora, te predstavljaju svojevrsne smjernice prema kojima bi trebao ići razvoj županije u razdoblju važenja ove strategije.

Poglavlje Financijski plan predstavlja financijsku stranu provedbe ove strategije, a poglavlje Provedba Županijske razvojne strategije predviđa važne čimbenike provedbe strategije, kao institucije, rokove, mehanizme provedbe i sl.

Strategija također sadrži poglavlje Praćenje i izvještavanje, koje definira mehanizme i načine praćenja provedbe strategije i izvješćivanje o istima. Važan dio provedbe Županijske razvojne strategije je Akcijski plan, koji sadrži sve aktivnosti i odabrane projekte koji su planirani za provedbu tijekom važenja Županijske razvojne strategije, odnosno do 2013. godine. Projekti su povezani sa zadanim mjerama i prioritetima te njihova provedba treba doprinijeti ukupnom razvoju Brodsko-posavske županije.

12. DODACI

12.1. Dodatak 1: Rezultati konzultacija s Partnerskim vijećem Brodsko-posavske županije

Županijska razvojna strategija (u daljnjem tekstu ŽRS) planski je dokument politike regionalnog razvoja kojim se određuju strateški ciljevi i prioriteti održivog društveno-gospodarskog razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave te ju je, sukladno *Zakonu o regionalnom razvoju RH*, dužna pripremiti i provesti svaka županija kao glavni instrument upravljanja svojim razvojem.

U cilju izrade što kvalitetnije Županijske razvojne strategije formirana je Radna skupina od 21 člana koja je na ukupno 7 održanih sastanaka (od 12. studenog 2010. g. do 21. ožujka 2011. g) definirala sve potrebne elemente za izradu ŽRS sukladno *Pravilniku o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija*.

Partnersko vijeće Brodsko-posavske županije::

1. Danijel Marušić, dr.vet.med., župan, predsjednik
2. Davor Vlaović, dipl.ing., zamjenik župana, zamjenik predsjednika
3. Ružica Vidaković, oec., zamjenica župana, zamjenica predsjednika
4. Marijan Štefanac, dipl.oec., pročelnik UO za razvoj i europske integracije, član
5. Dragan Jelić, dipl.ing., direktor CTR-a - Razvojna agencija BPŽ d.o.o., član
6. Stjepan Bošnjaković, dipl.ing., pročelnik UO za gospodarstvo, član
7. Ivan Lukić, dipl.oec., pročelnik UO za proračun i financije, član
8. Klara Šćuka, prof., pročelnica UO za zdravstvo i socijalnu skrb, članica
9. Vladimir Štefanek, prof., pročelnik UO za obrazovanje, šport i kulturu,
10. Dunja Magaš, dipl.ing., pročelnica UO za graditeljstvo i prostorno uređenje,
11. Miroslav Jarić, dipl.ing., pročelnik UO za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša, član
12. Željko Burazović, dipl.ing., pročelnik UO za poljoprivredu, član
13. Slavica Bešlić, dipl.iur., pročelnica Stručne službe Županijske skupštine i Župana, članica
14. Igor Čižmek, dipl.ing., ravnatelj Zavoda za prostorno uređenje, član
15. Mario Pavičić, dipl.ing., ravnatelj Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ, član
16. Mirko Duspara, dr.med., gradonačelnik grada Slavonskog Broda, član
17. Josip Vuković, dipl.ing., gradonačelnik grada Nove Gradiške, član
18. Pavo Klarić, načelnik općine Gornji Bogićevci, član
19. Zvonimir Karlik, načelnik općine Dragalić, član
20. Antun Pavetić, načelnik općine Oriovac, član
21. Đuro Anđelković, načelnik općine Davor, član
22. Mato Grgić, načelnik općine Garčin, član
23. Josip Stanić, načelnik općine Klakar, član
24. Vjeran Milković, direktor Razvojne agencije grada Slavonskog Broda d.o.o., član
25. Ivan Sertić, direktor Industrijskog parka Nova Gradiška, d.o.o., član
26. Mirela Brechelmacher, službenica u CTR-u - Razvojnoj agenciji BPŽ d.o.o., članica
27. Krešimir Rudec, tajnik HGK Županijske komore Slavonski Brod, član
28. Zdravko Stipetić, predsjednik Uprave ĐD Holding d.d., član

29. Mr.sc. Vlado Prskalo, ravnatelj Srednje škole M. A. Reljković Slavonski Brod, član
30. Pero Huljić, direktor Turističke zajednice BPŽ, član
31. Prof.dr.sc.Antun Stoić, privremeni dekan Veleučilišta Slavonski Brod, član
32. Prof.dr.sc. Dražan Kozak, dekan Strojarskog fakulteta, član
33. Franjo Tutić, direktor PPK-a Nova Gradiška, član
34. Marko Neretljak, pročelnik Područne službe HZZ, član
35. Željka Pergl, tajnica Obrtničke komore BPŽ, članica
36. Vera Novaković, rukovoditeljica HZPSS Područni odjel BPŽ, članica
37. Barica Blaževac, službenica Centra za socijalnu skrb Slavonski Brod, članica
38. Kata Pavlic, v.d. rukovoditelja HZZO-Područni ured Slavonski Brod, članica
39. Gordana Matanović, predsjednica Udruge Brod, članica
40. Rade Bosanac, predstavnik nacionalnih manjina, član
41. Krešimir Škuljević, prof., predsjednik Savjeta mladih BPŽ, član
42. Šimo Beneš, predsjednik udruge Brodsko-ekološko društvo, član

Radna skupina za izradu Županijske razvojne strategije:

1. Marijan Štefanac, dipl.oec., pročelnik UO za razvoj i europske integracije, predsjednik RS
2. Dragan Jelić, dipl.ing., direktor CTR-a - Razvojna agencija BPŽ d.o.o., zamjenik predsjednika RS
3. Danijel Marušić, dr.vet.med., župan, član
4. Davor Vlaović, dipl.ing., zamjenik župana, član
5. Ružica Vidaković, oec., zamjenica župana, član
6. Slavica Bešlić, dipl.iur., pročelnica Stručne službe Županijske skupštine i Župana, član
7. Stjepan Bošnjaković, dipl.ing., pročelnik UO za gospodarstvo, član
8. Ivan Lukić, dipl.oec., pročelnik UO za proračun i financije, član
9. Klara Šćuka, prof., pročelnica UO za zdravstvo i socijalnu skrb, članica
10. Vladimir Štefanek, prof., pročelnik UO za obrazovanje, šport i kulturu, član
11. Dunja Magaš, dipl.ing., pročelnica UO za graditeljstvo i prostorno uređenje, članica
12. Miroslav Jarić, dipl.ing., pročelnik UO za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša, član
13. Željko Burazović, dipl.ing., pročelnik UO za poljoprivredu, član
14. Mario Pavičić, dipl.ing., ravnatelj Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ, član
15. Marko Neretljak, pročelnik Područne službe HZZ, član
16. Krešimir Rudec, tajnik HGK Županijske komore Slavonski Brod, član
17. Željka Pergl, tajnica Obrtničke komore BPŽ, članica
18. Igor Čižmek, dipl.ing., ravnatelj Zavoda za prostorno uređenje, član
19. Pero Huljić, direktor Turističke zajednice BPŽ, član
20. Vjeran Milković, direktor Razvojne agencije grada Slavenskog Broda d.o.o., član
21. Ivan Sertić, direktor Industrijskog parka Nova Gradiška, d.o.o., član

Prvi sastanak Radne skupine za izradu ŽRS održan je **12. 11. 2010. godine**. Na sastanku je **gđa. Maja Hranilović**, ispred tvrtke PAM² Savjetovanje koja će provesti prethodno vrednovanje Strategije (ex ante evaluaciju) održala prezentaciju u kojoj je ukratko predstavila razloge za izradu ŽRS, opće karakteristike ŽRS, principe partnerstva, zakonodavni okvir – nacionalni i EU, politiku regionalnog

razvoja RH, principe regionalne politike EU, načine financiranja regionalnih i županijskih razvojnih projekata javnim sredstvima, metodologiju izrade, sadržaj i prethodno vrednovanje ŽRS.

Predsjednik Radne skupine za izradu ŽRS je **g. Marijan Štefanac**, Pročelnik Upravnog odjela za razvoj i EU integracije, a zamjenik predsjednika **g. Dragan Jelić**, direktor CTR d.o.o. Razvojne agencije Brodsko-posavske županije. Sukladno tome za koordinaciju izrade Županijske razvojne strategije zaduženi su UO za razvoj i EU integracije, uz pomoć svih ostalih članova radne skupine, a prvenstveno CTR-a kao Regionalne razvojne agencije i regionalnog koordinatora za obavljanje poslova koordinacije i poticanja regionalnog razvoja sukladno Zakonu i Strategiji regionalnog razvoja RH.

Gđa. Slavica Bešlić, Pročelnica Stručne službe Županijske skupštine i Župana istaknula je kako je potrebno imenovati nove članove Županijskog partnerskog vijeća, i to na način da se Županu dostavi prijedlog članova, na temelju kojeg će se donijeti nova odluka o imenovanju.

Radna skupina je na svojem 2. i 3. sastanku radila na poglavljima osnovne analize stanja u BPŽ, te na definiranju SWOT analize, razradi vizije, razvojnih ciljeva i prioriteta Brodsko-posavske županije, uz aktivno uključanje u raspravu članova Radne skupine o svakoj pojedinoj stavki.

Četvrti po redu sastanak Radne skupine za izradu ŽRS održan je **22. prosinca 2010.** godine u proširenom sastavu kako bi se u proces programiranja uključili svi relevantni dionici. Sastanku su prisustvovali članovi Savjeta za EU integracije BPŽ, kao i članovi Regionalnog partnerskog odbora kojima je to bio posljednji sastanak u tom sazivu. Predstavljen je prijedlog vizije, razvojnih ciljeva i prioriteta Brodsko-posavske županije, te dan na raspravu.

Sljedeći zadatak bio je definirati inicijalnu listu mjera. Dogovoreno je da će članovi Radne skupine dostaviti svoje prijedloge mjera i izmjene i dopune prijedloga vizije, razvojnih ciljeva i prioriteta BPŽ. Također će se objaviti javni poziv za dostavu projektnih prijedloga za kandidiranje u bazu razvojnih projekata koji će po prioritetnosti biti uvršteni u ŽRS.

Prvi sastanak Partnerskog vijeća, a ujedno i **6. sastanak Radne skupine** za izradu ŽRS održan je **20. siječnja 2011. godine**. Od imenovanih 42 člana Partnerskog vijeća sastanku se odazvalo 26 članova. **Župan Danijel Marušić, dr. vet. med, predsjednik Partnerskog vijeća** istaknuo je kako je Županijska razvojna strategija najvažniji dokument u razvoju Županije stoga je izuzetno važno da u njenom donošenju sudjeluju osobe iz različitih područja koje će dati svoj doprinos u definiranju jasne vizije razvoja županije i predlaganju razvojnih projekata. Predsjednik Radne skupine **g. Marijan Štefanac** predložio je da se kao 1. točka dnevnog reda uvrsti: *Usvajanje Poslovnika o radu Partnerskog vijeća Brodsko-posavske županije*. Povala se rasprava pojedinim točkama Poslovnika, posebno o točki 6. u kojoj se govori o zamjenicima članova Partnerskog vijeća, u slučaju nemogućnosti dolaska člana na sjednicu, te o ovlaštenju zamjenika pri glasovanju. Zauzet je zajednički stav da su članovi Partnerskog vijeća dužni dolaziti na sjednice, te da ne mogu opunomoćiti zamjenika iz svoje institucije, no sjednice Partnerskog vijeća ostaju otvorene za javnost. Poslovnik o radu Partnerskog vijeća Brodsko-posavske županije jednoglasno je usvojen.

Uslijedilo je predstavljanje i rasprava o:

- a) osnovnoj analizi Brodsko-posavske županije
- b) SWOT analizi BPŽ
- c) viziji, ciljevima, prioritetima i mjerama Županijske razvojne strategije

d) bazi predloženih projekata BPŽ

Konzultant **g. Domagoj Račić**, Mreža znanja, komentirao je poglavlja osnovne analize BPŽ te istaknuo koje teme je potrebno još doraditi. Članovi Radne skupine zaduženi za pojedinu temu koju je potrebno izmijeniti ili dopuniti trebaju što prije poslati dorađene materijale.

Predstavljena je SWOT analiza, vizija, ciljevi, prioriteti, kao i ažurirane mjere uz komentare i raspravu prisutnih. **G. Dragan Jelić**, CTR d.o.o. predložio je da se u prioritet Ruralni razvoj uvede mjera Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti, što je i uvaženo. **G. Mario Pavičić**, ravnatelj Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima BPŽ, navodi kako je potrebno unutar cilja Zaštita prirode i okoliša izdvojiti kao poseban prioritet Očuvanje biološke raznolikosti, što je i učinjeno. Dogovoreno je da će posljednja usuglašena verzija biti poslana članovima Radne skupine.

Osvrćući se na bazu projektnih prijedloga, **g. Marijan Štefanac** je rekao kako je do sada pristiglo više od 470 projekata, i pozvao prisutne da još uvijek mogu dostaviti svoje projektne prijedloge.

Svi pristigli prijedlozi komentara na pojedina poglavlja osnovne analize, SWOT analizu, viziju, ciljeve, prioritete i mjere koji su stigli nakon održanog sastanka uvršteni su u Županijsku razvojnu strategiju. Dana **21. ožujka 2011.** godine održan je **2. sastanka Partnerskog vijeća** i **7. sastanak** Radne skupine za izradu Županijske razvojne strategije. Na sastanku je Zamjenik Župana **g. Davor Vlaović**, zamjenik predsjednika Partnerskog vijeća, podsjetio kako su se na prethodnim sastancima definirali ciljevi, prioriteti i mjere te predlagali projekti i kako se sada nalazimo u završnoj fazi definiranja i usvajanja Akcijskog i Financijskog plana Županijske razvojne strategije. Predsjednik Radne skupine **g. Marijan Štefanac** objasnio je prisutnima dosadašnji tijek radova na strategiji te istaknuo da je do sada prikupljeno 474 projekta, od kojih su pročelnici Upravnih odjela u suradnji s Županijskom razvojnom agencijom i rukovodstvom županije izabrali 224 projekta koji su uvršteni u Financijski i Akcijski plan. Budući da se Financijski i Akcijski plan rade za trogodišnje razdoblje (2011-2013. godine) pokušalo se svesti broj i financijske iznose projekata na objektivnu mjeru. Prisutni su pregledali popis projekata i Financijski plan.

G. Dragan Jelić, CTR d.o.o., zamjenik predsjednika Radne skupine, naglasio je da ako projekt nije uvršten u popis ne znači da neće biti realiziran i da je najvažnije da se uklapa u mjere. Financijski plan se morao reducirati zbog uklapanja u financijsku perspektivu EU do 2013. godine. Od 2013. godine ide novo programsko razdoblje tako da će se moći uvrstiti ostali projekti.

Uslijedila je prezentacija u kojoj je naveden broj i ukupna vrijednost projekata po pojedinim mjerama unutar prioriteta i ciljeva. **G. Ivan Sertić**, Industrijski park Nova Gradiška d.o.o., komentirao je da je razlog nedostatka projektnih prijedloga unutar pojedinih mjera i to što se kod pojedinih projekata mjere preklapaju, npr. projekti poduzetničkih zona sadrže u sebi i komponentu cjeloživotnog obrazovanja. **G. Marijan Štefanac** je nadodao da je isti problem i s projektima prekogranične suradnje, koji su uklopljeni u druge mjere (gospodarstvo, turizam). **G. Domagoj Račić**, konzultant Mreže znanja, komentirao je disbalans između pojedinih mjera u odnosu na pokrivenost projektima: postoje mjere kojima nije pridružen niti jedan projekt, no unutar takve mjere obično se obavljaju redovne aktivnosti institucija. Zaključeno je da se još tijekom sutrašnjeg dana mogu poslati prijedlozi projekata na mjere gdje ih nedostaje.

G. Domagoj Račić je predstavio sljedeće korake u izradi Županijske razvojne strategije:

- Izrada finalne verzije ŽRS:

- razrada ciljeva, prioriteta i mjera sukladno Pravilniku
- usklađivanje Akcijskog plana s odredbama Pravilnika
- usklađivanje Financijskog okvira s popisom projekata i Akcijskim planom
- Izvješće o prethodnom vrednovanju (ex-ante evaluaciji) ŽRS – koje će izraditi tvrtka PAM² Savjetovanje
- Dostava finalne ŽRS i Izvješća o prethodnom vrednovanju MRRŠVG
- Usvajanje ŽRS od strane Županijske skupštine.

Na osnovu izloženog Županijsko Partnersko vijeće prihvatilo je predloženu Županijsku razvojnu strategiju.

12.2. Dodatak 2: Izvještaj o prethodnom vrednovanju Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije

**KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA
ZA UPRAVLJANJE I PROVEDBU
ŽUPANIJSKE RAZVOJNE STRATEGIJE
BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE**

Slavonski Brod, ožujak 2011.

SADRŽAJ

SADRŽAJ 8

POGLAVLJE 1: UVOD	9
POGLAVLJE 2: CILJEVI	10
2.1 OPĆI CILJEVI.....	10
2.2 POSEBNI CILJEVI	11
2.3. TEMELJNA NAČELA.....	11
2.4 OSIGURAVANJE NAČELA PARTNERSTVA	12
2.5 PRISTUP INFORMACIJAMA	12
POGLAVLJE 3: RAZINE KOMUNIKACIJE	13
3.1. ŽUPANIJSKA RAZINA	14
3.2. LOKALNA RAZINA.....	15
POGLAVLJE 4: CILJNA SKUPINA I METODE KOMUNIKACIJE.....	16
4.1. CILJNE SKUPINE.....	16
4.2. PARTNERI U PROVEDBI ŽUPANIJSKE RAZVOJNE STRATEGIJE	16
4.3 ŠIRA ZAJEDNICA I POTENCIJALNI KORISNICI	19
4.4 JAVNOST	19
4.5 MEDIJI.....	20
POGLAVLJE 5: IZVORI FINANCIRANJA	21
POGLAVLJE 6: AKTIVNOSTI.....	21
6.1. MARKETINŠKE AKTIVNOSTI, DOGAĐAJI VEZANI UZ ŽUPANIJSKU RAZVOJNU STRATEGIJU 21	
6.1.1. <i>Letci i brošure</i>	21
6.1.2. <i>Priopćenja za tisak</i>	21
6.1.3. <i>Konferencije za novinare</i>	22
6.1.4. <i>TV i radio</i>	22
6.1.5. <i>Informativni seminari</i>	22
6.1.6. <i>Članci u novinama (dnevnim, tjednim, regionalnim i specijaliziranim za regionalni razvoj)</i>	22
6.2. ODNOSI S JAVNOŠĆU.....	23
6.3. KOMUNIKACIJSKI AKCIJSKI PLAN	23
POGLAVLJE 7: PRAĆENJE, POKAZATELJI, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA.....	24
DODATAK 1 - KOMUNIKACIJSKI AKCIJSKI PLAN	25
DODATAK 2 - INDIKATIVNI BUDŽET ZA 2011. GODINU	28

POGLAVLJE 1: UVOD

Županijska razvojna strategija (ŽRS) ključni je planski dokument Brodsko-posavske županije s ciljem dugoročnog društveno-gospodarskog razvoja županije. Nakon provedbe prvih Regionalnih operativnih programa (ROP-ova) u Hrvatskoj, povećane osviještenosti o važnosti regionalnog razvoja, znanja prikupljenog tijekom proteklih nekoliko godina i napretka u pregovorima s EU glede pridruživanja, Vlada RH usvojila je Strategiju regionalnog razvoja RH, 2011. – 2013. i niz drugih dokumenata definirajući budući regionalni razvoj u Republici Hrvatskoj.

Sljedeći najbolju EU praksu i u skladu s nacionalnom politikom, Brodsko-posavska županija je započela sa sljedećom fazom planiranja vlastitog razvoja – revizijom ROP-a i izradom Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije (ŽRS).

Županijska razvojna strategija je opći razvojni dokument koji pokriva sve aspekte društveno-ekonomskog života u Županiji. Pripremljena je na temelju najbolje prakse ROP-a, naučenim lekcijama i iskustvu. Participativni pristup, konzultativni proces, programiranje i odlučivanje na bazi partnerstva, otvorenost i transparentnost su glavne karakteristike procesa pripreme Županijske razvojne strategije.

S ciljem pripreme dokumenta koji odgovara potrebama dionika BPŽ, ojačano je Regionalno partnersko vijeće koje čine članovi iz različitih interesnih skupina, kao što su javna uprava, poslovna zajednica, civilno društvo i druge.

Županijska razvojna strategija predstavlja moderan, sveobuhvatan razvojni okvir za Županiju i koristit će se za utvrđivanje razvojnih prioriteta od strane Županije kao i od strane resornih ministarstava, različitih međunarodnih donatora, pretpristupnih fondova Europske unije i drugih institucija kao vodič za njihovu potporu Županiji.

Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije izrađena je za razdoblje 2011.- 2013. godine, s ciljem da uvijek bude ažurirana i relevantna za Županiju. Periodično će se revidirati što će osigurati upotrebnost i praktičnu vrijednost ŽRS-a kao alata za strateško planiranje regionalnog razvoja u Županiji. Također, bit će ojačavana i nadopunjavana na redovnoj osnovi dodatnim dokumentima pripremljenim na godišnjoj razini od strane županijskih odjela.

Radi informiranja javnosti te podizanja svijesti o ulozi i značaju ŽRS-a za razvoj županije i JLS-a s područja Županije, Brodsko-posavska županija donosi **Komunikacijsku strategiju Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije 2011. – 2013.**

POGLAVLJE 2: CILJEVI

2.1 Opći ciljevi

Krajnji cilj Komunikacijske strategije za Županijsku razvojnu strategiju Brodsko-posavske županije je priopćiti informacije, podići svijest i razumijevanje o njezinoj važnosti te omogućiti identificiranim ciljnim skupinama razumijevanje ciljeva i svrhe Županijske razvojne strategije. Komunikacijska strategija posebno se bavi objašnjavanjem razvojne vizije Brodsko-posavske županije:

Brodsko-posavska županija će postati centar industrijskog i uravnoteženog ruralnog razvoja te mjesto rastućeg životnog standarda i visoke kvalitete života. Županija će sustavno štititi okoliš i koristiti prirodne resurse na pravilan i održiv način. Svoj razvoj temeljit će na suradnji javnog, poslovnog i civilnog sektora.

Komunikacijska strategija isto tako omogućava učinkovito širenje informacija o strateškim ciljevima Županijske razvojne strategije:

- 1. Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti i kvalitete radnih mjesta**
- 2. Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti**
- 3. Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva**
- 4. Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina**

Komunikacijska strategija doprinosi transparentnosti provođenja i mjerenja učinaka Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije, te pomaže njenim nositeljima kao i krajnjim korisnicima da budu svjesni njihove uloge u planiranju razvoja .

2.2 Posebni ciljevi

U svrhu ostvarivanja ciljeva Županijske razvojne strategije, akcijski planovi za provedbu Komunikacijske strategije razradit će mjere koje će pridonijeti ispunjavanju sljedećih posebnih ciljeva:

- **Prvi cilj:** Informirati javnost o ulozi Županijske razvojne strategije u ostvarivanju ciljeva ravnomjernog regionalnog razvoja RH i podizanja konkurentnosti hrvatskih regija
- **Drugi cilj:** Informirati dionike i potencijalne korisnike na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini o dostupnim mogućnostima financiranja razvojnih projekata
- **Treći cilj:** Osigurati stalnu transparentnost provedbe Županijske razvojne strategije
- **Četvrti cilj:** Usklađivati sve komunikacijske aktivnosti koje provode partnerske institucije obuhvaćene Županijske razvojne strategije

2.3. Temeljna načela

Sve aktivnosti koje će se poduzimati u okviru Komunikacijske strategije i njenog Akcijskog plana rukovodit će se sljedećim načelima:

- Informacije će bit prezentirane u jasnom, pristupačnom i razumljivom obliku;
- Aktivnosti će se temeljiti na usmjeravanju svih relevantnih poruka ciljanim skupinama;
- Ciljane skupine bit će uzete u obzir već prilikom razvijanja i korištenja komunikacijskih alata. Navedeno obuhvaća vrijeme koje ciljna skupina ima na raspolaganju za prihvatiti informacije, kontekst u kojem primaju informacije i kapacitet za primanje informacija, kao što je primjerice pristup Internetu. Ankete i drugi oblici istraživanja koristit će se kako bi se osigurala primjerenost i aktualnost komunikacija;
- Sve će aktivnosti biti komplementarne i konzistentne, te će težiti uspostavljanju nadopunjavajući komunikacijskih alata i odašiljanju cjelovite poruke;
- Uspostavit će se sistem praćenja i ažuriranja informacija, kako bi iste bile u tijeku s vremenom i potencijalnim promjenama situacije.

2.4 Osiguravanje načela partnerstva

Komunikacijska strategija osigurava održanje načela konsenzusa već uspostavljenog prilikom izrade Županijske razvojne strategije. Koristit će se svi potrebni komunikacijski alati kako bi se osigurala potpuna informiranost svih uključenih strana o daljnjem napretku, što će pomoći međusobnoj koheziji i održavanju partnerskih odnosa.

2.5 Pristup informacijama

U skladu sa zakonodavstvom Republike Hrvatske, Komunikacijska strategija ističe potrebu osiguranja jednakog pristupa informacijama. Invaliditet, etničko podrijetlo, spolne i dobne razlike bit će uzete u obzir pri oblikovanju komunikacijskog pristupa. Slijedom navedenog, neće postojati samo jedan komunikacijski modul, odnosno pristup. Svi materijali bit će dostupni u prikladnim formatima, bilo u obliku ispisa sa krupnim slovima ili velikih tiskanih plakata kako bi se ubrzala distribucija itd.

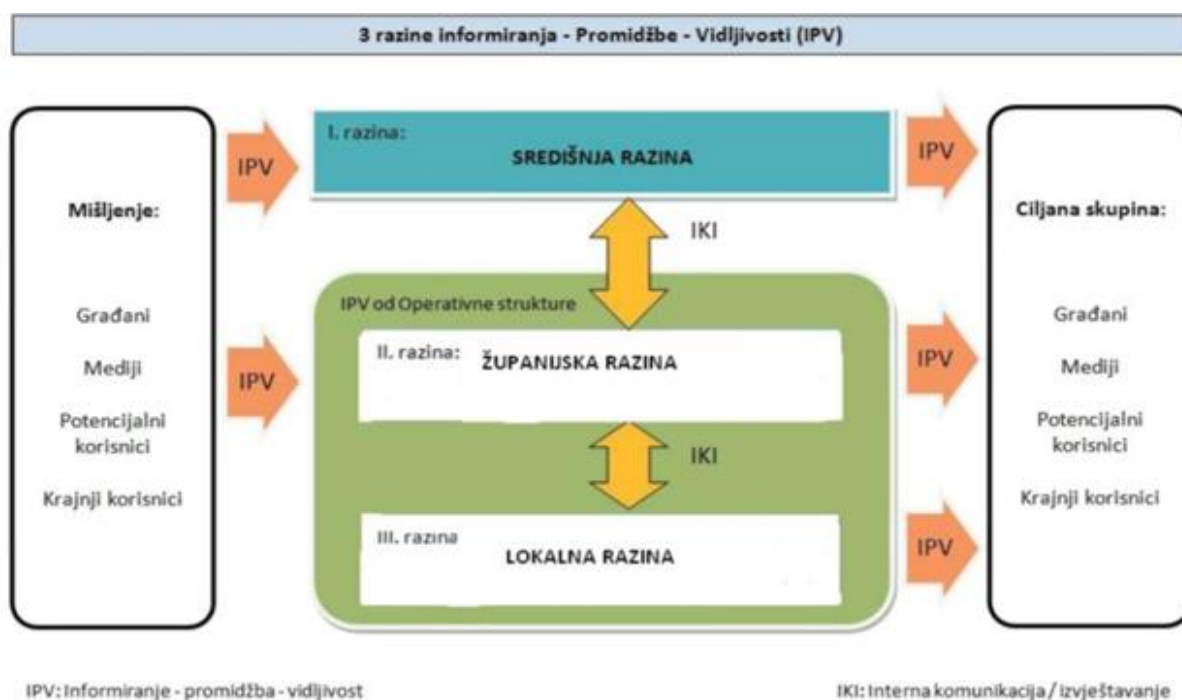
POGLAVLJE 3: RAZINE KOMUNIKACIJE

Mjere informiranja, promidžbe i vidljivosti (IPV) imaju stalnu ulogu od usvajanja Županijske razvojne strategije, u podizanju svijesti i prepoznatljivosti regionalnog razvoja općenito i posebnih mogućnosti financiranja razvojnih projekata. U poticanju zanimanja i osiguranju transparentnosti mogućnosti i postupaka odlučivanja, mjere su prilika za stvaranje boljih neposrednih rezultata i za politiku regionalnog razvoja i za pojedine razvojne projekte.

U svrhu ispunjavanja prethodno navedenih ciljeva, komunikacijske potrebe Brodsko-posavska županija nalaze se na dvije razine, iznad koje je središnja država:

- Županija putem Upravnog odjela za razvoj i EU integracije i CTR – Razvojna agencija BPŽ d.o.o. (u daljnjem tekstu CTR), te ostala resorna tijela državne uprave na razini županije (ŽDU), partneri u izradi i provedbi Strategije
- Lokalna razina – jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencije i druge pravne osobe osnovane s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja

Uspješno ostvarivanje ciljeva i upravljanje komunikacijom vezanom uz Županijske razvojne strategije zahtijeva učinkovitu unutarnju komunikaciju i izvještavanje u okviru sustava upravljanja i provedbe, kako je prikazano na sljedećem dijagramu:

3.1. ŽUPANIJSKA RAZINA

Županijska regionalna ili područna uprava nositelj je razvoja Brodsko-posavske županije, te je odgovorna za izradu i provođenje Županijske razvojne strategije. Nastavno na to, Županija izrađuje Komunikacijsku strategiju i zadužena je za koordinaciju komunikacije i promidžbenih aktivnosti poduzetih od strane partnera. Županija usko surađuje s ostalim tijelima državne uprave koja pridonose razvoju u Županije, te s regionalnim i lokalnim inicijatorima i provoditeljima razvojnih projekata.

U tom smislu, a s obzirom na ulogu Ministarstva i CTR-a oni će obavljati sljedeće poslove:

1. Na godišnjoj razini pripremati i usuglašavati akcijski plan za provedbu Komunikacijske strategije i osigurati provedbu svih komunikacijskih aktivnosti utvrđenih u Akcijskom planu te revidirati postojeću Komunikacijsku strategiju;
2. Osigurati da ove aktivnosti uključuju kombinaciju komunikacijskih alata i materijala s različitim razinama pojedinosti za ciljne skupine sa središnje, regionalne i lokalne razine
3. Ažurirati i održavati internetsku stranicu www.bpz.hr i www.ctr.hr, kao izvore informacija i upita o Županijskoj razvojnoj strategiji
4. Zajedno s Upravnim odjelom za razvoj i EU integracije, voditi i koordinirati proaktivne sastanke za medije o Županijskoj razvojnoj strategiji (što uključuje objave za medije, konferencije i aktivno predstavljanje vijesti);
5. Press clipping vijesti vezanih uz provedbu Županijske razvojne strategije BBȚ
6. Povezivati se s Agencijom za regionalni razvoj i resornim ministarstvom o pitanjima informiranja i promidžbe;
7. Partnersko vijeće savjetodavno je tijelo koje se ustrojava za područje Županije. U njegovu radu sudjeluju predstavnici jedinica područne (regionalne) samouprave, velikih gradova, gospodarskih subjekata, sindikata i udruga civilnog društva s područja statističke regije koje se bave poticanjem društvenog i gospodarskog razvoja.

Osnovni zadatak Partnerskog vijeća vezano uz Komunikacijsku strategiju je informiranje javnosti o radu Partnerskog vijeća vezano uz definiranje zajedničkih prioriteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Županije i predlaganja razvojnih projekata na razini Županije.

Također, važno je podizanje svijesti o važnosti provođenja načela partnerstva temeljem kojeg je i osnovano Partnersko vijeće.

3.2. LOKALNA RAZINA

Na lokalnoj razini, informiranje i promidžba zadaće su ustrojstvenih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja.

Oni su nadležni za osiguranje ispunjavanja ciljeva Komunikacijske strategije na lokalnoj razini te za proaktivno sudjelovanje osoba zaduženih za informiranje javnosti o Županijskoj razvojnoj strategiji, čijim radom koordiniraju osobe zadužene za informiranje javnosti iz Županije i CTR-a. Bitno je istaknuti i ulogu regionalnih koordinatora u sklopu Komunikacijske strategije, koji su također osnovani s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja na razini područne (regionalne) samouprave.

Stalno informirati Županiju o svim informacijama na razini gradova i općina i mjerama promidžbe, posebice o pokretanju novih inicijativa i svim važnijim novostima ili događanjima povezanim s provedbom Županijske razvojne strategije, kako bi se omogućilo ažuriranje web stranice www.bpz.hr i www.ctr.hr.

POGLAVLJE 4: CILJNA SKUPINA I METODE KOMUNIKACIJE

4.1. Ciljne skupine

Komunikacijske aktivnosti su usmjerene prema širokom i raznolikom krugu pojedinaca i institucija sa središnje, regionalne i lokalne razine, gdje svi imaju različite potrebe koje zahtijevaju posebne metode komunikacije. Ovo poglavlje pokušava grupirati potencijalne ciljne skupine u kategorije te dati kratke analize potreba grupe, informacije koje se žele prenijeti i očekivane metode komunikacije.

4.2. Partneri u provedbi Županijske razvojne strategije

Ova kategorija obuhvaća institucije uključene u upravljanje i provedbu Županijske razvojne strategije

Županija kao nositelj politike regionalnog razvoja i koordinatora izrade i provedbe Županijske razvojne strategije. Partneri u izradi i provedbi Strategije su:

Brodsko-posavska županija

Brodsko-posavska županija kao regionalna samouprava zajedno s 2 grada, 26 općina i 185 naselja nositelj je mnogobrojnih programa kojima je krajnji cilj cjeloviti razvoj regije utemeljene na znanju i sposobnostima. Njihovo ostvarenje ovisi o učinkovitom djelovanju županijskih tijela i stručnih službi. Županijska tijela su: Županijska skupština, Župan, Upravna tijela Županije.

Županija u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove područnog (regionalnog) značaja, a osobito poslove koji se odnose na obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, održavanje javnih cesta, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju te provedbu dokumenata prostornog uređenja za županiju izvan područja velikoga grada, te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Općine i gradovi u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana i na taj način doprinose razvoju. Osnovne aktivnosti općina i gradova su uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, briga o djeci, socijalnu skrb, primarna zdravstvena zaštita, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu

kulturu i šport, zaštita potrošača, zaštita i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na svom području.

Veći gradova i općine imaju također uz gradonačelnika ili načelnika, skupštinu, upravna tijela i stručne službe, dok male općine imaju uglavnom načelnika i par zaposlenika u stručnim službama. Kod tih općina su male sposobnosti za upravljanje razvojem.

Županija, gradovi i općine imaju svoja tijela preko kojih provode razvojnu politiku.

Centar za tehnološki razvoj - Županijska razvojna agencija d.o.o.

CTR - Razvojna agencija Brodsko - posavske županije d.o.o. čini neizostavni dio poduzetničke infrastrukture u Brodsko-posavskoj županiji koji zadovoljava ne samo potrebe poduzetnika, nego pruža i specijalizirane oblike pomoći lokalnoj i područnoj samoupravi u izradi i provođenju poduzetničkih i razvojnih projekata u okviru pretpristupne strategije EU, te tako doprinosi razvoju županije. Osnovne aktivnosti Razvojne agencije Brodsko - posavske županije su pružanje poslovnih, tehničkih, financijskih, pravnih i obrazovnih usluga, izrada i implementacija projekata za pretpristupne i strukturne fondove EU, izrada poduzetničkih projekata i elaborata za kredite, koordinacija poduzetničkih aktivnosti u lokalnoj sredini, izrada planova i strategija razvitka za jedinice lokalne i regionalne samouprave i još mnogo drugih.

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Hrvatski zavod za zapošljavanje je glavna javna ustanova čija je temeljna funkcija posredovanje pri zapošljavanju te tako objedinjuje cjelokupne ponudu i potražnju rada i zapošljavanje nezaposlenih. Nadalje HZZ pruža stalnu stručnu pomoć nezaposlenim u pronalaženju posla i promjeni znanja, ali i poslodavcima u pronalaženju odgovarajućeg kadra. Strateški ciljevi na kojima temelji razvoj su razviti usluge Hrvatskog zavoda za zapošljavanje radi povećanja konkurentnosti radne snage i zadovoljenja potreba na tržištu rada, razviti ljudski potencijal i administrativni kapacitet Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u kreiranju i davanju novih usluga na tržištu rada, ostvariti vodeću poziciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na tržištu rada uspostavljanjem partnerskih odnosa i većim utjecajem na donošenje i provedbu javne politike.

Turistička zajednica

Turistička zajednica Brodsko-posavske županije zajedno s turističkim zajednicama gradova Slavonski Brod i Nova Gradiška potiču razvoj kroz iniciranje i unapređivanje postojećeg turističkog proizvoda vezana za poboljšanje općih uvjeta boravka turista, razvijanje svijesti o važnosti gospodarskog, društvenog i drugog učinka turizma.

Ostale aktivnosti uključuju očuvanje i unapređenje turističkih atrakcija s naglaskom na zaštitu okoliša te prirodne i kulturne baštine.

Hrvatska gospodarska komora

Hrvatska gospodarska komora u Slavonskom Brodu djeluje kao neprofitna, nevladina, stručna poslovna udruga svih pravnih subjekata. HGK Slavonski Brod slijedi program rada Hrvatske gospodarske komore s naglaskom na promicanje gospodarstva u zemlji i inozemstvu, organizaciju poslovnih susreta, poduzimanje aktivnosti za unapređenje rada i poslovanja tvrtki kroz seminare i predavanja koje su namijenjene stručnom usavršavanju ljudskih potencijala te zastupa interese gospodarstva prema kreatorima gospodarske politike (ministarstva, Vlada, Sabor). Županijska komora Slavonski Brod s kadrovskim i materijalnim potencijalima te s poduzetim aktivnostima aktivno doprinosi razvoju Brodsko-posavske županije.

Hrvatska obrtnička komora

Hrvatska obrtnička komora, kao važna institucija u razvoju gospodarstva, samostalna je stručno-poslovna organizacija obrtnika osnovna radi promicanja, usklađivanja i zastupanja interesa obrtništva. U Obrtničku komoru Brodsko-posavske županije učlanjena su dva udruženja (UO Slavonski Brod i UO Nova Gradiška) čije su glavne zadaće promicanje, usklađivanje i zastupanje zajedničkih interesa obrtnika prema tijelima lokalne i područne samouprave, davanje mišljenja pri donošenju propisa, organizacija obrazovnih programa, provođenje majstorskih ispita, poticanje sudjelovanja obrtništva na sajmovima, savjetovanje i pružanje pomoći prilikom osnivanja i poslovanja obrta, te obavljanje drugih zadataka određenih zakonom i statutom Hrvatske obrtničke komore.

Civilni sektor

Na području Brodsko-posavske županije registrirano je 1280 udruga građana. U ovaj broj ulaze tradicionalni načini udruživanja građana u društva kao što su kulturno-umjetnička, sportska, lovačka, strukovne udruge, udruge humanitarnog karaktera i slično. Danas je civilno društvo tj. sektor izraz ostvarivanja demokratskih prava građana na samoorganiziranje s ciljem zadovoljavanja ili doprinosa rješenjima, te tako izravno sudjeluju u razvoju onih društvenih potreba koje nisu zadovoljene.

Brodsko-posavska županija, njezini Upravni odjeli i ostale institucije nastoje kroz donošenje strateških dokumenata i njihovo provođenje pozitivno utjecati na razvitak cjelokupne Županije. Županijska razvojna strategija, ali i prijašnji dokumenti (Regionalni operativni plan, Prostorni plan, Master plan turizma Brodsko-posavske

županije) su samo neki od dokumenata koji podupiru sustavan pristup i provedbu strateških odluka Brodsko-posavske županije.

Internetska stranica Ministarstva olakšava dobivanje potrebnih informacija, a predviđeno je i da će za ciljnu skupinu Ministarstvo organizirati i događanja kako bi se unaprijedila provedba Strategije regionalnog razvoja RH. Također, predviđa se i postojanje redovnih newsletter-a, koji će biti distribuirani elektroničkim putem, kako bi se omogućilo pravovremeno informiranje svih ciljanih skupina.

4.3 Šira zajednica i potencijalni korisnici

Osim institucija izravno uključenih u upravljanje i provedbu Županijske razvojne strategije, potrebno je s njom upoznati i širu zajednicu kako bi se uočilo gdje ona nadopunjuje njihove aktivnosti. Šira zajednica uključuje:

- Privatni sektor i poslovne organizacije (HGK, HOK, HUP, HTZ...)
- Sindikate
- Nevladin sektor

Ovo je značajna ciljna skupina, čiji članovi mogu imati značajnu ulogu kod određivanja uspjeha provođenja Županijske razvojne strategije. S obzirom na različitosti članova skupine, bilo bi nemoguće primijeniti jednu metodu komunikacije. Stoga su identificirane sve podgrupe unutar ciljne skupine te se, za svaku podgrupu, razvija odgovarajuća metoda komunikacije.

4.4 Javnost

Od iznimne je važnosti upoznati javnost sa Županijskom razvojnom strategijom, njezinim ciljevima i dodanom vrijednosti koju će dati putem jačanja konkurentnosti pojedinih dijelova Županije. Internetska stranica će biti dostupna javnosti, s mogućnošću slanja upita, koji će biti proslijeđeni osobama unutar Županije i Razvojne regionalne agencije. Mediji će također imati značajnu ulogu u prijenosu informacija ciljnoj skupini, posebno kroz objavu u nacionalnom, regionalnom i lokalnom tisku te putem emisija i promidžbi na radiju i televiziji kako bi se podigla svijest o značaju i učincima provedbe Strategije.

4.5 Mediji

Rad s medijima će biti uređen tako da osigura širenje informacija o Županijske razvojne strategije i dopiranje do različitih ciljnih skupina. Mediji (posebno oni lokalni) će također sluiti i kao komunikacijski kanali za prijenos informacija, ne samo široj javnosti, nego i potencijalnim korisnicima. Stoga je nužno da komunikacija s medijima bude proaktivna. Uključivat će izradu priopćenja za novinare, brošura, letaka i obavijesti za novinare, koji će omogućiti timu koji je zadužen za odnose s javnošću unutar Županije, pravovremeno pružanje traženih informacija novinarima. Postavit će se i poseban sustav koji će osiguravati da se svi materijali za medije redovito ažuriraju i po potrebi revidiraju.

POGLAVLJE 5: IZVORI FINANCIRANJA

Indikativni proračun za promidžbene aktivnosti i aktivnost komunikacije izrađivat će se na godišnjoj osnovi. Detaljiziran je u poglavljima pojedinih individualnih troškova u priloženom Komunikacijskom akcijskom planu za 2011. godinu.

POGLAVLJE 6: AKTIVNOSTI

6.1. Marketinške aktivnosti, događaji vezani uz Županijsku razvojnu strategiju

Promidžbeni materijali vezani uz Županijsku razvojnu strategiju bit će dostupni kako bi se podigla svijest o značaju Strategije, promoviralo korištenje internetske stranice i povećala vidljivost potpore županijskom razvoju od strane hrvatske Vlade. Izradit će se i knjiga standarda kao promidžbeni alat za pomoć projektnim isporučiteljima i strateškom "partnerstvu" kao cjelini kako bi se podržala ova Komunikacijska strategija.

Sjednice Partnerskog vijeća održavat će se dva puta godišnje s ciljem pružanja smjernica za regionalne i lokalne dionike, prepoznajući uspjehe koji su postignuti pri ostvarivanju ciljeva Strategije i razmjene najbolje prakse u vođenju politike županijskog razvoja.

A) KOMUNIKACIJSKI ALATI ZA PRUŽANJE OPĆIH INFORMACIJA

6.1.1. Letci i brošure

Letci i brošure predstavljaju jednostavnu metodu pružanja informacija ciljanim skupinama o Županijsku razvojnu strategiju.

Oni pružaju osnovne informacije o Strategiji (učinci Strategije, vremenski okvir, predviđene mjere, ciljne skupine, te sve druge relevantne informacije).

6.1.2. Priopćenja za tisak

Priopćenje za tisak je najvažniji oblik pisane komunikacije koji se šalje novinarima pisanih medija, radija i televizije. Koristi se za širenje redovitih informacija (npr. objavljivanju natječaja, objavu rezultata, itd.), ali također i u situacijama kad se krajnje

korisnike žurno mora obavijestiti o nečemu (npr. produženje trajanja natječaja), a nema vremena za prosljeđivanje informacija drugim kanalima.

6.1.3. Konferencije za novinare

Konferencije za novinare namijenjene su predstavnicima tiskanih medija, radija i televizije. Njihova glavna funkcija je pružanje informacija novinarima Strategiji (svrha Strategije, učinci Strategije, vremenski okviri, predviđene mjere, ciljane skupine itd.).

Osim redovitih konferencija za novinare (povezanih s važnim datumima i događajima), po potrebi organizirat će se i tematske konferencije za novinare.

6.1.4. TV i radio

Na televiziji Strategija će se promovirati kroz izvještaje i reportaže. Reportaže traju do 5 minuta i prikazivat će se prije ili nakon specijaliziranih emisija vezanih uz županijski razvoj i županijsku strategiju. U svim televizijskim objavama gledateljstvo će biti

informirano o lokacijama (npr. web stranicama i dr.) na kojima se mogu dobiti sve detaljne informacije.

Učestalost emitiranja reportaža prikazana je u detaljnom Godišnjem akcijskom komunikacijskom planu. Radio emisije pružat će opće informacije o Strategiji, kao i informacije o kontaktima i adresama na kojima se može dobiti više informacija o Strategiji.

Svrha radio i televizijske promidžbe je izvijestiti širu javnost, ali i druge ciljne skupine o Županijskoj razvojnoj strategiji.

B) KOMUNIKACIJSKI ALATI ZA PRUŽANJE DETALJNIH INFORMACIJA

6.1.5. Informativni seminari

Informativni seminari provodit bi će na nivou gradova i općina i kao takvi jamčit će bolju informiranost raznih ciljanih skupina.

6.1.6. Članci u novinama (dnevnim, tjednim, regionalnim i specijaliziranim za regionalni razvoj)

Informacije o Strategiji objavljivat će se u redovitim vremenskim razmacima u hrvatskim dnevним, tjednim, regionalnim novinama i novinama specijaliziranim za regionalni razvoj.

Svaka objava pružat će informacije o kontakt pojedinostima (adrese, telefoni, faks, e-mail i drugo).

6.2. Odnosi s javnošću

Županija će nastojati razviti pozitivan, proaktivan pristup za odnose s javnošću u pogledu Županijsku razvojnu strategiju. Komunikacijska strategija ponudit će politiku otvorenih vrata za javnost (medije), a aktivnosti će uključivati konferencije za novinare i press brifinge gdje je to prikladno, priopćenja za novinare na redovnoj osnovi, brze i sveobuhvatne odgovore na ad hoc te ostalo što novinarima potrebno u razumijevanju ciljeva i postignuća Strategije.

6.3. Komunikacijski akcijski plan

Komunikacijski akcijski plan u Dodatku 1 razrađuje u detalje specifične akcije, koje će se poduzeti kako bi se osigurala učinkovita komunikacija o Županijskoj razvojnoj strategiji. Komunikacijski akcijski plan donosi se na godišnjoj osnovi, kako bi se osiguralo pravovremeno i odgovarajuće usmjeravanje svih komunikacijskih i promidžbenih aktivnosti, a kanali komunikacije i ciljane publika će se nadovezati na iste kako bi osigurao detaljan plan aktivnosti za implementaciju.

POGLAVLJE 7: PRAĆENJE, POKAZATELJI, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA

Praćenje, evaluacija i pregled kvalitete izvedbe provedbe Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije provodit će se do mjeseca veljače svake godine, kada će se evaluirati realizacija unaprijed postavljenih aktivnosti, te njihovih učinaka, a o čemu će se izvješće sačiniti u ožujku svake godine za prethodnu godinu.

Dodatak 1 - Komunikacijski akcijski plan

Vremenski period: od travnja 2011. do prosinca 2011.							
Aktivnost		Ciljana Skupina ²	Metoda	Vodeće odgovorno tijelo	Strateški partner	Vrijeme izvršenja	Mjerljivi dokazi uspješne implementacije
1	Jasno postaviti komunikacijsku strukturu, koja će doprinijeti širenju i dostupnosti informacija određenih Županijske razvojne strategije	3.2	- U sklopu web stranice CTR-a i BPŽ izraditi dio koji se odnosi na provođenje politike razvoja Brodsko-posavske županije - Imenovati kontakt osobu za sve upite vezane uz promidžbu i komunikaciju	Brodsko-posavska županija	CTR d.o.o.	Svibanj 2011. godine	- Informacije na web stranici su pravovremene i svrsishodne - Broj ulazaka na web stranicu koji se prate kvartalno - Na svaki poslani e-mail odgovara se u roku dva radna dana
		3.3					
		3.4					
		3.5					
2	Probuditi svijest o politici županijskog razvoja	3.2	Izraditi i podijeliti promidžbene materijale vezane uz Strategiju (multimedijalni DVD...)	Brodsko-posavska županija	CTR d.o.o.	Srpanj 2011. godine	- Izrađen i promoviran vizualni identitet - Izrađeni i podijeljeni različiti promidžbeni materijali
		3.3					
		3.4					
		3.5					

² Ciljana skupina je odabrana i detaljno pojašnjena u Poglavlju 3. Strategije a odnosi se na:

3.2 Provedbene partnere Županijske razvojne strategije

3.3 Širi ekonomski razvoj zajednice i potencijalni korisnici

3.4 Javnost

3.5 Mediji

3.6 Nacionalne organizacije

Vremenski period: od travnja 2011. do prosinca 2011.							
Aktivnost		Ciljana Skupina ²	Metoda	Vodeće odgovorno tijelo	Strateški partner	Vrijeme izvršenja	Mjerljivi dokazi uspješne implementacije
3	Predstavljanje Strategije regionalnog razvoja	3.2 3.3 3.5 3.6	• Sjednica Županijske skupštine • 1 konferencija za novinare vezana uz donošenje ŽRS • Edukacijske radionice • Organizacija sastanaka Partnerskih vijeća – 2 sastanka godišnje • 2 okrugla stola s aktualnim temama u okviru regionalnog razvoja	Brodsko-posavska županija	CTR d.o.o.	• 1 kvartal 2011 • 1 kvartal 2011 • Kontinuirano • Kontinuirano • Kontinuirano	• Dokazi o medijskoj popraćenosti na lokalnoj i regionalnoj razini (prije i nakon održavanja događaja) • Broj događanja vezanih uz predstavljanje Strategije • Broj sudionika • Rezultati evaluacije događaja od strane sudionika događaja
4	Praćenje i evaluacija implementacije promidžbe, Komunikacijske strategije i pripadajućeg Akcijskog plana	3.6	• Redovita recenzija izvedbe promidžbenih i komunikacijskih mjera • Izvještaj o napretku mora biti uključen u Godišnje izvješće Ministarstvu za regionalni razvoj, šumarstvo i vodno gospodarstvo	Brodsko-posavska županija	CTR d.o.o.	• U ožujku iduće godine za prethodnu godinu: Ocijeniti napredak i dostaviti rezultate putem Godišnjeg izvješća Ministarstvu za regionalni razvoj, šumarstvo i vodno gospodarstvo	• Godišnje izvješće u kojemu je opisano na koji način je Strategija doprinijela ekonomskom i socijalnom razvoju

Vremenski period: od travnja 2011. do prosinca 2011.							
Aktivnost		Ciljana Skupina ²	Metoda	Vodeće odgovorno tijelo	Strateški partner	Vrijeme izvršenja	Mjerljivi dokazi uspješne implementacije
5	Osigurati da sva tijela uključena u provedbu Strategije posjeduju potrebne alate kako bi mogle odgovoriti na sve komunikacijske i promidžbene zahtjeve	3.3	• Osigurati procedure u okviru ISSO standarda županija za provedbu i komunikaciju u okviru Županijske razvojne strategije • Osigurati održavanje radionica gdje je to potrebno, o promidžbenim i komunikacijskim potrebama za osobe zadužene za informiranje javnosti nominiranih od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i provedbe ŽRS	Brodsko-posavska županija	CTR d.o.o.	• Drugi kvartal 2011. • Kontinuirano	• Sva tijela uključena u provedbu Strategije posjeduju potrebne alate kako bi mogle odgovoriti na sve komunikacijske i promidžbene zahtjeve

Dodatak 2 - Indikativni budžet za 2011. godinu

Aktivnost	Opis troškova	Količina	Potrebna sredstva	Izvor financiranja
Predstavljanje Strategije • Sjednica Županijske Skupštine • 1 konferencija za novinare – vezana uz predstavljanje ŽRS i akcijskog plana za 2011.	• Organizacijski troškovi • Najam prostora • Multimedija	1	10.000 kn	Proračun
Promidžbeni materijali (priprema, tiskanje i distribucija)	• Letci • CD romovi • Ostalo		20.000 kn	Proračun
Zakup medijskog prostora	• Televizija (regionalni program SBTV-a, kablovska, prilozi u dnevnom programu); • Radio (u sklopu svakog događanja kratka najava, te prilozi u specijaliziranim emisijama) • Tiskani mediji (izvještaji o događajima, tematski članci) • Web portali (u sklopu svakog događanja kratka najava i članak)		50.000 kn	Proračun
Web stranica	• Izrada • Ažuriranje i održavanje	1 Prema potrebi	10.000 kn	Proračun
Press clipping	• Evaluacija press clippinga	Svakodnevno	-	
Edukacije o regionalnom razvoju	• Organizacijski troškovi		-	Proračun

Ukupno:	90.000 kn	
----------------	------------------	--